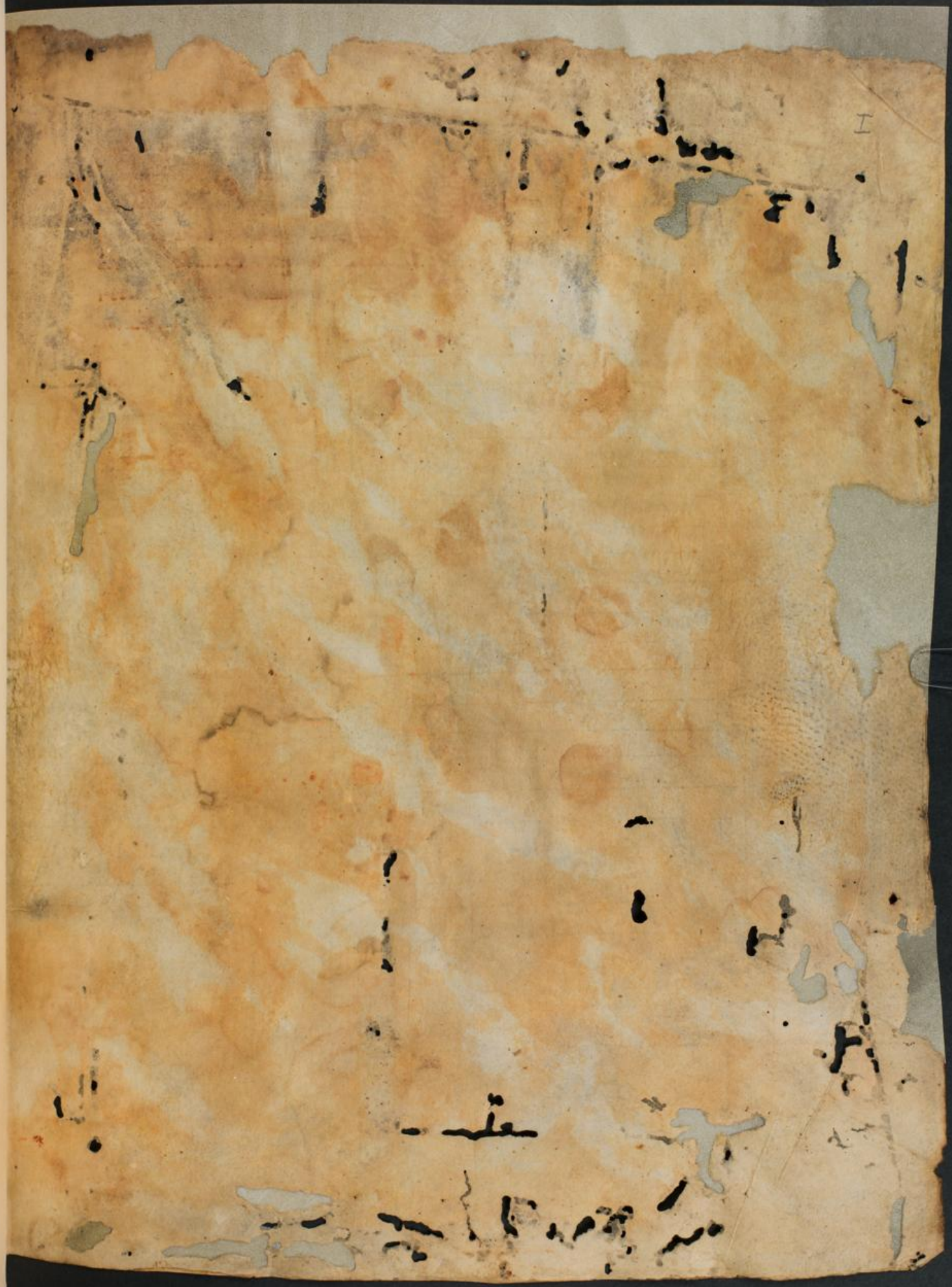

quod quisque aute credebat
recte credat aut esse credendum

DE INRITATE Sine amore caritatis

Quãuisquis quereca
credam ad beatitudi
nẽ puenire h potest q̃
A tãta est utilitatis
caritatis ut etiã ip̃a
martirũ sine illam
chil esse credatur
Dicente paulo apõst si diſſu
buero oms facultates me
as in cibos pauperũ & si
tradidero corpus meũ ita
ut ardeã caritatẽ aute ñ
habuero michi sum

Caritas in domino

Ex libris Bibliotheca D. Caroli Estensis Ducis

Ei

HEC HABETUR PREFA
TIO CRESCONII DE CON
CORDIA CANONUM
ITEM CONCORDIA CANONUM
CONCILIORUM
INFRASCRIPTORUM ET PRAE
SULUM ROMANORUM
DEST CANONUM APOSTOLO
NICENORUM ANCY RANORU
NEOCAESAREENSEM GRA
GRENSIUM ANTIOCHENSIUM
CHALCEDONENSIUM
ITEM PRESULUM SYRICII
INNOCENTII ZOSIMI
CAELESTINI LEONIS ET GELASII
EXP ANNOTATIO CANO
NUM SCOR PATRUM

II LIB CANONV & DECRE
TORVM.

INCIP PRAE
FATIO CRES
CONII CON
CORDIA
CANONV
ADLIBERIN

DOMINO VEROSCO
semperque beato pontifi
ci liuerino cresconius xpi famu
lorum exiguus: ueteris sacer do
tii inconparabile decus quo fidei
puritate acute prouitate ad
modum resplendit suos nonde
sinit premonere utilitatibus
dominici gregis cuius guberna
cula suscepistis & sollicitius mi
nistare & sollertissime proside
re. Ad cuius curi expletionem
officii induferiam nihil homi
nus curorum exquiritis subiec
torum quos ita necesse est ut
spiritalis alimonio paniseum
ipsum dominicum gregem
largiflue nutriatis unde per
uidens inmundanis ac diuinis

IN NOMINE DNI INCIPIT PRAEFATIO CANONUM APOSTOLORUM

ISIDORUS EIPISCOPUS HILARI

Ac hortatione paruitatem nram regulas ecclesiasticas degreco transferre perpulerit confusione. Credo prisce translationis offensas nihil hominus tamen ingentium laborem tue beatitudinis consideratione susceperi. Cui expraemissa populi pietate principem summi sacerdotii contulit dignitatem. Utinterplurima ut tutius ornamenta quibus ecclesiarum dni morum sanctitatem condecorant. Et iam sacratissima urbs pontificalibus perdigna digesta conuentibus integerrima conseruans perfectio regimine clerum plebemque moderetur. Nullatenus nostri seculi more continenter quo proniores desideramus esse tanorem quam facere. Sed domino adiutus auxilio quefieri precipit. Interficiat efficacissimo fidelibus pris exemplo. Magnaeti quidem inuenitur auctoritas eadem premittur iussa complentur quatenus ecclesiastici ordinis disciplina inuiolabilis permanens adaperiendum perenne premium xpianis omnibus presertim accessum. Per quem et recipientes leges patrum muniantur exemplis.

In principio itaque canones quidam sanctorum apostolorum degreco transtulimus quibus quamplurimi consentiamus non prebuerunt facile hocipsum ignorare nolumus scitate. quamuis postea quedam constituta pontificum ipsis canonibus adiuncta esse uideantur. Deinde regulas nicenes synodi. Deinceps omnium consiliorum. siue que antea seu que post modum facta sunt usque adhuc modum centum quinquaginta pontificum quae apud constantinopolim conuenerunt. Subordine numerorum. Deest a primo capitulo usque adtricesimum sexagesimi quantum sicut habetur in greca auctoritate digerimus. Tunc sancti calcedonensis concilii decreta subiungentes nihil grecorum canonum finem esse declaramus. Nequid pretereat ne scire cupere credamur uelle subtrahere. Statuta quoque sardicensis

conciliu. atq; africanu que latine sunt
edita sunt. nobis numeris cernuntur
esse distincta. Uniuersarum uero di
stinctionum titulos posthac preca
tionem structur ordinantur. atque
singulis passim sunt promulgata con
silia. subiuncto aspectu locauimus. ut
adinquisitionem cuiusq; rei compen
diosum aliquod adtullisse uideamur.

EXPLICIT PRAEFATIO

INCIPIUNT CAPITULA CANONUM APOSTOLORUM.

I De ordinatione epi
II De ordinatione ptbri diac & ceterorū
III Nihil aliud in sacrificio preter quod
dnō traditur offerendum
IIII Que species adaltare non adsacrifi
cium sed adbenedictionem simpli
ces debeant exhiberi
V Quod eaque in ecclesia offeruntur non pos
sunt addomum sacerdotum a fidelib;
deferantur
VI Ut epūs aut ptbr uxorem suam quam
debet castam regere non relinquat
VII Ut ex cedentes & ministri altaris se
cularibus curis abstineant.
VIII Quo tempore pascha celebretur
VIIII Quod ministri altaris oblationes cele
bratas debeant cōmendare
X Quod fideles laici ingredientes ecclam
cōmunicare debeant.
XI Quodcum excōmunicatis non sit
orandum
XII Quodcum damnatis clericis non sit
orandum
XIII Ut nullus fidelium preter com
mendaticias epistolas suscipi
XIIII Ut epūs alienas parroechias immu
ne peruadatur
XV Ut clerici ppriis ecclesiis non re
linquant
XVI Ut epūs qui clericos alterius fugi
entes communione priuetur
XVII Quod digamum non admittantur
ad clerum
XVIII Quod hic qui uiduam uel eiectam aut
meretricem acceperit non admit
tantur ad clerum
XVIIII Quod uxor sororem habuerit non ad
mittantur ad clerum
XX Clericum fide iussorem esse non
posse
XXI Quod hi qui monasterio eunuchi
facti sunt suscipiantur ad
clerum
XXII Ut hi qui se eunuchizauerint cleri
cus non fiat
XXIII Ut clericus qui se eunuchizauit
abiciatur
XXIIII Ut laicus qui se eunuchizauit
triennio a communione
priuetur
XXV Quod epūs ptbr aut diac si proco

mmbur dampnati fuerint minime communione priuentur

XXVI Similiter & reliqui ministri ecclesie

XXVII Quid clerici debeant coniugibus copulari

XXVIII Quod epr̄ ptr̄ duāc fideles peccatores uerberare non deb̄

XXVIIII Quod officium prestitum dāpnati per mmbur usurpare non deb̄

XXX Quod non debeant officia eccle siastica pecunias opprimere

XXXI Ut recta secularia potestas minime peruadatur

XXXII De plēbe quā con tēpto epō se orum conuentus congregare temptauerit

XXXIII Quod clerici dāpnati non de beant absolui recipi

XXXIIII Ut nullus epr̄ ptr̄ aut duāc sine commendatitiis susc̄ipiantur epistolis

XXXV De primatu epōrum

XXXVI Quod non liceat epō maiorē pruncia clericos ordinare

XXXVII De ordinatis epr̄is nec receptis

XXXVIII Ut br̄ia mmo concilia cele brentur

XXXVIIII Ut tantum cura mentis ecclesiasticarum rerum epr̄ habeat

XL De dignitate pontificis & quod rerum suarum habeat potestatem

XLI Quod epr̄ ecclesiasticarum rerum p̄ dispensatione pauperum habeat potestatem

XLII Quod epr̄ ptr̄ diāc alexator & domo rum esse non debeat

XLIII Similiter clerici & laici si peccan tes mala communione pri uentur

XLIIII Quod epr̄ ptr̄ diāc non debeant usu rar accipere

XLV Quod non debeat epr̄ ptr̄ aut diāc cum here tico simul manere

XLVI Quod non debeat hereticorū baptis ma comprobari

XLVII Quod eccl̄a baptismate baptizatus denuo baptizari non debeat & ita baptizator debeat baptizari

XLVIII Laicus pellentem suam coniugem communione priuendum

XLVIIII Quod in nomine trinitatis debeat baptizari

L Quod non debeat unusquisq; in bap tismate quasi immortalem dñi pre uenire

INCIPIT REGULE ECCLESIASTICE SCORUM APOSTOLORUM PROLATE PER CLEMENTEM ECCLESIE ROMANE PONTIFICEM · NUMERO · L

I Episcopus a duobus aut a tribus epr̄is ordinetur

II Presbiter alterius epi ordinetur & diac & reliqui clerici

III Siquis epr aut plr preter ordinationem dni aliaquidam in sacrificio offerat super altare · id est aut mel aut lac · aut pumos sicera & confecta quedam aut olatilia aut animalia aliqua · aut liquamina contra consuetudinem dni faciens congruo tempore deponatur

IIII Offerri non liceat aliquid ad altare preter nouas spicas & uuas & oleum ad luminaria · & thimiama · id est in certum tempore quo ea celebretur oblatio

V Reliqua poma omnia ad domum primicie epi & plr differantur nec offerantur in altare · certum est aut quod epi & plr diuidant & diac & reliqui clerici.

VI Epr aut plr uxorem proprium nequaquam sub obtentu religionis abiciat · Si uero reiecerit communicetur · redire uero si uoluerit non admittatur

VII Epr aut plr aut diac nequaquam seculares curas admittat · si aliter fecerit deiciatur

VIII Siquis epr aut plr aut diac semper die ante uernalem equinoctium cum uiderit celebrauerit abiciatur

VIIII Siquis epr aut plr aut diac uel quilibet sacerdotalis catalogo facta oblatione non communicauerit aut causam dicat aut si rationabilis fuerit ueniam consequatur aut si non dixerit communione priuetur. Tamquam qui populo causa

lesionis extiterit damnum pro ea portionem deo quasi sacrificium quod retinendo non obtulerit

X Omnes fideles qui ingrediuntur ecclesiam & scripturas audiunt non autem perseuerauerit in oratione nec sacram communionem percipiunt uel turbationis ecclesie commouentes conueniunt communione priuetur

XI Siquis cum excommunicato altum inde mo simul fuerit · huic communione priuetur

XII Si quis cum damnato clerico uel laico cum clerico simul orauerit iste damnetur

XIII Si quis clericus aut laicus communione suspensus uel excommunicatus adulari presbiterum uel curiam & suscipiatur pretermissis commendaticias litteras. & si susceperunt & si susceperit communione priuetur. & excommunicato uero si tetigerit ipsa corrigitur tamquam qui mortuus fuerit ecclesiam reduxerit

XIIII Epr non licere aliena parrochia sine propria relicta peruadere · licet cogatur a plurimis nisi forte quis eminentioribus causa compellat tamquam qui possit ibidem confirmare plurimum conferre & in causa religionis aliquid profecto prospicere · & hoc non usurpatione per

rempter sedmultorū ep̄orum
iudicio & maxima supplicatio
ne perficiat.

XV Si ep̄s aut dīac aut aliquis de
numero clericorū relinquens
ppriā parrochiam pergat ad
alienam & omnino demigrat
preter ep̄ii conscientiā alie
nā parrochiā commoretur
hucalterius ministrare non
patimur. precipue si vocatus
ad ep̄oriū redire contēpserit
inīa inquietudine p̄euerant.
uerūtamen tanquā laicus sibi
communicet

XVI Ep̄s uero apud quem morari
esse constituerit sicut ei cor
decreti continet ne grauilo
reputans & tāquā clericus fo
re susceperit uel ut magister
inquietudinis communione
priuetur

XVII Si q̄ post huptias secundas fue
rit nuptus copulatus aut con
cubinam habuerit non potest
esse ep̄s nec ptbr aut dīac aut
prorsus & numero eorum
qui ministerio sacro deserui
unt

XVIII Si q̄ uidua ante electam accepe
rit aut meretricem aut tam
cillam uel aliquam debitique
publice spectaculis manciparit
non potest esse ep̄s aut ptbr aut dīac
aut ex numero qui ministerio sa
cro deseruiunt

XVIIII Q uidua uel orbata uir monogamus accipiat
uel filiā suam clericus esse non pote
rit

XX Clerici sideratione bus uel uanis
abstineatur

XXI Eunuchus si per insidias hominum fac
tus est uel in persecutione ceciderit
amputata uirilia uel si ita natus est
dignus est officiatur ep̄s

XXII Si q̄s abscidit semetipsum. idest si quis
amputauit sua uirilia non sibi ascri
batur quasi sit homicida est. sed
condicionis inimicus

XXIIII Si q̄ cum clericus fuerit abscederit
semetipsum omnino damnetur. quia
suus est homicida

XXIIII Laicus semetipsum abscidens amis
tribus communione priuetur. quia
suae uitae extitit insidiator

XXV Ep̄s aut ptbr aut dīac qui in for ma
tione aut peruersio aut furto
captus deponatur. non tamen
communione priuetur. dicit enim
scriptura. non iudicabit deus bis
in idipsum

XXVI Similiter & uidua huic condicioni
subiaceant

XXVII Innuptus qui ad clerum promotus

precipimus ut si uoluerint
uxorem accipere accipiant
sed tel torem cum ratore eque tam
tummodo

xxviii Epūs aut plūr aut diu ꝑ certa
enter fideles delinquentes
aut infideles inque agentes
& q̄libuis modis uolentes remedi
dera ab officio suo precipimus
quamus quā nor dīs docuerit per
uenire · Et contra uenero ipse
cum pati retur non pateretur ·
cum male diceretur non male
dicebat · Cū ꝑsequeretur non com
minabatur

xxviii Si q̄s epūs aut plūr aut diu ꝓpo
tur usque per certa se communi
usus fuerit admutare minuste
rio dudū sibi commissū hic alue
cta ponatur absq; datur

xxx Si q̄s epūs seculi potestatibus usus
ecclam p̄ p̄ris optimatū depo
natur & segregetur omīsq;
illi communicant

xxxi Si q̄s pbr contempnens epīm suū
deritū colligere & dare
aliud erexerit nihil habens
quod reprehendat epī incusa
pietatis et ministrue deponatur
quasi principatus amator
existens · Et enim tiranus &
est in clerica · quicumque talia

consentiunt · Laici uero segregentur ·
hec autem postquam & secundam
& tertiā epī obseruationem fieri
conuenit

xxxiii Si q̄s pbr aut diu ab episcopo se segre
gatus · huncnon licere alibi ore
cipi · sed nec ab ip̄o q̄cumq; segre
gato erat · nisi forsitan obierit epūs
ip̄se q̄cumq; segregasse cognoscatur ·

xxxiiii Nullus epūs aut diu sine comen
datitiis suscipiatur epistolis &
conscripta detulerint discutiantur
adtentius & tractentur si ꝑ
diatores pietatis esse uerit ·
minus ne quierint necessaria sub
ministrentur eis & ad comma
nione nullatenus admittantur
quia sub reptione mul taperue
niunt

xxxv Epī genitum singularum ciuitatum
conuenit qui inter eos primus ha
beatur quem uel utpote scien
ment & q̄ nihil amplius ꝓter
eus conscientiā gerant quam illa
sola singulaeque parrochie propre
& nullus quelibet existunt competen ·
sed nec ille ꝓter omnium consci
entiā faciat aliquid · sic enim una
nimitas erit · & glorificabitur
dūs ex ꝑ in ecclesiis

xxxvi Epūs non audeat extra minos
proprias ordinationes facere

meum tardabur. Nullus quę̄lli
nulleuare. Si electus fuerit. Si uero
consecratus fuerit hoc facere
pretereorum consensū qui
eum tarderipar. Si nullar detrimen
si ipse deponatur. Si qua bille
sunt hordinati

XVII Si q̄ eps̄ monitus cepers̄t officium. Si
curam populi sibi commissam
hac communione priuetur quod
ad̄ usque consentiat oboedien
tię̄ commodans. Similiter aut̄
Nepos. Si diac si uero perrexerit
nec receptus fuerit non prius
sententia sed pmalitia popul
ipse quidem maneat eps̄. cle
riauere curatus communio
ne priuentur quod si eruditio
res moboedienter populus
non fuerint

XVIII Bis mano eporū concilia
celebrentur. Ut interfem
uicem dignata pietate
explorent. Si emergentes
ecclesiasticas contentiones.
ammoueant. Semel quidem
quarta se primana pente
costen. Secundo uero. Dec
modie mensis hyperberet. Si
idest iuxta romanos. quarto
idus. Si dubium

XVIIII Omnium negotiorū ecclesiasti
corum cura eps̄ habeat. Si eum
ut deo contemplante dispensēt nec
ei liceat. Si hic aliquo modo con
tingere aut parentibus propriis
quę dicunt condonare. quod si pa
pere tāquam pauperibus tamen
ministrent. nec eorum occasione
ecclesiastica deprecetur.

XL Pbri. Si diac preter epm nihil aliud
agere per tēptent. nam cui popu
lus xpi commissus est. Si pro animabus
eorum hic reddituri sint rationem.
Sint aut manifeste res ppriae epi.
Si tamen hab. Si ppriae. Si manifeste
clamice. Ut potestatē habeat
de ppriis omnibus eps̄ sicut uoluerit
relinquere. nec sub occasione ec
clesiasticarum rerum quę epi cē
plantur intercedant. Si forte sse
enim aut uxore hab. Si aut filios
aut ppinquos. aut seruos. Si iustius est
apud dm. Si homines. ut nec pecta
detrimentum patiatur nomine
nec rerum pontificis. nec eps̄ uel
eius ppinqui sub obtentu eccles p
scribantur. Si in causis incidant
qui adeum pertinentur. Si quę
eius inimici male fame sub iaceant.

XLI Precipimus ut potestate sua eps̄ pecto
rem habeat. Si enim animę hominū
pretiosę illius. Si credite multo ma
gis oportet. Si eum cura pecuniarū

gerere. Iz aut potestate eius indigen
tibus oīa dispenset. perpēr
&dīāc. & cum timore omnique sōl
licitudine instruentur. & his uīq; quib;
indigē adsua necessitate. & adpere
grinorū fratrum usū & ipē pereri
pīat. ut nihil ei possit omnino deeē.
Lecenim dī precepit. ut qualtaro
pascantur. quanec miler retinendū
p̄ prīs contra hostes arma sūtulit

xlii E pr. aut pbr. aut dīāc alea. atque ebrie
tati deseruiens. aut desinat. aut
cere ac dampnetur

xliii S ubdiaconus. aut lector. aut cantor
similia faciens. aut desinat. aut
communione priuetur. similiter
& tam & Luci

xliiii E pr. aut pbr. aut dīāc uīrū. ad ebriorib;
& igor. aut desidat. aut cere ac dam
netur

xlv E pr. pbr. aut dīāc. qui cum here tico con
uenerit tantummodo communione
priuetur. si uero ēiquam clericū
or tatus eorū fuerit agere uel orare
dampnetur

xlvi E pr. aut ptor eorum hereticorum su
scipientem baptisma dāmari pre
cipimus. quenam conuentio xpi
ad belial. aut que pars fideli cum
dele

xlvii E pr. aut pbr. si eum qui ēcm uerita tē
habuerit. aut ipsum rebaptizare. dampnē

non baptizauerit deponatur
tamquā deridens crucem & mor
tem dī. nec iacer dotes. ad dīā
cer dotibus omnino discernen

xlviii S iq laicus uxorem ppriā pel
lens. alteram uel alia relicta dimis
sam duxerit communione pri
uetur

xlviiii S iq epr. aut ptor nouū precep tum
dñi non baptizauerit. in nomine
patris. & filii. & spūs scī. sedi
nibus sine mixto principis.
Aut in imbrem filius. Aut immū
dum uas electis deponatur

l S iq epr. aut ptor non trina mer
sionem unius mysterii celebrā
sed semel mergat in baptismum
quoddam dicetur in mortem
dñi deponatur. nonenim nobis
dixit dñs. in mortem mea bapti
zate. sed euntes docete omēs gen
tes. baptizantes eos in nomine
patris & filii & spūs scī.

EXPLICIT REGULAE AECCLESI
ASTICAE SCORUM APOSTOLORUM
PER CLEMENTEM NUMERO
QUIN QUAGINTA.

INCIPIT FIDES QUAM EXPOSUERUNT
PATRES TRECENTI DECEM ET OCTO
PATRES APUD NICEAM CON
GREGATI.

PRIMUM QUIDEM

Aduersus arrianos asseri
dicentem esse creaturam filiu di
& aduersus omnem hereresem
sabellii · fotini · paulinianos
stem · manichei · ualentini ·
marcionis · & aduersus omnem
omnino hereresem · siqui inue
rexerit contra canonicam &
apticam ecclam quas omis con
damnauerunt nicei congre
gatiep̄i · ccc xviii · quorum
nomina & quancie infra scrip
te sunt · sedplerique studiosi
diseru magicarū gesserunt
orientalium eporum nomina
describere propterhoc quod
occidens nonsimiliter inquisi
tionem debere sibi habuerunt ·

INCIPIT PREFATIO EIUSDEM
CONCILIUM SACRUM

Cuenerandi culmina uirtu
condedit & nobis congrua sere
na dedit · urbene fundator
iusto moderamine posset · Inte
merata gerens cleroz ordorem ·
Pontificeꝝ summa ueterum pre
cepta sequentes · plenius &
monitis eporum esse cupimus · hinc si
deinceps repandat semina & omnis
errorum dampdent dogmata
cauias · quisquis diuinitus esse
rit xp̄ique sacerdos · hocalecondatur
dulcedinella fluent

INCIPIT CAN VEL STATUTA SUPRADICTI
CONCILII ·

FACTA EST AUTEM HEC SYNODUS

Apud niceam urbem in consolatu con
stantini augusti & licinii xiii · kalen
darum iuliarum que est apud grecos
octauadecima die mensis eo
dier secundum alexandri an
dcxxxvi · explicant hec omia mitte
rentur ad eam urbis rome siluestrū ·

INCIPIT STATUTA

Credimus in unum deum pa
trem omnipotentē omnium uisi
bilium & inuisibilium factorem ·
& in unum dñm nr̄m ih̄m xp̄m filium
dei quem natum est expatre unigenitum hoc
est de substantia patris · deum ex deo · lu
men ex lumine · deum uerum ex deo uero
natum non factū · homousion hoc est
eiusdem cum patre substantie per
quem oia facta sunt · que in celo & que
in terris · qui propter nos homines
& propter nr̄am salutem descendit
& carnem assumpsit · & homo factus
est · passus est · & resurrexit tertia
die · ascendit in celos · inde uenturus
iudicare uiuos & mortuos · in spūm̄ sc̄m
C orum quidem qui dicunt · erat aliquando
quando non erat & priusquam nas
ceretur non erat · & quia de nullis

subsistentibus subuersi. uel aũ
alia subsumta diuersione uel con
uertibilem aut mutabilem fidei
horã anathematizat catholica &
aptica ecclesia

INCIPIT CAPITULA NICENI CONCILII

I De eunuchis qui se ipsos abscidunt.
II De his qui post baptismã ad clericam adplicantur.
III De his qui de domo eiecti fuerint.
IIII De ordinandis epis.
V De excommunicatis
VI De primatu ecclesiarum uel aliarũ ciuitatum epis
VII De honore hierosolymitani epi
VIII De his qui cognominantur catharos
VIIII De ordinatione presbyterorum
X De his qui negauerunt in persecutione
XI De his qui precauerunt
XII De reconciliatione diuersa morientibus
XIII De cate cumenis lapsis. Aut nullus migret ad alium ciuitatem
XIIII De eunuchis qui ante ordinem ecclesie clericos
XV De eo non ordinando quenquam quia ad alium pertinet
XVI Vt nullus clericus feneret
XVII De diaconis ne sup presbyterum sint
XVIII De his qui ante tempus genu flectendo
XX Ne feriis aut condicatis clericus ordinetur
XXI Vt presbyteri usque XXX etatis sue annos non ordinentur
XXII Vt presbyteri diuersas subdiaconi
XXIII De ordinatione clericorum & uirginum

EXPLICIUNT CAPITULA

INCIPIUNT STATUTA

I De his qui se ipsos abscidunt uel eunuchizantur inter fratres ad clerum admitti non debent. Si quis per alium quorem medicum curari fecerit aut a barbaris abscisus. ita ne maneat in clero. Si quis autem sanus se abscidit. & in clerum positum abici oportet. & ceteri nullam ei hoc debere prouideri. Sicut autem hoc manifestum est debere quemquam abscidere. Ita eos qui alterius dicuntur aut abhominabiles existimatos inueniuntur. & si quis alterius dignum ad clerum adplicat

CANON

DE NEOPHYTIS QUI POST BAPTISMA AD CLERUM AD PLICANTUR

II Plurimas sine culpa fratres uita abiecti sed hominibus facta sunt. & ita canonem ecclesiasticum. ut homines egenuli

utrumper accedentes ad fidem
& quo tempore catathe
zari erant spiritale lauacrum
accipiant · & cum baptizati
fuerint commouentur ad
epm̃m aut ad presbiteratũ
bene haberi placuit decreto
nihil tale fieri · Nam & tem
pore quo est ei qui catezizã
tur & post baptisma adpba
tio amplius manifesta · &
enim & apica scriptura que
dicit · Nome ocurrat ne
forte stupore ductus imu
dicum incidat & laqueum
diaboli · sicut & gedente tem
pore anime aliquid precium
inuenitur circa aliquem
personam · & communicatur
uobis uel tribus restibus cer
ta ista aclero · sicut aut
preter hoc fiant quia ad
uenturi & magnum con ci
lium superuenerit qui peren
dictum priualetur aclero

De commanentibus

III De coniugibusque
cum epi uel pbris uel
diaconibus commoran
tur · siue uidue siue uir gi
nes · interdixit omnimodo
ne & magnum concilium
utneque epi · neque pbr · neque
diaconus · neque alius quincle
rorum · licere secum manere
preter forte sororem aut ama
tam aut talem personam quere fu
giunt omnem sus pitionem

IIII

PLACUIT AUTEM ET ABÕ
nibus epis quos tempus cir
ordinare ep̃m · sicut difficile
fuerit hoc ut propter urgen
tem necessitatem · aut longitudi
nem itineris · omnimodo trac
tatum conuenienter oportet
constitui ep̃m · Consentiendum
Aliquando fuerit pre
scripta statuta quamuis pre
sentem confirmationem aut
eorum que fiunt habentes
unusquisque quamuis metro
politam

De his qui excõmunicantur

V Persingulas pro
uincias siue declero sit siue
de laico agnime abeps per sin
gulas prouincias optineat sen
tentiam secundum canonem eos qui
abalii abiecti sunt abiici
non recipiantur · requiran
tur aut neque illa animi aut
aut pertinatia aut alio ali
quo episcopo excommunicati
sunt · ut autem hoc dicentem

adquisitionē accipiat benehabeat.

placuit ut singulis annis per singulas
primas binas synodos concilia face
re. Utomnes simul epi in unum
congregati taleri inquisitionem
inquirantur & si qui inuicem tam
ter offenderit epm suū. & ra
tionabiliter ecclesiastica communicari
apud omnes reprobatum & om
nium consilio innotescat. quam
diu epo placeat sententia. con
silia aūt fiāt. unumquodque
antequadragesimā. ut animo
rum expurgata munus mun
dum offeratur deo. secundum
uero fiat circa autumni tempus.

DE PRIMATU AECCLESIAE ROMANAE DE ALIARUM CIUITATUM EPISCOPI.

VI Antiquorum est ut
urbis rome epūs habeat primi
patū. ut sub urbicaria
loca & commoguncantium
sollicitudinem gubernet.
quuero apud egiptios sunt
alexandrie epūs omnia habeat
sollicitudinem. similiter aūt
& circa antiochia & ceteras
quasdam prouincias prima
tus reseruentur. metropolita
nis ecclesiis. Omnino aūt
manifestum illud quod cunque

sine arbitrio eius quod tamen
tropoli constituerit epūs.
hunc conciliū cessante
& magnum concilium non
esse epūm. Si uero cōmuni
omnium rationabili & secun
canones ecclesiasticam duo
aut tres propter pugnas
inimicitias contradixerint
obtineat sententia plurimo
quae consuetudo optinuit &
traditio antiqua apud hie
rosolimam.

DE HONORE HIEROSOLIMI TANI EPISCOPI

VII Quā consuetudo tenu
it et traditio antiqua ut
quum hel[i]ae epūm. id est hie
rosolimi honorētur. ha
beat secūm ordinem suū. &
honore metropolitanum ma
nentem dignitatem.

DE HIS QUI COGNOMINAN TUR CATHARO

VIII De his qui se ipsos ca
tharos. id est mundos
uocant. Si qis horum uenia
ad ecclesiam catholicam. pla
cuit eos omnino ante magnum concilium
hic permanus inponi manus
sacerdotum ut sic demum mereantur
ante omnia autem hoc eos

nisi fuerint p̃fiteri se quod eccl̃ sentiat et sequatur catholicę & aptice dogmata · hoc est & his quos communicare & hiis qui persecutione lapsi sunt ·

C Ea quę & tempus constituit est & dies definitum ut sequatur nos illud quę placuerunt catholice ecclesie · ubicunque uero fuerint siue in castellis · siue in uicis · siue in urbibus · uenum meruerint · Ordinatio uero inclerorum & in eodem statu permanebit · quod si autem catholice eccl̃e epō aut ptho accesserint manifestum quia epī quidem eccl̃e habeat dignitatem epī · quia aut nomen natur apud eos qui sēm nūcupari dicunt in eccl̃a catholica presbiteri honorem habebit · nisi forte placuerit epō honorem illum eum frui · siue non placuerit · pudendum est locum ubi aut chorepiscopus aut presbiter est · ut inclero omnino esse uideatur · ut non uideatur in ciuitate duo epī esse ·

DE ORDINATIONE PRESBYTERORUM

VIIII Si quis in examinatione

promoti sunt plures ut epī · & interrogati confessi sunt delicta sua uel si abalienati sicti & preterea confitentibus extra ordinem & disciplina moti homines manus eis temere imposuerint tales eum canon non suscepit quod si ut me prehensibile est defendit catholica & aptica ecclesia

DE HIS QUI PRE UARICATI SUNT

X Quicunq ordinati sunt per ignorantiā dehinc lapsi sunt aut dissimulantibus eis qui eos ordinauerunt · hoc non preiudicant canoni ecclesiastico cognito & eis imponuntur · Abiciantur

DE HIS QUI NEGAUERUNT IN PERSECUTIONE

XI Preter oblationem fa cultatū aut pericula aut tale aliquid quod factum est sub tempus illum placuit hoc concilio huic & indecens misericordie dī · ueruntamen placuit misereri eorum quod quod igitur dignum penitentiam egerint · triennio inter audientes sint · & septem annis prostrati ac laborent · hiemis autem siue caritatem communem habeant plebis ora

tionibus · qui autem uocati
sunt adgrum & confessi premor
impetus tuos ostenderunt p
tecenter latrei postea uero
reuertuntur aduocatum sui
quadamenum & pecunias de
derunt · & multa munera
uarum militia reparauerunt
his decimatis priuati face
bant · postremum audito
rii tempus · omnibus uti
bus oportet discutere eorum
uoluntatem & penitentiam
quodquodenom timore &
lacrimis & perseuerantia
& bonis operibus non simula
tione demonstrauerit · ibi
adimplerit tempus constitu
tum auditionis sine du
bio communicabunt ora
tioni · postea licebit epo
humanitatis auxilium im
pertiri · qui aut mise
rere tulerunt uel negle
genter · & ingressi eccle
sibi sufficere arbitrati sunt
ad conuersationem comple
uerunt templi ·

DE RECONCILIATIONE
DANDA MORIENTIBUS

XII VETUS ET CANON ·
tralex custodienda mer
& nunc si qui mori perti

nouissimo tuamme uiatico
non priuetur · si uero dis
peratus eucharistiae mys
terii & oblatione percepta
iterum ad uiuere cesserit · re
deat ut intereos · quibus
tionibus tantum communi
cent · Omnino aut quo
libet moriturus operante
sibi dare gratiam epi cum
platione oblatione tradat ·

DE CATHECUMENIS LAP
SIS ET UT NULLUS DECUI
TATE ADULTAM TRAN
SEAT CIUITATEM

XIII DE CATECUMENIS LAPSIS
Placuit ut & magno con
cilio uniuersaliter audi
ant scripturae tantum
posteaquam communicent
o rationem cum certe cum mis
sis propter frequentem tumultum
& seditionem quae fuerunt
placuit omnimodis ut fer
ri consuetudo quae est con
tra canones utsi minuti
fuerint inquisitum tempus
tibus decurrat ad cautam
migrare nec sine nec plebe
nec diacono liceat · si quis
autem postea & magnum
cilii definitionem tale

quid temptauerit aut ei de
derit negotio infirmabitur
omnimodo huius modi machi
natione destruatur eccle
cuius aute epm aut plbm aut
diaconi fuerit ordinatus

DE NON SUSCIPIENDIS AL
TERIUS AECCLAESIAE CLERICIS

XIIII Siquis facile seperi
culo ingerere negligimo
rem diuine oculos habere
neq; ecclesiasticum canonē
seuerius discere dum ab
ecclesiis suis plbm aut diac
aut quicunque in canonem
constituti · ut nullomodo
suscipi debeant male acta
sedomne ei necessitate impo
ni oportet reuerti ad suas
ecclas · si autem permanserint
in obstinatione sua excommu
nicatos esse oportet

DE NON ORDINANDO QUEM
QUAM QUALEMLIBET INET

XV Siquis autem ausus
fuerit per subreptionem
aut contumaciam hoc age
re utqualibet tempore
sibi uindicando cum consti
tuerit epm aut plbm inuita
tis eius ordinatio

UT NULLUS CLERICUS
FENERET

XVI Quōplures in canones
constituti · quarum
libet scripturae dicentes · quippe
cum iam suam non dederit ad usu
ram · & fenerantes exigunt iuste statuit sēm &
magnum concilium utriusque in
ueniri fuerit post hanc de
finitionem usuras accipiens
& hoc contempto utquolibet modo
tale negotium gerens · aut
dimidium exigens · ut aliud
& cogitans turpiluri gratia
abiciatur a clero & alienus
a communione & a canone
ecclesiastico fiat ·

DE DIACONIBUS NE SUPER
PRESBITEROS SINT

XVII Peruenit ad scōm et
magnum concilium quod
in aquisgrani loco celebra
tur · epi & plbi · ut diacho
nia diaconi porrigant
quo die neque canon
neque consue
tudo tradidit
ut aliquis pote
tem non
habent of
ferendi ·

hofferentibus corpus xpi dicu
dunt · illud & cognitum est
nobis quod quidam ex diaconis
p ursiar petione & temeritate
corpus xpi priores contin
gunt · omnia igitur hec anni
tenda & manenda · diaconus
in priori ordinatione · sciente
quidem episcopo ministrasse
presbyterii aut inferiores sunt ·
accipiant autem secundum ordinem
post presbyteros dante eis · aut epis
cupi aut pbri · sed nec sedere eis per
mittatur in medio presbyterii
extra canonem · est enim
extra ordine quod fit ·
Si quis uero noluerit obe
dire posthec statuta priua
bitur de loco diaconi ·

DE PAULIANISTIS ET DE DIACONIS

XVIII PAULIANISTIS qui

refugiunt a catholica &
apostolica fide decre
tum est hos omnino re bap
tizari · si quis autem
pretermisso tempore
in clero fuerint
constituti ·
si quidem in
labati sine
reprehensibiles
fuerint inuenti · perma
nus impositionem episcopi ecclesie
catholice ordinandi erunt
in ordine clericorum ·
Si uero discussio eorum inuenerit de
meos inuenerit deponi eos
conuenit & sint in ordine la
corum · Similiter autem &
de diaconis & de omnibus hiis
qui neodum canonem uersum
eadem forma seruabitur ·
Animum autem & de diaconis
hac que insensim exierunt an
statute · quemadmodum permanus
impositionem sunt ordinati ·
omnino inter laicos eos por
tet dinumerari ·

DE FLECTENDO GENU

XVIIII QUONIAM SUNT QUIDAM qui

die dominico flectunt
genu · & in pente costen die ·
placuit eum & magnum si
nodo · cunctis in omnibus
locis uniformiter & consenti
enter stanter demorare
debere ·

NE SERUUS AUT CONDICIO

NALIS CLERICUS ORDINETUR

XX HOC PLACUIT UT SI QUIS

subdiaconus aut diaconus aut
presbyter uel episcopus fuerit ordinatus
in his personis seruetur

epi quihocfecerit pœnitentiam
undecim peculiū quihordinatusfuit
restituatchō huius clericatus tantū
deponatur. & ita deiecto inter
ueniente illudtantum obseruan
dumsit utliberumlitus ecclie
electūs placuit

UT PBR ANTE XXX ETATIS
SUE ANNUM NONORDINETUR

XXI Quicumque sitprobabilis utie sedobserueturq;
adpresentem tempus. diuersi
tricesimo anno baptizatusfuit
& huic predicauit. & lectum
placuit.

UT PRESBITER. DIAC. AUT
SUBDIACONUS AUTQUOLIBET
CLERICUS NONPERGAT
INCONSULTO EPISCOPO SUO
CUIUS QUAE PROUIN
CIAE.

XXII Sicutitaque etepis
nisiadmetropolitanumforma
tam supserit nequeepi detrā
mare suscipi. nisixx. eorum
cirographa sibitus ostenderit.
siuero romanus fuerit susci
piat solus metropolitanus
formata. & lectumplacuit.

DE ORDINE CLERICORUM
ET UITA

XXIII Lectores usque ad
annos pubertatis legant. &
nisi cum usum eruditus
scripturis diuinis clerici
non examinati ordinentur. ne
que edendi uel uuendi cau
sa tabernas clericiingre
diantur nisi peregrinatio
nis necessitate cautus apo
calo inimicorum ecclesie
& lectum placuit

EXPLICIUNT CAPITULA
NICAENI CONCILII ETDECRETA
ETSUB SCRIPSERUNT
AUTEM UNIUERSIEPISCOPI
QUIIBIDEM FUERUNT
NUMERO. CCC XVIII.
QUIINALIO LIBRO SIN
GULORUM NOMINADESIG
NANTUR

SIUSEPS SCE
cordubensis
ciuitatis. pro
uincie spanie.
dixit. Itacredo
sicut superius scriptumest.

UICTOR ETUINCENTIUS
presbiteri urbisrome subscripserunt.

PROUINCIE EGIPTI
Alexander. alexandrie
magne.
Alfo cration. Alfogranon
Adamantius. ermon.

Adamantius cirnon
Alberion barethu
Philippus panephrisson
Potamon heracleus
Secundos pholomedus
Doloreus pelusius
Gaios meuthor
Anthiochos memphios
Tiberios tauthiter

PROVINCIE THEBAIDE.

Athas beronicen
Zophirios barche
Sanapion antipyrgu
Secundus tauchimbier
Timus paroxonius

PROVINCIAE PALESTINAE

Macarios hierosolymitanus
Germanus neapolitanus
Marinus sebastenus
Gaios ceramensis
Eusebius gadarenos
Sabinus ascalonas
Longinus nicopolitanus
Petrus tamnitis
Marinus eleotheropot
Maximus maximianopot
Paulinus maximinopot
Ianuarius hierecontis
Heliodorus zabulon
Leontius baddon
Silvanus azotus
Petros philos scythopot

Anthiocus gazer
Selis capitolidos

PROVINCIAE FENICES

Zenon detiro
Enias pholomedos
Magnus damascenus
Theodorus sidonos
Ellanicos tripoleos
Filocalus paneados
Gregorius berithu
Maximus palmiron
Thadoneos ulasso
Anatholius emisenos

PROVINCIAE YSAURIECILES

Eustathius antiocenus
Zenonius seleucias
Theodorus laodicienus
Alfius apamie
Bassianus reffanion
Filadelfus hierapolitanus
Piperius samosatinus
Archelaus dolicis
Eufrantion balaneos
Salados corepiscopus
Zoilus gabalon
Bassus zebugmatis
Leontius laurii senos
Eustathius aretosenus
Manicius epiphanus
Paulus neocesariensis
Siricius ciro
Seleuchus corepiscopus
Petrus girdaron

Pegasius ambracianon
Leonis gambulensis
Gerontius garison

PROVINCIAE ARABIAE

Nicomacus bastron
Cyrion filadelfie
Germanus urbanden
Severus rodimon
Superior cyrille botanar
Severus chronicador

PROVINCIAE MESOPOTAMIAE

Ethilor ederemus
Lucubus petrobor
Anthiocus rosena
Maxen machedonopol

PROVINCIAE PERSIDAE

Ichanni persidor

PROVINCIAE CILICIAE

Theodorus tarsensis
Alpion epifanus
Narcisor neroda[illegible]
Morser castabalon
Nicesius damascher
Eodemon corepor
Paulinus achanon
Macedonius manastor
Circundimunor egeon
Fisicus descandinaregorus
Narcisius menupolis

PROVINCIAE CAPPADOCIAE

Leontius ceramensis
Eusicius tiano
Eofrasor colonias
Timotheos cisbizinon
Helpidius cumanus
Corgonius corepiscopis
Stephanus corepis
Rodon corepis
Theffanis corepis

PROVINCIAE ARMENIAE MIN

Eulogius sebastiensis
Eurethius satalon

PROVINCIAE ARMEN MAIORI

Arsafius sebaston
Acacer diospontu
Euthicianus amasias
Helpidius edesion
Eracli zelon
Helpidius cumanus

PONTU POLE MONIACU

Longinus neocesariensis
Domnus trapezuntius
Stratofilus pitiuntius

PROVINCIAE PLAFAGONIAE

Filadelfius pompeuriopol
Petronius tenopolis
Eupsicius amastridor

GALATIAE

Marcianus Amarcus ancirani
Dicasius tavias
Erechterius planation
Gorgonius cinon
Filadelfias tulupolis

PROVINCIAE ASIE

Theonas cizicensis
Alexandor ephesenus
Orion [illegible]

Eutychius · isformis

Metrer · rpopton
Marinus · eluellespontenus
Paulus · amar

LYCIAS

Arthemidorus · sardeon
Soron · tratiron
Thomasius · siladelsius
Polyon · bareus
Agogios · tripolitanus
Florentinus · anquiras
Marcus · standum

PROVINCIAE FRIGIAE

Nunechius · Lauchaensis
Flaccus · sandus
Procopius · sinodo
Sisticos · azanon
Athenodorus · doriteu
Paulus · apamenus
Eugenius · eugurpius
Flaccus · hieropolitanus

PROVINCIAE PISIDIAS · VIIII ·

Eulalius · iconiu
Telemachus · adrianopolitan
Eutychius · seleutichias
Smaragdus · sine non
Eusebius · apamenus
Patricius · ablades
Polycarpus · metropolitanus
Acomedius · panon
Eraclius · bareos

PROVINCIAE · LYCIAS · I ·

Eudemos · patharon

PROVINC · PAMPHILIA · VII

Gallidicus · pergu
Eutherius · termissus
Teucrus · [illegible]
Domnus · frarbon
Quintianus · aspendu
Patricius · seleucias
Afrodisius · maximianopol
magidon

PROVINCIAE · NESON · IIII ·

Eusebonius · rodu
Melisron · cho
Stratetius · lamu
Alpadoros · magidon

PROVINCIAE · ISAURIAE · XVIII ·

Stephanus · barathr
Atheneus · curpissu
Ederius · claudianopol
Agapius · seleucis
Siluanus · metropolit
Phaustus · pane mosticus
Antonius · anthiochenus
Nestor · fredron
Eusicius · corepiscopor
Cyrillus · mammadron
Theodorus · anagadon
Theodorus · corepis
Anatholius · corepis
Paulus · larinensis
Quintus · corepis
Tiberius · ristron
Aquilus · corepis
Eusebius · parochie illuris

CYPRUM

Cornelius papha
S clanus silanon

BITHINIA XI

E usebius nicomedie
Theogenius nicheae
Maris calcedonensis
Cornelius chu
E fesius prusiae
Corconius apolloniadis
Georgius rasiadis
E uethius adrianopolitano
Theotimus corepiscs
Rufus celaenensis
Eulalius corepiscs

EUROPIS

P edereos eraclae

DACIAS

Protogenes sardicensis
Martus metropolis
Pistos marcianopolis
Silvanos metropolis
Alexandri thessalonicen
Dotus macedonie
Pistus athenensis
Marcus boeus
S Exechius efesius
Cladianus tettaliae
Eudion strubon
Domnus metropol
Nicheus duziae
Theofilus guttiae
Camdos borboron

INCIPIT QUEM ADMODUM FORMULATAS HERI DEBEANT

FACTUM APUD NICEAM de tropolim bithinie die XVIII kl iulias quartenum usque in die VIII kl septemb paulino & iuliano subscripserunt quest apud eos XVIII die mensis eor die secundus alexandri anni DCXXXVI & alii attici epi con stantinopolitane dixit eiusdem canones sanctorum patrum alogrosa manu ane subscriptos amen

Cum recte elementa litterarum numerum & iam exprimere nullus quartenuter uel grecis sermonibus notitiam habet & eius norat Ne igitur in faciendis epistolis canonicis quasmonis latinus formatas appellant aliquatenus falsitatis temere presumeretur hoc a patribus CCCXVIII niceam congregatos saluberrime inuentum & constitutum & formate epistole hanc actionis seu rubricationis habeat rationem id est ad summam rubricationem Primo greca elementa patris & filii & spiritus hoc est Nota idest prague elementa octo genarium septuagenarium ducentes

simum significat eius primum
numerū · primum numerum
petri quoque apli · primalitteram
idest TITLXXX qui numerus octo
nta significat eius qui scribit
epi primalitteram cui scribitur
secunda accipientes · tertia
litteram cuiusque de qua
scribitur · quarta & indictio
nes quicumque est tempus ·
Iden quisquis numerum ad
summatur · atque italis
omnibus grecis litteris que
ut docemus numerus epi
norum manū ductus · Unaquq;
collecta fuerint summa
epistola tenebit · hanc quisq;
cepit omnimodo cū cautela re
quirat · & presumat addat · q e
XCVIIII · Preterea scripsimus
me epistolam & nonagesi
mum & nonum numerum
qui secundū greca elementa sig
nificat · amen · AMHN·XLVIII
t · nam numerus noster non
tenetur · me epistola grecos ·
sed latinos explanatur quemch
reta unanimiter cū epo osio
& auctore & uincentio ptbris
ad ecclām urbis rome silvestrū
per nomen quorum seruantes
gremū dirigimus · ad sedē

apostolice ·

INCIPIT EPISTOLA DIRECTA
A SYNODO ROMANE

BEATISSIMO PAPE URbis rome cum omnium
uerentia silvestro epō ·
Osius epūs gruncie spanie ciui
tatis cordubensis · & actius
epūs ecclē constantinopolitane
& auctor & uincentius ptbri
ordinationis & directionem tue
urbis & ceteri epi ccexum ·
salutem · quā omnia seruata
& corroborata de diuina
misteria · ecclesiastice utilita
tis que idcirco pertinēt ecclē
ecclē catholice & aptice ad
sedem tuam romanam explanā
ta de greco redacta scribere
confitemur · Nunc itaque
adiutum sedis augmentum ac
cumulum roborari · Itaque
censeat una aptica doctrina cō
tocius urbis aptice urbis insimi
umque habere concilium
sicut decet misteria uenerā ·
ut sermonem unum sermonū
gradusque suos uel textus
ordinationis tue sermonis
habere regulam quā decet
dutorum tuorum coepis
adhuc dirigere gradus · ad

foemicis consternere urbi
qm quecque constituimus in con
cilionem precamur uro omis
consortio confirmetur.
O rs beatitudo tua, pmuenerit
concilium. DATA VIII kt
nob. paulino & iuliano
viris consulibus.

INCIPIT EPISTOLA SILVESTRI
EPISCOPI AD SYNODUM

SILUESTER epūs sedis a
postolice & cē catholice re
uerentie religionis urbis
rome fratribus & quoepis
qui in nicenum concilium
conuenerunt in dño salutem.
Gaudeo pūpti benignitatem
seruare. nam & confirmo si
qoq: doctrine ure christia
tis mysteriū deunitate tri
nitatis uos secūm dicta & doc
trina euangelica sā acce
pisse gratia. De quo & cum
nationis ueritatem fuisse
ecclesiarum quę in urbi
bus q: manere mysterium
meo consensu & errographi
uel discipulorum meorum
offero inuro scō concilio
quicquid constituistis num
quarem dare consumit atq:
in gremio me synodi parua
propter disciplinam ecclē. alle
gauo precepta ppī uestrorum
quę arbitrio suo quicquid uoluit
adfirmauit. & ecclesiarum pace pre
nuntiabit fallacem. utcumque
episcopis totius urbis italię & ga
minę ut uniuersis ad sacrū concilium
dignetur accipere ueritatem.
& ad humanum ore & pnobis bea
titudinis sē concilium. CCCXVIII.
ut caritas quę in nobis dilatata est
dñi nri ihū xpi seruetur aug
mentū. Data V kt nouemb.
Accepta IIII id febr. constan
tino VIII et constantio IIII
con sulibus.

INCIPIT CANONES SCI SILUESTRI EPI.

DOMINO CONSTANTINO
augusto. Eodem tempore
cum multi nobilitate gau
derent. quod constantinus
esset baptizatus a silu rō epō
urbis rome & mundatus fu
isset a lepra per hunc sacri
ficium quod accepit a dño
ihū xpō. per siluestrum epm
cepit integre predicare dñm
ihm xpm. & confiteri eius
beneficia. Siluester igitur
epūs congregans sibi cum
ptbris & quo epō uel diaconis suis

cuer romanor & qm̃ mater eccle
generat filiũ curissimum constan
tium · Integre igitur siluester
epc̃ uester hormare legibus cano
nũ ecclestarũ cupit · quebũ ca
nonem modum subter adnexum
constituit · collegit auũ annuer
sum sinodum epc̃orum cum consi
lio augusti uel matris eius & petit
p urure murbem romã interma
domitianus quenunc cognomi
natur trauans colligit
autem in gremio sedis sue · cc · lxx
x iiii · epc̃or · quibus augustus
uehicula uel annonas omni loco
prestare precepit · & alii · cc · lvii
epi · sine choris quorũ cetro
gratus · & meorum concilio
declaratur · Et xl ii pbr iuñ
diac̃ vi · & subdiacon · vi · Aco
litici eius concilio facti xl v ·
exorciste · xxii · lectores quoq;
presens parenter audebant · x x ·
notarii ecclesie · x iiii · qui gestas
martyrũ suscipienter ordina
re narrabant · horom̃ & iam
dum uno examine articulos ci
tatis collegere & interminas supra
dictas · Itaquero ut nomina eorũ
presens audere tur ·

ET SUBSCRIPTA NOMINA UNI
VERSORUM EPISCOPORUM IN CONCILIO

MEMBRANO ADHAESE
RENTUR.

Quando omnes uenis
sent in unum dixit & aliis quo
rum cirographas cucurrit
& opinios ci tatis & sedes meritis
aspectum · termarum supra
dictarũ · pbri aũ romani tituli
cleriq; uel gradus aterga epc̃or
steterunt · Nemo enim sedit
in eodem loco nisi tantũ epi &
siluester epc̃ · & pontifex urb
rome · erit enim ibi & culpa
mus · qui primum gentilis &
postea xp̃ianus & prefectus
urbi · Dicitaũ silueste epc̃
ut reuerentissimus nationem
hanc · Audite fili & quoepi
& uniuersum ordinem eccle
romane · qm̃ monumenta ut hec
continuat habeat ecclia ut requ
ecclie non uagetur sedis firmi
& claudat hostium propter perse
cutionem & habeat murũ fir
mum · unde & pugnic aduersã
rior · Cognitis loquor & quoca
calistum & cuncta omnia quae
breuio suo fecerunt creatura
creatorem · & iohannũ qui missus
a tolle rtia dicebat · non pascha
ue mi rechie suor · nec mente ·
sed x kl · machar custodiri ·

Ego enim sicut lectum memoraui in
uro iudicio commendo sermonē
ut introducantur hereses qui
dem primo arbitrio calistū
damnari non roboretur. Ex
men quia calistus traducat
pelagianū ut arbitrio suo sinat
unam personā esse trinitatis.
Nonenim quoquam de patre pa
trem & filiū & spm. Victo
rinum itaque precipue presul
religionis antistitem quantis
cercetate quecquid uellet ad
firmabat hominibus & eccle
pascha le gnuntiabat fallaces.
Et hoc quod contigerat & kl.
madias custodiri uro sermone
sicut ueritas pertinet constetur.
& nro iudicio condamnetur. &
filiorum nrorum augustorum
precarius auctoritas condem
nandum victorinum epm.
Et in tribus ueruntibi tres utriusq ser
mone damnarentur iudicio.
Damnauit autem ippolitum diac
ualentiniamistam. & calistū
quasi & tollentia separabat
unitatē. & victorinū epm. qui
ignorans hanc rationem. sub
arbitrio eius. tenuitatē. deru
pebat ueritatem. & presentia
eorum deruncat gradorū
damnauit. ippolitum. victori
num. & calistum. & decretis
anathematizabe orate & damnauit
eos & traurbem suam.

POSTEA AUTEM FECIT GRA
DOS IN AEDIS SYNODI.

I VT NON PBR ADUERSUS
epm. Non diac aduersus pbr.
Non sub aduersus diac. Non aco
litus aduersus subdiaconum.
Non exorcista aduersus acolitū.
Non lector aduersus exorcistam.
Non hostiarius aduersus lectorē
de accusationem aliquā. Et
non dāpnabitur epūs nisi in lxxii.
testibus. neque presul summus
adquemquem iudicabitur. qm
scriptum est. neque discipulus
super magistrū. pbr aut. nisi
in lxxii testimonia non dāpna
bitur. Diaconus cardinalis
constituitur nisi xxxvi. non con
dēpnabitur. Subdiaconus. aco
litus. exorcista. lector nisi sicut
scriptū est. in duo uel tre testi
monia. filios & uxorem habentes
& omnino xpm predicantes.
sic elaturi mysthia ueritate.

COMMONEO UESTRUM CON
SORTIS MUNIMEN

III VT REDDITUS ECCLE QUAE
partes fieri. atque ita pars

exigatur · habere ecclā relevanda·

Dimidias ꝓbri · & duas diacon cum omni clero · peregrinos autē & pontifices · omnibus autē ipsum pontificem dispensantem constituit hunc ordinem · ut siquis declero quodcommune est transire & de hoc mundo · si nominem de sua generositate habet & consortē quicquid pauperta reliquit habere & conferre ecclē & exinde quattuor partes fierent sicut supra dictum est ·

CONSTITUIT ENIM VOCE CLARA

III SILUESTER EPS URBIS ROMĒ utnemo ꝓborum chrismate conficeret dicens · qm xp̄s a clarissimate uocabitur · & duas conus nonesset plus parrochiam nisi duo · examen · & diaconi cardinales uir reverentissimi · VII · Ita tamen ut dalmaticas uterentur · & palla linostilia leua eorū tegeretur

IIII ITA TAMEN DICEBAT SIL UESTER VOCE CLARA ·

AD QUONDAM EPISCOPUM ad subdiāc · usque ad lectorem omnes subditi essent diāc cardinali uiri reverentissimo ingesta representer honorem tantum pontificis · ꝓbri uero diaconer · subdiāc · acolti exorcista · lector · abbas monachus in omni loco repre sentat obsequiū siue publico · siue ingremio ecclē tanti pontifici ·

V NULLUS AUTEM SUBDIACONORUM ADNUPTIAS TRANSIRE

Aprecipimus nec aliqua prevaricatione sumpserit

VI NULLUS LECTOR UEL hostiarius uasa sacrata contingat

VII NULLUS ACOLITUS UEL subdiāc non tam consecrata ꝓbro alio porrigat · qua alius adest minister · alius ad adsistens · nisi tantum sub porta & quod ei imposuerit sacerdos suo ore benedictum ·

VIII NULLUS ETIAM EPS unguem sacratam & pediat benedici nisi eam probauerit · LXXII · annorum esse constituta · ibi habitur iudicii pudicitiq ·

ut loca. Amor quoquerem
uirum xpm. pudicitia custo
dia unctaq uertice introdu
catur. adnuptias epi uela
mencipiis ferens nonco du
NULLA SCEMATE AD
NA CHORUM
VIII OPORTET FIERI. NISI
xxv. etatis. anor propter
secundas. & xxx. anor iam
euacuata. omni furbore du
bii. inbeniatur ibi mundum
bas spiritu.
ET SUB SCRIPSERUNT
SUPRADICTI EPI ISTUD
predicante sil uestro epo
uiro reuerentissimo. sub
scripsitauit augustus constan
tinus cum matre sua. elena
augusta. tunc dedit oratio
nem sedens in eodem loco
& discesserunt.
XI ALIA AUTEM DIE VE
nerunt pbriani reue
rentissimi & diaconi & &
epi omes. CCCLXXXIIII. inter
mas domitianas. quenunc
traianas. & sedit in sede sua
in eodem loco. Ubi auit fecit
VII regiones. & diuisit diaco
nibus. erunt autem diaconi. sth.
fabianus. marcus. liberius.
arcidanus. iulius. ordina
uit autem & alios duos. presbi
teros & theodorum. uniuersis sacer
dotes. diaconos. & cleros
hoc petentes. secundum consuetudinem
epo ut eos ordinare deberet. Ipse autem
interrogauit horum duorum. presbi
teros & theodorum. si ordinauit
non ordinauit. aut consecra
uit eos nisi ingremio basilice
consecrarentur occultissimo
do constituit.
NULLUS EXLAICA PERSONA
XII AD HONORE ACCOLITUS
Aut quae adeputatum sub
laurentius. nisi prius fuisset
lector annis XX. Deinde
una die exorcista. & postea
accipere honorem sub diacona
tus & facere in eodem loco
ordines. accoliti. annos V.
& accipere honorem sub diaco
natus. & esse sub diaconus
annos V. Deinde ad diaconatus
honorem pertingere si aut
hoc agentibus. itaque XXX. pbri
& amen. ut essent diaconi
cardinales. qua ad primate
decerat constituti. & seruire
annos VII.
QUODSIQUID DESIDERET
ORDINEM.

XIII PRESBYTERI ITA EXIGE
retur ut VII annor. cultu
clero mnu pburetur dostm
ne gene rositatis & consilio
non expetatur pie dam ad
quemquam oppinionem cla
ri. firma. omis ptri decla
rarent. & sic ad honorem
ptrii accedat. & sicut meo
dem ordinem annor. trer
& sic exigat ordo uel dispositio
uel cum pietatis. aut sci tatis.
& ad honor episcopatus accedat
ut omnis clero petierit or
dinari exuneuoto per omni
quoq; gestu sermonibus sil
uestri epi. nihil opponebat
synodus sed magis firmabant
precepta
DIXIT AUTEM SILUESTER EPS

XIIII AUDITE SCI ET QUOEPI
nemo abr condat quod ei
uidetur iustitia obiurgare

RESPONDERUNT OMS EPI

XV ET DIXERUNT CLAMAN
ter omis ptror & cleror. u
ra iustitia. & pietas ite non
discedat. qm nob nihil uidi
catur inoppinione dictorum
qm sapientia non est nisi pati
entia fuerit constructa.

SILUESTER EPISC DIXIT.

XVI QO SAPIENTIA NON EST
nisi impatientia. quicquid
sermonem dixero. uestro
cirrogatio confirmetur

XVII NEMO ENIM DE PENITEN
tia nisi XL annorum bapti
mum predicantes. Date omni
bus infirmis. sanis autem
sicut uenitur cōmonet
parchi & penitentes.

XVIII NEMO ENIM NISI UE
lamen celeste accipiat
per manus sacerdotis primi
coniugii. ad clericatus hono
rem accedat.

XVIIII NULLUS CLERICUS
aduertat lucos testimo
nium filium dicere pre
sumat.

XX NEMO ENIM CLERICUM
quemlibet in publico ca
minum nisi in ecclesia.

XXI NEMO ENIM CLERICUS
aut sub diaconus. aut dia
conus pbr. aut epis propter
curam qualibet interiacen
tem omis curia seruore di
catur. & immolationes si
mo lucrorum. quod si quis cle
ricus incuria introierit
anathema sustipiat. Nam
qui rediens ad nauseam etis

& communione non priuetur
ppt̃ terpur turpidium.

XXII NEMOENIM QUISQUA̅ peccatē clericum cedeadtin gat. nonptr. nondū. nonepr. super clericum. uel sēruatorē ecte. adcedem perducat. quod si fit causa. sit clerici triduo priuetur honore. ut penitat reuocetur. admatrem ecte

XXIII NEMOENIM DIACONUS aduersus ptrm offerat crimē quodriquir accusator cum grauedeexaminatione accusator detenatur. cumcirographo suo incommunione perpetua distingatur. multenim laborem corrupti crimen & ternunt.

XXIIII NULLUS PRESBYTER adhibeat honorptrm sum matconiugium. Vtriquir necelecto egerit. xii. annor eum ubemur priuarehonore.

XXV. NULLUS HOCTURPIDINE ptro publice egerit dictū sitq egerit damnetur in perpetuum

NEMOENIM IUDICAUIT PRIMAM SEDEM

XXVI QUAM OMNES SEDES AD primam sedem iustitiā

desiderant temperari. Neque abomni clero. Neque abomni populo iudicatur. & subscripserunt. CCCLXXXIIII epi. & XLV. ptri. et V diacon. & duo sequenter. & augustis constantinus. & mater eius helena. & fixit canonem hanc.

S I quester epr imperioma & omnibus epis. aparis. ut ui intermas trauanas. tertio kl iubar. Domne constantino augusto. IIII. & prisco con sulibus

INCIPIT CONSTITUTA CANONUM ANQUIRAIANENSIUM ET TITULI

I De ptris qui immolauerunt & postea iterum certamierunt.

II De diacones quimmolauerunt postea reluctatisunt

III De his quifugienter tempora persecutionis comprehensi sunt. & delatoris quinsimiles necessitates incederunt

IIII De his quiaconsiore coaltisant & quiascenderunt templa inuestelugubri. & precum bentes interalioramandu caueruntflentes

V De his quiministrantū cessauerunt

VI De his quicum festis diebus paga

norum omnium interfuerunt

VII De hiis qui secundo & tertio sacrificauerunt

VIII De hiis qui nomen lum a fide domini ca deiunauerunt sed & alios peruasserunt

VIIII De diaconer qui cum ordinantur impia ordinatione p̃sumpserunt dicentes uelle se habere uxores

X De disponsatis puellis & ab alio raptis

XI De hiis qui ante baptismū sacrificauerunt

XII De fugatis epi coporum.

XIII De hiis qui clerosant presbiteri uel diacon.

XIIII Si qua de rebus eccl̃e cum episc nonnullis ꝓpter uenditerunt

XV Inhoc titulo grecu erbasunt de hiis qui mansionabiliter cū pecoribus fornicantur.

XVI De hiis qui in peculio suis autimmu culos autolim putrefactis sunt aut aceruis hoc actio tabescunt

XVII De epis quos ciuitates susceptos non sunt in sua diocesi inquas fuerunt de nominati

XVIII De hiis qui uirginitate pollicti preuaricati sunt p̃fessione contempta.

XVIIII Si quem adulterium commiserint

XX De mulieres que fornicantur

& partos suos necant

XXI De hiis que uoluntarie homicidium fecerunt

XXII De hiis que non uoluntate et casu homicidium perpetrauerunt

XXIII De hiis que augurria auspicia uel diuinationes quales cunq̃ secundū mores gentium observant

XXIIII Si q̃s pontifex habens sororem forte an sit nuptam uoluerit

XXV De hiis qui penitentiam in firmitate petit

XXVI Penitentes qui in firmitate suscepti sacerdotium acceperunt.

INCIP CANONES ANQVIRANI CONCILII

ISTI CANONES PRIORES quidem sunt nicen canonib: Sed tamen nicenis primum ceperunt propter ultorita tem sci & magni concilii que fuit tunc est inter eos. Cum qui urbem anquirani uenissent fuere marcellus anquira nus. uitalis. vitiochenus. fi del fus. ulius polemonius. & hi ut zelonensis. munecius. lau decius. marcellus. nerochius.

lupus tarsensis · basilius
amasenus · eutolius nicome
diensis · petrus iconomensis
agricola cesariensis · epi dau
rus pergamenus · sergius
antiochie pisidie statuta
sunt · abeis qui insta scrip
ta sunt

PRESBYTERI QUI LAPSI
LAUERUNT ET POSTEA
ITERUM CERTANTES
RUNT ·

I Si hoc ipsum ex fide et
non aliquo argumento sibi
mā prepuntes egerunt
ut rerum teneri uiderentur
sic ergo ex fide luctati sunt &
non ex contentu · ad ostēta
tionem ut operentur · ipsi fe
cerunt · hos placuit honore
quidem sedis ppriæ retinere
offerre autē illis · & sermonē
ad populum · aut aliquibus
officii fungi non liceat ·

DE DIACONIBUS QUI LAPSI
LAUERUNT ET POSTEA
RELUCTATI SUNT ·

II Diacones similiter
qui immolauerunt poste
a autem reluctati sunt quidē
honorem habere oportet ·
errare uero debent ab omni
ministerio · ita ut nec panem
nec calicem offerunt · nec
nuntient nisi forte aliquis epōr
concesserint · labores eorum
& humiliter & mansuetudi
nis · & uoluerint eis amplius
aliquid tribuere uel admouere
penis ipsius ergo delinquent po
testas ·

III De his qui fugientes tēpore persecutionis compre
hensi sunt uel a familiaribus
seu ab emercibus traditi uel bona
sua perdiderunt uel tristi
tiam carceribus inclusi sunt & ta
men blasphemauerunt se esse xpi
anos · qui diu per seueran
ter uiolentia adhuc usque per
duxerunt ut manus eorum ad
prehensas & uiolenter adhuc
tas supersacrificia imponerent
ut aliquid polluti cibi necessita
te gustare sustinuerunt · quos acti
I lis tribus perseuerantibus in
fide xpi · anorse uocis erroribus
hoc ergo quod inter mortales ui
sceribus contigit · si luctu
& merore uim aduersus se
& ferre demonstrat ut ipse q:
umili per bonam animi satis
factionem habita · celitus misereatur

dolore · Sedquod mutico alti
sunt docent hos tanquam
hos inculcatos ad communionē
non uetari · sicut impiissimi
ab aliquibus cōmunionem mi
nuis diligentiam & inquisitionis
causa aut per aliquorum ig
norantiā statim recipi opor
tere · hoc autē obseruare con
uenit utde clericis & de omni
bus laicis debeant obseruare.

Perquisitumest ueru & iam
hoc possint laico sane qui
similis necessitatibus in
ciderunt mederi casus or
dinem promoueri · pla
cuit ergo & hos tanquam
nihil peccauerunt · maxime
sicos quibus ultra commendā
ordinationem nec placuit.

DE HIS QUI SACRIFICARE COAC
TI SUNT SED ETIAM ET DE HIS
QUI IN TEMPLIS IDOLORUM
CAENA UESCUNT

IIII Siquis eorum cuius ba
ptismi cultior ad templa per
ducti sunt atque ibi adhuc
pretiosa seu uestem mutata
cene participes facti sunt
idolorum indifferenter sum
mentes omnia quefuerunt ad
posita placuit eos inter audi
entes uno anno constitui ·
tribus autē alios annis agere
penitentiā · sed hec pro tri
ennio per biennii tantummo
do oratioū communicare ·
tertio autē anno reconciliari
sacramentis · quotquotautē
ascenderunt templa mueste
lugubri & precumbentes int
alios manducauerunt flentes.
Si compleuerint penitentie
triennium tempore sine obla
tione recipiantur · si autē per
ducti ad templa non mandu
cauerunt uel non manent
in penitentiam · tertio uero
anno communicent sed sine
oblatione ut ecclesiastica est
perfectionem · quam tam
tempore consequantur pene.
epm̄ aut habere prospicien
tiam · Oportet ut perfectam
singulorum conuersationem
normam regulamque conuer
sationis adtribuat · adestut
humanius agens sectum ut ano
dum tempus alicui breuiari ·
aut iam plurius quadcor
rectionem necessarium uide
rit addere · Discutiatur autē
omnium horū & precedens uita
& posterior & ita circa eos fiat

dotalis humanitas moderetur
DE HIS QUI MINIS TATUM CESSERUNT AUT ABLATIONE BONORUM ET TRANSPORTATIONIS PENE DE TERITIS A FIDE ERRAVERUNT ET NUNC USQUE NEQUE CONVERSI SUNT

V Modo autem tempore huiusmodi se obtulerunt conversationis suae consilium capienter. placuit horusque admagnum diem interaudientes suscipi. ac penitentiam agere triennii. & post duos alios annos sine oblatione communicare. & tandem sexennii perfectis ad perfectum peruenire. quod si aliqui ante hoc concilio suscepti sunt aut penitentia extollo tempore imputabitur. Initium sexennii constitutio. quod si ceteorum quod libet mortis periculum aut egritudine aut exqualibet causa contigerit. sabbati finitione statuta hic communio propter uiaticum suum nomen habitur. & si conualuerit sexennium tempus exactae penitendi

DE HIS QUI CUM FESTIS DIEBUS PAGANORUM IN REMOTIS EORUM LOCIS CONVIUIIS INTERFUERUNT.

VI Et suas nihilominus epulas ibidem paraverunt atq; comederunt. placuit ut post annum penitentia suscipiantur. Tamen utrum cum oblatione recipiendi sunt an sola communione admittidebeant. unusquisque eorum examinent ac eorum presentia & presentis habita consideratione

DE HIS QUI SECUNDO ET TERTIO SACRIFICAVERUNT

VII Peruiso conjugii. quinque annis ad penitentiam se subnectant. Duobus autem alius annis sine oblatione communicent. septimo uero anno perfectionem receptam communionis.

DE HIS QUI NON SOLUM A FIDE DOMINICA DEFLUAVERUNT SED ET ALIIS PERSUASERUNT.

VIII Quod quod autem non solum ipsi a fide dominica defluauerunt sed insuper exemplum aliis dederunt & animalior & fratribus persuaserunt. & irrisibus fuerunt persuasionis: hi per tempus immunquidem loci. inter catechumenos audiantur: per alium autem sexennium penitentiam recipiebant locum.

Alio uero anno · idest · x · fine communione recipiant · aut completo · decimo penitentie fruatur · Ineo aut tempore & iam uite eorū & conuersatio consideranda est ·

DIACONI QUICUM ORDINANTUR

VIIII Si unipsa ordinatione prefixa fuerint dicentes uelle se habere uxores neque posse continere · hi postea adnupti cum uenerint maneant in ministerio · propterea quod hi ep̄i licentiā dederint · quicunque sine tacuerunt & nūs ceperunt manus impositionis gratiā cum mentia & postea adnuptias conuenerint a ministerio cessare debebunt

DE DISPONSATIS PUELLAS ET POSTEA AB ALIIS RAPTAS ·

X Placuit ei qui eis reddi quibus fuerant antedisponsate · Si uero eas rapto ui florem pudoris amisse constiterit

DE EOS QUI ANTE BAPTISMUM SACRIFICAUERUNT ET POSTEA BAPTISMUM CONSECUTI SUNT

XI Placuit adordinationē promoueri tanquam abomni crimine labacri salutaris sanctificatione purgatus

VICARIUS EPISCOPORUM

XII Quod greci chorepiscopi dicunt non licere presbyteros uel diacones ordinare · sed nec eos circuire sine epi precepto amplius aliquid imperare uel sine auctoritate litterarū eius munaquoque parrochia aliquid agere

DE HIS QUI INCLERO SUNT ·

XIII Presbyteri uel diaconi · etiam si temeter acarnalibus · placuit ut eis contingant quidem si sic uoluerint Abhis cōsidendo abstineant quodsi tanquā exabhominabiles iudicauerint · ut necolere quecum carnibus cocuntur · etiamsi commodata tanquam consentientes hucusque regule cessare oportet a ministerio & ordinatione · ut noueat tanquam immundus contemnavit · Contegat tamen quibus quidem si abstinere uoluerit habeant potestatem · Ieiunium ut siquando cum oleribus cocuntur eadem tanquam carnibus pollutā non iudicent · sed dei donum ad cibum sumendum quamuis acarnibus temperent · sicut autem hunc

regulam admonitus nonobedi
erit sedeurner ut dutuneſt
immundus & abhominandus
extimauerit cessare debet
ab ordine suo

XIIII Si quis de rebus ecclesie
cum epō nonest ptās uendiderit
placuit re scisso contracto
suus ecclesiastico reuocari in
iudicio aut epī erit constitutū
sic tum recipi debeat acanon
ne propter sepe contigit dis
tractarum rerum reddi tur
ampliora summa p̄ accepto
pretio reddidisse

XV De his qui intextionabi
liter cum pecoribus for
nicati sunt aut incestum cū
suis sanguinem perpetra
runt uel cum masculis sodo
mite deprehensi sunt in hoc
titulo greca uerba hec sunt
PERITON ALLECEOS
ALLENONTON dequorum la
tine possumus dicere de his
quinnationaliter uersati
sunt siue uersantur. sensus
autem in hac sententia duplex
esse oportet. quia ex subiecto
conicitur. aut debet qui cum
pecoribus coitum mixtum sunt.
Aut more pecorum incesta
cum p̄pinquis sanguine com
mixtum sunt. quodquod igitur
ante uicesimum etatis sue annū
talem crimen amiserunt xv
annos impenitentia exactis
communione orationum tan
tum modo consequantur. &
quinquennio alterum hac ora
tionum communione perdura
ter. tum demū oblationem sa
cramenta percipiant. Discutiat
autem & uita eorum qui fuerit
tempore penitentie. & ita hanc
humanitate consequantur.
Si quis quis perseuerantiam ab
uitiant hoc crimine ad agendam
penitentiam. p̄lixiore tēpore
subcumbant. Si deest uicesimum
annorum etate & uxorem haben
ter in hoc crimine inciderint xxv
annorum penitentium ad tam
communionem orationum ad
mittantur. Si qua communione
altero quinquennio perdurauerit
plenam communionem cum obla
tione suscipiantur. quod si aliquis
& uxorem habentes quinquagesi
mum etatis sue anno in hoc crimi
ne p̄lati sunt ad exitum uite
communionem tantummodo accipiat
qui conuenerant nisi modo necce
sarie

XVI Eos qui rationabiliter conuersatis non solum legitur crimen hausisse modi. factus. sed alios ipso suo morbo replentes. placuit ut inter eos orent qui tempestate uexantur. id est qui absque spiritu uexatur immundo. quia nobis inter gumino appellantur.

XVII Si qui episcopi suscepti non sunt a suis diocesensibus qui fuerant denominati. et quo luerint alias occupare et cum facere episcopos quos ibi inuenerint sedentes excitando aduersus eos. hos placuit segregari oportere. quod si uolunt in pleno ordine in ecclesia ubicumque fuerint tanquam plebem sedere non pellantur. prima dignitate. quod si ibi sedentes segregare prohibentur episcopi ibidem constituti segregari eos necesse est. et nihil nominis dignitatem plebis primam.

XVIII Quodquod uinculum matrimonii polluerit per quaricatis uel professione contempta interdicamus. quia de secundas nuptias transierant habere debebunt. Virgines enim puellasque tanquam sorores cum mulieribus habitare uolentes habeorum cum sorore prohibemus.

XVIIII Si quis adultherium commiserit. VII. annis penitentiae compleat. perfectionem reddatur secundum priscorum gradus.

XX Mulieres uero quae formicantur et partus suos negant sed hi quae agunt secundum uterum conceptum excutiunt. antiqua quidem definitio usque ad tempus uitae eas abiecta removit. humanius aut nunc definimus uitae determinatis temporis penitentiae tribuatur.

XXI Qui uoluntarie homicidium fecerint ad penitentiam quidem se uigiter summittant. uitae autem finem aut perfectionem id est uitae communionem gradus nihil habeantur.

XXII Eos uero qui non uoluntate sed casu homicidium perpetrauerunt prius quidem regulas. post. VII. annorum penitentia communioni sociabuntur. secundum gradus constituto. haec uero humaniori definitio quinquennii tempus adtribuit.

XXIII Si quis auguria auspicia que siue omina uel diuinationes quas libet secundum morem gentium obseruant aut in domo sua huiusmodi homines introducat. nec quicquam diuinationis aliquam arte maleficia aut in domo sua lustrent confessi poenitentiam quinquennio

aqant secundum pregulas
antiquas constitutas

xxiiii Siquis sponsam habens sororem
eius forsitan intulerit uxo
lentamen quam heserit tan
quam sue. hanc aut decepta
uxore duxerit desponsatam
illa uero queum pati nō est.
si sortem ecclesiasticam sibi intulerit
omnia hiquidem habuit con
fessi sunt. x. annis inpenitentia
redigantur secundum canones con
stitutos

xxv Hi qui penitentiam in infirmi
tate petit si casum diu aceti
sacerdos inuitatus uenit oppres
sus infirmitate obmutuerit
uel infrenetici uersus fuerit.
dent testimonium quicumque au
dierunt & accipiant penitentiam
tuam. & si conualuerit credatur mo
lestatus reconcilietur permanum
impositionem & infundatur
tur orietur eucharistia & si
super uixerit amoneatur su
pradicti testibus petitionis
sue factus factum & sublatus
statutis penitentie. quam
diu sacerdos qui penitentiam
dat probauerit

xxvi Penitenter qui in infirmitate
uiaticum eucharistie sibi acci
perint non sit reclamat absolutos
sine manus impositionis si super
uixerint

EXPLICIUNT CANONES AN
QUIRITANI

INCIPIUNT NEOCESARIENSE
SYNODO DE CAPITULA.

I De ebrii qui uxores acceperunt
& fornicati sunt

II De mulieribus quid duobus fra
tribus nupserit. uel patercubio

III De ebrii qui plures uxores ducunt

IIII Si quis concubinam uiuere concupi
tu eius dericorum habeat

V De eo qui in infirmitate lapsus

VI De pregnantibus quia oportet
eas baptizari quando uolunt.

VII De ebrii uxor uiuum secundarum
nuptiarum interesse non debeant

VIII De ebrii qui adulteris mulieribus
sociantur

VIIII De ebrii qui ante ordinem peccant
& postea confitentur

X De diaconos similiter.

XI De ebrii ante xxx annorum etatis
sue non ordinetur

XII De ebrii qui in egritudine bapti
zantur

XIII De ebrii qui in parochia

XIIII De numero diaconorum

EXPLICIUNT CAPITULA

INCIPIVNT SY NODVM NEO CESARIEN SEM

STI CANONES SECUN

Dum anchirenensium qui nneucesareasiant exposi· &hipriorestiunt necessitu lis· cum· &subscripserint con uenientibusseis &uenerabi libus epis marbe atarea

Vitalis antiochenus
Marcellus anquirensis
Atticolaus cesariensis
Lupus de charro
Basilius amensis
Philadelfius heopolitanus
Eustolus nicomedensis
Heraclius telonensis
Petrus iconensis
Nunechius laudicensis
Sergianus orthiocensis
Eusaurius pisidiensis
Narcissus pergensis
Leontius neōdianensis
Longinus diaconacensis
Amfion afius
Germanus selaon

Actuerunt hecquenfin scripta sunt

I Ptirquicoren duserit ab ordine illo deponi debere quod si formicatus fuerit uel adul terium commiserit exta pectum abiciatur· &ponitentiam uero inter laicos red gi oportet.

II Mulier si duobus fratribus nupserit uel pater cum filio abscidebere usque addiem mortis· sed propter humanitatem in extremis suis sacramentis reconciliari oportet· tamen utsi forte sanitate recuperauerit matrimonio solito adponitentiam admittatur· quod si defuncta fuerit mulier in huiusmodi consortium con fugia difficilius erit ponitentiam remanentique sententiam quamuis aut mulierem tenere debebunt·

III Debit quisque querere uxorem ducunt· &hi qui sepius nubunt tempus quidem quadhuc constitutum est observabunt· con uersatio autē &fidei eorum tempus adbreuiabit·

IIII Siquis concupierit mulierē sū

concubitus eius desiderium
habeant non aut subsequatur
effectus. manifestum est hunc
fuisse per diuinam gratiam
liberatum

V Catheccumini ydestudiosi
qui ingrediuntur ecclam.
& stat cum catheccumino
si peccare fuerint uisi fi
gat penitentia. audiatur uer
bum set abstineant a illo
peccato quod dimisso per du
xit omnino debere abici

VI De pregnantibus qm opor
tet baptizare quando uo
luntur nihil eum sacramento
commune est pariture. &
illud quo deinceps eius fuerit
edictum qua causa quisque
illa confessione liberi ar bi
trii declaratur

VII Ptbrm communium secunda
rum nuptiarum interesse
non debere maxime cum
petatur secundus nuptus
penitentium tribuere.
quis ergo est ptbr qui propter
communium illius consentiat
nuptus.

VIII Si uir uxor adulterium
commisisse alicui fuerit con
probatur. iste ad ministerium
ecclesiasticum admitti potest
non debet. quod si in clericatu
iam constituto adulterium aut
dato repudio dimittere eam
debet. si uero retinere eius
consortium uoluerit non po
test sus cepto ministerio perfrui

VIIII Qui admisit corporale pec
catum & hic postea ptbr ordi
natus est si conferius fuerit
quod ante ordinationem pecca
uerit non quidem offerre. maneat
aut in alio officio. propter
eius studium utilitatem. nam ce
tera peccata confuerunt. pluri
mi etiam ordinationem priusquam
desinant per manum impositio
nem posse admitti. quod si debi
non fuerit ipse conferri quod
potuerit manifeste communi
huic ipsi dare potestas est per
mittenda.

X Similiter & diacon si in eadem
in ipsa culpa fuerit inuolutus
ipse re. a ministerio cohibeat.

XI Ptbr ante xxx annorum ætas
sue non ordinetur quamuis sit
probabilis ut te dobere ad
usque ad prefinitum tempus. dim
enim nr. in tricesimo anno bap
tizatus est & tunc presbiter.

XII Si quis integritudine constitutus

fuerit baptizatus ptr ordinare
non debet. nonnum fideillius
uoluntaria sede necerritate mi
si forte postea ut ipse studuit &
fideiq; probabilis fuerit. Authom
num ratius cogat.

XIIII Ptbri qui congregationaler non
sunt ingecta presentibus epis
uel ptbris ciuitatis offerre non
possunt nec panem dare mora
tionem aut calicem dabunt
quodsi obierint ciuitatis
sacerdotes & fuerit mutatus
moratorem solus potest dare
epo quoque adcomplum quidem
& formam illorum septuaginta
uidentur existere utcumminus
ter aut propter studium quod
erga pauperes exhibet honorantur.

XIIII Diacon. VII. esse debent. secun
dum regulam quam ut magnasit
ciuitas cui regule auctoritatis
est liber actuum apostolorum
informat.

EXPLICIT SYNODUM NEOCESA
SARIENSE.

INCIPIT CAPITULA GANGREN
SIUM

I Debir qui abhominantur nuptias.
II Debir qui abhominantur carnes ed.
III De seruis qui dominos contempnunt.
IIII De ptbris qui uxores habuerunt.
V Debir qui ecte congregationes
VI Debir qui extra ecctam congregantur.
VII De oblationibus ecte nullus dicat
VIII De eisque in pauperibus conferunt.
VIIII De uirginitate & abstinentium
X De eis qui ppter nomen uirginitatis
XI Debir qui uagaper uident
XII Debir qui in pallio gloriantur
XIII De mulieres quemuis uestimentum
XIIII Debir qui de nuptiis fugiunt
XV Debir qui ex cultionem religionis
filios relinquit
XVI Debir qui occasionem religionis
despiciunt parentes
XVII De mulieribus quae se tundent
XVIII Debir qui dominico die ieiunant
XVIIII Debir qui uetera ecclastica contemnunt.
XX Debir qui abhominantur mar
tirum congregationes.

HIC CANONES POST SCAM
SYNODUM NICENAM EXPO
SITI SUNT IN GRANGRENSI
TITULOS. XX.

INCIPIT SY
NODUM CAN
GRENSEN

DOMINIS HONORA
bilibus confacer doti
bus inarmenia con
stitutis Eusebius Olim
pius Eulamius Basilius Eu
lalius Gregorius Papius Bassus
Eugenius Pittimius heraclei
prefuit Qui conuenerunt
in congressum concilium in
dño salutem
Quum conuenienti rationi modú
ecclesiasticus necessarius
cursus inquirendus · & eaq;
recta eustasiú gesserunt di
noscenda · inuenimus multa
fieri indecenter · Abhinc qui
hunc eundem eustasium re
curiunt · necessario statuit
palam factis omnibus am
putare uniuersa que ideo
dem male cómissa sunt ·
Declaratum est enim hoseo
dem nuptias accusare quod
nullus in coniugali positus
gradum spem habeat apud
dñm · Vnde sic tum est ut
multe mulieres secute re
liquerint proprios uiros & cum
uxoribus destituti uinculú
coniugale dirúpuerunt & con
tinentiam profiteretur · quam
cum retinere non possunt adul
teriu committunt · Inuen
tus sunt enim dissensiones ac
separationes dominicis consti
tutis · ecclesiis dí docere · sed
est & traditionem ecclesiasticam
& aque in ecclesiis agi tur
debere contemni ·
priuatis conuentic
libus statutis atque
imitationem eorum
que in domo di agunt omnia
presumme re celebra ·
Adhuc & cum uestibus
communibus speciis · nouos
& cum & inmolitos habitu adsum
mitte premittur quoq; fructú
& oblationes eorum
qui ueterum institutio
tributi sibi minime uindicasset ·
idest ratio cinationem doctri
ne tamquam sibi eas offer
re debere · quidne & interfectis
penitus eius adómines re
cedentes · & per hanc multitudú
regiones & domos contem
sisse · mulieres propter con
suetudinem & cultus sexui ornatu
hic reiusta fieri · credentes cum le
habitu uitia cepisse plurosq; eorú
occasionem religionis contrahi

genium decoris commixtas pen
tur inputatis & Jeiunia que
necessaria precipiuntur contem
nendi esse debere · Nonnulli
eorum etiam cuius carnium
taminitatis repudiate indo
nibus coniugatis ne oratio
nis quidem debere cele
brari persuasisse
interdum atque ordi
fieri uetat oblatio
ner quoque indomibus sa
tissimum communicandum
esse decernunt · plu
quinuptias contra
xerunt spernidebrent nec
sacramenta que abeis confi
ciuntur adtingi locauerunt qua
martirum uel basili
cas contemnere &
omnia quillic conueniunt re
prehendere · diuerse fidelem
qui nonnullis renuntiant
que possident spem apud dm
non haberent · & multa alia
que numerari nulli possibile
est · singulos quoque eorum
pro arbitrio suo constituere ·
unusquisq; eorum pertales in
stitutiones abecclesiasticoru
cedentes tanquam propria
legem nimis condidisse nec
communis his omnibus &ui
sententia est · singulis im
prouisum detur ut liberad
accusationem ecclesie niten
do tamquam rector nonsit
uel addidit decreta uel mi
nuit · propter hoc ergo
ut est hoc concilio con
gregatis cete habitum cano
nem istor exponere & quibus
probantur memorati ex
tra ecclesie · quodsi perpe
nitentium condemnauerit
heresis quemale senserunt
tanquam bene pro
lata acceptabiles sunt
atque adeo · singula que
debent condemnare sino
dus credidit exponendu
quodsi quis renuuerit hec
que hodie constituta sunt
tanquam hereticus &
anathematizatus ad
natus abiciatur · & pro
natus incommunicatus
Verum & cum abecclesia
beatur excommunicatus donec de
precetur epi & deinuenerit
que pene eos deprehensa
atque detestatus fuerit proch
dem quid horum suscipe
re uel observandum ·

I Si quis uiri accusatione decu
sorē & mulierem abhominanda
crediderit aut dīā accusandam
tanquā non poterā coniugatur in
regnum dī ingredi anathema sit.

II Si quis cum non manducantem ex fide
cum electione preter sanguē
& idolo immolatē & strangulatū cre
diderit condemnandum tanquā
sepm non habentem quod ea man
ducet anathema sit.

III Si quis rerum alienum occasione
religionis docuerit dominum fidē
debere contēnere eumq; ministe
rium distruere hoc non pro
ut docuerit cum fructu domino
bona fide & cum omni honori
ficentia seruire anathema sit.

IIII Si quis pro crucem habuerit sortē
discernendi quod non habeat ad
ministrante oblatione qui
acceperit renuerit anathe
ma sit.

V Si quis docendi contemptibilem
se crediderit & congregatio
nes quę in ea fiunt. anathema sit.

VI Si quis extra ecclesiam priuatim po
pulos congregare contēnat
ecclesiasticas canthoras ipsāq;
ecclesiam aperiri & aperiunt
ecclesię uoluerit agere non omne
nunc retro recentiori usione

anathema sit.

VII Si quis oblationem fructuum uel pri
mitias ecclesiam dimiserit & tra
ecclesiam accipere uel dare preter
conscientiam epi & non magis cum
filiorum debitam gratiam putauerit
anathema sit

VIII Si quis dederit uel acceperit fructū
oblationis extra epi uel quem ibi
ministri tanquam ad dispensandē
eorum bona opera & quidquid &qui
acceperit anathema sit

VIIII Si quis uirginitatem uel continen
tiam professa tanquā abominabile co
niugia fugiat & non solum propter
hoc quod contra nostra surgit
bonum cōg. proposita est. ana
thema sit

X Si quis propter dīm uirginitatem
professa in coniugio positus per ad
rogantiam uituperauerit. ana
thema sit.

XI Si quis contendat duxerit agape
patiter & propter honorem dīi
fieri per pauperes conuocatos
& noluerit communicare ora
tionibus tanquā inutilem
quod fit deducens anathema sit.

XII Si quis uirorū putauerit sēpiterno
posito id est continentie conuenire
ut pallio utatur tanquam exco
municata habitetur uel reprehendat

uel iudex. alior quicum conuersatus fuerit
uxorem. anathema sit.

XIII Si quamulier hoc proposito uelle iudicari
uxorem uir uxorem adhoc cum illa habitum
tenere. anathema sit.

XIIII Si quamulier uiro derelicto discedere
uoluerit soluto uinculo coniugali
nuptias contemnendo. anathema sit.

XV Si quis deuel inquerere proximos uel non
coniungere et quod secundum pietatis
necessarium est non prebuerit sed
ad occasionem continentie neglegendos
putauerit. anathema sit.

XVI Si quis filii parentes maxime fideles de
seruerint et inocciosi dedi cultus hoc
iustum esse iudicauerit et non ponat
debitum honorem parentibus reddiderit
et hoc ipsum in his uenerandis quod fi
deles fuerint. anathema sit.

XVII Si quecumque mulier religiosa iudicauerit
conuenire comam suam ampputauerit
quasi ad uelandum eius memoriam
subiectionis illi debite tamquam re
soluens iura subiectionis. anathema sit.

XVIII Si quis iudicauerit die dominico ieiunauerit
eius diei contemptu. anathema sit.

XVIIII Si quis eorum quimproposito sanctimonie
nie preter necessitatem corpus dam
per superbiam ieiunia communia to
tius ecclesie putauerit contemnenda
per sectiquitatis adscientia iudicauerit

motionem. anathema sit.

XX Si quis per superbiam tamquam pre
fectum se estimans conuenire quas
loca uel basilicas sanctorum martirum fuerit
uel accusauerit. uel si cum oblatio
nes quaribidem celebrantur spernen
das esse crediderit monentesque sacer
dotes contemnendos putauerit. anathe

EXPL SYNOD CANGRENS.

INCIPIUNT CAPITULA STATUTORUM CARTAGINENSIUM

I De fide Nicaeni concilii obser.

II De ordinatis

III De continentia

IIII De terminos patrum non mouendos

V. Vt nullus clericus fenerit

VI De crismate uel reconciliatione et
puellarum consecratione

VII De reconciliandis infirmis

VIII Vt nulli omnino licitum sit sine accusatore

VIIII De excommunicatis

X De his qui audent excommunicatis
misas dare et orare

XI De episcopis uel presbiteris audiendis

XII De ordinandis episcopis

XIII De legatis metropolitanis et deposi
uel diaconis audiendis

XCIIII V mulli clericorum luce ex publico
uidcare
XV D cospectaculis
XVI V clerici non sint conductores
XVII J ubetur lectores nubere
XVIII C lericis quod commercia uertis accepe
XVIIII A mexxv annos nullum prohibendi
XX D eprimati mauritanie sitifensis
XXI D ordinandis epis uel clericis
XXII V corporibus defunctorum eu
charistia non denegatur
XXIII V tricundo in anno concilia fiat
XXIIII D accusatis epis
XXV D epbris uel diaconis accusatis
XXVI D coniugia clericorum
XXVII D hereder clericorum
XXVIII V epis transmarinare non placeat
XXVIIII D scripturis canonicis
XXX D contentiosa & debis quisacra
menta contrectant
XXXI V nullus ron eccle distrahat
XXXII D epbris lapis
XXXIII D erelis pazanis
XXXIIII D clericis audiendis & de appellationib
XXXV D excomunicatis clericis
XXXVI D accusatis
XXXVII D ebris qui ordinem confundunt
XXXVIII V inequis ecclesiasticis tribunalibus
XXXVIIII Non licet aptis per titulos uenundari
XL V non liceat episcopo per titulos
inuadere

INCIPIT CONSTITVTA QVE APVD CARTAGINEM AC TASVNT

GLORIOSISSIMORVM IMPERATORVM honorio duo decimo & theodosio octauo augustissimis VIII KAL IVN cartagine in ecclesia basilice fausti cum aurelius papa una cum ualentino primo sedis puncie numidie faustino epo eccle pontentanie puncie zalie picentine legatis ecclesie romane sed & legatis diuersarum puncianarum africanarum id est numidiarum duarum mauritaniarum sitifensis & mauritanie cesariensis sedis tripoli & uincentio cultritano fortunatiano neapolitano & ceteris epis prouincie proconsularis CCXXIIII necnon philippo & asello ptris equelegatis romane eccle cum consedissent stantibus diaconibus

Aurelius epis dixit · postquam pretacta concilia utrique cordi mihi fuerunt beatissimi multas flagitatas fuisse precantes firmiores quamuis adpresente sinodum legatis diuinis

que gesta necesse est sciantur.
quadere dño nondeterrore con
gregationis eius gratias referen
mus. superest ut eccl̃ie exempla
ria nicenorum conciliorum que nunc ha
benus & apud eos constituta
sunt. quam & eorum decretis ob
temperemus. eadem sine dubio firmiter
uel quemadmodum eorum formam per
omnes clericorum gradus ordi
nemus. quatenus & salubriter
ordinata sint. nemo dubio pre
sumat. ad nostrum concilio
dubium est. presentetur

Dum hec notarius recitaret. nicenum
concilium fidei pro fide uel statu
ta ista habent. & cum recitatis
fuissent epi plebis portam me
unciet talia. per omnia legerentur
romane ecclie dicerent. Iniuria
nobis fiunt. videat ipsa prosequ
tur. diu quesita inmanderetur
nostra beatitudini. tractanda
sunt & gesta superiorum. ne
minimus hoc est. deinceps coro
nibus ut conseruentur. & consti
tutio eorum & consuetudo. quas
aliqua ordine & canone tenentur.
aliqua consuetudine firmate sunt.
Ubi ergo primum sibi placet beati
tudini uestre tractemus. expo
sita ceteraque acta uel inchoata
inuicta firmabuntur. Vnde
deum uenerandum perfecte
unis intimare possitis. atqui
nos amouisse spectabilem
papam euidenter clareat. di
cet capitula actionum uestri
rum fuisse gesta. deprecor ergo
ut superius dicta. quatenus
beatitudini uestre placeat agere
debeamus. Venatenus cum
monitorium ipsum ut ita
re possit ut beatitudo quid
nam continetur audiatis
Et respondeatur.

Aurelius epc dixit. proferatur commonitorium quod
fuit & consacerdotes nri ut
nuper allegauerunt. & ce
tera que acta uel agenda sunt
subsequantur. Dauiel no
tarius recitauit. commonito
rium fratri & consacerdoti nro epo &
filio suo philippo & uelloptiri
Zosimus epc uobis commissa
negotia non leue. Vestra
uestra ibi inme. quanta
ibi inuobis presentia est
cum ita per acta. maxime
cum hoc nrm possit subter
mandatum etuerba con
nunquemplenare firmitate
huic commonitorio conseruamus

I zenim decernit sit in concilio
nicено cum epo suum appellatione
decernens. Placuitau ut si epi
accusati fuerint · & iudicauerint
congregati epi regionis ipsius
& degraduare decreuerint · &
appellare se uiderint cum fuge
rint ad beatissimu ecclesie romane
epm & uoluerint audiri & iustu
pstare uerecunde · & tales exa
men · scribendi epi digneturq
quinquinta & pinqua pro uni
cuiusq ut pscribi diligenter omia
requirunt & iusta fide uerita
tis definiant · Quod si hi qui
rogat aut sua iteru audiri
& deprecationem sua moueri
epm romanum ut latere suo
sperm mittat et in portestate
epi quid uellit & quid decreuerit
sed id decreuerit mittendos esse
qui presentes cu epis iudicent · ha
bentes auctoritatem eius a quo
destinati sunt eum ineus arbitho ·
§ uero crediderit sufficere epis
ut negotio terminu imponatur ·
facient quod sapientissimo consi
lio suo iudicauerit · & tam precedat &
Alipius epc ecclie carthaginensis le
gatus · primus nominis dixit ·
Decretum superioribus & aliis
consiliis reseruamus & in hor
seruatur · petimus quod in nicено
concilio constitutu est · ad huius
modi memoriam cum inspexerimus
greca exemplaria · huiusmodi canone
ista ibi nec sic quantitate omnimo
modo inuenimus · Unde petimus ue
strationem tua sce papa aurelii ut
qui hoc autenticum concilium omni
modo habetur esse constan
tinopolitanu aliquos cui sanctita
tui scripta mittere dignetur · &
non solum ad pres eccl gratie nro con
stantinopolitano epo · sed & ad exar
chum · & antiochenu uenerabiles
fratres · qui hoc nobis consilium sub
stipulatione litterarum suarum di
rexerunt · ut omnis postmodum am
biguitas auferatur · quam nos ita
ut fr et consortes nri attulimus minime
inuenimus · ista tamen penitus
seruanda esse atque docere dignetur
regia exemplaria inueniant pscripta ·
Petendum est ut litteras nras & ea
& uenerabilis ecclie romane epi
beatitudo · ut pri quoque dignetur
admonere ecclias aliquos mit
tere · qui eadem exemplaria pre
dicti concilii quibuscum possint
scripta referre · Fratres epi
legatis nris ne ecclie nre cano
nicas pregudicet ecclie romane ·
Si quis de hoc capitulo fuerit ad

dicere dignatur est frater & coepr
ter. Aliquid dubium esse canones.
Sed hoc ipsa adrem. Rebeatissimum papam
primum scribere dignemur utrum inter
ceteros canones inquirere cuiusa scitate
deomnibus constaturus tractare possit.
Sufficere autem utrum rebeatissimus epr
ter. Secundum si scitas apud te mustat
ta & ipse inquirat. Necontentio in
fecta uideatur. Sedmagis cum
caute fraterna deliberare possit ipse
rescribere quidmeliusobseruare
debeat. Aurelius epr
dixit. Preter
que depromsimus ac
si necesse est ut &
nre parrutatis litteris
scis fratres & consacer
dotes nro beatitudo singulaque
mustamus plenissime intimemus.
Ergo si omnibus placet prosecutio
nra ore omnium condiscamus.
Universum concilium respondit.
placet Nouatus epr Legatus mau
rusius sic sentire dixit. Nunc me
minimus in presentia commonitorio
legati data deprimis uel diaconibus
continere qualiter audiri abepr
sus uel absentamus debeant quod
nuper in concilio minime legimus.
Undehoc ipsum iubeat scitas ura
nobis recitari. Aurelius epr dixit.

dixit. recitatur adlo cum & iam
hoc quod deposcitur. Dainbel
notarius recitauit. de appellatio
nibus aut clericorum. ideterminio
locis ipsius synodi certa respon
sio. Dequare quid actum sit credi
mus inferenda quod tali ordine dubiis
Orius epr dixit. quidmeadhuc move
at retinere nonde beo. Siepr qui
forte ofmacundus adeo nondebi &
cito ad iram pere commoueatur
aduersus prem suum diaconum suum
determinare eidecreta uoluerit.
paudendumest nemocon damne
tur aut perdat communionem.
habeat potestatem ei stetur ut sti
timus inter pellet & utaudiamus
audiatur & diligenter tractetur.
quianonoportet eum negari audien
ti arrogantia. & ille epr quamuis
aut minus te decreta patrum teneat. ac
piat ut ego tui discutiatur.
aut pbetur. reus aut emendetur
sententia. & cetera. Cumque
recitarentur Augustinus
epr ecclesie hipponiensis. quamicenu
mihi dixit. & hoc nos seruare
prosternimur. Si uadiligentiore
inquisitione nonmeminerit Au
relius epr dixit. Si hoc diuina om
nium uestra caritas placet respon
sione firmate. Vniuersum concilium

diar. Omnaq; imm cerio
concilio statuta sant placeant
omnibus Iucundus epr̃ eccle
sarbitula legatus gunicie urba
cene dix̃. quod statu tum est in
m cene concilio uolumus a quoquã
nullatenus possit Faustinus
epr̃ legatus eccle romane dix̃.
adhuc sedm̃ professionem seruatur
urb̃. tam sci alippi quam sci ana
stasii nri iucundi aliquatenus for
mare quod non debeat. Cum
unm indubium ppcanones uene
rint. ergo ut placeat not̃ & ue
stre dilectioni adsem̃ & uenerabi
lem eccle romane sedem̃ urbem scire
scribere dignetur. Vtscripse
quod dilectissimus augustinus statuere
dignatus est deliberare posset
utrum maneat. hoc sciendum
est ac retinendum. hoc est de
appellationibus inferioris
gradus. Si ergo adhuc indu
bium uenit & de hoc capitulo
usitatissime edoc
ceri epr̃ informari debeat.
Si tamen adprobatis canonibus
hoc inueniri possit Aurelius
epr̃ dix̃. & cum quibusdam
urb̃ carthaginensibus uenimus
nunc patrum nr̃m exemplaria
sedis apostolicã nicen concilii.
sed & quibus salubriter amissis de
cessoribus constituta sedm eius de
cretorum formã uel quos nunc a nob
ordinatos esse uolumus recitari. & ger
mis inseri. Omn concilium dix̃.
Exemplaria fidei & statuta nicem
synodi quæ ad nr̃m concilium
perbeate recordationis dicimus olimp
decessorum tuæ sanctitatis quimm̃
fuit ecclesiarum epr̃ allata sunt.
Sed & quæ patres & complacuerunt
huic constituerunt uel nunc com
muni tractatu constituimus.
Iubeat fraternitas ecclesiasticis interdictis
nebunt. Si autem per iurisdictionem
est uenerabilibus uris carthagi
nensi & alexandrine sedi & con
stantinopolitane ecclesiarum epr̃
scribere ut habeant tuæ dilectionis dignetur.
Vt exemplaria uenerabilium ac
culminum dominorum subscriptu
ratione litterarum suarum quo
de iustitia ueritatis capitula
quæ in commonitorio presen
tium & coepr̃m faustinus sed
& complures philippus & asellus
sedm̃ actum tenuerunt. collecta
synodo. De hoc consequenter trac
tamus. ut aut ibidem uere
pertractatis firmabuntur.
aut si nondum ea fuerint
stabunt. Daniel notarius

niceni concilii professionem
fideiuelcatholicam statuta recitauit
in concilio africano.

EXPLICIT

INCIPIT CANON

I STATUTA NICENI INO
nibus obseruanda. Aure
lius epūs dix. Hec sta apud nos
haberi debent exemplaria statu
torum que tunc patres nri de
concilio niceno secunde tulerūt.
Cum forma seruanda est que
sequentur constituta firmata
atq; obseruanda sancimus.

DE TRINITATE PREDICANDA.

II Vniuersum concilium dix. Ido
propterea pariconfessione fidei
ecclesiastica que per nos ora
ditur in hoc certa gloriosa.
Primum tur constituenda est. Tunc
demum ordo ecclesiasticus sin
gulorum & consensum omnium
adstruendo adconfirmandum
dei aiūt gratiā & episcoporum
nrōrum. nup̄ memoratorum
mentes ea prope nendi sunt
que a patribus certa dispositione
accepimus. ut trinitatis quē
nris inseritibus consecrata pei

nemus. patrem & filium &
spūm scm. unitatem nullam nor
citur habere differentiam si
cut dicimus. tradi populor
instruamus. Item ab omnibus
sicut nup̄ memoratis dictum est.
Planeste accepimus. sic tenemus.
sic docemus fidem euangelicam
cum ista doctrina sequentes.

DE CONTINENTIA

III Aurelius epūs dix. Cum preterito
concilio de continentie & casti
tatis moderamine tractaretur
gradus istius rei quos tunc
quidam castitatis per consecratio
nem adnexuisse pperi multos
& hic. Ita placuit ut quicunq;
clericus uel quilibet
mentis diuinis inseruiunt con
tinentes esse memineris quo
possint simpliciter quod & illo
postulant impetrare. Vt quod
apli docuerunt & ipsa seruatio
antiquat. nos quoque custodia
mus. Faustinus epūs ecclesie tor
tine primate picenu legatus roma
ne ecclesie. placuit epi ut cle
rici uel quicunq; sacramenta con
trectant. pudicie custodes
ab uxoribus se abstinuerint. Ab
omnibus epūs dictum est. placet

utrumnobis a dominis pudi
citia cultu dicatur qualtario se-
uimur.

DE TERMINOS PATRUM

IIII Aurelius epūs dīx · auaritie capitis
tatis quam terni ꝓmiū male
rum matrem esse nemo qui dubi
tat · pinde nobis conuenit ut neq;
alienis finer usurpē aut per
pretium terminos patrum sta
tutos transcendat

UT NULLUS CLERICUS FE NERET.

V Necomnino cuiquā clericorū
licear de qualibē rebus ac cā
pere · quamquam nobelle sub
gestionis aquael obtutui sunt
uel sub diuerso genere lucrū
inspecta nobis forma accipiant
ceterum de quib; apertissime
diuina scripturarum sancit · Non
ferenda sententia esse potuit
sequenda · pinde quod in alio
cui reprehenditur · id multo
magis debā in clericis precla
mare · uniuersum concilium
dixit · nemo contra prophetas
nemo contra euangelia faciat
sine periculo capitulo ·

DE CHRISMATE ET RECON CILIATIONE ET PUELLA RUM CONGREGATIONE ·

VI Fortunatus epūs dīx · Inpreten-
sus concilius statuta monumus
esse · ut chrisma uel reconciliatio
penitentiū · necnon & puellarum
consecratio aptis nonfiat · Si qs
aut hoc fecerit hoc sibi cauē quod
deconstituendum sit · Aurelius
epūs dīx · audiuit dignationis
suggestionem fratris coepiscopi nostri fe
licis · quod adhec dictus · abiam
uero epūs dictum est · Crisma con
fectio · & puellarum consecratio
aptis nonfiat uel reconciliare
quamquam minime licere · in
publica missa ptis non licere ·
hoc omnibus placet ·

DE RECONCILIANDIS IN FIRMIS

VII Aurelius epūs dīx · si quis quam
in periculo fuerit constitutus
& reconciliari sibi uult · ad tris
pererit · si ep̄s absens fuerit
debē cuique ptis consolare ep̄m
si ep̄s dixerit eum · eius precepto
reconciliare · quam debemus
salubri consilio laborare ·
Ab omnibus ep̄s dictum est · pla
cet quod de tota cura necessario nos
instruere preceptis ·

IN ACCUSATIONE EPISCO PORUM CRIMINOSI NON DEBERE ADMITTI ·

VIII Numidiæ epi mauritaniæ dixerunt. Nec pretereundum quia plurimi no bis uel necessitatis quæstionis quæstionem maiorem uel epi passim uagæq. maculationem pulsandos debent tam facile admitti communicationem nec ne. Auditus epi dixit. placet igitur cuncta uos uestris quibusque ecclesiis reformari merito fuisse uocem aduersus maiorem natu non habere accusandi. Adunatis epis dixit cum est seniorum solus est non admittatur.

DE EXCOMMUNICATIS

VIIII Augustinus epi legatus provinciæ numidiæ dixit. hoc statuere dignemini. si quid forte merito sacerdotum suorum abiecta pulsetur. et si uel abrico epo. aut pbro fuerit communione susceptus. et omnis pars cuiuscumque ordinis teneatur obnoxius. Refugientes susceptum regulare iudicium. Adunatis epis dixit cum est omnibus placet.

DE HIS QUI EXCOMMUNICATI AUDENT REGERE ALTARE ET SACRIFICARE

X Alipius epi ecclesiæ tagastensis legatus provinciæ numidiæ dixit. Nec illud prætermittendum est. ut si quis forte ceptus ab epo correptus amore uel superbia inflatus putauerit separatim sacrificium deo offerre uel aliud erigendum altare contra ecclesiasticam fidem uel disciplinam. si crediderit non exeat impunitus.

V alentinus primus sedis episcopus numidiæ dixit. necessarium disciplinæ ecclesiasticæ et fidei congruens esse quæ fraterne nobis placuerunt. Proinde quid censendum uidetur in hac dilectionis præsentia. Adunatis epis dixit cum est. Si quis ptr impositionem sui correptus fuerit debet utique apud uicinos epos conqueri ut absolutus causam exponat audiri. hæc omnibus placuerunt. quod si fecerit sed superbia magis quod dabitur inflatus sed demerendum sed ab epi sui communione duxerit separandum aliquibus firmam facient sacrificandi operam dederit anathema habeatur nihilominus et locum admittat. Si quis hæc omnia iusta aduersus epum non habuerit inquirendum erit.

QUALITER EPI PRESBYTERI ET DIACONES AUDIANTUR

XI Felix epi dixit. Suggero secundum constituta ueterum conciliorum ut si quis epi quod non optamus in re aliquid inuenerit. et simul

fuerit et necessitas utnon pos
sint plurim congregarinem
crimine remaneat · a · xii ·
epūs audiatur · & a · vi · uel vii
cum proprio suo epo ptr audia
tur & tribus diaconibus au
diatur ·

DE ORDINANDIS EPISC

XII Aurelius epūs dix · quid adhec
dicere certas ura · Abuniuer
si epi scire mest · nobis uete
rum statuta debere seruari
sciat & consulto primate cuius
libet prouincie epm tā facile non
timere presumat · ut multi con
gregatie pie epm ordinare · si
uerone cessitas fuerit tres
epi in quocumq; loco sint eius
precepto ordinare debebunt
epm · & siquis contra suam pro
fessionem uel subscriptionē
uener in ipse se ab hoc cāo
separauit ·

DE POLIGATO TRIPOLITANO

ET DE IUDICANDIS PRESBITERIS ·

XIII Sane placuit de tripolim ppē
inopiam prouincie · ut unus epūs
in legationem ueniat & ubi pro
ibi aquinq; audiatur epūs & dia
coni atribus ut superius me
moratum est pp rio epo presi
dente ·

UT NULLUS CLERICUS AD IUDICIUM PUBLICUM VENIAT ·

XIIII Quisquis uero epōs pbros &
diaconorum uel clericos
cum in iecta re fuerit crimen ui
sitatum uel ciuilis causa eis fue
rit commota & relicto eccle
siastico iudicio publicis iudicis
purgare se uoluerit & iam sipro
ipso fuerit prolata sententia
locum suum amittat · hoc in
criminali uero ciuili uero per dat
quod euicit · si locum suum opti
nere maluerit hoc etiam pla
cuit utraquib; cumq; iudicibus
ecclesiasticos ad alios iudices
ecclesiasticos ubi est maior auc
toritas fuerit prouocatum
nonest obsit quorum fuerit uel
in quo animo iudicassent uel ali
qua cupiditate aut grā deprā
uat · sane & illud sic ex consensu
partium qui electi fuerint iu
dices etiam a pauciore numero
quam constitutum est non liceat
prouocari ·

DE SPECTACULIS ·

XV Placuit filius sacerdotum
spectacula secularia non
tantum non exhibeant sed nec
expectare eis liceat · hoc sem
p xpianis omnib; interdictum sit

utubiblapſſemię ſunt omnino
nonaccedant·

VTCLERICI NONSINT
CONDUCTORES

XVI Etutepīpbr̄i diāc nonſintcon
ductoreſ autprocuratoreſ
nequllaturpinegotio & inhoneſ
tum uictum querant reſpice
re enimdebent ſcriptumeſſe
nullusmilitansd̄o implicatſe
negotiſ ſecularibuſ:

IUBENTURLECTORES
NUBERE

XVII Etutlectoreſ cumadannoſpu
bertatiſ uenerint cogantur
aut uxoreſ ducere autconti
nentiam profiteri·

CLERICUS QUOTUMLIBETANTE
COMODAVERITRECIPIAT

XVIII Vtclericuſ ſicommodauerit pe
cuniamrecipiat eandemſpeciē
quantumeidebetur accipiat·

ANTEXXXANNIS NULLUM
INORDINEPROMOVERE

XVIIII Etutante xxxannoſ etatiſ diāc
uelpbr̄ nulluſordinetur neq;
uirgineſ conſecrentur & utlec
toreſ populum nonſalutent·

DEPRIMATUMAURITANIE
SITIFENSIS

XX Primatumuero proprium
cummauritanie ſitifenſiſ
epi poſtularent omne conciliū
epiſcoporum numidie conſenti
entibuſ omnibuſ primatibuſ ud
uniuerſiepi prouinciarum a
fricanorum propterlongin
quitatem itineriſ nouitatē
habereperminſſaeſt cumconſi
lio cartagineniſiſ ęcclefactumē

DEORDINANDISEPIS ET CLERICIS

XXI Itemplacuit utordinatiſepiſ
uelclericiſ utpriuſ placita
conſiliorum intimentur eoꝝ
auribuſ abordinatoribuſ ſuiſ
utſialiquid contra ſtatuta
conciliiſfuerit peniteat·

UTCORPORIBUSDEFUNCTORUM
EUCHARISTIA NONDETUR

XXII Dictumēenim accipite & è
dite cadauera autemnec
accipere poſſunt nēcedere
& nec iam mortuoſ homineſ
baptizarifaciat pbr̄oꝝ ignaua

UTBISINANNOCONCILIAFIAT

XXIII Proquare confirmandumē
inſcāſinodo utſecundumnic
naſtatuta propter cauſaſ
eccleſiaſticaſ quadpernicie
plebium ſepeuenireſcanctin
gulis quibꝫq annis concilia
fiunt adquodom̄s prouincia
quemprimaſedeſ habent de
conciliſ ſuiſ binoſ autquatroſ

elegerint legatos mittant epos congregatos ut conuentu integro plenus fieri possit esse auctoritas.

DE ACCUSATIS EPIS

Aurelius epus dix. si quis episcoporum accusator ad primates prouincie ipsius causa deferat accusatus nec a communione suspendatur cuius men intenditur nisi ad causa suam dicendam electorum iudicio die statuta litteris seuo casus minime occurrerit hoc est intra spatium mensis unius ex die quo eum litteras accepisse constiterit quod si aliquis uera necessitatis causa probauerit quibus eum occurrere non potuisse manifestum sit causam suam dicendi intra alterum mensem integram habeat facultatem uerum tamen diu post mense secundu non communicet donec purgetur si autem nec ad concilium uniuersale anniuersarium concurrere uoluerit ut ue dibi causa eius terminet ipse se damnationis sententiam duxisse iudicetur. tempore sane quo non communicat nec in sua secta nec in parrochia communicet. accusator autem eius si numquam die bus cause dicende defuerit a communione non remoueatur. si uero aliquando defuerit subtrahens se restituto in communione epo ipse remoueatur accusator a communione. ita tamen ut nec ipsi adimatur facultas cause peragende. si se ad diem occurrere uoluisse sed non potuisse probauerit. illud uero ut cum agere ceperit nec epo iudicio si fuerit accusatoris persona culpabilis ad arguendum non admittatur nisi propria causas non tamen ecclesiastica a dse rere uoluerit.

DE PBRIS QUI DIAC ACCUSATIS

Si autem pbri uel diac fuerint accusati adiunctoribi ex aliis locis proprios epos legitimo numero collegarum quos abeodem accusati petierint ideo unas ecum in pbris numero aut vii diac ii uel iii epi causam discutiant eas dem dierum & dilationum & a communione remotionum & discussione p sonarum inter accusatores & eos qui accusantur formas ser

uata rel; quorum autem cle
ricorum causas etiam solus epūs
loci cognoscat & finiat·

DE CONIUGIA CLERICORUM

XXV Et ut filii clericorum gentiliū
uel hereticis aut scismaticis
matrimonio non coniungantur·

DE HIBRIDIS CLERICORUM·

XXVI Vt epūi uel quicumq; clericum eos
qui catholicis xpianis non sunt etiã
si consanguinei fuerint per dona
tionem rerum suarum epi uel
clerici nihil aliquid conferant·

VT EPI TRANSMARINOS
PROFICISCANT·

XXVII Ut temere epi transmare non pro
ficiscantur nisi consulto prime
sedis epūm suę cuiuscumq; pro
uincię utabeo precipue postq̃
summere formatam uel com
mendaticias epistolas·

DE SCRIPTURIS CANONICIS
ET UT PRETER SCRIPTURAS
CANONICAS NIHIL IN ECCLE
SIA LEGATUR SUB NOMINE DIVI
NARUM SCRIPTURARUM·

XXVIII Sunt autem canonice scripture
ide ſt ueteris testamenti· genesis
exodus· leuiticus· numeri· deu
teronomium· iesus naue· iudicũ·
ruth· regnorum libri· iiii· para
lipomenon libri· ii· psalteriũ
salomonis libri· v· prophetarũ
esaias· hieremias· ezechiel·
danihel libri· xii· prophetarũ
tobias· iudith· hester· hesdre
libri· ii· machabeorum libri· ii·
Hoc testamenti· euangelia· liber
actuũ apostolorum· liber· i· epla
pauli apli num· xiii· petri apli
ii· ioh· iii· iacobi· iude· i· apoca
lipsis ioh· liber· hoc etiam firmã &
consacer dotum· rom· sedis bonifacio
uel epi uel alius earum patrũ
epūs pro confirmando isto ca
none innotescant quod a pa
tribus nra accepimus in ecclia
legendum·

DE CONTINENTIA ET DE HIS
QUI SACRAMENTA CONTRECTANT·

XXX Addimus itaque fris kmi pre
terea cum de quorundam
clericorum quamuis lector
ergauxores proprias incon
tinentia referatur· placuit
quo & in diuersis concilii con
firmatum est· ſ· subdiac qui
sacra misteria contrectant
& diac & pbri sedepi secundũ
prioras statuta etiam a bus
ribus se contineant ut tam
quam non habentes uideant
esse· quod nisi fecerint a be
clesiasticor emoueant officio

ceteros autem clericos ad hoc
non coginisimatur si ortetate
ut superius dictum est annos
xxx. ab uniuerso concilio
dictum est quecura sanctitas
sancxit iusta & moderata &
scā & doplacita sunt confir
mentur nomnibus.

VT NVLLVS REM ECCLESIE
DISTRAAT

CXX Quod si reddit um non habet
& aliqua necessitas ni
mia cogit hanc insinuandam
esse primate consulere sal
tem uicinos tertes. conuocet
epos curans ad concilium omis
referre sue ecclę necessitates
quod si non fecerit reus dō & scō
concilio uendit or honore amis
sotenea tur.

DE PRES LAPSIS

II XXXj Item confirmatum est ut si quan
do pbr uel diac in aliqua gra
uiora culpa conuicti fuerint
quae os a ministerio necesse
sint remoueri non eis manus
uel tam quam penitentibus
uel tamquam fidelibus laicis
imponatur.

DE RE BAPTIZATIS

III XXX Neq; permittendum ut rebap
tizati ad clericatus gradum
promoueatur.

DE CLERICIS AUDIENDIS ET
DE APPELLATIONIBUS.

IIII XXX Item placuit ut epi & diac uel
ceteri inferiores clerici in cau
sis quas habuerint si de iudicus
epōrum suorum questi fuerint uici
ni epi eos cum consensu epi audiant
& inter eos quicquid causę
fuerint definiant. ad hibita ab epi
epi quod si & ab his prouocandū
putauerint non prouocent ad
transmarina iudicia sed ad pri
matem suarum prouinciarum.
ad uniuersale concilium sicut
& de epis sepe constitutum est
ad transmarina autem qui pu
tauerint appellando anullo in
tra eadem prouincia commu
nione suscipiatur.

DE EXCOMMUNICATIS CLIS

V XXX Item placuit uniuerso concilio
ut quis excommunicatus fuerit
prosuo neglecto siue epi siue qui
libet clericus & tēpr excommu
nicationis sue ante audientiā
communionem presumpserit
in sē damnationis iudicetur
protulisse sententiam.

VI DE ACCVSATIS

XXX Item placuit ut accusatus uel
accusator meo loco unde est

illequis accusator sime tui aliqua
um temerarie multe tudinis lo
cum sibi eligat proximum quod
non sit dificile testes perducere
qualiter causa eius finiatur.

DE NIS QUI OB DIHEM COH
TEMNUNT.

VII XXX Item placuit ut quicumq; clerici
uel diaconi pro necessitatibus
ecclesarum non ad tempera uerint
episcopi sui uolentib; eos ad honorem
ampliorem in sua ecclesia promoue
re nec in suo gradu minsterent
unde recedere noluerunt.

DE QUIS RES ECCLESIASTICAS
MANCIPANT.

VIII XXX Item placuit ut episcopi presbiteri diaconi uel
quicumq; clerici qui nihil haben
tes ordinantur & tempore episcopatus uel clericatus sui agros
uel quicumq; predia nomini suo ut
per alium excusandum comparant tamquam rerum dominicarum inuasionis crimine tenean
tur nisi admoniti intra tempus ea
ipsa contulerint. Si autem ipsi p
prie aliquid liberalitate alicu
ius uel successione cognationis ha
buerint faciant in de quod eorum
propositio congruit. quod si a
suo proposito retrorsum exobi
rauerint honore ecclesiastico
indigni tamquam reprobi
iudicentur.

UT NON LICEAT PRESBITERIS
TITULI GRATIA DARE.

VIIII XXX Item placuit ut presbiteri non
uendant neq; donent res eccle
ubi sunt constituti nesciente
episcopo suo quomodo donec episcopus
non licet uindere predia ecclesie
inconsulto concilio uel cuncto
presbiterio sine ulla necessitate.

DE RIS TITULIS IN IUDAEIS DATIS
ET UT EPO NON LICEAT MATRI
CIA ECCLESIE MITTI QUI SPRETIS
BITERIS SUIS QUERAT.

XL Aurelius episcopus dixit iuxta statuta
totius concilii congregati
& inter medios ecclesiastici sententiam placet facere rerum
omnium conclusionem uni
uersi tituli designati & digesti huius diei tractu ecclesiastica gesta suscipiant. ea uero
que adhuc expressa non sunt
cum cognouerimus die esse
quinti per fratrem nostrum fausti
num episcopum philippum & ascel
lum presbiteros uenerabiles fratres
& coepiscopum bonifatium re
scribemus & subscripserunt
Aurelius episcopus huic electe
nobis subscripsi.

Valentinus epʃ primese dispro
uncie numidie ſubſcripſi.
Faustinus epʃ ecclę potentinę
prouncie picene legatus ſcę
ecclę romane huic geſte ſubſcrib.
Aluppius epʃ ecclę taganensis le
gatus prouncie numidie ſubſcri.
Augustinus epʃ ecclę philippo nis
regio legatus concilio numidie
huic cartole prome & concilii
ſubſcripſi. Possidius epʃ ecclę
calamensis legatus prouncię
numidie inferioris ſubſcripſi.
Licentius epʃ calsitanie ecclę ſubſ
Fortunatus epʃ neapolitane
ecclę ſubſcripſi. Pentadius epʃ
carpitane ecclę ſubſcripſi
Rufinus epʃ ecclę mazensis ſubſcrib.
Prętextatus epʃ siculi bbensis eccle ſubſ
Quoduultdeus epʃ cirtensis ecclę ſubſ.
Candidus epʃ abitinensis germa
niciorum ecclesię ſubſcripſi.
Gallonianus epʃ utensis ecclę ſubſ.
Maximianus epʃ [illegible]ſſeranus le
gatus prouncie uzitachene ſubſ.
Hilarianus epʃ horreicelliensis
legatus prouncie uzitachene ſubſc.
Honoratus epʃ ſufuranensis legatus
prouncie mauritanie ſitifensis ſubſ.
Laurentius epʃ icusitanus legatus
prouncię mauritanie cesarensis ſub.
Humerianus epʃ ragurrensis

† Desunt duo nomina episcoporum
a scribe omissa.

legatus eius dem ecclę ſubſcripſi.
Leo epʃmopotensis legatus eius dem
prouncie ſubſcripſi. Alius leo epʃ
legatus prouncię sitifensis ſubſc.
& ceteri epi ccxviii diuersarum pro
uinciarum ſubſcripserunt.
Philippus pbr legatus ſcę ecclę roma
nam huic gestis ſubſcripſi. Asellus
pbr legatus sedis romane & gestaꝛc
collegimus pernos directa.

INCIPIT EPISTOLA AD OMNES CON
CILIO SUPRASCRIPTO AD BONIFA
TIUM VIRUM REVERENTISSI
MUM IPSIUS CRIPTAE CONGESTA
QUEM IBIDEM APUD CAR
TAGINEM CONFECTA PER
FAUSTINUM EPM ET PHI
LIPPUM ET ASELLUM
PRESBITEROS
DIRECTA.

Domino beatissimo & hono
rabili fri bonifatio epo.
Aurelianus ualentinus
primese dis prouincię numidie
& ceteri s quipresentes adfuim
epi s numero ccxviii & omnicon
cilio uniuerso africano salutem.
qm dno placuit ut de his quinobis
cum egerunt scifri s nri co epi
faustinus & fr s nr i pbr philip
pus & asellus necnon beate me

morie papezosimi adquodnos
mandatus & litteras adtul ẽ-
sed etiam tue uenerationi qui
meius loco est diuinitus constitu
tus humiliatus nr̃as rescribere
eaurebiter insinuare debemus
quemutrorumq; concordia ter
minata sunt. Nonea quem proli
xis gestorum uoluminibus conti
netur nomnib; salua quidem
caritate non tamen sine par
uo altercationis labore demo
rati sumus eagestis deliberantes
quemnunc a causam pertineñ
quamquam & ille si ad huc esset
in corpore hoc accipere gratius
quoduidere pacaciustermina
re doiẽ fr̃. Apiarius pb̃r decuius
& ordinationem & excommuni
catione & prouocatione fuerat
exortum. Non solum sicsensisse
uerum etiam totius africane
ecclę non leue scandalum deom
nib; erratissuis ueniam p&ens
communione est restitutus.
Prior autem quoep̃s nr̃ siccensitur
banus quodineo corrigendum
uisum est. sine ulla dubitatione
correxit. quia uero pauci & qui
eti a ecclę non tantum adpre
sens sed & iam in posterum
prospiciendum fuit qm̃ talia
multa precesserunt utuel simi
lia uel & iam grauiora de incep
precauerioportet placuitnob
utdesiccensi & acta retentoscali
cet honore gradus suipb̃ri remo
ueretur apiarius & acceptaepla
ubicumq; alibiuelit & possitpror
biteriumunere fungeretur quod
eidemipsi per litteras proprias
postulanti sine difficultate con
cessimus. sine prius quamexcausa
istoterminoclauderetur. ireali
quem diuturnis discep̃rationib;
uer sabamus. quaratio ipsa posce
bat. utapud acta ecclesiastica
afratribus nr̃is faustinocoepo
& philippoadq; asello pb̃ris que
reremus. utpromerent quic
quideis nobiscumagendum fuis
set iniunctum. ponnulla quidẽ
sine ullo scripto prosecutisunt
uerbis sed cumhec potius fla
gitaremus. quodinlit teris
ferrent communitorium pro
tulerunt. quod recitatumnob
etiam gestis quesecum aduos
deferunt. est alligatum in quo
eis quattuor tituli quedam
nobiscumgerenda mandatas.

I Unumquidem deappellationib;
epor ad romana ecclasacerdotii

II Alterum ne adcomitatum in

portune epi nauigent.

III De tractandis epor pbr̃or & diaco
noꝝ causis apud finitimos epos
fiat sine excõmunicatione fuerit.

IIII De urbano epo excommunicando
uel etiam rome uacando nisi eaq;
uidebant corrigenda corrige
ret. quorum dominium de primo
& tertio ideo fit ut romam liceat
epis prouocare & ut clericorũ
cause apud suarum prouincia
rum epos finiantur. iam prio re
anno & iam nos litteris nris ad
eundem uenerabilissimum ro epi
zosimum dictis insinuare curaui
mus ut eas seruare et sine ulla eius
iniuria paulis finire mus usque
ad inquisitionem statutorum
nicen concilii & nunc de tua pos
simus scitatem utque ad modũ
ea apud nicea a patribus apta sunt
uel constituta sic ea nobis omnib;
faciat custodiri. & ibi apud uos is
ta que in commonitorio adtulerẽ
facie exercere. ideo ut si epis ac
cusatus fuerit & iudicauerit
congregati epi regionis ipsius
& de gradu suo deiecerint eum
& appellauerit se uideatur. & cum
fugerit ad beatissimum roma
nae aecte epm & uoluerit au
diri & iuste putauerit ut reno
uetur examen scribe his epis digne
qui infinitima & propinqua prouin
cia sunt utpote sidal gentur omnia re
quirant. & iusta fidem ueritatis
definiant. quod si hi squi rogat causã
suam iterum audiri de precatione
sua mouerit epm romanum ut alte
ro suo pbro mittat. erit in potesta
te epi quod uellet & quae estimet. &
si decreuerit mittendos esse qui
presentes cum epis iudicet haben
tes auctoritatem eius a quo destina
ti sunt. erit in suo arbitrio. si uero
crediderit sufficere epis & negó
tio terminum imponat faciet quod
sapientissimo suo consilio iudica
uerit. Item de pbris & diaconib;
si epi quisiracandus quod esse non
debet cito aut asperе commouea
aduersus pbm suum siue diocesẽ suã
exterminare eum de aecclia uolue
rit prouidendum est ne innocens
damnetur aut perdat communio
nem habeat potestatem electus
ut finitimos interpellet ut causa
sua eius audiatur & diligentius
tractetur quia non oportet reine
gare audientia roganti. & ille
epis qui aut iuste aut iniuste reie
cit patienter accipiat ut negotiũ
discutiatur aut aut probetur eius
aut emendetur sententia hec itaq;

adaduentum uerissimorum exem
plarium nicenicōciliū inferta ges
tis sunt quemsibi quemadmodum con
seruatas & quemadmodum ipsūdq̄
adnostros exapostolicas sedē directā
allegauerunt & communitorio con
tinentur eoquodordine uelapud
uos intalia custodiruntur nostul
lomodotalia qualia commemora
re nolumus uel tollerare cogeremur
uelintolerabilia patiemur. nam
& credimus adiuuantemisericor
diadnīdīnīm quodtuas ecclesiastico ro
mane aeccle presidente nonorum
iamustumtyrannum passuris sedser
uabuntur. ergonos quenobis & iam
nondiffērentibus custodiri inom
nibus debeant cumfraterna cari
tate quesecundumsapientiam at
q; iustitiam quamtibidocuit altissi
mus & iamipse prestiterit esse ser
uanda neforte aliter se habeant
canones concilii nicēni quamuis
enim plurimos codices legerim
sednusquam innicēno concilio inla
tinis codicibus legimus quemadmodū
insupradicto communitorio quem
indenobis directasunt tamenquia
hicinnullo codice greco eaporuim
inuenire exorientalibus aeccle
siis ubiuberrime eadem perhibēt
decreta posse etiam reppericri
magis nobis desideramus aferri.
proquare tuamquoq; uenera
nem obsecramus ut scribere
etiam ipse digneris adillarum
partium sacerdotes hoc est ge
desie constantinopolitane &
antiochene & alexandrine &
alius etiam situs placuerit scira
ti utinde adnos eosdem canones
queapudnicenam ciuitatem a
patribus constituti sunt. repe
rire possimus hocbeneficium
cunctis occidentalibus aeccleſiis
cumdnī adiutorio conferant.
quisenim dubitet exemplaria
esse uerissima concilii ingrecia
nicenis. nodi congregatique
detam diuersis locis & denobilib;
grecis gestis allata & comparata
concordare quoddonec fiat. hec
que incommonitorio supradicto
nobis allegatasunt. De appellato
nibus episcoporum adromane
ecclē sacerdotem & declericorū
causis apudsuarum prouinciū
episcos terminandis. nosusq; adpro
uationem seruaturum esse pro
fitemur. & beatitudinem tuam
adhocnos adiuturam indiuolun
tate confidimus. ceterauero
quenuperos nodogesta uel fir
mata sunt quesupradictis fratri

fauſtinuſepiſ philippuſ & aſellus
pbr̃i hec conferunt ſi dignatus
fuerit ꝙ notefaciant ſcitati &
ſubſcripſerunt · dſtenobiſ anniſ
plurimiſ cuſtodiat beatiſſime
fr̃e alippiuſ auguſtinuſ poſſidiuſ
marianuſ & ceteri ſubſcripſeruꝫ ·

EXPLICIT EPLA ADBONIFATIꝪ
VIRGINEREVERENTISSIMUM
EPISCOPUM DATA ·

INCIP EPLA ATTICI EPI ECCLE
CONSTANTINOPOLITANE
ADBONIFATIUM REVERENTIS
SIMUM ROMANE EPISCOPUM ·

Data cum exemplariſ nicen
concilii exgreco inlatinotranſ
latiſ beatiſſimiſ cyrillo & at
tico epiſ alexandrie & con
ſtantinopolitane eccleſ & di
rectiſ perinnocentumpbrm
ſuum & aſellum ſubdiaconũ
eccleſ cartaginenſiſ utſuperiuſ
recitatum eſt fidem nicen con
cilii cumtitulis xx epiſtola
uero ita continetur · Atticuſ
epiſ eccleſ conſtantinopolitane
ſcõ fr̃i bonifatio uenerabili epõ
ſalutem · edidit canoneſ ſcõrũ
alografa manu & ſubſcriptoſ
amegreca clementa litterarũ
numeruſ exprimere · nulluſ
qutenuitur uelgrecis ſermonis
notitiam habet ignorat · negitur
faciendiſ epiſtolis canonicis quaſ
moſ latinuſ formataſ appellat
aliquafrauſ falſitatiſ temere
preſumeretur · hocapatribuſ
cccxviii nicenam congregatis ſalu
berrime inuentumeſt & conſtitutũ
ut formate epiſtole hancalcula
tionis ſeuſubputationiſ habeam ra
tionem · ideſt utſummatur inſub
putationem primamgrecam & la
tinam patriſ & filiuſ & ſpſ ſcī ideſt
ΠΟC Ν quenelementa octogena
rium ſeptuageſimum ducenteſi
mum & primum ſignificat · nume
ruſquoq; petriapoſtoli primalit
tera ideſt Π quinumeruſ octo
ginta ſignificat · cuiuſcuſcribitepi
primalittera cuiſcribitur ſe
cunda accipientiſ · tertialittera
ciuitatiſ quoq; dequaſcribitur
quarta & indictionis quecunque
fuerit ideſt temporib; eorundẽ
quifuerit numeruſ adſummaꝫ ·
atq; ita hſ omnib; grecis litteriſ
queut diximuſ numeruſ exprimaꝫ
in unum dicitiſ unaq; cum collecta
fuerit ſummã eptam teneat quiac
cepit hancõa cum cautela regrat
expreſſama ddat · preterea ſeparatã
ineptã etiã nonagenariũ & nonũnu
merũ ſecundm grecaclementa ſigni
ficat ·

INCIPIT EPLA SCI AVRELII EPI AD SCM CELESTINVM EPM QR DIAD QUE NT QUAPIARII.

Domino dilectissimo & honorabili fri celestino. aurelius epūs palatinus. antonius. terentius totus seruus di. ianuarius. fortunatus. martinus. donatus. optatus celticus. thesius. uincentius. fortunatus huius & ceteri qui mihi uniuersali africano concilio carthagine adsumus salutem. Optaremus siquidem admodum scitas tua deaduentu apiarii letatus uos fuisse misit per comptbros en̄ros leonem litteris intimauit. ita nos quoq: de eius purgatione hec scripta eum letitiam mitteremus esset perfecto & nra & ura modo adl acritas cernorne prospera uideretur. que ad huc de audiendo quam de auditu precesserat. aduentente sane ad nos scō fratre & quoep̄o nro fausto concilio congregauimus & quecredidimus ideo cum illo misso q̄m sicut per eius opera presbiterio antea ordinatus fuerit. ita nanq: posset de tantis criminib; adhabracem is obiectis seul laborante purgari. cuius tanta acta uel immania flagitia decarsum nr̄i concilii examen incenit. ut & memorati patrocinium petius quam iudicium hac defensoris magis opera quā quam disceptatoris iusta sua superare. Nam primum quantum obstiterit omni congregationi diuersas iniurias ingerendo quasi aecclę romanę adherens priuilegia & uolens eum a nobis communione fuscepi quantuas citas credere it quod minime tamen licuit que & iam gestorū melius lectionem cognoscens triduano tamen laboriosissimo agitato iudicio cum diuersa eidē obiecta adfletissimi quereren/ uel moras coepinr̄i fausti uel tergiuersationes ipsius apiarii quib: ne fandas turpidinis hoc colere conabatur. Dr̄ iudex iustus fortis & longanimis magno conpidio rese cauit. the rriore quippe acputidiore obstinatione compresso quatantum libidinum cenum impudentię negationis uolebat obruere. dr̄ nonetur conscientiam coartante. & occultaque milli us cordis tamquam inuolapta brocrimina damnabat etiam bominibus publicaret repente

inconfessione cunctorum obiectorum flagitiorum que dolus negatur erupit: & tandem de omnibus incredibilibus: opprobrijs ultro cos seipse conuicit atq: ipsam quoq: nrām spem quaeū & credebam & optabamus detā pudentissimaculis possit purgari. conuertit in gemitum & nisiqm ipsam mei cura unum tantū solacium mitigauit quod nos ex labore diuturnioris questionis absolut. & suis sui neribus quale cumq: medellam & licet inuitus sue conscientie reluctantē confessione prodidit. d nē fr prefatoriaq: debite salutatio nis officio impendio deprecamur unde incepi aduās aures hic uenientes non facilius admittatis: nec a nobis excommunicatis incommunione ultra uelitis excipere quia hoc etiam nicenō concilio definitum sacle auerta uenerabilitas tua: qm & si de inferioribus: clericis uel delaicis uideatur ibi precaueri quanto magis hoc de epis uel aut obseruari ne in sua prouincia communione suspensi ad tuam sanctitatem prepperare uideantur communioni restituti.

ptbros quoq: & sequentium clericos improbare fugias sicut te dignum est repellat sanctitas tua: quia & nulla patrum definitione hoc ecclē decretum est africane & decreta nicena siue inferiores gradus clericos siue ipsos epōs suos metropolitanis apertissime commiserunt. prudentissime enim iustissime que uiderunt cumq: negotia in suis locis subortа fuerunt finienda nec unicuiq: prouidentie gratia sancti spūs defuturam que quotas ac christianissacerdotibus & prudenter uideatur & constantissime teneat maxime quia unicuiq: consensum est utrū iudicio offensus fuerit cognitorum a conciliasua prouincie uel etiam uniuersali prouocare. nisi forte quisquam est qui credat unicuilibet posse dnīm rēm examinis inspirare iustitiam & innumeris aulis congregatis in concilijs sacerdotib; denegare. aut quomodo ipsum transmarinum iudicium ratum erit atque testiū necessarie persone uel propter sexus uel propter senectutis infirmitate uel multis aliis incurrentibus impedimentis adduci non potuerint nam uti aliqui tamquam ad tuam sanctitatis latere mi tant

innullo inuenimus patrum si
nodo constitutum quia illud qđ
pridem per eundem quoe pmnm
faustinum tanquam ex parte
nicen concilio exinde transmissum
in concilus superioribus quidicitur &
accipitur nicenum a co cyrillo
epō nrō alexandrine ante fuit recte
& uenerauile consacerdote nrō
attico constantinopolitano mis
sis q; & iam ante hoc per innocentiū
pbrm per quem directa sunt & per
marcellum subdiaconum nrm
uenerabilis memorie bonifacio
epō decessori nrō a nobis transmis
sa sunt tale aliquid non potui
mus reperire · exsecutore fecia
quib; cumq; petentibus nolite
mittere nolite concedere ne furio
sam ẏpum sel inęstas pilacem
que simplicitatis & humilitatis
diem dmui desiderantibus fez
uidua mur induere · pam de fratre
nō faustino amatoriam sus ne fendis
ne qua de pfecta semetipsa separet
dolendo a pia rosecurissimus quod
utile ac moderatione tue sanctitatis sal
uafraterna caritate alteri us
africam minime patietur · & alia
manu dñm rogitatem tuam eu valen
gloriorantem custodiat dñe frf. xv.

EXP CONSTITUTA CARTAGINENSIVM.

INCP CONCLIV
CARTAGINEN
SVB IDVVM
AVGVSTARVM
CONSVLIBVS
CESARIETATTIC

I CREDIMUS IN DM
patrem omnipotentem
uisibilium & inuisibilium
factorem & in unum dnm ihm
xpm filium dei natum de patre
unigenitum hoc est de substan
tia patris dm de do lumen de lu
mine dm uerm de deo uerum
non factum unius substantie cum
patre quod greci dicunt homo
usion per quem omnia facta sunt
in celo & in terra · qui propter
nos homines & nra salutem de
scendit incarnatus & homo factus
per uirginem mariam passus
est & resurrexit tertia die ascen
dit in celis uenturus iudicare
uiuos & mortuos & in spm sm
Eos autem qui dicunt erat quan
do non erat & quia ex nullis

existentibus factus est uel alia
substantia dicentes mutabilem
filium di: hos anathematizat ecclia
catholica & apostolica disciplina

II PLACUIT ETIAM PROPTER
errorem qui repente exortus est in
omni africane prouincie ob
seruationem diei paschalis ab
iecta carthaginensis current ac
cipere.

III CRESCONIUS EPISCOPUS
Censis epūs qui tubiensis eccle
cathedram tenuisse dicebat
plebes sua ideo se uellet igiensis
eccle iuri sue esse contemptus
& hoc placuit ut nullus usur
pentur plebes aliene.

IIII Primatum proprium mauri
tanie sitifensis cum id postula
ret habere permissum est in
choationib; mauris & heretici
primes de diuersis ex consilio car ta
ginensis eccle primatus suos
constituendos esse sepe fessis sunt.

V UT LECTORES POPULUM
non saluti erunt ante xxv annos
etatis nec clerici ordinentur
nec uirgines consecrentur.

VI UT PRIMUM SCRIPTURIS
diuinis instructi uel ab infantia
eruditi propter fidei confes
sionem & assertionem clerici

promoueatur.

VII UT ORDINATIS EPISCOPIS
uel clericis primus ne placita
concilii conculcentur ab ordinatio
nib; eorum neque se aliquid aduer
sus statuta concilii fecisse aduersetur.

VIII UT etiam per solemnissimos pas
chales dies sacramentum ca
techuminis non detur nisi solitum
salis quia fideles per illos dies sa
cramenta non mutant cathecumi
nis oportet mutare.

VIIII UT corporibus defunctorum eu
charistia non detur. dictum est eni
ad̄no accipite & edite. cauere enim
ne accipere possunt ne cedere.

X Deinde cauendum ne mortuū
baptizare fratrum infirmitas
credat cum eucharistia non dare
mortuis anima duerit.

XI UT preter ecclesiasticas causas que
ad perniciem plebium sepe uene
re solent singulis quib; q: annis conci
lium euocetur ad quod omnes
prouincie que primas sedes habent
ternos legatos de concilio suis
mittantur ut minus inuidiosum
minusq: sumptuosi ob spiritib; conuenire
plena possit esse auctoritas. de
tripoliuero propter inopia epis
coporum unus epūs ueniat utquis
quis accusator ad primatem y uncie

eius causam deferat accusator · nec
a communione suspendatur cui cri
men intenditur · nisi ad causam suã
dicendam primas litteras euoca
tus minime occurrerit · hoc est intra
spatium mensis ex die quas eum litte
ras accepisse constituerit · quod si ali
quas uerbas necessitatis causas pro
baberit quib; eum occurrere non
potuisse manifestum sit cause fu
dicende alterum mensem inte
gram habeat facultatem · uerum
post mensem secundum tamdiu
non communicet donec purgetur ·
si autem ne ad concilium uniuer
salem occurrerit · ut uel ibi causa ci
terminetur · ipse inse dampnatio
nis sententiam dixisse iudicetur ·
tempore sane quo non communicat
nec in sua plebe communicet accu
sator autem eius si unquam dieb;
cause defuerit a communione non
remouetur · siue ex aliquando fue
rit restitutum communioni epi
ipse remoueatur · ita tamen ut
ne ipsi adimatur facultas cause
peragende si se ad diem occurrere
non potuisse probauerit ·

XII SANE PLACUIT ILLUD UT
cum agere ceperit ne pisco pus
iudicio si fuerit accusatoris per
sona culpabilis ad accusandum
non admittatur · nisi propriis
causis · non tamen ecclesiasticas
dicere uoluerint · si autem pbri
uel diaci fuerint accusati adiunc
to sibi ex uicinis loci legitimo
numero collegarum · i deest in
pbrii nomine · v · indiaconatidos
epi causam ipsorum discutiat
eadem dilationem dierum uel
a communione remotionum &
discussione personarum inter
accusatorem & eos qui accusantur
formam seruata reliquorum sũt
causas uel clericorum & iam solus
epi cognoscat & finiat ·

XIII SANE quis quis epoꝝ
seu clericorum cum in ecclesia fue
rint crimen inpositum uel cau
las causam commotas relicto ec
clesiastico iudicio publico purga
re uoluerit & iam sibi oblato fue
rit prolata sententia in locũ
suum non restituatur · hoc cri
minis alii inciuli uero perdat
quod delicit · si locum suum ob
tinere ualuerit · cui enim ad
eligendos iudices undique pate
pater auctoritas ipse se indig
num fratrum consortio iudi
cat qui de uniuersa ecclesia male
sentiendo de seculare iudicio
possit auxilium comprouatorũ

xpianorum causas apostolusa declesiam deferri & ibi determinari
precipiat.

XIIII Hoc etiam placuit ut si
a quibus cumq; iudicib; ecclesiasticis ad alios iudices ecclesiastico
ubi est maior auctoritas fuerit
soluta sententia si conuincinon potuerit uel inimico animo iudicasse
uel aliqua cupiditate aut gratia
depriuari.

XV Si quis epl̃s excommunicatu
parrium iudices electie tiam si
paucior numeri sit constituta
est non licea deprauari.

XVI Ut filii episcoporum
aut clericorum spectacula non
exhibeant nec expectent usus aut gen
tilibus uel hereticis scismaticis
filii nepotes uel quorum libet clericor
matrimonio non coniungant.

II XV Ut epi uel clerici filios
suos a sua potestate per emancipa
tionem exire non sinant nisi demori
bus eorum & de etate fuerint securi
ut possint ppria tenere peccata.

III XV Ut epi uel clerici eos
qui xpiani catholici non sunt etiã
si consanguinei fuerint nec per
ordinationes in eos rerum suarũ
aliquid conferant.

IIII XV Ut epi pbri et diaĉ non
sint conductores aut procuratores
priuatorum nec ullo tale negotio uc
tum querant quoeos uel peregrina
riue officia ecclesiastica suscipere
necesse est.

XX Ut omnibus omnino cle
ricis extranee femine non quo habi
tent sed sole matres sorores & filie
fratrum aut sororum aut quicumq;
ex familia domestica necessitatem
etiam amante qua mordinarentur
eam cum eis habitabant uel si filiuco
tam ordinatis presentib; uxores
acciperint aut seruis non habentib;
in domo quas ducant aliunde dedu
cere necessitas suas erit.

XXI Ut epi pbri et diaĉ non
ordinentur ante quam omĩs quum
domo sunt xpianos catholicos fecerit.

Ut lectores usque ad
annos pubertatis legant deincep
s aut uxores custodita pudicitia du
xerint legere non sinantur.

III XX Ut clericus cum alieno
nisi concedente eius epõ nemo au
deat uel retinere uel premouere
in ecclesia clericorum aut etiam nomen
& iam lectores retinebunt.

IIII XX Ut nullus ordinetur
nisi prouatus uel episcoporum
examine uel populi testimonio.

XXV Ut nemo in precibus
uel pater em profilio uel filium
propatre nominet uel cum alteri
adhibeatur semper ad patrem dirigatur oratio & quicumq; sibi precet
aliunde deseruiat non eis utatur
nisi ipse eas cum inferioribus
fratribus contulerit.

XXVI Ut nullus clericorum
amplius recipiat quam cuiquam
quo modo dauerit siue pecunia
siue quam libet specie.

XXVIII Ut in sacramentis cor
poris & sanguinis dñi nihil am
plius offeratur quam ipse dñs
tradidit hoc est panem & uinum
aqua mixtum. primitie uero seu
mel & lac quo die solemnis
simi mysterio solet
offerri quam uis in altari offe
rantur suam tamen propriam
habent benedictionem. ut a sacra
mento dominici corporis & sangu
nis distinguantur nec amplius in
primitus offerantur quam de
uuis & frumentis.

XXVIII Ut clerici continentes
utriusq; uel urgines nisi ex iussu
epi uel pbri non accedant &
hoc non solis faciant secundum cle
ricos aut cum his quib; epi aut pbr
iusserit. sed nec epi aut pbr habe
ant accessum ad huiusmodi semi
nas sed ubi clerici presentes
sunt aut graues aliquid ex pia.

XXVIIII Ut primes sedis epi nos
appelentur princeps sacerdo
tum aut summus sacerdos aliquo
huiusmodi sed tantum prime
sedis episcopus.

XXX Ut clerici ed on diu el bibendi causa
tabernas non ingrediatur nisi pe
regrinationis necessitate.

XXXI Ut epi non proficiscantur trans ma
re nisi consulto primo sedis epo
sue cuius q; prouincie ut abeo preu
pue possit formatam sumere
hinc & iam dirigendo uti tere con
cilii ad transmarinos epos.

XXXII Ut sacramenta altaris non nisi
ieiuni ab hominib; celebrentur
excepto uno die anniuersario
quod cena dñi celebratur nam
si aliquorum pro meridiano
tempore defunctorum siue epi
siue clericorum uel ceterorum
commendatio faciendae solis
orationibus fiat si illi qui faci
unt iam prandium inuenientur.

XXXIIII Ut nulli epi siue clerici ne ulla
conuiuentur nisi forte tran
seuntes hospitii necessitate
populi & iam ab huiusmodi con
uiuio quantum potest fieri prohibeant.

IIII XXX Ut penitentibus secundum diuersitatem peccatorum epi arbitrio penitentie tempora decernantur. ut pbr inconsulto epo non reconciliet penitentem nisi absentia epi necessitate cogente cuiusq; autem penitentes publicum & uulgatissimum esse crimen quodam uersam ecclam commouerat ante absolutionem manum ei imponatur.

V XXX Ut uirgines sacre cum parentibus aquibus custodiebantur priusquam fuerint epi uel pbri ubi epi non est prouidentia grauioribus feminis commendentur & simul habitantes mutuo custodiant ne passim euagando ecclesiasticam offendant existimationem.

VI XXX Ut egrotantis si prose respondere non possunt cum uoluntate eorum testimonio suo periculo dixerint baptizentur.

VII XXX Ut si mulieres uel apostatrices ad conuersionem ad dnm gratia uel conciliatio non negetur.

VIII XXX Ut pbr non consulto epo uirgines non consecret crisma uero nunquam conficiat.

VIIII XXX Ut clerici cuiuslibet ciuitatis non morentur nisi causa earum iussu epi loci ut pbi loco prouiderint.

XL Ut preter scripturas nichil in ecclia legatur. nisi geneseos exodi leuitici. numeri. deuteronomii. iesu nave. iudicum. ruth. regnorum libri iiii. paralipomenon libri ii. iob. psalterium. salomonis libri iii. libri xii prophetarum minorum. item esaiae. hieremiae. hiezechiel. danihel. tobiae. iudith. hester. esdrae libri ii. machabeorum libri ii. nouum autem testamentum euangelia iiii. actus apostolorum libri i. pauli apostoli epistolae xiii. petri ii. iohannis iii. iacobi i. iudae i. apocalypsin iohannis. item unde confirmandos ex ista canone ecclae transmarinae consulatur. licet & iam legi passiones martyrum cum anniuersariis dierum eorum celebrantur.

Placuit etiam utq; precedentibus conciliis statutum est de quibusdam scripturarum cum honore suo recipiantur. ne obsit sed in numero aliorum pro salute quae nulli denegandae est. tantum autem de inopia clericorum inscriptiones accipiuntur. ecclae atque quedam loca omnino deserta sunt. seruatis quidem institutis quod ante decretum est. sed exceptis his quos autumnum rebaptizasse constituerit. aut cum suis plebibus aut communione catholicam transire uoluerit. sic enim scriptum est quod duobus si conuenerint christianis quicquid petierint impetrabunt non oportet

dubitare quod remoto scandalo dis
censionis uniuerse plebis muitare pa
cis contemplatione & sacrificio pacis
abolentur. quia malorum suorum
auctoritate sequentes repetitionē
baptismi commiserunt. sed hanc cē
placuit non firmari prius quam de
marina ecclā consolatur. Honora
tus & urbanus epi dixerunt. & illud
nobis mandatum est. utquia frēs nīr
numidie duos epos ordinare presump
serunt pontificem non nisi xxu cen
seatis celebrari epōs ordinationes.
Arelatē epīs dīx. formam antiquam
seruabitur ut non minus quam tres
sufficiant qui fuerint destinati
ad epm ordinandum. propterea
quia in tripoli forte & iarzuge inter
iacere uidentur barbare gentes
nam in tripoli ueteres tur epi sunt.
& possunt forte de ipsorum numero
aliqua necessitate uel duo occupari.
difficile ēnim de quolibet numero
omnes occurrere. num quid debet
impedimentum esse hoc ipsum ecclē
siastice utilitati. nam & in hac ecclā
ad quam dignatus est conuenire caritas
uīa crebro per omnem dominicā
ordinandos habemus. num quid
nam frequenter potero xu aut x.
uel non minus a duobus epōs sed fa
cile est mihi duos adiungere meae
parrochiae uicinos. qui a propter
cernet mecum caritas uīa hoc ipso
obseruare non posse. se dilluderet
statuendum. ut quando adeligen
dum qm conuenerimus si qua
contradictio fuerit aborta qua
talia per pertractata sunt apud nos
non presummant ad purgandū
eum quem ordinandum est. tres iam
sed postulentur ad numerum
supradictorum. unus uel duo &
ineadem secta cui ordinandus est.
discutiantur persone contradi
centium. postremo illaq; obiectē
pertractentur. & cum purga
tus fuerit sub conspectu publi
coordinetur. si hoc cum uīa sci
tas concordet roueretur uīr
dignationis responsione. abuni
uersis epīs dictum est. satis pla
cet. item placuit de infantibus
quotiens non inuenientur cer
tissimi testes qui eos baptiza
tos esse sine dubitatione testē
tentur. ne quis ipsi sint peractē
ideneri de traditis sibi sacramen
tis respondere absq; ullo scru
pulo eos esse baptizandos ne
is fraus repetitio eos faciat sacra
menti purgatione priuari.
hinc enim legatim aurorum frīs
nīr consulatur ut quamultos

tales abarbaris redimunt & alii
manu. Aurelius epūs romane ecclē
carthaginensis. placuit nobis
omnibus his confirmatis excep
tis emancipationibus de quibus
consulendum censuimus relictis
& signis subscripsi & ceteri sub
scripserunt.

INCIPIT EPISTOLA CONCILII
CARTAGINENSIS AD INNO
CENTIUM PAPAM URBIS
ROMAE

Domino beatissimo & bono
randissimo fri innocentio
papae. Aurelius mumidius ruſti
canus. fidentius. euagrius. antonius.
palatinus. adeodatus. uincentius.
puplianus. beatus. tutus. panno
nus. uictor. reſtitutus. aluius. feſti
tutus. rufitius. fortunatianus.
ampelius. abibius. felix. donatianus.
adeodatus. octauius. ſeronius. ma
ior inus. poſtumianus. cripulus.
uictor. aluius uictor. leutius. mari
nus. fructuoſus. faustinus. quod
uultdeus. candorius. maximus. me
rius. ruſticus. rufianus. proculus.
thomas. ianuarius. octauianus.
pretextatus. ſyxtus. quoduultdeus.
pentadius. ciprianus. quodauultdeus.
ſeruilius. pelagius. ma cellus.
uenantius. didimus. ſaturninus.
bazacenſis. germinianus. iuuentius.
candidus. cipricus. emilianus. roma
nus. africanus. & marcellinus.
quin concilio carthaginensis adfuimus
cum ex more ad carthaginensem ec
clesiam ſollemniter ueniremus atq;
ex diuersis causis congregate ex nō
ſinodus haberetur cum p bronīo
orosius nobis literas ſcorum fratrū
& consacerdotum nrorum dedis
herodis & lazari quorum formā
huc constituimus esse subdendum
hisergo lectis pelagium & celestinū
auctores nefarii prorsus & abom
nib; nobis anathenandi errores ad
uertimus unde factum est ut nec ſ
sendum putaremus. quid antefert
quinquennium super celestino mne
hic apud ecclesiam carthaginense
fuerit agitatum. quo recitatum sicut
ex subditis auertere poterit scitas
tua. quamuis iudicatio manifesta
constaret. quia illo tempore epis
copali iudicio ex eius hoc tantum
uultus abiecta uideretur. nihilo
minus tamen in communi delibe
ratione censuimus ut huius modi
persuasionis auctores. quamuis &
aptrium. id est celestium postea
peruenisse dicatur. Hii hec aper
tissime anathemauerit ipſos ana
themario portet & et ipsorum
non potuerit saltim eorum quibus

decepa sunt uel decipi possunt cognita
sententia que in eos ad lata est sanitas
procuretur. hoc itaque gestum do
mine frater scie caritatitue intima
dum duximus ut tractatus nr̃e mediocri
tatis & iam apostolice sedis ad hibeat̃
auctoritas prouendas salute multorũ
& quorundam peruersitatem & iam
corrigendo idem magnitudis damna
tibus disputationibus suis ut non de
fendendum sed potius superuenas sacri
legam extollendo liberum arbitrium
nullum relinquat locum gr̃e diquia
xp̃iani sumus quoq: ipse nr̃e uoluntatis
arbitrium uere fit liberum duna
carnalium concupiscentiarum domi
nationem liberatu dicente dño. si uos
filius liberauerit. tunc uere liberi eri
quod a uitium fidem impetrat quę
in xp̃o ihũ dño nro. ita autem ea dserunt
sicut a fratribus qui & iam eorum libros
legerunt cognouimus. ne o digratiam
deputandum. quo dat homini ut in
tueri queat naturam. quem propriã
uoluntatem legendi posse implere
siue naturaliter. in corde conscriptã
siue litteris data eandem quoque
legendam gratiam pertinere. quod
illam dr̃ina dicterium hominis dedit
illam uero gratiam qua mur dictum est
xp̃iani sumus. cuius apostolus predica
tor r̃edicens. condelectore enim legi di
secundam interiorem hominem. ui
deo autem aliam legem in membris meis
repugnantem legem mentis meae
& captiuantem me in lege peccati que
est in membris meis. miser ego homo
quis me liberauit de corpore mortis
huius gratia di per ihm xp̃m dn̄m nr̃m.
qui nolunt omnimo cognoscere nec
aperte quidem obpugnare audent
sed quid aliud agunt cum hominibus
animalibus non percipientibus que
sunt per sp̃m di persuadere nonces
sant ad operandam perficiendam
iustitiam & dimandata complenda
solam sibi humanam sufficere posse
naturam. non adtendentes quod
scriptum est sps adiuuat infirmitatẽ
nr̃am. & non uolentes neque currẽ
tes sed miserantis dei. & quod unum
corpus sumus in xp̃o ihũ singuli autẽ
alter alterius membra habentes dona
tiones diuersas secundum gr̃am
quę data est nobis. & gratia dis tum
id quod sum & gr̃a eius in me uacua
non fuit. sed plus omnibus illis labo
raui non ego autem sed gr̃a di mecum
& gratias dõ qui de dit nobis uictoriã
per ihm xp̃m dn̄m nr̃m. & nunc
quia idoneos sumus cogitare aliquid
quasi ex nobis ne ipsis sed sufficien
tia nr̃a ex deo est. & habemus thesau
rum istum in uasis fictilibus

atemmeriam urruriſſit di& in-
numerabilia q̃ue deſcripturis
omnibꝰ ſi collegere uellimus
comus non ſufficit· & uere mur
nea pudere ſea ipſa commemoran
da quam ſi ore gratia deſe de apoſ
tolica predicari inconuenien
ter facere uideamur· ſe di deo
facimus quia eo quod infirmio
res ſumus· quas uerſum quiſq; nr̃n
uerbo di predicando putatur at
tentio crebriuſ eoſpatemur &
audaciuſ inſurgentes· ſi ergo pe
la gia ſi epiſcopalibus geſtis que in
oriente confecta dicuntur· & iã
tue uenerationi uſtee uſus fue
rat abſolutus error tamen ipſe
& impietatis que iam multos aſ
ſeruerꝰ habet per diuerſas diſ
perſos & iam auctoritate apoſtue
ſedis anathemandata eſt· conſideret
enim ſcita tua & paſtoralibꝰ
nobiſ compatiatur uiſceribꝰ· quã
ſit peſtiferum & exitabile omnib:
xp̃i quod iſtorum ſacrilegaſ diſpo
ſitiones ſecuſ ſario ſequatur ut nec
orare debeamus ne intremus in
temptatione· quod dñs diſcipulos
monuit & poſuit in oratione m
quando cuit aut ne deficiat fides
ſua· quod per apoſtolo petro
ſe rogaſſe ipſe teſtatuſ eſt·

ſi enim poſſibile fuerit emnare & arbitrio
uoluntatis in poteſtate ſunt conſtituta
quis non eas uideatur ad dñm anteri pti
& fallaciter orari· cum orando poſ
cantur que naturaliter iam ſunt condite ſuf
ficientibꝰ uiribꝰ optinentur· nec
debuiſſe dicere dñs nobiſ mundate
& orate ſed tantum modo mundate
ne intretis in temptatione· nec beatiſ
ſimo primo apoſtolorum petro
gauiſ prorſus ſed monente uel impero
hac precipione deficiat fides tua
contradicere & iam iſtorum contentio
benedictionibꝰ nr̃iſ ut in caſſũ
ſuper populum dicere· unde amur
quicquid ergo ad dñm precamur utrecte
accipiat auendo· ut illi placeat ſuch
illa que profidelibꝰ predicatur·
apoſtolus dicens· electa gens ſancta
ad patrem dñi nr̃i ihũ xp̃i ex quo om
nis paternitas in celo & in terra
nominatur ut de & uobiſ ſecundum
diuitias glorie ſue ut roboremi corrobo
rari per ſpm̃ in nobiſ diſputatione contro
dicentia dfarmentis legaris librum ut
britriam ſi hoc adponitur quod in
nr̃a eſt poteſtate ut recte enim
corroberari ſiuola nas inquiunt
poſſimus ea poſſibiliter emacurere
quam nunc accepimuſ ſe de uenere
mur accipimuſ parui uoluntatis & non
propter ſalutem que per ſaluatorem

xp̄m dat̄ur baptizandos negant ·
ac sic eos mortiferā ista doctrina ne
cessariam negant promittentes & si
non baptizentur habituros uitam
& ēternam nec peruenire · de quib; dñs
ait · uenit enim filius hominis quere
re & saluare quod perierat · quia si
inquiunt non perierant necesse quod
inuenisset saluetur uel tanto pretio redi
matur · quia nihil est inuentum
nihil tenetur subdis abolito potestate
captiuum nec proueniet fuisse sanguis
remissione utilegitur peccatorū
quemquam per baptismum xp̄i & non
paruulorum fieri redemptionem
Libelle tuo celebratus in carthagine ep̄e
pectam conferre pure · sed multi
que & perhibentes repedire capuli ·
nere mala quibus fundamenta
xp̄iane fidei conantes euertere
re quia quocūq; possunt adhi
bere non cessant · Unde et ā
sipedagius celestius q; cor
rectus iure ut reus anūquā
tenus redicunt · et q; cūq; his sp
tacentes eos plolatas fuisse nec
posse penes gabunt · Nec est ēē
quē admodū demendatis canonū
cantes generaliter tamen
quicūq; dogmatizare ad hi
bent humanā sibi adiungendā
peccata & dimandata facien
da sufficere posse asserunt ·
& eo modo gratia dei q; rēgra
dercius oratione buf deda
ratur aduersarius inue
nitur & quicūq; negat par
uulos p baptismū xp̄i ad pdi
tionē liberari & saluarē pec
pter ep̄iter nā anathema
sit · q; cūq; aliud alia cur obii
untur non dubium ep̄atio
nē cuā cūgere ep̄iscopalia
p ſſe exercq; non patiente ne
adēē causa confugiadicunt
idiudicatur ūunde omnipotē
mia gaudeamus ·

INCIPIT RESCRIPTO SCI PA
PE INNOCENTII · XVII ·

INnocentius aurelio epō &
omnibus ep̄is ūbi cecesis
quinconcilio carthaginen
sem gratē adfuistis dilectis
simis ffr atribus in dño salu
tē · Inquirendi diligenbus quae
omnicūrollicitudine de &
sacerdotibus maxime equo
iustoq; & catholicorum acta
siconcilio anciq; traditionis
exemplaret oarte pe & de
siapericemenore & disciplinē
hsē religioni puigor ēnon
minus nunc in consulendo qui
ante que sedis epistolacū

pmuncias & ipugapatione
firmaf cir. qđ antẽ in p̃ferẽ
dũ ad pbaf cir reppeio dicium
scienter quid apor colicg sedir
cũomn̄ hoc loco poritis ipũre
quide ide f amus: apostolũ
debeat cus aquoipse qiscopa
tus & cora auctoritate nomi
nr huius emerpric. quẽ pequen
te pcãm alad amnare nouimꝰ
quãp bare laudanda. uel id
agq quod patrũ instituta casa
cp dor alicustodiente pposi
ciũ non cepte cipq precal can
da. quod illi non humana sed
diuina decreuẽre sentencia.
Ut quicquid quã debitꝰ iuste cir
remocirq; punicis agente & ip
non ppius ducente ne fi mendum
nitis ad huius redis noticiã pue
nire & ut ecclesiaꝰ auctoꝛi
tate in xta qđ fuq̃ re pnuncia
tio firmaf ecusq; inde q; pu
nire ecclesiastica uel ut de
natalib⁹ ponte quo candele
pducere ne & pduci parco
ciis mundi regionq; pui ca
pitis princip⁹ pcipe manere ne.
quid pp̃ eccip̃q; equo rabiue re
quo pueluti incendio memoranda
bilis nos dinatos mundi digna
cop̃ poribus undauit aspe.

Cp̃ aeuloꝝ igit cus ſſſ kãi quod
& ſſ xp̃i ẽ & coepiscopꝰ miliu
bꝛitꝛ ap ad nos de ſtinastis
& cũ illi cus ãge rent quibus
p̃ predecir sede pur pollicita
dinemo uãm poiti umoliri atte
mon ſtr praesip. & p̃ cuncta ap tari
us qus bir sed ap̃ omnibus unã quod
prodpredecq; nendũ q̃ pequod pos
crein. ut puir constabilit atis
pregulis pectam. & hoc quod illos
cauere at pnuntiationi. p̃ iuste
fir mare de pe alibus pacte
non porpe. quipue qui pri mi cruc
ifiue qui bus ãp gucir pubima
gnẽ catholicę fidei dir pucan
tes uel uc pestifer ũ ẽ & alam̃q
aiꝝ ꝝ homine p̃ cce per cenciũ
inde q; ꝛo ep̃ par tẽ cop dar um
pastoꝝ auꝝ pidogmatis qđ ꝑ
uer te re di sciplinã. Sanandũ
q; gacele qui s ne longius ex pecta
do ranimis mo ribus in re pat.
Ut primedicus cũ inde f rehibuꝝ
te p̃ emptor pos ꝝ aliquẽ ẽ pre
langos ẽ magnũ pue ap tire fta
mar documentũ. Sic itaq; illius
inter uentu dis per acupe uadic
ũ tic ũ pastore uel nos ap̃ p̃ ẽ ꝛ
ad libẽ fi mercatũ tẽ te q; aqui
burillud por re quod nar ũ fue
pastoꝝ uel nos obducta crimina

f mñdñi
mndñdinꝝ

cendere. Nequaquã carpenalauer
& mundam corpori ruince recone
mur. et propter cũpacem regnorad
pere cedũ non liberũ arbitri
um. reddit olũ sed reporrecau
xiliũ. nãrulle clamare aduerso
riũ ribi oporrere dicunoquidq
nebocnonq; repe(ricaliberũ
arbitriũ plurp derre quippe
cũ urbe. curet & iã ea dũ de
picamur porcalanr. Aduersar
ius pertune dere linquarme
neq; derpiciar medicinalica
firmr. Horno habit liberũ ar
bitriũ illedũ porcula cad
uca rem quod nacirumur por
perffacere. Nordicimur ille
dm nedere linquacur exorac
non rogo. tnam ser cedire imur
quod oremur; cũ ille cancoope
rebeatur ut cruprad ixi mur
ur nedurpica cur exorac.
Illicenii necerreẽ irrea. ar gumẽ
quilla confirmare. dauden
orationis ignaruꝝ & ruena
cupe negetur accurecur.
Quecũ reiacta cancũ in ruaerre
nacurs adiutore ẽ ribidmẽ &
adriduũ adiutore ẽ. necilluf
ficeadriduũ redneq; liquan
doilludirpicianr eorationibur
Pnurgo pcacet pcorpuromne

praeterihoc ecp̃dicat & clamat.
Sic ergo hocillet amagnũ pr cadri
duedicepe rcanecerparũ con
ferrurere cũ docere & quẽ admo
dũ pelagiur celer ciurq; repori
taomi reporitione pralmoruta
liq; ab dicat adoctrinaruarua
rur urrealiquibur ap̃reconfidunt.
Nor adiutorũdi. nechabere q; rere
nece gere cũ omi ̃ rei. nihil re ine
hoc agere porrecer cancur. libe
rũ ẽni arbitrũ olim lle ꝑ perrur
cũ ruirin conrulciur ur cur bonir.
cadenrin ꝑbaricationir fundã
demeꝑrur: Nihil quidẽ ex inde
rur gere porrei nueni ruaq; ine
cepnũ luep tace decepcur huius
ruinelacuirre & oppreꝑrũ niri eũ
por xp̃m pruaz ꝓ ꝑ eleuarre.
& aduenturquip nouae gene ra
tionir purificationẽ omnẽ ꝑpe
cepcũ uicioruibaptirmaci rle
uacropur gaur & eur firmanr
ptatũ quod rectur conrtabilũ
urque ꝓcedepreitamen ruam
gr̃ãm in porterũ nonnegauit.
nãquã uir homin ẽ redimirre &
a ꝑcepcir illi rpeccaeir tanth
reiarrerũ porrepeccare ad.
repar ationẽ ribiquẽ adhuc dũ
porrecillũ ecporcur taco ꝑ ige
re multare quã arcere diana.

damnet ad hoc aliquam calū labe
correctionis irrepsisse nec dolorem com
plurib⁹ abundare atq; rubinis et cæt.
q̄d tribus centum decem et octo patrū
pontificū · in urbe aliquatenus
rubori ecclesiæ burgundiæ aliquā
cor ap̄petere aut ullo pacto uiri
clāmnasse gaudere ecclesiarum
uocabulis p̄cipuum in his odium
dñi redigantur · ne forte ipsorum
nec tantorū p̄sidio a fide monitis
omnis exclusi periculorū imbres
exponantur · Deuorandi lupo
rum dentibus atq; uoracissimi
bus obiicere nec hanc quam illos
in reum traxerat doctrinæ p
uitatem non perpurat · Sed ra
tus monitis · nec precatibus a
bundantibus nr̄is elegit exem
plis uocatur errores ponti
nec quicquā rupe tredixisse
q̄d dicamur · cūm nihil p̄ter mi
rū aut obscurum nihil contrectare
rubp̄ter quod illi reticatio
nec pena curaq; noceantur per
reconuinctis · dō q; ano birrer
timoniā nulla ponuntur · quia
& birplena apostolicæ sedis a
tis contractus doctissimorū
patrū dogmatibus adhibere ·
nec decet credere uos aliquid

quod ad cauēdā p̄ter p̄fatæ sedis
manū · benevalete · fīs ·

Incipit concilium nicenum de
fidei catholicæ ab arrianis
impugnatione · adversus
sus eutychetis hereticū · eiusq;
discipulos ·

Cum magna uniuersalium ordi
natione · recte gratiandi et decretali
morū imperatorū · ualentini ·
et martiniani · augustorum · constare
gaudeat in calcedonensi ciuitate
metropoli pontice bithinie in basi
licam sanctæ et trium patrum mar
tyrum ibidem pausantium · propter
confluentium · dñi sacerdotum
ni ibi christi fidei agnitionem ppli
or confirmandi discipulorum ·
pacem meam do uobis pacem meam re
linquo uobis · ut nulla fidei dis
pensatio nec p̄sumptio fiat · ne ex quo
uocatis p̄dicatio ortenda tur ·
ne quando ne ne malignus imp
rip peccatis suffeminibus · ita
mia ruina repere & nonnulla
aduersa ruinosa tate pene ex cogi
tata · deinceps dñi nr̄i humano ge
neri · potius capienda pudere
pium primum hunc & fidelissimum
imperatorem et exitad zelum ·
quia undiq; pacem dorum ponti fi
cem ad reconuocauit · ut gratiani

nr̄i ihū xp̄i quo per arte omnē mā
da cū pegrali lancea ad oua bur xp̄i
r̄emouēt. ēt arq; ueſtacū rg̃
mīmi burre ſi cia et cōmuni de
cret a pez i mu ſ̄ r̄ p̄ ſ̄ i r quidē
r̄ cara bicie rta et pat rū ſ̄ tec
tā fidē r̄ renouauerūt. ccc. tor. xviii.
r̄ imbolū omī bur p̄ dicant et ēt
uel arborū dom̄ et cora lio r.
c. l. pacr̄ēt. huic pur ſ̄ mor tcu
lor cōtra rietatē mōcauimur qui
por tbec in hanc amplur r̄ mā ur
bē cōtra tanto pol tanā. cōue
mentes et ā ipr̄ea dē ſ̄ dē cōn
r̄ i g̃ haueruntꝫ. Statu mus rig̃
or dinē et cōm̄ ſ̄ i de r formulacuſ
to dientes et nos et ā r̄ cām r̄ mo
dū ep̄ beri fact ā cuiuſ cunq;
auctore q; uene rabile r̄ memorię
adtestimur romaneurbis. Et cy
r illus alexandr̄ie ep̄ ſ̄ dē r̄ acer
dotes ut p̄ ſ̄ id g̃ ea quidē et ecc̄ę
et incolpabilis r̄ ſ̄ i de g̃ porti o.
ccc. tor. xviii. r̄ tor. ac beatis r̄ i
mor pacr̄ū quoniam et ſub con ſtan
tino pie memorie imperatore con
uenerunt. obrimeat ā ā. et c. l.
r̄ tor. pacr̄ū mur. hec con ſtantino
pol tanada ꝓ rectū ad per empti
onē quidē et cone popul an cium
con ſ̄ r̄ mac ionē ueſ tip r̄ uſ cat ho
lice atq; a poſtolice ſ̄ de n r̄ ſ̄ r̄ i

bolū. ccc. tor. xviii. r̄ tor. pacr̄ū.
quoniam et ā conuenerunt.

Credimus in unum deum.

pacr̄ēom̄ pc̄m oīū uisibiliū
et inuisibiliū conditorē et mo
nū dnm ihm̄ xp̄m ſ̄ filiū dei depa
tū ante oīa ſ̄ cula et de
rubr ta cua pacr̄i p. dm̄ ex dō. lu
men ex lumine. dm̄ uerū. ex deo ue
rō. natū non factū. homousion
pacr̄i. hoc est unū dē cū pacre
rubr ta ancte. p quē oīa facta
sunt. q; in celo et q; in terr̄a.
qui p̄pt nos et p̄pt r̄ nr̄am salu
tē descendit et incarnatus est
homo factus est. passus et re
surr exit tertia die. et ascen
dit in celos. inde uenturus est
iudicare uiuos et mortuos. cu
r̄ p̄ri cuius regni non erit
finis. et in spm̄ scm̄ qui dominum
et uiuificantem. qui ex patre
filioq; procedit. qui cum patre
et filio simul adoratur et con
glorificatur. qui locutus est
p̄ophetas. et unam scam̄ ca
tholicam et apostolicam ecc̄lam. et ihm̄ pec
catorum. c. l. r̄ tor. pacr̄um.

Credimus in unum deum.

pacr̄ēom̄ pc̄m factorē cęli

actorre. uirnullū omiū & in
uirnullū & unomihim xpm fi
lūdiuni genitū expatrena
tū anteomāsecula. dm exdō.
lumenexlumine dm uerū exdo
uero. natū nonfactū. homou
sionpatri. hocēeunde cūpatre
robrcarnia. pquē omā facta
runt. quipptnros ppt nrām
salutē descendit & incarna
tus ē despūsco & maria uir
gine. homofactus partus est
rubpontiopilato. repultus
tertiadie resurrexit. arcen
dinceloscorredetad dexteram
patris EXPL CONCILIUM

INCP KAN CO
CILIORUM DI
VERSOAFRC
NEPROVINCIÆ;

Rectasunt etiam mista syno
do duetrāconcilia uniuersæ
prouincie africe tran
sactis temporibus aurelii carcha
ginensis episcopi celebrata.

Gloriosissimo imperatore theodosio
aug iii. & habundancio aug mense octu.
idest octubris yppone regiomise cretario
basilice pacis. & cēt huius gesta consilii
ide descripta nonsunt que eaque ibi tractata
nonsunt insuperioribus probantur inserta;

DECONCILIO CHARTAGINENSIUBILE-
GATIEPI PROCONSULARIS ADCONCILIUM
ADRUMETINIDESTINANTIA.

Gloriosissimis Imperatoribus archadio iii
& honorio ii aug consulibus ut ex gesta municipalium
diartagine in hoc concilio legati delecti sunt
epi proconcilium adrumentinum;

DECONCILIO CHARTAGINENSI
UBIMULTA STATUTA SUNT.

Cesario & attico uiris consulibus v kl septēb
cartagine in secretario basilice restitu
tus. cum aurelius epūs una cum epis consedis
set adstantibus etiam diaconibus adue
nientibus quoque uictore sene papinense
cuto migirpense euangelio assumtano;

ADLOCUTIO ADEPOS AURELII
CHARTHAGINENSIS ETEPIS

Aurelius epūs dixit postdiem prestitutū
concilii consedimus aut recordamini
fris beatissimi. & arbitramur omnium
prouinciarum proafrica legatione conue
nisse addiem urdi xi prestitutā. Sedcon
sacerdotum nrorum epta bizacenorum
fuisset recitata. uel quidmecum idem
quidem pus & dion concilii prgeneranti
tractarī sunt ure caritatis legeretur.
lecta est & iam afribus honorato &

urbano quinobiscumiho die concilium
participantur · legatio sitifensis pro
umeine destinate · frater & iam regm
ecte uoget relatasq; litteras adpar
uitatem meam datas · Crescentiam
prime sedis utipse insinuat numi
diarum & aurelii coepoq; nroq; in
quibus scriptis ura mecum caritas
recognoscit · promisisse eosdem qd
autipsi dignarentur uenire · autad
hocconcilium fuissent exmore desti
natum legatos · Sedhoc quianime
factum uidetur diu sed & initineri
delonginquo uenientes legati mau
ritaniæ sitifensis nonposse testant ·
& ideofrs ure caritati uidetur litteræ
fratrum nrorum bizacenorum sed
& breuiarium quodeidem epte ad
iuncxerunt adhunccoetumconro
gatum legantur utsiqua forte illic
mouere caritati ure animum · possint
meodem breuiario quædiligentius
fuerint animi aduersa immelius re
formentur · hocenim fr & coepi nr
prime sedis utpspectus merito sue
grauitatis atq; prudentiæ · mitonius
scribens admeam paruitatem postu
lauit · Siergo placet quætractatasunt
legant · & singula ura caritate consi
derentur ·

QUODNIHILDEYPPONIENSICON
CILIO SIT EMENDANDUM ·

I Epigonius epi dixit · In hoc bre
uiario qd decretum est de con
cilio yipponiense nihil arbitramur
esse emendandum uel assuendum ·
nisi ut die scm pas chæ tempore con
cilii innotescat ·

UTEPI VEL CLERICI NON FACI
LE FILIOS SUOS EMANCIPENT ·

II Utepi ut clerici filios suos a sua
potestate per emancipationem
exire non sinant · nisi de morbus
eorum fuerint & de ætate securi
ut possint ad eos iam propria per
tinere peccata ·

UTEPIS VEL CLERICI NON ORDINENT
NISI OMNES SUO FECERINT XPIANOS ·

III Utepi & ptri & diaconi non or
dinentur priusquam omnes
qui sunt in domo eorum xpianos
catholicos faciant ·

QUOD PRAETER PANEM ET MERUM AQUA NIHIL IN SACRAMENTIS OFFERRI DEBEAT ·

IIII Ut in sacramentis corporis & sangui
nis dni nihil amplius offeratur quod ipse dns
tradidit hoc est panis & uinum aqua
mixtum prius ita uero si mel &
lac quo duno die sollemnissimo in
sacrificium mysterio solet offerri quam
uis in altario offerantur · tamen
habeant ppriam benedictionem ut
sacramento dominici corporis &
sanguinis distinguantur · nec amplius

imprimmis offerat quæ de ubi fructus

VT CLERICI VEL CONTINENTES ADUIR-
GINES VEL IDEAS NON ACCEDANT

V Clericus vel continentes aduirgines nisi ex iussu ut permissu episcopi vel pbri non accedant & hoc non solum faciant sed cum clericis vel cum huiusmodi cum quib. epūs aut pbr iusserit. nec ipse epūs & pbri soli habeant accessum huiusmodi femine. sed ubi clerici presentes sunt aut graues aliquis piam.

VT PRINCEPS SACERDOTUM NON APPELLENTUR EPI.

VI Ut primes edise epi non appellēt princeps sacerdotum aut summus sacerdos aut aliquid huiusmodi sed tantum primes edise epi.

VT CLERICI TABERNAS NISI LIN PEREGRINIS NON INGREDIANTUR

VII Ut clerici ed diuel bibendi causa tabernas non ingrediantur nisi peregrinationis necessitate compulsi.

VT A FIDELIBUS DŌ SACRIFICIA CELEBRENTUR.

VIII Ut sacramenta altaris non nisi a fidelibus hominibus celebrentur excepto unodie anniuersario quo cena dñi celebretur. aut si aliquis pro mediatore tempore defuncti siue epi siue ceteri quicommendantur facienda sollicitationib; fiat. si illi qui faciunt prius missimuenerint.

VT ECCLIE CUM PAUCIS HOMINIBUS MINIME CELEBRENTUR.

VIII Ut multi epi uel clerici in ecclia conuiuium. nisi forte transeuntes hospitiorum necessitate illic reficiant populi. & iam abhuiusmodi conuiuiis quantum fieri potest prohibeantur.

DE PENITENTIBUS.

X Ut penitentibus secundum differentiam peccatorum epi arbitrio penitentie tempora decernant. & ut pbri inconsulto epo non reconciliet penitentem nisi absentia epi necessitate cogente. cuius cumq; autem penitentis publicum & vulgatissimum crimen est quod uniuersa eccla commouerit ante abside manus ei imponat;

DE VIRGINIBUS

XI Ut virgines sacre cum parentibus a quibus custodiebant priuate fuerint epi ut pbri ubi epūs absens est pauidentiam grauioribus feminis commendent aut simul habitantes inuicem se custodiant ne passim uagando eccle ledant existimatione.

DE EGROTANTIBUS QUI PRORES PONDERE NON POSSUNT.

XII Ut egrotantes si pse respondere non possunt cum uoluntatis eorum testimonium sui periculum pprio dixerint baptizent ut scenicis. atq. histrionib; ceterisq; huiusmodi pronis reconciliatio non negetur.

DE PASSIONIBUS MARTYRUM

XIII Liceat & iam legi passiones martyrū

cumanniuersariidieseo celebrañ.

DEPARCULIS QUIAPCTDONATISTAS BAPTIZATISUNT.

XIIII De donatistis placuit ut consolamus frēs & consacerdotes nros syricium & simplicianum desolis infantib; qbap tizant̄ pones eosdem neqd suo ñfecerunt iudicio. Cumadexactam disalubrē ppositu fuerint conuersi parentum illis error inpediat ne promoueañt sacris altaris ministri. quibus insertis honoratus & urbanus epi legati punicie mauritanie sitifensis dixer. Iamdudum cumapud sēm aurām allegaremus scripta delatu sumus ea contemplatione qd frēs nri ad uenire possent denumidia legati. Sed gan̄ paruu diessunt quib; expectatis minime uenerunt. ultra pretermittere quenob mandata sunt anxis coepis non oporteat. atq; ideo frēs suggestionem nram libenter admittet. de fide enim nicen tractatus audiuimus. Verumest de sacrificiis inhibendis. post prandium uacuemus sicuti dignumest offerañt. & tunc & nunc firmatumest.

DE REBAPTIZATIONIBUS ET REORDINATIONIBUS SUIS ET TRANSLATIONIBUS EPORUM.

XV Illud autem suggerimus mandatum nob qd etiam in capuensi plenaria synodu uidet statutum. ut nūlicear fiem rebaptizationes. ut translationes epōq; nā ere cognouimus uuillare censis epis plebes sua de relicta tubunense matricem & usq; in hadem commanere sedis qd statutum fuerat. Relinquere eccl quam uiuus erat plebem conceptus uersus istum quē pnunciata fuer confirmata qdem audiuimus. Sed pm secundum qd nob mandatum est ut deg nemu dare fiduciam. Quoniam est situate ipsam ecclesiam liberum nobis rectorem punicie secundum sanctā gloriosissimos principum aduersus illud adire arquimii admonitione si tranquillitatē adquiescere noluit & ondare illicitum auctoritatem iudicaria primus excludat.

Aurelius epūs dixit seruata forma dis ciplinae nonestimabit adpetitus hu uānā caritatem modeste conuenire cedere deprehenderit cum fuerit suo contemptu & contumaciam faciunt etiam auctoritatem iudiciaria con uentus. Honoratus & urbanus epi dixerunt. hēc enim omnibus placer abuniuersis epis dictumest iustum est placet.

QUOD EPI ORDINARE EPM DEBIANT

XVI Honoratus & urbanus epi dixer & illud nobis mandatum ut qua pxime frēs nri numidie duo epi or dinare praesumserunt. pontifici nonnisi a duodecim consecratis eccl metropolitanis ordinationes. Aurelius epūs

dcit forma antiqua seruabit̃ omnia
minus quam tres sufficiant quas fue
runt destinati ad ep̃m ordinandum.
propterea quia nec tripoli fortes &
sagittarii reperiuntur barbare
genti. nam tripoli utrasq; partes epi
scopi sunt quinq; tantummodo & possunt
fortes dari personas. Duo nec ecclesiastici ut
aliqua occupari. difficile est enim
ut de quolibet numero amitti possint
euenire. Numquid debet hoc ipsum
impedimento esse ecclesiasticæ uti
litati. nam & in hac electa ad quam
dignata est unã sententiã conuenire.
Crebro hac pene die dominicam or
dinandos habemus. nam quidnam
frequenter postero duo decim decẽ
tho mul tos minus aduocare epos.
sed facile ẽ mihi duos adiungere mea
paruitati uicinos. Quapropter certum
mecum cartam unã hoc ipsum obser
uari non posse.

QUOD ADDI DEBEANT EPI NUM ORDINA TOS SIBI ORDINANDOS PROFERRI NEC TRADITUM.

CVII Si illud est statuendum utquando
aliquis eligendum ep̃m conuenerint.
si qua contradictio fuerit aborta
quia ita tractata sunt apud nos. non
præsumant aliquis ordi
nandus est tres iam sed postulet ur
ad numerum unus et duo & in eadẽ
plebe cum ordinandum discutiant

primo personæ contradictorum. postremo
etiam illa quæ obiecta protracta & cum
purgatus fuerit sub conspectu publico ra
demum ordinet. Si hoc cum unã sententia
animo concordat roboret unã dignatio
nis responsione abnuere si ep̃is dicẽ est
si eis placet.

UT DE ECCLESIA CHARTAGINIS DIES PASCHE NUNTIETUR.

CVIII Honoratus & urbanus epi dixerunt.
quod de communi ratione omnia tracta
ta noscunt̃ addimus etiam de die paschæ
nobis esse mandatum ut de ecclesia semper
chartaginensis sicuti adsolet instruamur
& in sub augusto tempore spatio. Aurelius
epi dixit. si ecclesiæ unã uidet quã nos spondisse
iamdudum meminimus. aut singulis qui
busq; annis adtractandum conueniamus
& cum conuenerimus tunc de uulgabit̃
tempus paschæ dies per legatos qui affuerint
concilio. Honoratus & urbanus epi di
xerunt nunc de presenti cognouimus
ut liceris punctum nram de hac re
informare dignemini. Aurelius epi
dixit ita fiat necesse est.

DE VISITANDIS PROVINCIIS

Honoratus & urbanus epi dixerunt.
& illud nobis mandatum uerbum ut
qa constitutum est in concilio ypponiensi
singulas debere puncias tempore conci
lii uisitandas esse dignemini & iam qd hoc
anno secundum ordinem distulistis

uel alio ammonaur tania in punciana missi
tare Aurelius epūs dix tunc de punciana
urbania propterea qd in finibus africe
posita sit nihil fatumus si quidem uicinę
sunt barbarico sed presertim ure habun
danti non pollicemur uenire possimus
aduram punciam Cogitare enim debe
tis fris quia hoc sibi & tripolitani & argu
zitani fris portuerunt exigere si ratio pateret.

VT DIOCESIS HISIE XCOMS ETHSUCPI
PROPRIUM IPM NON ACCIPIANT

Epigonius epūs dix multis concilius hoc
statum a diocesis acerdotalis est ut
plebes quæ in diocesis a bepis retinent
que epm numquam habuerunt nonnisi
cum uoluntate eius epi a quo tenentur
propriosaccipiant rectores Idest epm
aduero quia nonnulli dominatu quodā
a depto communionem fratrum abhor
rent ut certe cum deprauati fuerint quasi
in quodam arche tyrannica sibi domi
natum uindicant qd plerique tumidi
atq; stolidi aduersum epm suas cerbices
erigunt pbrit conuiuis sibi concinantes
plebem t certe p suasu maligno utinli
cet fauore eosdem uelint sibi con locare
rectores quod qdem insigne mentis tue
tenem uorum fir religiosę aureli quibec
sepe ppp resisti non curando tales peti
tiones Sed propter eos malos cogitatos
& prauae comata consilia hoc dico non
debere rectorem accipere cam plebem
quæ diocesis sim pstibuerit cum
quam ppriam epm habuit Quappar
sum uersis sine certu placet ho
qd pse uerissim confirmes Aurelius
epūs dix fris & coepiscopi oppe
quam non obsisto Sed hoc me & fe
cisse & facturum esse pfiteor Inuen
sunt qui fuerunt concordes nonsolū
cum actum carthaginem sed ora
onis sacerdotale consortium Sunt
plerique conspirantes cum plebibus
ppriis quas decipiunt ut dicimus est.
Earum scalpentes aures blandis ded
ducendum uitiose aure hominis ut
certe inflati & ab hoc consortio sepa
rari qui putant ppriæ plebi inca
bandum & non numquam conuen
ti a dioecesi munere decretent.
Suaforte nec p dant flagitia metum
res Dico sipl acet ut cahos nonnulli
diocesis nones se seruandas uerum
& de ppria recta quæ illis male fauc
rint omnodo admitendam ut etiam
auctoritatem publicare iuuent
atq; ab ipsis principalibus cathedris
remoueant oporter enim ut quem
uersis fribus actore concilio inhesire
nonsolum sua urbe integre sed ido
cesis possideat aduero quisibimet
plebes suas sufficere fratrem ad
lectione contempta nonetiam
diocesis ammittant Sed ut dixi

enam pprie publica ceraue aucto
ritate ut reuelles. Honoratus & urba
nus epi dixer. Summa pietas & ratio hue
cohesit menobis singulos. & pcto om
nium responsione eaq; p̄sequi digna
tus es roborande. Vniuersi epi dixer
placet placet.

VT NVLLVS CLERICVS MINIME
SVSCIPIATVR A BALLO.

Epigonus epi dix. In multis conciliis
hoc statutum est & iam nunc hoc con
firmatum est. aut̄ prudentia bea
tissimi fr̄is vr clericum alienum nul
lus sibi priuet epi preter ei arbitriū
cuius fuerit clericus. Dico autem
iulianum q̄ ingratus est de beneficijs
p̄ma mparuitatem inse collatis
temerarium & audacem extitisse
ut eum quem baptizatus & cum esset
puer egenissimus mihi ab eo dem com
mendatum. cum quem ultro animis
amaleret atq; meresceret. hunc ut
dixi baptizatum esse me certa mea
p̄mania mparuitas ine. Constat
idem in hoc esim a plenis electoribus
set & per at. vnoannis ferme duobus
legerat. Nescio quo contemptu hu
militatis in ea. idem iulianus ausus
fuit quem dicat quasi p̄ rium
cuiusquam ciuem sui oci uaz are
animæ incon
sulto usurpare. nam & diaconum
illum ordinauit. hoc si licet patere

hac dilecta nob dilectissimis fr̄ibus. Summus
inpudens cohibeat ne semiscerat communio
nicaturus quam. Nuntius epi dixe si non pos
tulata nec consulta tua dignatio ne idu
ci fecisse iulianus. Iudicamus omissimq;
factum atq; indigne. quapter nisi de
iulianus correxerit et propensius &
cum satis factione eundem clericum que
fuerat ausus ordinare reuocauerit true
plebi. Contra statuta conciliu faciens
contumacie sue separatus a nobis excipiet
iudicium; Epigonus epi dix. etate pater
& ipsa p̄motione antiquissimus uir lau
dabilis fr̄ & collegar̄ uester ut hanc
petitionem generalem omnibus effici.

VT CHARTAGINENSIS EPS VNDE VOLUERIT
CLERICUM LICEAT ORDINARE.

Aurelius epi dix. Sermonem meum ad
mittite fr̄is. Contigit nonnumquam
ut postulent ab electis suis quę p̄ positis
egent ut p̄ bris ut epis & tranmemor
statutoq; id requor. ut conueniam epm
eius atq; eius inculcem q̄d clericus a
qualibet secta postulet. Sed forte
in hodierno non reluctatum & ne
quando contingat ut reluctet cum fue
rint ame in hac causa postulati quem
sciens multarum electarum & ordinan
doq; curam sustinere. Iustum ergo
atq; liberum consacerdotum conue
niam. cum duobus eiusdem ordinis aut
tribus restibus si nuero indeuotus

exteterit quid censet caritas uestra faciendum. Ego enim cunctarum ecclesiarum dignationem diuine scientie fratrum sollicitudinem sustineo. Numidius episcopus dixit. Furtiue semper hec licentia huic sedi utrum deberet et de cuius nomine fuisset conuentus presidere cuiusque ecclesie ordinare episcopum. Cui Gregorius episcopus dixit. Bonitas sequestrat possibilitatem minus senium presumi fratrum bonum et clementem omnibus; reddis habes enim hoc in arbitrio satis et ut satis fiat pro sone unius cuiusque episcopi in prima tantum modum conuentione. Si autem quilibet huic sedi uindicandum sibi fuerit arbitratus. necesse habes omnes ecclesias suffulcire unde tibi non potestatem damus sed tua adsignamus ut liceat uoluntatem tuam et semper tenere que uoles ut proposito plebis; ut ecclesias constituas qui postulati fuerint. et unde uoles. Post uma manus episcopus dixit. Deinde quia habuerit nunquid debet illi unus ipse presbyter auferri. Aurelius episcopus dixit. Sed episcopus esse potest pro quem dignatione diuina presbyteri multi constitui possint. Unius autem episcopi difficile inuenitur constituendus. qua propter sine necessarium episcopatus quis habuerit presbyterum. et unum ut dixisti fratrem habuerit et iam ipsum ad promotionem dare debebit. Postumianus episcopus dixit. Ergo si habet alius abundanter clericos debet mihi alia plebs subuenire. Aurelius episcopus dixit. Sane quomodo tu ecclesie alterius subuenieris

persuadeo si illi quam plures habeat clericos et unum tibi ordinandum agnoscis.

VT EPISCOPI QUI IN DIOCESIBUS SUIS AUCTORITATE DIOCESIS SUE NON IUDICENT

Honoratus et Urbanus episcopi dixerunt. Quia dum constituitur unus diocesis nomine reatus episcopi accipere nisi consortes sibi quos fuerant ordinare collegas. mea cum aliquis forte in diocesi eius delinquente ex epo in cuius potestate fuerant constituti ordinati sunt. ut etiam diocesis sibi uindicent hos corrigi caritati uestre iudicio et sibi hoc decretum debet. Episcopus dixit. Singulis episcopis seruatum est quod decretum est ut ex massa diocesium nulla acciperet ut proprium episcopum habuisse concedendi. sufficiat enim si consortes ut eadem diocesis promissa proprium tantum episcopum habeat ceteras sibi non uindicent diocesis quia excepta de fascie multarum sola meruit honorem episcopatus suscipere. Aurelius episcopus dixit. Non dubito caritatem uestre omnium placere eum quod diocesi concedente epo quam tenuit solam eandem retinet plebem in qua fuerat ordinatus. Quod igitur universa arbitror fuisse tractata. Sionia cum animo supposito conuenerunt sermonem cum cancta roborate. Universi episcopi dixerunt.

omnibus nobis hec placuerunt &
hanc nr̃a subscriptione firmauimus.
& subscripserunt Aurelius epc̃s eccle
char tagmensis huic decreto consensi
& predecessor subscripsi. Similiter
& ceteri epi subscripserunt.

IN HOC CONCILIO STATUTUM EST
UT OMNES SYMBOLA NONNA CIGENT

Cesario & Attico uv cc consulibꝫ
Cum luius charta gine placuit ut nullus
episcop̃ naui get sine formata pri
mam gestam a nauthonicis quam reuenit
DE CONCILIO IN TOLEGATIA DIMIT
TATORIS INFRA SCRIPTI DIRIGUNTUR EPI.

Pc̃ gloriosissimi imperatoris ho
norem ad̃ regis eruhuana augu sti
mã charta gine in secretario basilice
restituit in hoc con cilio legationem
susceperunt. epigonius & cum ceteris
epi̇s̃ confugientibus ad ecclesiam quo
cumq; reatu multus legem deglo
riosissimi principis pulsi mereantur
nequeos audeat abstrahere.

IN HOC CONCILIO LEGATIO DESTI
NATUR AD ROMANUM.

Et mediolanensem epc̃s depar uulis
qui adhe rentes baptizati & ad imperatoris;

DE IDOLORUM RELIQUIIS OFFERENDIS ET DE ALIIS REBUS QUAM PLURIMIS.

Pc̃ fl stilicone rege cum structuret charta
gine in secretario basilice restau
rate cum aurelius epc̃s una cum epis
suis consedisset ad stantib; diaconib; Aure
lius epc̃s dix. ecclesiarum disparicaconsti
tutarum necessitas est me cum opti me
nouit caritas tua scire sinistris. & quam pri
stitit dñs ut ex aliqua parte sic coeptus ur̃e
esset congregata p̃sentia ut de mihi uchoc
eadem necessitate quas y sollicitudine
nr̃a nda gere potuimus semediumpse
ramus. Quantum ad p̃bauerit ur̃a since
ritas est consequens eligendum esse unum
an̄ronumero consacerdotem. qui auxi
liante dn̄o oration sui ur̃is. & hac ipsa sine
cessitate susc ipere possit. & nauiter
pagendas implere p̃ceptu ros adtran
marinas tralię partes. Ultra Rh̃ fr̃b;
& consacerdotib; nr̃is uenerabilis ciui
ana stasio sacerdos mediolanensis ecte
sitatem ipsam addolorem atq; inopiam
nr̃am ualeat intimare. Exhis enim se
dibus hoc fuerat p̃hibitum quo nouerunt
communi periculo, pudendum. maxime
qua tanta indigentia cleri corum est
multeq; ecc̃le tradeser esse sint uenundi
quidem diu ut inlitterarum habere
repperiant. Nam decreteris superiorib;
gradibus & officiis tracendum arbitror
quia ut dixi simin isterium diaconi fa
cile non inuenit. multo magis superior
honor inueniri posse certissimum est
& cor tidianos planctos diuersarum
pene & mortuarum plebium iam non
sustinemus. quib; nisi fuerit aliquando

uenit grauissimos & inexcusabiles inuenire ob
lium animarum pereuntium causa apud dñm
manifestet.

VT PARVULI APUD DONATISTAS BAPTIZATI

IN CATHOLICA ECCLESIA ORDINENTUR

XXIIII

In de qñ superiori concilio statutum
est se mecum recognouit unanimitas
tra. ut hii qui apud donatistas parvuli bap
tizati sunt nondum sane valentes erroris sui
interitum & postea quam ad etatem ratio
nis capacem peruenerint agnita ueritatem
falsitatemq; abhorrentes ad ecclam di
catholicam puniuersum mundum diffusa
ordine antiquo p manus impositionem re
ceperint debere tali; suscipiendum nobis
clementer non impedire nomen erroris
cum ueram ecclam illoq; putauerint ad fi
de accedendo & sibi ypo credidernt & cum
nitatis sacramenta perceperint. Quae uer
ra oña & sca atq; diuina esse certissimum
est. & in his omnem animi spem constitu
tam quam quam & hereticoq; presumpta
audaciam ueritatis nomine palliata hoc
tradere audeat. que qñ simplicia sunt ut
premonere beatus apls dicendo. unus dñs.
una fides. unum baptisma & iterum non
liceat. qd semel dari oportet. anathema sit
nomine erroris recipiant p manus impo
sitione. in unam secclam columbam ut
dictum est & unam matrem omnium xpia
noq; ubi oña illa sacramenta salubriter
& eterna & uitaliter accipiunt. que ipsae

rantibus in heresi magna damnatio ipse
non conquirunt. utq; deo misericor
& eternam uitam consequendam esse lu
minosius. hoc non horreat esse tenebrosius
atq; damnosius. quod fugiens ne nonnulli
& maiores ecclae catholicae uberes gressus
tes. quibus illa omnia sanctum & sacra mentum
manifestet credendum atq; optandum. Quo
sacramento; rob; cum uite bonq; quae
accipere sine dubio ad officium clericale
tales esse adplicandos. Cum; cognouerit
rerum necessitatem nullius esse gradus
quam quam nonnulli eiusdem sectae clerici
plebib; atq; honorib; suis adhoc tardius de
siderent. quamore honoris sui persuadere
adunam aliter nequeant ad solutae. Sed hoc
maiori partium supradicto; consideratio
ni dimittendo censet ut prudentiori
suo concilio ñre suggestionis sermonem
cum; penderunt. quid de hac re placuerit
nos informare dignent. tantum de his
qui nuper ad nos baptizati sunt sacramentum
nre si placet in his dem ordinandis consen
tiam adiungant. eña ergo quae per nos
cõplenda sunt apud scõs epos agendae si
mecum honorabilis fraternitas suã appendit

DE FLAVIO QUISDOLORO MAGISTRO TEMPORE

AB IMPERATORIBUS ABOLENDO

XXV

Instante etiam alie necessitate ne legatos
imperatoribus postulandos uere quas
idolo; per omnem africam subeant pos
tus amputari. nam plenisq; in locis nostri

acq; possessionib; diuersis adhuc errorib;
suis magos agere atq; recipi atur & ipsa
delerio complacoy q; magis ut locus
abdes constructa nullo ornamento sunt
subtant omnimodo destrui.

VT LAICI DICITS SUI COGNITIONE
SUI COGNITIB; PUBLICO DICERE TESTIMONIUM

XXVI Decendum etiam ut statuere dig
nent ut si forte mota quam liber causa
iure aput ecclesiam in posterum agere uolu
erint & forte asse decisis clericoy impare
displicuerit non liceat clericum in mundi
cum ad testimonium deuocari eumq;
cognitor ut psens fuit ut nulla ad test
monium dicendum ecclesiastici cuius
liber psonam pulsetur.

DE PAGANOR CONUIUIIS AUFERENDIS

XXVII Illud etiam perendum ut quicunq; contra pre
cepta diuina conuiuia mulieris in locis ex
creatur que aberrore gentili ad
tractata sunt. hac ut nunc a pagan; xpi
anis dhec celebranda cogantur ex qua
re temporib; xpianoy imperatoy p
sequuto al cera fieri occulte uideant
uetam alia iubent & decussa eis; & de
possessionibus impositam poenam phi
beri. maxime cum etiam nata libus
beatissimoy martyrum pnonnul
lasciuitates & in ipsis locis sacris talia
committere non reformident. quib;
dieb; secta mq; putet riset dicere sol
tationis sceleratissimas pcussa q;
plateas exercean ut matronalis honor &
innumerabilium feminarum pudor deuere
uerentium ad sacratissimum diem inu
rius lasciuientib; appetat ut etiam ipsius
scie religionis poene fugat accessus.

DE SPECTACULIS UT DIE DOMINICO VEL
VETERIS SCRIPTURE TESTIMONIIS MANIFESTIUS
CELEBRENTUR

XXVII Hec non & illud perendum ut spectacula
theatroy cetero q; ludoy die dominico
ut cetera religionis xpiane diebus celeber
rimus amoueat maxime quia scipse che
ocetabarum de populi adcursu magis
quam ad decet am conuentum deuerterans
ferri deuotionis coy dies si quando occur
rerint nec oportere & iam quem quam
xpianoy cogi ad hec spectacula maxime
quia in his exercendis que contra pre
cepta diuina sunt nulla pse quutionis necessi
tas aquoquam adhibenda est. Secundo
portet hominem liberam uoluntatem
subsistat sibi diuinitus concessa corpo
ratoy enim maxime periculum con
siderandum est quicontra precepta di
magnoter ror ecto gunt ad spectacula
conuenit.

DE CLERICIS DAMNATIS

XXVIII Illud perendum ut statuere dignet
Cut siquis cuius liber honoris clericus
iudicio episcopoy quocunq; fuerit cri
mine damnatus non liceat eum si ueab
ab ecclesiis quib; pre fuit siue a quolibet

homine defensar. Interposita poena damni pecuniae atq; honoris quoniam etatem nec sexum excusandum esse precipiant.

DE HISTRIONIBUS XPIANIS FACTIS

XXX Et de his etiam pertendum ut si quis ex qualibet ludicra arte ad xpianitatis gratiam uenire uoluerit ad liberabilla macula permanere. non eum liceat aliquam iterum ad eadem exercenda reduci ut cogi.

DE MANUMISSIONIBUS ET CELEBRATIONE DISADUM PERATORE POSCENDUM.

De manumissionib; sane recta dicendi si idonei consacerdotes pro aliis facere repperiunt nre & iam erit fiducie istos ordinem sequi data plane licentia missis legatio ut quicumq; digna fide pstra tuerit a & salute animarum agere potuerit nos laudabiliter inconspectu dm acceptur is. quae omnia si ita ut ure placent dicite ure eam suggestionem rata esse uob aduertant & nra omnium concessionem sinceritas eor libere accipiat. Abunuersis epis dictum est. omnib; placet haecque in cunctis sunt pagenda & prudenter atq; ita ut dicitis enarrate.

DE AEQUITIO DAMNATO EPO

XXXI Aurelius epis dix. equum etiam olim meritoq; suo episcopali sententia damnatum nonnar bitror preundam esse legationis causam ut si forte eum in illis partib; repperit sit eidem fr in ro curae pacis statu quo portuerit ut ubi licuerit aduersus empagere. Abunuersis epis dictum est. multu placet & ista prosequutio maxime cum olim damnatus se equitius & impudens ingruda & pstratus salute ecclie magis q; ibi repellenda. Et subscripserunt. Aurelius epis ecclie charta gine nensis huic decreto consensi & pre lecto subscripsi. Similiter & ceteri epi subscripserunt.

IN HOC CONCILIO LITTERE LEGUNTUR ANASTASII ROMANI PONTIFICIS DE DOMO

TISTISCA HOLICOS EPOS AD NOHENTIS.

Vincentio & Flauio uiris clarissimis epis charta gine nensis ecclie Aurelius. Cum in concilium emergeran in ecclia charta ginensis conuenissemus & africanis omnib; pontifi epis. Ide sta Aurelius eiusdem sedis epis collegis suis quoscq; subscriptionem ecclie

Recitatis epistolis beatissimi pontificis ecclie dei nri anastasii ecclie romane epi quib; nos paterne & fraterne ecclesiasticis sollicitudine ac sinceritate adhortatus est ut de hereticor & scismaticor domo ariana rum insidiis & sagittis quib; africanam ecclesiam catholicam grauiter uexant. nullomodo simulemus. Gratias agimus dnationi qui illi optimo & sco antistiti suo tam pacem membris xpi quam sinceritatem

ne rerum sed decima compage corporis
conderetur inspirauit dignatus est

VT CLERICI DONATISTARUM IN FIDE CATHOLICA SUSCIPIANTUR HI CLERO.

Deinde placuit ut ad fratrem et coepiscopum nostrum maximae ad sedem apostolicam in Africa memoratum uenerabilissimum et collegam nostrum Anastasium quoniam uerisimiliter habere Africam magna necessitate pro pace et unitate ecclesiae ipsi donatis in quibuscumque clericis correcto consilio ad catholicam unitatem transire uoluerint secundum unumquemque episcopi catholici uoluntatem atque consilium quae in eo de loco gubernat ecclesia. Si hoc pacis christianae pro desiderium fuerit minus honoribus suscipiantur sicut prioribus eiusdem diuisionis temporibus factum esse manifestum est quod multarum et paene omnium Africanae ecclesiae quibus talis error exortus est exempla testantur. Hoc autem concilium quod in transmarinis partibus de hac re factum et dissoluat sedulitas illud manere ac roborari sicut transire ad catholicam uoluntas nulla praeiudicata existimetur quo saluo et omnimodo profecta diuinae manifestissimae fraternae humanitatis lucrifacta unitas in locis quibus de iure fuerit non obsit quod contra honorem eius quamuis salubrem nullum interclusa sit in transmarino concilio statutum est. Ideo fratrem dominum Anastasium ad catholicam ecclesiam recte transire uoluerint non suscipiantur honoribus suis secundum

ne rerum sed decima compage corporis
conderetur inspirauit dignatus est

VT CLERICI DONATISTARUM IN FIDE CATHOLICA SUSCIPIANTUR HI CLERO.

Deinde placuit ut ad fratrem et coepiscopum nostrum maximae ad sedem apostolicam in Africa memoratum uenerabilissimum et collegam nostrum Anastasium quoniam uerisimiliter habere Africam magna necessitate pro pace et unitate ecclesiae ipsi donatis in quibuscumque clericis correcto consilio ad catholicam unitatem transire uoluerint secundum unumquemque episcopi catholici uoluntatem atque consilium quae in eo de loco gubernat ecclesia. Si hoc pacis christianae pro desiderium fuerit minus honoribus suscipiantur sicut prioribus eiusdem diuisionis temporibus factum esse manifestum est quod multarum et paene omnium Africanae ecclesiae quibus talis error exortus est exempla testantur. Hoc autem concilium quod in transmarinis partibus de hac re factum et dissoluat sedulitas illud manere ac roborari sicut transire ad catholicam uoluntas nulla praeiudicata existimetur quo saluo et omnimodo profecta diuinae manifestissimae fraternae humanitatis lucrifacta unitas in locis quibus de iure fuerit non obsit quod contra honorem eius quamuis salubrem nullum interclusa sit in transmarino concilio statutum est. Ideo fratrem dominum Anastasium ad catholicam ecclesiam recte transire uoluerint non suscipiantur honoribus suis secundum

VT QUI IN TERRIS DONATISTARUM IN HOTES CANT

Deinde placuit ut ex concilio nostro litterae dari ad episcopos Africanos qui hoc petierint congruum uidebitur et urbi ad quam uenerint communi nomine pacem catholicam in quo episcopales accedentium communium nouerint potest. Idem uero uicarius potestate atque diligentia ex fide christiana quid gestum sit in eorum locis singulis maximi ante basilicas operam uerunt quae ab eis ecclesiae fuerunt inquirant

VT CLERICI DONATISTARUM IN FIDE CATHOLICA SUSCIPIANTUR HI CLERO.

Deinde placuit ut litterae mittantur ad fratrem et coepiscopum nostrum maximae ad sedem apostolicam in Africa memoratum uenerabilissimum fratrem et collegam nostrum Anastasium quoniam uerisimiliter habere Africam magna necessitate pro pace et unitate ecclesiae ipsi donatis in quibuscumque clericis correcto consilio ad catholicam unitatem transire uoluerint secundum unumquemque episcopi catholici uoluntatem atque consilium quae in eo de loco gubernat ecclesia. Si hoc pacis christianae pro desiderium fuerit minus honoribus suscipiantur sicut prioribus eiusdem diuisionis temporibus factum esse manifestum est quod multarum et paene omnium Africanae ecclesiae quibus talis error exortus est exempla testantur. Hoc autem concilium quod in transmarinis partibus de hac re factum et dissoluat sedulitas illud manere ac roborari sicut transire ad catholicam uoluntas nulla praeiudicata existimetur quo saluo et omnimodo profecta diuinae manifestissimae fraternae humanitatis lucrifacta unitas in locis quibus de iure fuerit non obsit quod contra honorem eius quamuis salubrem nullum interclusa sit in transmarino concilio statutum est. Ideo fratrem dominum Anastasium ad catholicam ecclesiam recte transire uoluerint non suscipiantur honoribus suis secundum

transmarinum concilium sed acceptis
hiis quo sacrosancte unitati consuleretur.

VT LEGATI AD DOMINUM TASCHOPOHELDE
PACIS GRATIA DIRIGANTUR.

XXXVI Deinde placuit ut his pacis legatis etiam
predicande pacis atque unitatis sine qua
nullus xpianus non potest obtinere numerum ad
ipsos donandarum sive quos habere possit ac
ad plebes mittant quos omnibus innotescat amp
ferat quam nihil habeat quod aduersus sancte
catholicam iuste possint dicere maxime
ut manifestum fiant omnibus gesta etiam
mirabilia propter dominum nostrum Sigismundum qui
ipsis donaximianistis scismaticis sunt si
ad tendere uelint tamen quemlibet ab
aecte unitate pacis quamuis quemlibet amare
ac maximas manifestas scismate fecisse ex quo
tamen numero quos implenarius consilium
auctoritate damnauerant insuis honoribus denuo restituant baptismum que
damnati et exclusi dederant acceptauerant ut uideamur quam stulte cor dere
fidem pacis ecclesie toto orbe diffuse cum
ista faciam propter denari neque sestertios
quos itaque receperunt communione propter
interitum pacis contaminari dicamus et
nos contemnamur ideo ecclesiam catholicam ne
mini esse terrarum partibus firmam
per communionem inquinatam quisquis
accusantes communicare nequiverit.

QUI CLERICIS AUT UXORIBUS DIEBUS ABSTINERE

XXXVII Preterea de quorundam clericorum
quamuis ex gubernaculo propriis non
referre placuit pias ac libros ad
fundas proprietates ecclesiarum abso
ribus abstinere qui si fecerint ab
acta ecclesiastico removeantur officio. Cete
rosque omnes clericos ad huiusmodi negotia
secundum unumquemque ecclesie consu
etudinem observari debere.

DE HIS QUI PLEBIS PROPRIAS DERELIQUUNT

XXXVIII Rursum placuit ne omnino fiat ut relicta propria cathedra ad aliam
ecclesiam diocesim constituta conferre
ut ne propria diuinitus quam oportet
existimum curam frequentanendam
propriae cathedrae negligere.

DE INFANTIBUS BAPTIZANDIS QUORUM
DUBITATUR UTRUM FUERINT BAPTIZATI

XXXIX Item placuit de infantibus quorum non
uenunt certissimi testes qui baptis
ma se fuisse sine dubitatione testentur
ipsius pene aetatem doctrinam sibi sum
mus sidonius respondere absque lesen
pulae esse se baptizandos nec tacere
pudore cessaret sacramentis priua
tionis priuari. Hunc enim legatorum
nostrorum consulerunt quamdi
nos tales abortarisse dimunt.

DE PASCHE DIEM CONCILII NUNTIANDUM.

XL Item placuit ut dies uenerabilis paschae
formatarum subscriptione omnibus
innotescat. Nec uero concilium deseruit
quin ipse mensis cilio constituerunt est

idoneū electū ꝙ ordinandum singulariū
quarūq; querelarum primates ut quando
apud eos concilium congregari fuerit die
non impendant

NE INTRUSO ENTORE EPS CATHEDRA OBTI
NEAT INTERSEDENTORE SEDEAT

Statuimus ut nullo ecclesie cessione
vel cathedra cum intercessor
decesserit quibuslibet populorum studiis ad
sedendum vel retinendum sedulo operam omnimodam
omnes episcopi pudeat quibuslibet ingeniis
vel annis excepto communi ordinatore alterius tribuū

DE DEFENSORIBUS ECCLESIARUM AB
IMPERATORE EMENDIS

Imperatoribus universum visum est postu
landum pro afflictione pauperum quos nimia
lesos esse intromissione fatigat petitio vide
licet ut defensores adversus importunas diaconum
vel episcoporum provisione delegentur

DE EPISQUI AD CONCILIA NON OCCURRENTE

Item placuit ut quotiens concilium
congregandum est episcopi neque pro tarditate neque pro
iudicio neque aliqua gravi ac necessitate
impediunt competenter occurrant et pri
moribus suarum quarumque provinciarum
intimet ut de omnibus episcopis ducatur re
turnetque ad singulas eorum successi
que electi fuerint ad diem concilii instan
tissime occurrant quod nisi occurrerit et
excusationes suas intra tertiam subscri
bant ut si post adventum tractatorie
aliqua necessitate repente fortasse

horte fuerint nisi excusatione impedimenti ma
gnitudinis pudeat primatem reddi debere ecclie communi
oni deuote esse contentos

DE CRESCONIO

Decrescono illa regensi hoc omnibus ui
sum est ut hinc quoque primatum omnia
intimet ut quo cognoscat memoratum crescho
nium seriosius conueniendum esse ut pro
ximo uniuersali africano concilio suam sen
tentiam non differant exhibere et quod si ue
nire contempserit in eo cognoscat sententiam promulgandum

DE ECCLIA YPPONIENSIUM DIARETO

Rursum placuit ut yponiensium diareto
ecclie destitutione nondum sine legenda
& ecclesiarum bubsi retinent quia equitus faci
norum communionem declinauerunt
missis ex presenti concilio episcopis regino alipio
augustino materno theasio euhudio
placiano urbano ualerio ambrosio
fortunato quod uilideo honorio iamua
rio apro honorato ampelio uictoriano
euangelo & rogatiano consentientibus cor
rectis hiis qui pallis primacia fugam
eiusdem equitis expectandam putabant
cum omnium uoto ex ordine et si aute
illi pacem considerare noluerint non im
pediant in eligendo ordinandum pre
sito utilitatem tanto tempore eccle
restitutae

DE CLERICIS QUI INTRA ANNUM CAUSAM
SUAM AGERE NON PROCURARINT

Rursus constituimus ut quoscunq; clericos
conuicti & confessi sint aliquo crimine
ut ppter eos quos uocandi causa ut ppter facte
opprium aut insolentem in saluatorem in
hereticos atq; gentilium sibi sorte causa sue
adesse uoluerint & innocentiam suam ad
sere intra annum causam suam purgare
contempserint nulla eorum uox postea pen
sus audiatur.

VT DE ALIENO MONASTERIO SUSCEPTOS
NEC PREPOSITOS MONASTERII HEC CLER
LICA TORDINARE XLVII.

Item placuit ut siquis de alterius monasterii
rapperit rum tade lenatum promouere uo
luerit ut in suo monasterio maiorem mone
terii constituerit epūs qđ hoc fecerit ac eor
rop communione contentus sit & ille neq
clericus neque prepositus prseueret.

DE EPŌS QUI HERETICIS VEL PAGANIS
HEREDES INSTITUUNT

Item constituimus ut siquis episcopus here
dem extraneum & consanguinitate sua ut the
reticum etiam consanguineum aut paganum
ecclie pretulerit saltem post mortem
anthema eiusdē aut quem eius nomen
interdixerit dotes nullo modo recipiat
nec ecclia in possessionem sit testatus fecerit
quia utiq; debuit fructus episcopi rei sue ordi
nationem congruam sue professioni se
quam differre.

DE MANUMISSIONIBUS

Item placuit ut de manumissionib;
in pte celebrandis ab omnib; prescripti

DE FALSIS MEMORIIS MARTYRUM

L. Item placuit ut loca quæ sub nomine
& specie martyrum falsa quam memoria
constituuntur nullo modo sinantur
que martyrum condere putant ab epis
quibus loca dum presentia suspecta fue
uerantur. Si autem huiusmodi
populares non sinunt plebis sacerdos
moneatur nullo loca frequentare
sequi decet sapiunt nullam suggestio
ne decipi rene ancia ut omnino nul
la memoria martyrum probabi
liter accipiatur nisi ubi corpus
aliq; reliquiæ sint aut origo alicui
habitationis ut possessionibus ipsius
ne fidelissimas origines tradentium
pfana & spuria querimonia
quæ liber hominum sibi quicquid
inuenta abstrahere omnimodo prohibeat.

DE IDOLORUM RELIQUIIS EXTIRPANDIS

LI Item placuit ab episcopatorib; gloriosis
simis principibus reliquias idolorum
simulacra succidenda & quæ sub arborib
ruborum modo delendas.

VT ABEPŌ CHARTAGINENSI CŪ OPIS
FURIT OTIUM IMPŌR HOMINE DICTĒ
ET SUBSCRIBANTUR EPLAE

LII Si quis literis ducendi mendo
placuerit uenerandæ sedis huiusmo
di preiudicium nomine decernere fabri
bere dignetur; eius adepositi legatur

papa pmanar africanos vncta dona
tistarum mercandi sint. placuit epi
dare ordinem mandata comonendi quem
non egre[dien]t. & subscripserunt. Aure
lius epi. ecctē carthaginentibus de
creto consensi & prelecto subscripsi
similiter & ceteri epi subscripserunt.

**IN HOC CONCILIO PRAETERITA DECRE
TA FIRMANTIBUS.**

Gloriosissimis imperatoribus archadio
& honorio augg. v. consulibus xiiii. kl. sept.
in aula ravennate in secretario
basilice constantiane in concilio
carthaginensi in concilio vniuersali
numero lxxxiii. a diuersis dicit. Aure. lius
epi dixit. Quum ecctē sīe vnanimes cor pus
omnium membrorum capiti desiderium
facere soleamus. ideo ad eam vnitatem
mutuam sanctam vt ad hanc ecctam
veneremur dilectionem fraternitatis
grauis mutari. Vnde quaeso caritatē
vestram quia ecctē deum & concilium
consensus omnium vestra manifestetur
quam de dubiis retro ponentes sy
nodo firmata sunt. vt post modum
melioratis concilio apud carthaginem
definitam. Hunc quoque nobis ordinem
recitentur. tunc demum fraternita
tis vestre concordia luce clarior appa
reat. si hae quae sub praeteritis consu
libus regulariter definita nostra non
solum consensu vestra dilectio fecisse

& subscripsionib; manifestetis. Sancto
pus epi primae sedis numidiae sua manu
sua manu confirmauerunt subscribendo
etiam nob placere posse & nra subscrip
tione firmamus. Victorinus epi primae se
dis mauritaniae sitifensis dixit. Quae recita
tasunt decreta quia ratione nec arent &
sunt adprobata constituta & mea per
uotis hae placent quae quidem propria
subscriptione firmabo.

**DEPOS. ORDINE QUI POST EOS ORDINATI
SUNT PRIORIBUS. SENONAS DE FANA VETERE.**

Valentinianus epi dixit. Si pmittatur bonū
patrem meum & ipse quoque ea quae retro
tempore ecctē charthaginensi gesta sunt
& subscriptionib; fratrum firmata
clarueruntque etiam nos hoc seruaturos esse
pfitemur. sed illud sanctissimo iuste exemp
manisse ecctāstica disciplina. ha
ut nullus fratrum prioribus suis sedi
quando audeat anteponere. sed of
ficium tantum sibi semper exhibitum esse
prioribus; quod & subsequentibus; gratan
ter semper accipere. Et hunc ordinem
iubeat scita sua melius vir sanctus inter
loquutionib; robarare. Aurelius epi
dixit. Non docuerat quidem vir beatus re
peteremur nisi forte existeret aliquan
sideratae mentis quae rendam quae ad
haec flaccenda animos acuerent sensos
sed communionis haec causa est quam
in sinuauit & consacerdos noster

Liii

...ounſ quarſq; ſñm ordinonſiū decretum
...dō cognoſcat & poſteriores ſa nr̄oribꝫ
...deferant nec aliquid inconſultis aliquid agere
...preſumant. quadere dico ut ſecundū
...animā retineāt eoſ. quiputauerint ſpre
...tis maioribꝫ aliquid preſumendum
...competere eſſe ab omni conciliorū co
...herendos. Sanctꝫ epūs epī primae
...rectis numidiae dīxit. audiatur omnium
...fratrum preſentia & ſequutionem
...frīs & conſacerdotiſ nr̄i aurelii qui
...dam hęc reſpondent. Datianus epūs
...dīxit: quę maiores decreuerunt ſententia
...nr̄a ad ſenſum accipiebant̄ atque ep̄
...territoꝫ concilioꝫ geſtis teneantur
...carthaginenſis ecclēe nr̄ę aſſenſio
...ne plene apud omnes firma teneant̄.
Vniuerſi epi dixerunt. bene corde &
...patribꝫ & maioribꝫ ſeruatum eſt &
...anob dōm & primo ſeruabit̄ ſaluoſq; iā
...ure primatus numidiae & nr̄am ſame.

DE ARCHISO ET MATRICOLA NOMIDIAE

LIIII Deinde placuit omnibꝫ epīs qui hoc
...concilio ſubſcripſerunt ut matri
...cula & archibus numidiae & appiū
...primam ſedem ſit & inmeritoꝫ poſſi
...deat conſtantia;

DE QUODUCIT DEIOEPO

LV. Oequoduult de eccleſia mea centurienſiq̄m
...aduerſarium ſuum eſſe petiſſemus
...ducia do concilium nr̄m interrogatus utrum
...cum eo uellet apud epōs experiri primoꝫ
...non ſe ad hoc reſpondit hoc ſibi non
...placere atq; diſertiſſime placuit omnibꝫ epīs
...ut nullus ſedem q̄libet ecclēe communis
...donec cauſa eius quę longo tempore termi
...nata eſt. nouis dominis epīs reparū
...antecipata cauſe ſecundi exitus appare
...re nullo pacto audeat aut poſſit.

DE MAXIMINO EPŌ

Demaximino autem baiazenſi ſed
...eum & ipſum plebis bonum placuit eum
...concilio litteras dare ut recipi ab epiſcopis
...diœceſis & illuſtribus iubeatur.

UT EPI QUI ORDINANTUR AB ORDI
NATORIBUS SUIS EPLAS ACCIPIANT
QUI DIEM ET CONSULEM PFERANT

LVI Oemde placuit ut quicumq; de nouo epī
...ordinant̄ pp̄ uncias africanas lit
...teras accipiant ab ordinatoribꝫ ſuis
...nec eoꝫ ſubſcriptiones omittere ſolē
...& diem ut nulla ac certa ratio de poſte
...rioribꝫ ſit & altercationi oriantur.

DE HIS QUI SE MELIANAE ECCLĒE FECERUNT
A BALLIS NON POSSE PROMOVERI.

LVII Item placuit ut quicumq; primatis &
...metropolitanę ecclēe a diſcordia ſua
...nominentur & ſubſcripſerint. Aure
...lius epūs ecclēe carthaginenſis huic
...decreto conſenſi & ſubſcripſi. ſimi
...liter & ceteri epi ſubſcripſerunt.

IN HOC CONCILIO QUI DE GERINA EPI
QUI AD TRANSMARINA LEGATI DIRECTI
SUNT INTIMATUR.

Cum serenissimo imperatore theodosio iunio
Secundo deuie consulatu sexto. Carthag
ne in basilice secunde cum aurelius episcopus nu
mero plurimi conuenissent ad hoc concilium
Aurelius episcopus dixit. Cognouerat sanctitas
tra uestra ad me esse contractu ad hoc concilium
congregatum est. unde dudum nostrum sicut
uestra nouit sanctitas, decretum est habere concilio de
numidis fratribus nostris ad transmarinas
legatos quos oportuit meo nomine scribi ad sanctita
tem prefundi legationis curam iam narrare
et huic operi modum debere consideribus
nobis preter gesta ecclesiastica diligentius
que gesserunt tractare nos. hodierno igitur die
de hoc tractatum est ut numidici
ecclesiastici confirmari.

DE EPIS PROVINCIAE AFRICE

ADSUNT IN PRAESENTI CONCILIO.

Ordo negotiorum deposcit ut primi
tus de fratribus nostris et consacerdotibus quid
hoc concilium ut debeamus decernere de
mauritania conuenerunt. quaeramus
quem ad modum huic concilio conuenire
mur inter se et offerendo; philologio
presta uenustiano et feliciano episcopis quin
que hyspanie legationis litteras et re
citatis. offerentibus eciam luciano et
siluano legatis quincie maurritane et
sitifensis legationis litteras et recita
tis. Aurelius episcopus dixit hoc scriptorum
textus recitabitur gestis.

DE EPIS BYZACENIS

Numidus episcopus dixit. de numidia duo fratres et coepis
copos by zacene quincie et maurritanie sitifensis
ad concilium destinasse legatos. nunc quorum
unum legatum numidie aduenisse ut cor
pus ecclesie tripolitane. item maurritanie cesariensis.

DE EPIS MAURITANIE SITIFENSIS

Luciano et siluano episcopis legatis quincie
maurritanie sitifensis dixerunt. sero ad eccle
siam nostram fratres tractaria uenit nam iam illi
uenirent. tamen necesse uoluant et confidi
mus de animis illorum quasi quid in hoc concilio
gestum fuerit et ipsi sine dubio nostro consensui
adhibebunt.

DE EPIS NUMIDIIS

Alipius episcopus ecclesie thagastensis dixit. nos quidem de
numidia uenimus ego et sanctus augustinus et
possidius sed de numidia legatum mittinon
potuit quia duo metuimus ne nos episcopos
si necessitas urbis incumbat sinus aut impedi
ant aut occupauerint. maxime tractatoria
scripturarum cum ad examinem sanctorum
de episcopis sit tractatum hoc causam
fuerat cum concilium indiceretur quorum
structa legatio possit ad hoc concilium dest
tinari. sed cum postea nobis litteras
animo nostrum de impedimento rerum
ut superius scripsi dixere scripsi prius.

DE EPIS TRIPOLITANIS

De tripolitanis uero fratribus nostris hoc potui
condiscere. quia dulcissimi fratres nostri destina
uerunt legatum. sed quia non potuit oc
currere hoc ad sedem auerunt quidam flumi

uenienter deripra de ea pmitia qđ memo-
ratus nauicero ministerio dare reddendum est
accidisse nonnulla de pompestanb; morumq
retardaret cursu aduentum-ramen etiam
ut coepisti iam ratum fieri placet hac forma
seruata ut placeat a deo cui deuotionem uestram
mittunt. Abunuerisit epis dixit. cum est
hoc questionis ratum fiat tua omnib; placeat.

DE CONCILIIS DONATISTIS.

Aurelius epis dixit. quoniam tractum uenit cari
tatis pure hoc ecclesiasticis gestis referi fir
mandum professionem uram omnium hodieq
missit debere unumquemque nrm nosci
uitatem ut possit conuenire donatistarum
preposito aut adiungere sibi unum uel col
legam ut per singulos quibus cum q
ciuitatib; ut locus pmagistratus ut temo
rem loco; conueniant hoc omnib; placet
edicat. Abunuerisit epis dixit cum est. omn
b; placet. & omnes hoc subscripsimus nram con
firmauimus. per uniuersam ut epistolis
ad iudicem de concilio mittendis pomibus
subscribat sicut tua est. Aurelius epis dixit.
fiunt de ea re tractus tue forma conuentionis
eorum recitet. & hunc tenorem pfectionis
omnes si placuerit teneamus. Abunuerisit
epis dixit fiat recitet. Louis notarius recitauit

FORMA CONFESSIONIS DONATISTARUM.

Lviiii Ille epis ecclie illius dixit. quid de auctoritate
illius amplissimi sedis imperauerimus
petimus grauitatem uram rescribere gestis
inseri atq; in effectum deduci ut beatis

Recitata autem confessione qua pars ma
dixit. Ille epis ecclie qui dixit. quando
not de concilio eccliae deliberandum
cum sit addonastas pmagnum tem
pus transeundum audiendi sint testes
dignum. ea que nos postulamus
fieri apud te ut nobis nuntiet tua
nimitas ex conciliis carthaginis ac
roma ante missis uno correctionis
dolore sapientes considerare et deuita
rem quibus in bonum pacis quisq;
studium adhibetur. & animum pro
pensum habeat. ad ea quibus confessis
nos esse dare nec debere fraternitati
communionem uram nemo ambigere
non debet. unde quidem nos debere
debere communionem dubitare non debet
Ideirco rogo te ut ea quae delegari
ex nobis quibus causam adhibere
uere communicare uel nos possimus
hoc facere ut omnium nram concilio de
gantur. Placuit ut quae delegatus
confirmet loco & tempore equo qui
quis testimonium competenter
uere dicendo quando adhibe
dno deo nro sine murmure respondere
accipiat. ne per animositatem
munem infirmare animas ignaro
pulsa sacri lego dissentio nobis pertur
sionem hoc fraternitas accepta ser
tas facile deluctificat. deuitare hoc

…ndarum differentiarum esse facile omnibus
…nosse. Quamprecatus ac esse. Abundantissimi
…sipis diuinum est sacris placere hoc fratres
…subscripserunt. Aurelius episcopus dixit. Ecclesie
…carthaginensis basilice cornelie subscripsi
…similiter cecilius episcopus subscripserunt.

HEC SYNODUS ADVERSUS DONATISTAS
LEGATIONEM AD PRINCIPES DIRIGIT

Gloriosissimo imperatori et honorato
…gustino debuit et hanc regionem
…babica regionis secundae habocconen
…legationem suis coporunt theatius
…et eutichius contra donatistas in quo
…concilio interfuimus communitorium
…quidem continet.

QUE COMMUNITORIO ACCEPERUNT
LEGATI CONTRA DONATISTAS:

Communitorium fratribus theatio et eu
…thalo legatis ex charthagine constan
…tinopolim gloriosissimos et religiosissimos
…principes missis cum domino auxilio pur
…simos imperatores adierunt intimare quo
…modo in plena fiducia secundum superiorum
…conciliorum statuta ordinatum a deo
…apostolis traditionem et ecclesiarum
…consuetudinem dissertorum electorum
…ex quorum numero aliquos ad nos cum pacifice
…conferunt et mansuetudine ypiana
…habuerunt tractent nonambi
…gerent demonstrare quod nec ab ecclesia
…catholica quedam pridem

superioribus temporibus clarum nunc quoque
per imperitiam uel pertinaciam resistentibus
…nocesceret sed quia differentia prius
…bant nihil pene auisi sunt respondere un
…de quia plenum ergaeos episcopale ac pa
…ticum officium et illi quae erant his res
…pondere nequiuerunt. Ad dominum uo
…lentias sunt conuersi. Maxime multos se pos
…multos quoque clericos uidebamus
…in diuersis oppressos ecclesiam aliquas
…inuasorum aliquas inuadere et compara
…rum ipsorum iam clementiae est consulere ut
…secta catholica qua consilio uterorum
…nuit et fidei firmitatem nutribit eorum
…etiam prospectionem muniatur. Nec
…mirari homines religiosis temporibus
…infirmos populos terrendo praeualeant
…qui secundo deprauare non possent. Nota
…est enim et ipse legibus conclamata circum
…cellionum quae furiunt decreta uiolen
…misque etiam ipsorum religiosissimorum
…supra principum frequentibus sanctio
…nibus condemnata est. Aduersus quorum
…furore impossimus non insolita nec absque p
…turis seis alienam petere praesidia
…quando apostolus paulus sicut ma
…postolum actibus conspirationem mi
…litaris etiam submouit auxilio. Sed nos illud
…possimus ut catholicae ecclesiae ordinum
…peruasiones singulas et uicinorum quo
…rumque possessorum per diuersa loca
…sine ulla dissimulatione cuncta praeuetur.

similer iam prendum ut illam legem que est
legiose memorie eorum patre theodosio de
aurelius libris decoriordinatores ut inordi
natos hereticos seuerius imposterorum subi
eorum congregatio deprehenditur prenal
tacst. Ita decreuit confirmari precipiunt
utimeos iudicent contra quos propter eorum
insidias catholici prouocatio contestatione
deposuerint urbes saltem terrorem abs
cismatica uel heretica prauitate deficiant.
quidconsideratione eterni iusp plicue mendari
corrigique dissimulant perendum etiam ut
lex que hereticis uel ex donationibus uel ex
testamentis aliquid capiendi aut reliquen
di denegat facultatem ab eorum quoque
pietate actenus repetatur ut eis reliquen
di uel sumendi usus donat. qua per mania e
furore cecati in donatistarum errore
perseuerare uoluerint. ceterum illis
quiconsideratione unitatis & pacis ecor
rigere uoluerint absque meo decreto hu
ius legis capiende hereditatis adeant
pateat. si adhuc meo rore heretico con
stricti aliquid ante donationis uel he
reditatis obuenit. hi sane excepti
qui ute pulsati putauerint ad catholi
cam transeundum. quia de talibus cre
dibile est non motu celesti iudicio potius
quam terreni commodi ad mutate uni
tatem catholicam preoptasse. ad hec
autem omnia presidio opus est potes
tatis tuae rum quarumque prouinciarum
sane prouinciaribus ecte quis dubitat
legerum prodesse agendi imperia
di liberam decernimus legatorum
illud preterea cancta nobis placere
uti iterare decernimus ad gloriosissi
mos imperatores & omnem clarissimos
potestates dirigantur quibus huius
anteriore omnium consensum adhe
rentium comitatum legatorum obse
se direxerit sed quia his demum iterum ab
omnibus subscribi tardissime est
nisi singulorum subscriptionibus a
donepistole honorentur. petimus
fraternitatem uestram ut his de nostra parte
nro omnium nomine subscribere
dignetur & subscriptorum nostrum
luserit ecte carthaginensis huic
decreto consensi & subscripsi. sim
liter & ceteri episcopi subscripserunt.
Litteretiam adhuc mittende sunt
ut donec dns legatos reditus nostros per
mittat tutiones per ordines cana
rum & possessores prediorum ecte
catholice imperiam adhangeli
ecam deque nro imperio ea seu
sacerdotum impressione audiat
ab hyponiensi dyarrhorum diocesi
secundum statuta imperatorum
repellatur. litteretiam ad epm
romane ecte commendatione non
legatorum mittende sunt uel ad
ad alios ubi fuerint imperator.

& subscripserunt. Leonas aurelius episc ecclie
carthaginensis huic decreto consensi &
prelatus subscripsi. Similiter & ceteri episcopi
subscripserunt.

IN HOC SYNODO QUE STATUTA SUNT
BREVIS DECLARATA DE NEXUS

Scilicet eorum de carthaginensi concilio gesta
de ordinatione integro descripsi. quoniam ma-
gis eaque in tempore necessaria fuerunt quam aliquam generalia consti-
tuisse. sed ad instructionem studio-
sorum eiusdem concilii breuem digessi.

BREVIS CAUSARUM.

Ut liber legatio ab omnibus prouin-
cie ad concilium dirigatur admo-
nuimus legantes interea propter liberam
dirigendam legationem destinare
preceptum est. ut quia apud car-
thaginem tantum unitas facta est
ponerentur iam inter ecclesiastica & ali-
us prouincie & cuncta rebus operam im-
pendi uideant unitati ut gratiarum
actiones de carthaginensi facta per
uniuersa africa de exclusione do-
natistarum cum epistolis ad ordi-
narios mittantur. reuolere lit-
teras pape innocenti utrum transmarina pergere facile non debeant
quoniam hoc ipsum epistolarum sententiis
confirmatur. ut propter gratiarum
actiones exclusionem donatistarum duo
clerici ecclie carthaginensis ad comitatum
mittantur.

IN HOC CONCILIO QUEDAM DE CONSTITU-
TIS SUPERIORIB; CORRIGUNTUR.

Gloriosissimis imperatoribus honoru-
mque theodosio. II. et ualentiniano augg constitutum
carthagine in basilica regia de cum aurelius epis-
copus cum episcopis consedisset ad statuendum; diaconi;
Quoniam constitutum fuerat in concilio ypponiensi
ut singulis annis conuenirent concilium africe
plenarium non tantum hic apud carthaginem
uerum etiam per diuersas prouincias. sue ordine &
hoc reseruatum uti ducti remus aliquando in
numidia. aliquando in byzacio atque hoc laborio-
sissima omnibus fratribus; utile est.

CONCILIUM CATHOLICORUM AD HONORIUM
NECESSITATE FACIENDUM.

LXII Placuit nonnisi ultra fas anguste fratribus
anniuersarium celebrari. sed quotiens ex egen-
tie causa communionis ad ecclesiam totius africe
unde cum quisque ad sedem dei accedat litteras ecclesiasticas fu-
erint congregandi episcopi. nodum hinc quem
cuique ubi opportunitas persuaserit. causa aut
que communionis non sunt minus pro
uincie iudicentur.

UT ABLECTIS IUDICIBUS; PROVOCARE
NON LICEAT.

LXIII Si autem fuerit prouocatum ad eum qui
prouocauerit iudices & cum eo ille contra
quem prouocauerit utrobique deinceps
nulli liceat prouocare.

DELEGATIONIB: DIVERSARŪ PROVINCIARŪ

Cum uniuerse legationes diuersarum prouinciarum adlegarentur gratissime acceptę sunt. Idest numidiarum byzacenorum maurorum sitifensium. Item que caesariensium sed & tripolitanorum.

VT AB IMPERATORIB: POSTULETUR ADVOCATORUM DEFENSIO PRO CAUSIS AECCLESIAE

XVIII Placuit etiam ut petant ex omne prouinciarum omnium legati perrecturi uincentius & fortunatianus ad gloriosissimos imperatoribus ut dent facultatem defensores constituendi scolasticos qui nactus sunt uel immunere defensionis causarum ut more sacerdotum prouinciae: idemque quidem defensionem aecclesiarum susceperint. Habeant facultatem pronegotius aecclesiarum quotiens ne cessitas flagitauerit uel adobsistendum obrepentibus uel ad ne cessaria sug gerenda ingredi iudicium secretarix.

VT SIT LEGATIO LIBERA.

Placuit ut legationem liueram habeat ad comitatum missi delicti legati.

PRETESTATIO MAURORŪ PONTIFICUM DE PROMOSO.

Protestatos esse praeterea mauros caesariensis constat primosuū per principales ciuitates thigauensis conuentum litteris eorum fuisse. Ut secundum principalia scita plenario concilio sui praesentiam facere &. Et ut oportuit requisitus primosuus reppertus non est. Sicuti diaconi renuntiauerunt. Sed quia proposcerunt idem mauri de plenario concilio oportere litteras destinari. Aduenarabilem fratrem senem innocentium. Has placuit mitti ut agnoscat requisitum primosuum in concilio & minime fuisse reppertum.

DE PLEBIBUS QUE NUMQUAM EPISCOPOS HABUERUNT.

LXV Placuit & illud ut plebes quae numquam habuerunt proprios episcopos nisi ex concilio plenario uniuscuiusque prouinciae & primatis atque consensu eius ad cuius diocesim eadem aecclesia pertinebat decretus fuerit minime accipiant.

DE PLEBIBUS UEL DIOCESIBUS EX DONATISTIS CONUERSIS.

LXVI Sane utille plebesque conuerse sunt a donatistis & habuerunt

episcopos sine dubio inconsulto concilio habere mereantur Que autem plebes habuerunt episcopum & eo defuncto uoluerint non episcopum proprium habere Sed alicuius episcopi dioecesim pertinere

Honeis esse denegandum Necnon & illud suggestum est quod plebes ante legem imperatorum de unitate lata quicumq; conuerterentur episcopis ad catholicā ipsi eas optinere debeant Verum lege unitatis & deinceps oporteat uniuersas aecclesias uindicare Sibi episcopos catholicos eorum locorum ad quos locos sub hereticis pertinebant uel conuersorum ad catholicam uel non conuersorum hereticorum & dioeceses

Et siqueforte sunt instrumenta aecclesiae uel ad eius ius pertinentia Quiuero aliqua usurpauerunt post legem usurpatam conuerti restituat

DE SUGGESTIONE MAURENTII EPI.

LXVII. A dsuggestionem uel postulatum episcopi maurentii cum lecta fuisset scida quam optulit episcopum placentinus quaedam personas legati numidarum gestat Secundum sententiam eiusdem placentini recitata est inconspectu episcoporum

Et cum quererentur hii quos adesse uoluit a diaconis proforibus Idest seniores anoua germani Cumminime inueniretur Secundo uel tertio requisiti propterea recensuit scm concilium uti interesse adem[illegible] sanctippum pre[illegible]gentur Quo uerit uoluntati plebes memorate nullomodo iniuriam episcopi subcumbendum Maurentius epr dixit

Qm inquirequisiti seniores anoua germani secundo ac tertio & non sunt inuenti quibus preceptum erat a primate & occurrerent aduenerabile concilio quod nunc agitur Idcirco iuuis suis absentiam procurarunt

Idcirco determinat exacre aliquid scitatura Ne sub molestia calumnie ipsorum innocens uidear laborare Concilium scm statui debuisse quidem secundum censuram sacerdotalem exhoc concilio aduersus contumaces ferri sententia

Sed quia mansuetudo aecclesiastica seruanda est inomnibus causis promiserunt adsenem sanctippum ut nouerint iudices de concilio electos sine dilatione considerare deuere inciuitate thuburbicensi ut negotio congruum adhibeatur examen Maurelius epr dixit

Judices pero scm senem sanctippum scm augustinum Florentium Theasium Samsucium Secundum Et possidium Hos determinibi uidebatis scm concilium concessit iudices postulatos

Reliquos autem iudices ad complendū numerum numeros necessarios se ligentibus ipsis senioribus: / noua germani sone sancappus curauit decernere.

DE PACIFICANDIS AECCLESIAE ROMANE ET ALEXANDRINE

LXXIII Placuit etiam ut de dissensione romane aecclesie ad sempapam innocentium scribatur quoutraq: aecclesia intrase pacem quam prece pit dns teneat.

DE HIS QUI UXORES AUT QUE VIROS DEMITTUNT UT SIC MAHEANT.

LXXIIII Placuit ut secundum euangelicā & apostolicam disciplinam. neque dimissus a uxore neque dimissa a marito alteri coniungantur. Sed ita manere aut sibimet reconcilientur. quod si contempserint ad penitentiam redigantur. In qua causa legem imperialem petendam promulgari.

DE PRECIBUS AD ALTARE DICENDIS.

LXXV Placuit etiam hoc ut preces que probate fuerint in concilio siue prefationes siue commendationes siue manus impositiones ab omnibus celebrentur. Necalie omnino contra fidem proferant sed quecunque cum prodentoribus fuerint conlate dicantur.

DE HIS QUI PUBLICORUM IUDICIUM COGNITIONEM AB IMPERATORE PROPOSCERINT.

LXVI Placuit ut quicumque ab imperatore cognitionem iudiciorum publicorum petierit honore proprio priuetur. Si autem episcopale iudicium ab imperatore postulauerit nihil ei obsit.

DE HIS QUI CUM IN AFRICAM COMMUNICARE VOLUERUNT TRANSMARE SUBRIPUERE

Quicumque autem non communicant. si in africa intransmarinis ad communicandum obrebserit iacturam clericatus excipiat.

UT PERGENTES AD COMITATUM CAUSAM SUAM UEL CARTHAGINIENSI UEL ROMANO PONTIFICI INSINUARE PROCURENT

LXXVII Placuit ut quicumque ad comitatum ire uoluerit informata que ad urbis rome aecclesiam mittitur intimetur. ut inde etiam ad comitatum formatam accipiat. Quod si accipiens ad romanam tantū modo formatam. Et tracens ne cessitate quę ad comitatum pergere. a communione remouseatur. Quod si in urbe rome ei repentina necessitas orta fuerit ad comitatum pergendi. adlegerit apud episcopū urbis rome ipsam necessitatem. Et de hoc scripta eiusdem romani episcopi perferat. Formate autem que a primatibus uel a quibuscumque episcopis clericis pro propriis dantur. Habeant die pasche quod si ad huc eius dem anni pasche dies incertus est. Ille precedens adiungat

quomodo solet post consulatum in publi
cis gestis adscribi placuit & illut aduer
sus donatistas & paganos uel eorum super
stitiones legatos missi de hoc glorioso con
cilio quidquid utile peruiderint de glo
riosissimis principibus impetrent.

Placuit etiam pezitu omnium episcopo
rum epistolis omnibus de concilio dandis
scita sua sola subscribat. & subscripsere
runt. Aurelius episcopus carthaginen
sis hunc decreto consensi & prelecto sub
scripsi. Similiter & ceteri episcopi subscrip
serunt.

CONCILIUM CONTRA PAGANOS ET HERETICOS

Basso & philippo uu cc consulibus xvi kl iuli
carthagine in secretario basilice restitute.
In hoc concilio legationem iterum suscepit
fortunatianus episcopus contra paganos
& hereticos.

ITEM CONCILIO CONTRA PAGA NOS ET HERETICOS

Basso & philippo uu cc consulibus iii idus oc
tobri carthagine legationem restituit
& florentius epi contra paganos & hereticos
eo tempore quos euerus & macharius occiderunt
& propter eorum causam euchodius theuius
auctor epi caesi sunt.

CONCILIUM DE COGNITIONE EPI

Gloriosissimis imperatoribus honorio viii
& theodosio iii augustorum consulibus x
kl iul carthagine in basilica secunda. In hoc
concilio placuit ut nonnisi unus episcopus
uindicet cognitionem gesta huius concilii.
Ideo non descripsi. q̃m prouinciale non uni
uersale celebratum est.

CONCILIUM CONTRA DONATISTAS

Post consulatum gloriosissimi imperato
ribus honorio viii & theodosio iii augustis
xvi kl iul carthagine in basilica regio
nis secunde. in hoc concilio legationem
susceperunt contra donatistas florentius
possidius presidius & benenatus epi.
Et ore tempore quo lex data est ut liuera uolun
tate quisquis catholicum expiantatus excipere.

CONCILIUM CONTRA HERESEM PELAGII ET CELESTINI

lxxv Gloriosissimis imperatoribus hono
rio aug xii & theodosio viii consulibus kl
mai carthagine in secretario basilice sanc
ti. Cum aurelius episcopus uniuersalis con
cilio consedisset adstantibus diaconibus
Placuit omnibus episcopis quorum nomina
& subscriptiones indite sunt in scrinio do
carthaginensis aecclesie constituti.

QUOD ADAM NON SIT FACTUS ADŌ MORTALIS

vi lxx Vtquicumque dicit adam primum homi
nem mortalem factum. ita ut siue peccaret
siue non peccaret moreretur in cor
pore hoc est de corpore exire. non peccati
merito sed necessitate nature anathe

QUOD PARVULI IN PECCATORUM REMISSIONE BAPTIZENTUR

LXXVII Item placuit utquicumque paruulos re
centes abuteris natrum baptizandos ne
gat. Aut dicit inremissionem quidem pecca
torum eos baptizari. Sednihil exadamita
here horiginalis peccati. quodill auacrore
generationis expietur. Unde fit conse
quens ut nechis formabaptis matis in re
missione peccatorum non uera sedfal
sa intellegatur. Anathemasit. Qm non
aliter intellegendumest quodait apostolus
Per unum hominem peccatum intra
uit in mundum & per peccatum mors &
ita in omnes homines pertransiit. In quo
omnes peccauerunt. Pusique admodum
ecclesia catholica ubique diffusa est. semp
intellexit. Propter hanc enim regulam fidei
& iam paruuli quinihil peccatorum in se
ipsis adhuc committere potuerunt. Ideo
in peccatorum remissione uere atque
baptizantur. ut in eis generatione mun
detur. quod generatione traxerunt.

QUOD GRATIA DI HOMINEM SOLUS REMISSIO
NEM TRIBUIT PECCATORUM SED ETIAM
PRESTAT ADIUTORIUM UT NON PECCETUR

LXXVIII Item placuit utquicumque dixerit gratiam
Dei qua iustificatur per ihm xpm dnm nm
ad solam remissionem peccatorum ualere
quam iam commisserunt. non etiam adiuto
rium ut non committatur. Anathemasit.

QUOD GRATIA XPI HOMINEM SOLUM SCIEN
TIAM TRIBUIT QUOD AGAMUS. SED
ETIAM DILECTIONEM NOBIS IHSPI
RAT UT QUOD SCIMUS IMPLERE VALEAMUS

LXXVIII Item quisquis dixerit eadem gratia di per ihm
xpm dnm nrm propter hoc tantum nos adiu
uare ad non peccandum quia per ipsam nobis re
uelatur & aperitur intellegentia mandatorum
ut sciamus quid appetere quid uitare uerimus
etiam facere diligamus atque ualeamus. Anathema sit. Cum enim dicat apostolus. Scientia
inflat caritas uero edificat. uel de impium
est ut credamus a deo atque inflat nos habere
gratia xpi. et a deo atque aedificat non habere
cum sit utrumque donum di & scire quid face
re debeamus & diligere ut faciamus. ut di
ficante caritate scientia non possit inflare.
sicut autem de deo scriptum est. Qui docet hominem
scientiam. Ita etiam scriptum est. caritas ex deo est.

QUOD SINE DEI GRATIA NIHIL BONI POSSIMUS
IMPLERE

LXXX Item placuit utquicumque dixerit. ideo nobis gra
tiam iustificationis dari. ut quod facere liberum iu
bemur arbitrio facilius possimus implere per gra
tiam. tamquam & si gratia non daretur non quidem
facile sed tamen posse nos etiam sine implere
diuina mandata. Anathemasit. De fructibus enim
mandatorum dns loquebatur. ubi non ait. sine me
difficilius potestis facere. sed ait. sine me nihil
potestis facere.

QUOD NON SOLUM HUMILIS SED VERAX
SCRIPTURARUM NON EST SI DIXERIMUS QUIA
PECCATUM NON HABEMUS NOS IPSOS
SEDUCIMUS

LXXXI Item placuit utquod ait scriptum iohannis apostolus

si dixerimus quia peccatum non habemus ipsos seducimus
nosipsos decipimus & veritas in nobis non
est. quisquis sic accipiendum putaverit
ut dicat. Propter humilitatem no oportere
dici nos no hoportere dici nos non habere pec
catum non quia veritas est. anathema sit.
Sequitur enim apostolus & adiungit. Si autem
confessi fuerimus peccata nra fidelis est & ius
tus qui remittat nobis peccata & mundet nos
ab omni iniquitate. Ubi satis apparet hoc non
tantum humiliter sed & iam veraciter dici
potuerat enim apostolus dicere. si dixerimus
non habemus peccatum nos ipsos extollimus
& humilitas in nobis non est. sed cum ait. nos
ipsos decipimus & veritas in nobis non est.
Satis ostenditur eum qui dixerit se non habere pec
catum non verum loqui sed falsum.

QUOD IN ORATIONE DOMINICA SCI PROSE DICANT DEMITTE NOBIS DEBITA NRA

LXXXII Item placuit ut quicumque dixerit in oratione
dominica ideo dicere scos demitte nobis
debita nostra ut non pro se ipsis dicant qui a non
est iam necessaria ista petitio. sed pro aliis qui
sunt in suo populo peccatores. & ideo non dicere
unumquemque eorum demitte mihi debita mea ex
sed demitte nobis debita nra ut hoc pro aliis
potius quam pro se iustus petere intellegat
anathema sit. Si enim & iustus erat apostolus
iacobus cum dicebat. in multis autem offendi
mus omnes. quamquare additum est omnes nisi
ut ista sententia conueniret & psalmo obilegit
De intre sinu dicio cum seruet uo die. qm non
iustificabitur in conspectu tuo omnis uiuens
& in oratione sapientissimi salomonis ipsius
est homo qui non peccauit. & in libro sci iob
in manu omnis hominis signat ut sciat om
nis homo infirmitatem suam. Unde etiã
dam hel scs & iustus cum in oratione pluri
liter diceret. peccauimus iniquitatem fe
cimus & cetera que ibi veraciter & humili
ter confitetur. reputaretur quem ad
modum. quidam sentiunt. Hoc non debuit
sed de populi sui potius dixisse peccatis
postea dixit. Cum oraret & confiteret
peccata mea & peccata populi mei. Ideo
ideo ne oluit dicere peccata nostra
sed populi sui dixit & sua. Qm futuros eos ini
quitatem male intellegerent tamquã
prophetam previdit.

QUOD VERACITER AS CI DICATUR DEMITTE NOBIS DEBITA NRA

LXXXIII Item placuit ut quicumque ipsa verba
dominice orationis sibi dicimus demit
te nobis debita nostra. ita volentes scis dici
ut humiliter non veraciter hoc dicitur
anathema sit. quis enim ferat orantem &
non hominibus sed ipsi deo mentientem et
quia alius sibi dicit dimitti uelle & ipse
dicit que sibi dimittantur debita non habet

DE PLEBIB. CONVERSIS AD OMATISTIS

LXXXIIII Item placuit quidem ante aliquod annum
in hac aecle se plenario concilio constitu
tum est ut quecumque eccleie indoctis
constituta. Ante lege de donatistis lata

catholece facte sunt ad eas cathedras
pertineant per quarum episcopus fac
tum est ut catholice unitati communicaret
post lege autem quicumque communicaue
rint illuc pertineant quo pertinebant cum
essent parte donati Sed quia multe contro
uersie post ea inter episcopum de diocesibus
orte sunt & oriuntur Qua burc tunc minus uide
tur esse prospectum nunc isto concilio co
placuit ubicumque & catholica fuit &
parr donati & ad diuersas cathedras per
tinebant Quocumque tempore illic unitas
facta est uel facta fuerit siue ante legem
siue post legem ad eam cathedram pertine
ant ad quam catholicam que iam ibi fue
rat pertinebat

DE DIOCESIBUS QUALITER EAS DIVIDANT INTER SE TAM CATHOLICI QUAM EX DONATI PARTE CONVERSI SUNT

LXXV Itaque ut si episcopus ex donatista ad
catholicam unitatem conuersus est
Equaliter inter se diuidant eas que ibi fue
rint inuente ubi ambe partes fuerunt
id est ut alia loca ad illum alia ad illum
pertineant Et ut ille dividat quam plus
temporis in episcopatum habet & minor
eligat Quod si forte unus fuerit locus
ad eum pertineat quem plebes eligerit
quod si forte antiqui calici suum uoluerit
& illius suum qui ex dona parte conuersi sunt
plurimorum uoluntas paucioribus pre
feratur Si autem partes equales sunt
maioris temporis episcopo deputetur Si autē
ita plurima loca inueniuntur in quibus ambe
partes fuerunt ut non possint equaliter
diuidi uel ut si impari numero fuerint distri
buti ei sui locis qui pares habent numerum
Quicumque locus remanserit hoc ineo seruetur quod superius dictum est quam de uno tractaretur locum

UT SI QUA DIOCESIM EPISCOPUM AB HERESI LIBERAVERIT PRIUS QUAM POSSIDERI PULSUS A REPETAT L XXXVI

Item placuit ut etiam si quis quam post legem
aliquem locum ad catholicam unitatem con
uerterit Sicut per triennium nemine
repetente retinuit ulterius ab eo non re
peratur Si autem per ipsum triennium fuit
episc qui possit repetere & tacuit Si autem
non fuit non prejudicetur matrici si licuit
cum locus acceperit episcopum qui non habe
bat exp̄o die intra triennium repetere si tem
pus fuerit episc ad catholicam ex donati parte
conuersus non ei prejudicet prefinitum tempus
Sed ex quo die conuersus est habeat per trien
nium potestatem repetendi loca quia ad
ipsum pertinebant cathedram

DE HIS QUI IN PLEBES QUAS AD SE PUTANT PERTINERE INCONVENIENTIS HIS A QUIBUS TENENTUR REQUIRUNT LXXXVII

Item placuit utquicumque epi plebes quas
ad sua cathedram aestimant pertinere
frequenter repetunt ut causas suas episcopis
iudicantibus agant si alio retinente inuenerint.

siue uolentibus siue nolentibus plebibus
causa siue detrimentum patiantur. & qui
cumque iam hoc fecerunt si nondum est
inter episcopos finita contentio sed
adhuc inde contendant ille inde disce
dat quem constituerit preter missis iu
dicis ab ecclesiasticis intrusisse. nec sibi
quisque blandiatur si apprimare utpe
tinebat litteras impetrarit. sed si ibi ha
beat litteras siue non habeat conueni
at eum qui tenet & eius litteram acci
piat. ac eum appareat pacifice tenuisse
ecclesiam ad se pertinentem. si autem
ille aliquam questionem retulerit
per episcopum iudicis causa finiatur.
siue quos ipsi primates dederint. siue quos
ipsorum uicinos ex consensu delegerint.

DE HIS QUI PLEBES AD SE PERTINENTES NEGLEGUNT. LXXXVIII

Si templa aut quicumque neglexerint
loca ad suam cathedram pertinentia
in catholicam unitatem lucrari conue
niantur. a diligentibus uicinis episcopis
iuuarentur. quod si intra sex menses
ad ie conuentionis non offecerint. qui
potuerit eas lucrari ad ipsum perti
neat. ita sane ac si ille ad quem perti
nuisse uidebatur probare potuerit.
magis illius electam negligentiam
ab hereticis ut impune ibi sint & suam di
ligentiam fuisse preuentam. ut eo
modo eius cura sollicitior haberetur.
cum hoc iudices episcopi cognouerint
siue cathedras restituant. sane si epi
inter quos causa uertatur. diuersa
rum sunt prouinciarum. ille pri
matus det iudices in cuius prouin
cia est locus in quo contenditur.
si autem ex communi placito uicinos
iudices eligerint aut unus aut
aut tres ut litteres eligerint aut
omnium sententiam sequantur
aut duorum.

QUOD ELECTORUM IUDICIUM SENTENTIAS SPERNI NON DEBEAT

lxxxvii

A iudicibus autem quos communi
consensus elegerit non liceat proui
care. & quisquis prouocauit fuerit
pro contumacia nolle obtemperare
iudicibus. cum hoc prime sedis epis
copo fuerit probatum. donec causa
ut nullus ei communicet episcopo
rum donec obtemperet.

UT SI EPISCOPUS NEGLEGAT SUAM DIOCESIM COMMUNIONEM PRIVETUR

xc

Si in matricibus cathedris negle
gens fuerit aduersus hereticos
conueniatur a uicinis episcopis dili
gentibus & eius sua negligentia
demonstretur ut se excusare non
possit. quos si ex die quo conuenit
intra sex menses finem prouincia
ex secutio fuerit & honeste adunia
tem catholicam conuertendos cura

curauerint· nonei communicetur· donec ad impleat· siautem exsecutor· adloca non uenerint· nonadscribantur· epō·

DEEPISCOPIS QUIDONATISTAS COMMUNICAS SEMENTITI FUERINT· XCI

Siautem probatum fuerit eum decommunionem illorum fuisse mentitum dicendoeos communicasse quoseo scientenoncommunicasse constituerit etiā episcopatum ammittat·

DEPRESBITERIS ETCLERICIS UTHOMAP PELLENT HISIADAFRICANA CONCILIA

XC Item placuit utprbri diacoui uelceteri inferioresclerici incausis quashabuerint· fideiadicus episcoporum suorū questifuerint uicim episcopi eos audiant· &inter eos quid quidest finiant· adhibitis abeis &consensu episcoporum suorum· quodsi &abeis prouocandumputauerint· nonprouocent· nisi adafricana concilia uel adprimatesprouinciarum suarum· adtransmarina autē quiputauerint appellandum· anullo intra africam incommunionem suscipiatur·

DEVIRGINIBUS ETIAMMINORIBUS UELANDIS· XCII

Item placuit utquicunque episcoporū necessitate periclitantis pudicaevirginalis eam&uel petitor potens uel raptor aliquis formidator· uel fietiam aliquos mortis periculoso scrupulum conpuncta fuerit· nec nonuelata moriatur· Aut exigentibus parentibus authis adquorum curam pertinet uelauerit uirginem seuelauit· inter uiginti quinque annos etatis· nonei obsit· concilium quoddesto annorum numerum constituē·

MEDIUTIUSEPI TENEANTUR INCONCILIO TERNOS EXSESINGULARUM PROUINCIARUM IUDICES ELIGUNT

LXCIII Item placuit· nediutius uniuersi epi quiadconcilium congregatisunt· teneantur· abuniuerso concilio iudices internos· desingulis prouinciis eligi· &electisunt· deprouincia carthaginensi· uincentius· fortunatianus· &datus· deprouincia numidia· &ypius· augustinus· &restitutus· deprouincia byzacina· cumsco sene donatiano primate· crisconius· iocundus· &emilianus· demauritania sitifensis· seuerianus· maximianus· &donatus· deprouincia tripolitana· plaucius· quiexmore legatus· unusest missus· quiomnes· cumsco sene aurelio· uniuersa cognoscat· Aquo petit uniuersum concilium· utconcussis quegestis· quaeconfecta iamsunt· seu epistolis· ipse subscribat· &subscripserunt· Aurelius episcopus· ecclesiis carthaginensis· huic decreto consensi· &prolecto subscripsi· similiter &ceteri epi subscripserunt·

ITEM CONCILIO INTERFUIT AEC
CLESIAE ROMANAE LEGATIO

Pc̃ gloriosissimorum imperatorũ honorii xii & theodosii viii aug̃ iii kl iuñ carthagine in secretario basilicę restitutę cum aurelio epo una cum faustino aecclesię potentinę prouincię italię picem legato romanę aecclesię augentio colubritano fortunatiano neapolitano marriano utzipparensi adeodato limidico pontadio carpatino rufiniano muzuensi prętexato scilibensi quodvultdeo agrensi candido abbiritano gallonio utzensi legatis prouincię alypio thag augustino ypponiensium rẽg & possidio calamensi leg̃ prouincię numidię maximiano aquiregiensi iocundo sufferdensi maximiano sufferdensi & hilariano orreocellorum legatis prouin bizacenę nozauo siciensi & leonem obtensi legatis prouincię mauretanię sitifensis ninello rusurensi laurentio tocusitano & numeriano rusgurensi leg prouin mauretanię cęsariensis ab uniuersali concilio iudicibus delectis adstantibus discumbus consedisset & quibusdam peractis multis epi caetorum peragendorum moratte conquerentur sustinere non posse & ad proprias aecclesias festinarent placant uniuerso concilio ut ab omnibus eligerentur de singulis quibusque prouincis qui properent alia peragenda residerent & facta mensura adessent quorum subscriptiones eos adfuisse testantur.

QUOD EXCOMMUNICATI AD ACCUSATIONEM ADMITTI NON DEBEANT

XCII Placant quę omnibus q̃m superioribus conciliorum decretis deputatis quę non admittende sunt ad accusationem clericorum iam constitutum est & quę persone non admittentur non exprimuntur. idcirco definimus rectum rite ad accusationem non admitti qui postea quam excommunicatus fuerit in ipsa adhuc excommunicationem constituitur sive sit clericus sive laicus accusare voluerit. (rec.)

QUOD SERVI ET LIBERTI OMNES QUALIUMCUMQUE PERSONE NON DEBEANT ACCUSARE

XCVI Item placant ut omnes servi uel proprii liberti ad accusationem non admittantur uel omnes quos ad accusandum publica crimina admittantur omnes etiam infame maculis aspersis. id est servitio nec actur pretudinibus subiecte per longa heretici etiam sive pagani seu iudei sed tamen omnibus

quibus accusatio denegatur. incausis
propriis accusandi licentiam nonne
gandx

VT QUIVIVUM CRIMEN NON PROBA
VERIT A DALTERUM ADMITTI NEBEAT

XCVI I Intemplacuit quotiens cumque clerici
ab accusatoribus multa crimina
obiciuntur & unum expiis de quo prius
egerit probare nonualuerit adce
teros iam non admittantur.

QUI AD TESTIMONIUM ADMITTENDIS VEL

III XCVI Testes autem ad testimonium non
admittendos quinec ad accusatio
nem admitti preceptum est uel etiã
quos ipse accusator delua domo pro
duxerit ad testimonium autem intra
annos xiiii etatis sue non admittat.

DE EPISCOPUM QUI EXCOMMUNICAT
EUM QUI SIBI SOLI CRIMEN
DICI TESSE CONFESSUM

II XCVII Intemplacuit utliquando episcopos
dicit aliquem sibi soli proprium cri
men fuisse confessum atque ille ne
get non putet admuriam suam epis
peruenire quodsoli non credatur
& sic scrupulo propriæ conscientiæ
se dicit negari nolle communicare.

VT NON TEMERE QUEM QUAM
COMMUNIONE PRIVET EPS

C Quam diu excommunicato non com
municauerit suus episcopus eidem epo
abalius non communicetur episcopus

ut magis caueat episcopus ne dicat inquem
quam quod aliis documentis convin
cere non potest. Aurelius epis dixit ut ea
statuta totius concilii congregati &
mese mediocritatis sententiam pla
cet facere rerum omnium conclu
sionem. universi tituli designati &
digesti huius dicti tractatum ecclie
gesta suscipient. que uero adhuc ex
pressa non sunt die sequenti perfratres
nostros Faustinum epm Philippum
& asellum prbos uenerabili fratri &
coepiscopo nostro bonifatio deferri
benus & subscripserunt. Aurelius
epis huic gestis statutorum aput nos
habitis subscripsi. Faustinus epis
ecclesie potentine provincie pice
ni legatus ecclesie romane huic gest
is subscripsi. Alypius epis thagas
tensis legatus provincie numidie
huic gestis subscripsi. Augustinus epis
yipponiensis legatus provincie num
idie huic gestis subscripsi. Possidius epis
calamensis legatus provincie nu
midie huic gestis subscripsi. ucentius
caluitianus huic gestis subscripsi. For
tunatianus neapolitanus huic gestis
subscripsi. pentadius carpetanus
huic gestis subscripsi. rufeanus mayensis
huic gestis subscripsi. pretextatus
siciliensis huic gestis subscripsi.
quodvultdeus uerensis huic gestis subscripsi.

candidus germanie his gestis subscripsi.
callonius uticensis his gestis subscripsi.
maximianus aquensis his gestis subscripsi.
iocundus sufferulensis legatus prouin
cie buzacene his gestis subscripsi.
hilarinus orreocellensis legatus prou
buzacene his gestis subscripsi. nouatus
sitifensis legatus prouincie eiusdem
his gestis subscripsi. ninellus rufur
rianensis leg prou cesariensis his
gestis subscripsi. leomocensis leg
prou cesariensis his gestis subscripsi.
alius leo leg prou sitifensis his gestis
subscripsi & ceteri epi ccxvii sub
scripserunt. philippus prb aeccle
romane his gestis a nobis recollec
tis subscripsi. asellus prb lega
tus aeccle romane his gestis subscrip
que per nos directe sunt.

INCIPIT EPISTOLA ABOMNI
CONCILIO AFRICANO ABOMNIA
TIO URBIS ROME EPS PERFAU
TINUM EPS PHILIPPUM ET ASELLU
PRBILEGATOS ECCLE ROME DIRECTA

Domino beatissimo & honorabi
li fratri bonifacio. aurelius
ualentinus prime sedis prou nu
midie & ceteri qui presentes adfu
mus numero ccxvii ex omni conci
lio africe qm dnopl acuit ut debi
quinobiscum aegerunt sci fratres
nostri coepiscopos faustinus &
compresbiteri philippus & asellus
nunc beate memorie zosimo epi
aquo ad nos mandata & littere
attulerunt. sed tue veneration
quinetus locum est deuinitus con
stitutus humilitas nostra sub
scriberet eabrebiter insinuare
debemus que utrorumque concor
dia terminata sunt. ne eaque pro
lixis gestorum uoluminibus con
tinentur. inquibus salua quide
caritate nonnamen sine paruo
altercationis labore demoran
tur. eagestis deliberauimus que
nunc ad causam pertinet. quā
quam & ille si adhuc esset incor
pore hoc accipere gratius. quod
uidere pacatius terminatum
domine frater. apiarius prb
de cuius & ordinatione & excom
municatione fuerat exortum
non solum siccensi uerumetiam
totius africane ecclesie nonle
ue scandalum de omnibus serra
tissius ueniam petens. commu
nioni est restitutus. prior autem
coepiscopus noster siccensis ur
banus quodineo corrigendum
uisum est. sine ulla dubitatione
correxit. quia ueropaci & quiet
aeccleśie nonnisi ad presens
sedetiam in posterum prospicien

dum fuit q̃n talia multa processerat
ut uel similia ueleriam grauora de
inceps precauerit oportere placu
nobis deficcentis aecclã retentio
scilicet honore gradus sui pr̃b remo
ueretur epl̃s apiarius & accepto epl̃
tolio ubicumque alibi uellet posset
presbiterii munere fungeretur.
quod eidem ipli per litteras propri
as postulantis sine difficultate con
cessimus. Sane priusquam hec causa
ideo termino claudereiur. interali
que diuturnis disceptationib; uersata
mus quaro gatio ipsa possedat utrapud
acta ecclesiastica a fratribus nostris
faustino coepiscopo & philippo atq;
asello compresbiteris quos rem us
ur promerent quidquid eis nobiscum
agendum fuisset inuncem non
nulla quidem sine ullo scripto prose
cutisunt uerbis tñ decumi potius flagi
tare mus quod in litteris ferrent
commonitorium protulerunt quod
recitatum nobis & iam gestis que eo
rum uel deferunt est allegatum in quo
est quatuor quedam nobiscum gerenda mandata sunt unum de appellatio
nibus episcoporum ad romanae ecclie
sacerdotem alterum ne ad comita
tum epi importune naligent. tertiũ
detractandis presbiterorum &
diaconorum causis aput finitimos
episcopos fiat suis excommunicati per
iram fuerint. quartam de urbano epõ
excommunicando uel etiam romã eo
cando. nisi eaque uidebantur cor ri
genda corrigeret. quorum omnium
deprimo & tertio idest ut romam
liceat epicis prouocare & uel clericorũ
causis aput suarum prouinciarum epis
finiatur. iam priore anno etiam lit
teris nris ad eiusdem uenerabilis
memorie zosimus episcopum datis
insinuauimus. ut eas seruare
remus usque ad inquisitionem statu
torum concilii niceni. & nunc detur
poscimus scitatem ut quem admodũ
eam aput niceam a patribus actam uel
constitutam. sic ea a nobis faciat custo
diri & ibi aput uos ista que in communi
torio adtulerunt facias exercere.
idest si epl̃s accusatus fuerit & iudi
cauerint congregari epi regionis ipsius
ut de gradu suo deiecerint eum. & ap
pellasse uideatur. & confugerit ad
beatissimum ecclie romane epm &
uoluerit audiri. & iusto putauerit
ut renouetur examen scribere huius epi
dignetur. qui finitimis & propinqua
prouincia sunt. ut ipsi diligenter oĩa
requirant & iuxta fidem ueritatis
definiant. quod si quis rogare causa
suam iterum audiri deprecationem

mouerit episcopum romanum utel ate
retio presbiterum mittat erit impo
testate epi quid uelit & quid estimet &
si decreuerit mittendos esse qui presen
tes cum epis iudicent habenter habeat
testauctoritate meruisa quod estinati
sunt erit uno arburio fuero credi
derit sufficere epm ut negotio ter
minum imponant faciet quod sapien
tissimo suo consilio iudicauerit.

Item de presbit & diaconibus si epis quere
candus quod deesse non debet cito aut
aspere commoueatur aduersus prem
sive diaconum suum & exterminare
eum de aecclesia uoluerit prouidendum
est ne innocens damnetur aut perdat
communionem habeat potestatem he
retur ut finitimos interpellet & causa
eius audiatur & diligentius tractetur
quis non oporteat negari audienti ne
ganti & ille epis quia aut iniuste reiecit
patienter recipiat ut negotium dis
cutiatur ut aut proficiat eius aut
emendetur sententia hec atque usq;
ad aduentum ueri simorum exempla
riorum nicen concilii inserta gesta
sunt quae ubique ubique modum ipso
quod apud nos fratres ex apostolica
sede direxit allegauerunt communi
torio continentur eoque ordine uel
apud uos initialia custodiuntur nul
lo modo nos talia quae alia commemorare

iam nolumus uel tolerare cogeremur
sed credimus adiuuante misericordia dñi
nri ihu xpi quod tua fatua ipsum
patiuri & seruabuntur organa quae net
etiam nondum fremibus custodiri dele
ant cum fratre caritate quae secundu
sapientiam atque iustitiam quam bidoma
ut altissimus & iam ipse prospiciselle
seruandam si forte aliter se habeat can
onem nicen concilii quamuis enim
plurimos codices legerimus sed nullu
nicene concilio in latinis codicibus legi
mus quem admodum in supradicto com
municatorio inde directa sunt tamen qua
bicinnullo codice greco exemplum usq;
uenire exorientalibus aecclesiis ubi
perhiberentur eadem de decreto
posse & iam authenticam apperire
magnopere desideramus asserimus
quare tuam quoque uenerationem
obsecramus ut scribere & iam ipse
digneris ad illarum partium sacer
dotes hoc est eccle antiochene ale
xandrine & constantinopolitane &
cyrialus etiam tue placuerit scitati
ut inde ad nos idem canonem apostolicā
ciuitatem a patribus constitutum
ant repotentissimum hoc beneficiū
concessit occidentalibus aecclesiis in
dñi adiutorio conferente quis enim
dubitet exemplaria esse uerissima
concilii ingrecanicensis quod congre

garit que decam huerlis locis & de nobilib:
grecis ecclesiis adlata & comparata
concordant quod donec fiat hec que mō
mumtorio supradicto nobis allegata sūt
de appellationibus episcoporum ad roma
ne sedis sacerdotem & de clericorum
causis apud suarum provinciarum epōs
terminandis nobis quoq; ad probationem
seruatur esse profuturum & beatitu
dinem tuam adhuc nos adiuvaturam indi
cium voluntatem confidimus. ceterum vero
que in nostra synodo gesta vel firmata
sunt. quam supradicti fratres nostri Faustinus epis
copus philippus & asellus presbiteri
secum habere meruerunt dignatus fueritis agnos
cere facientes scripta. & alia manu dñi nostri reno
vantissimi custodiat beatitudinem tuam
subscripserunt ne quoq; alexandrinus augus
tinus & posidius marinus & ceteri episcopi.

INCIPIUNT RESCRIPTA AD CONCILIUM
africanum cyrillum alexandrini epi
authentica concilii niceni translata de
greco per innocentium presbiterum.
translimserunt. que etiam epistole cō
eodem concilio niceno per memoratū
presbiterum innocentium & mar
cellum subdiaconum ecclesie cartha
ginensi scribentes papa ecclesie romane
subdie vi kl decembr sunt directe:

CII Dominis honorabilibus & sanctis fratribus
coepiscopis aurelio valentino sed
& omnis ecclesie congregationis in cartha
ginensi synodo congregate. cyrillus salutem
in dō caritatem vestram scripta veneratio
nis vre multa habentia querimonia com
omnibus erexisse per filium nrm innocentiū
presbiterum susceptū qua busilanobis speratis
ad desiderium nre ecclie uerissima exemplaria
exauthentica synodo apud niceam cum
tatem metropolim bythinie a sanctis patribus
constituta atq; firmata sub nre fidei pro
fessione nre dilectioni porrigamus unde
domini honorabiles fratres salutem pre
eunte necessē habuimus per harum latorem fi
lium nrm innocentium prbm fidelissima
exemplaria exauthentica synodo nici
cena ciuitate bythinie habita urē cari
tate dirigere quod & in ecclesiastica hys
toria requirentes inuenietis de pasiba
uero ut scripsistis nunc vobis cum vo
luimus nostra tractare dictione celebrare
& alia manu. dē & dñi nri sanctissimi congre
gationem custodiat quod optamus fratres

INCIPIT EPISTOLA ATTICI EPI CONSTAN
TINOPOLITANI AD EOSDEM.

CIII Dominis sanctis merito beatissimis fratribus
coepiscopis aurelio valentino ceteris
sanctissimis in synodo apud carthagi
nem habita constitutis atticus epūs per
filium nrm marcellum subdiaconum
urm scripta urē dilectionis cum omni
gratiarum actione suscepi dño gratias
agens quod meruit tantorum patrum
benedictionem perfrui. dominibea

tissimi fratres. scripsistis sane uenerabilissimos canones apud nicenam ciuitatem metropolim bythinie apatribus constitutos subfidei adstipulatione dirigam. & quisquis est qui communem fidem uel statuta apatribus firmata uult fratribus denegare quadere per eundem filium meum marcellum subdiaconum uestrum nimium festinantem sicut statuistis inuicem ciuitate apatribus canones in integro uti uultis direxi. petens atque precor plurimum ut sca congregatio orare iubeat. & alia mana dñi nr scitatem uram celebrare quod optamus scis fratres.

INCIT EXEMPLARIA CONCILII PICENI DIRECTA SUB DIE VII KL DECB POST CONS GLORIOSISSIMORUM IMPERATORUM HONORII XI ET THEODOSII VIIII AGUSTOR. BONIFATIO URB ROMEPS

CIII

Credimus in unum dm patrem omnipotentem uisibilium nec non & inuisibilium creatorem. & in unum dñm nrm ihm xpm filium natum ex patre unigenitum hoc est ex substantia patris dm ex dō lumen ex lumine dm uerum ex uero natum non creatum eiusdem cum patre substantie per quem omnia facta sunt celestia & terrena qui propter nos homines & propter salutem nram descendit & incarnatus est & homo factus passus est & resurrexit tertia die ascendit in celum uenturus inde iudicare uiuos & mortuos & in spm sm. ecclesiam uero quidem ex tempus quando non erat & quia ex nihilo facta est uel ex alia substantia uel essentia aut mutabilem aut conuertibilem filium dei dicunt anathematizat catholica & apostolica ecclesia hucusque symbolo fidei & iam exemplaria statutorum eiusdem concilii nicem a memoratis pontificibus annexa sunt. sicut superius per omnia continentur. que nos hic eaterum conscribi necessarium non esse credimus.

INCIPIT EPISTOLA CONCILII AFRICANI AD PAPA CELESTINUM URB ROMEPS

CV

Domino dilectissimo & honorabili fratri celestino aurelius palanus antonius cutus seruus dei cerecundus fortunatus martinus ianuarius epictus celticus donatus theodorus uincentius fortunatianus & ceteri quinquaginta uniuersi africane concilio carthaginis affuimus optaremus siquidem ad modum scitatis deuotionis apta uel tatis uestre nos fuisse mentis per comprobitorum nrm leonem litteris intimauit. itaque eo de eius purgatione hec scripta cum letitiam miseremus. esset profecto & nra & ura modo alacritas certior nec prospera uiderentur. que adhuc de audiendo quam de audito precesserat

Adueniente sanc adnoscō fratre
& quo cēnō faustino concilium con
gregauimus & credimus ideo eum
illo omissum q̄n sicut pereuntis operam
presbiterio ante reddit ut fuerat
ita nunc posset de tantis criminibus
a thrabacensi obiectis coluaoran
te purgari. cuius tanta acta mina
cia flagitia decursum nr̄i concilii
examen inuenit ut & morati pacto
cium potius quam iudicium ac
defensoris magis opera quam dis
ceptatoris iustitiam superarent
nam primum quantum obstiterit
omni congregatione diuersas in
urias ingerendo. quasi ecclē ro
mane asserens priuilegia & uolens
eum a nobis incommunionem susci
pi quem tua scitas credens appel
lasse quod probare non potuit
communioni reddiderat. quod mi
nime tamen licuit quod etiam ges
torum melius lectione cognoscēs
triduano tamen laborioss̄imo
agitato iudicio eam diuersae de
obiecta afflictissimi querere
mur uel morari coepiscopi nēi fa
ustini uel cergi uersationes ipsius
apiarii quibus nefandas turpi
tudines occulere conabatur. dis
iudex exultat forsit & longanimis
magno compendio reos duxit
tertio equippe acpudibore obstinatione
compressa qua tantum libidum coenarum
puderitia negotiorum bolebat obruere
dō nro eius conscientiam coartantem
& occulta que in illius corde tantam
quam inolita criminum iam damnabat
etiam hominibus publicante repente
inconfessione cunctorum obiectorū
flagitiorum dolosus negatore erupit
& tandem de omnibus incredibilibus
obprobriis ultroneus seipse conuicio
atque ipsam quoque nr̄am spem qua
eum & credebamus & optabamus
de tam pudendis maculis posse pur
gari coueruit ingemuit. nisi q̄ mista
nr̄am maestitiam unotantum solacio
mitigauit quod & nos laborare diu
turni oris quēstionis absoluit. & sus
uulneribus quale cunque medellā
& sanauita ac sua conscientie relae
tante confessione prouidit domi
ne frater prefatio itaque diuine sa
lutationis officio impendio deprecā
mur ut de incepta duratā aures
hinc uenientes non facilius admi
ratis nec a nobis excommunicatos
in communionem ultra uelitis accipere.
qua hoc etiam niceno concilio defi
nitum facile a uertet. uenerabili
tas tua nam & de inferioribus cleri
cis & laicis uidetur ibi prēcaueri.
quanto magis hoc de episcopis uoluit

obseruarinecinsuaprouincia communi
one suspensi aut scitate propere uel
indebite uideantur communionirest
ritui presbiterorum quoque & sequen
tium clericorum improbare fugia
sicutte dignumest repellat scitas
tua quia & nulla patrum definitione
hoc ecclē derogatumest africane
& decreta nicem siue inferioregra
dus clericos siue ipsos epōs suis metro
politanis apertissime commisit
prudentissime que uiderunt que
cumque negotia in suis locis abior
ta sunt finienda necanicuiq; prou
dentie gratiam scisps defuturam
qua aequitas xpi sacerdotibus &
prudenter uideatur & constantis
sime teneatur. maxime quia uni
cuique concessumest si iudicio offen
sus fuerit cognitoram adconcilia
sue prouincie uel & iam uniuersale
prouocare nisi forte quisquam est
qui credat unicuiuis posse dīnīm
examinis inspirare iustitiam & in
merabilibus congregatis inconciliū
sacerdotibus denegare aut quo
modo ipsum transmarinum iudi
cium ratum erit ad quod testatiū
necessarie persone uel propter
sexus uel propter senectutis infir
mitatem uel multis aliis impedimen
tis adduci non potuerunt namutali
quamquam atque scitatis latere ma
tantur. nullum nouimus patrum sino
do constitutum quia illum quod prudem
per eundem coepiscopum nrm faustinū
tam quam ex parte nicēni concilii ex
inde transmisistis in concilius ueteribus
quia accipiuntur nicēni. a sco cȳrillo coepis
nro alexandrine aecclie & uenerabili
attico constantinopolitano antistite.
ex authentico missis que etiam ante
hoc per innocentium presbiteram &
marcellum subdiaconum per quos
ad nos abeis directa sunt uenerabilis
memorie bonifatio epo decessori nro
a nobis transmissa sunt in quibus ale
aliquid non potuimus reperire exe
cutores etiam clericos urōs quibusque
potentib; nolite mittere nolite con
cedere ne fumosom zyphon secoli
in ecclam xpi que lucem simplicitatis
& humilitatis diem dīnum videre cupi
entibus prefert uideamur inducere
nam de fratre nro faustino amoto
iam prosatis nefandis negotiis de xpi
aecclesia dolendo apiario secarissimo
quo deum prouitatem hac moderatione
ne atque scitatis sal a fraterna cari
tate ulterius in africa minime pa
tiatur & alia manu dīnr scitatem
uram aeuolentiore orantem prono
bis custodiat domine frater.

EXPL AFRICANI CONCILII.

INCIP TIT DECRETORUM SIRICII HUU XV

I De arrianis non rebaptizandis
II Ut preter pascha & pente costen bap
tisma non celebrentur
III apostatis
IIII Quod non liceat alteri us sponsam ad
matrimonii ura sortiri
V Debis qui penitentiam minime seruauer
VI De monachis & uirginibus propositum
non seruantibus
VII De clericis incontinentibus
VIII Quales debeant ad clericatus officiū
peruenire
VIIII De clericorum conuersatione
X De grandeuis
XI Quod clericus quis fe cundam uxorem
duxerit depo natur
XII Quę femine cū clericis habitare debeas
XIII De monachorum conuersationem
XIIII Quod penitens non fiat clerico
XV Ut si per ignorantiam uel penitens uel
digamus aut aliqđ maritus clerici
facti fuerint non promoueantur

INCIP EPLA DECRETALIS PAPAE
SIRICII SIRICIUS HIMERIO EPO
TERRACONENSI SALUTEM

Directam ad decessorem nrm
scę recordationis damasum
fraternitatis tuę relationem iam ise
de ipsius constitutum qua sic dns or
dinauit inuenis quem cum inuenū
fratrum sollicitus legeremus tanta
inuenimus quę reprehensione & correc
tione sint digna quanta optaremus laū
dandam cognoscere & quia necesse nos
erat meum uauorem curaque succedere
cui per dignatiam successimus in honorē
facto ut oportebat primitus mihi ex pro
uectionis indicio ad singula prout dns ad
spirare dignatus est consultationi tuę
responsum competens non negamus
quia officii nri consideratione non est
nobis dissimulare non est tangere liber
tas quibus maior cunctis xpiane religio
nis zelus incumbit porro amor honera
omnium quigrauantur quin immo hęc
portat in nobis beatus apostolus petrus
qui nos in omnibus ut confidimus admi
nistrationisque protegit & ęuetur
heredes

DE ARRIANIS NON REBAPTIZANDIS

I Primaque pagine cuius fronte sig
nasti baptizatos ab impiis arrianis
plurimos ad fidem catholicam festi
nare & quosdam de fratribus nris eos
dem denuo baptizare uelle quod non
licet cum hoc fieri & apostolus uetet
& canones contradicant & post cassatū
ariminense concilium missa ad prouin
cias uenerande memorie prodece
soris nri liberio generalia decreta
prohibeant quos nos cum nouatianis
aliisque hereticis sicut est in synodo
constitutum per inuocationem solam

septiformi spi episcopalis manus impositio
ne catholicorum conuentui sociamus qđ
etiam totus orient occidens que custodit
aquotramite uosquoq: post hanc minime
conuenit deuiare sinon uel tis anro col
legio synodalis sententia separari

VT PRETER PASCHA ET PENTECOSTEN
BAPTISMVM NON CELEBRETVR

II Sequitur de diuersis baptizandorum
prout unicuiq: libitum fuerit improbabi
lis & emendatam confusio quę in nris
sacerdotibus quod commoti dicimus non
ratione auctoritatis alicuius sed ro
la temeritate presumitur ut passim
hactenus inueniatur natali cus xpi seu ad partio
nis necnon & apostolorum seu marty
rum festiuitatibus innomere & asseris
plebes baptismi mysterium consequan
tur cum hoc tibi prebilegium & apud nos
& apud omnes ecclesias dominicum specta
liter cumpente coden suo pascha de
fendat quib: sol isperanmadmodum adfi
dem confluentib: generalia baptismatis
tradi conuenit sacramenta his dum ta
xat electis quarante qua dragina uel
eo amplius dies nomen dederint &
exorcismis quot tidianis que orationib:
atq: ieiuniis fuerint expiati quatenus
apostolica illa impleatur precepto
ut expexpurgato fermento ueteri noua
inciptat esse conspersio sicut sacra er
go pascha lem reuerentiam in nullo
didicimus esse minuenda ita infantibus
quenecdum loqui potuerunt per aetatē
uel his quibus in qualibē necessitate
opus fuerit undab tismatis omnicolo
mus celeritate succurri ne ad nostra
rum perniciem tendat animarum
sinegato desiderantibus fonte salu
tari exeuntium quisque de seculo &
regnum per dat & uita quecumque
etiam discrimen naufragii obstita
tis incursum obsidionis ambiguum
uel cuius uel corporalis egritudinē
desperationis inciderint & sibi unique
credulitatis auxilio poposcerint sub
ueniri eidem quod poscunt momento
temporis experire degeneratione spi
rituali conse quantur accensu errati
in hac parte sufficiat nunc prefata
regulam omnes teneant sacerdotes
quondam apostolice petre super qua
xpus construxit aecclesiam soliditate
duelli:

DE APOSTATIS

III Adgecumest etiam quidam xpia
nos ad apostatas & quod dici nefas est
transeuntes ad idolorum cultus hac
sacrificiorum contaminatione
profanatos quos xpi corpore &
sanguine quod udum uedentes fue
runt renascendo iubemus absoli
ri & ut episcopes forte aliquando
fuerint ad lamenta conuersibus

quamdiu urbem agenda patientia est
& in ultimo finis uoreconciliationem
gratia tribuenda qua docente dño
nolumus mortem mortem peccatoꝝ
tantum ut conuertatur & uiuat.

QUOD NON LICEAT ALTERIUS SPONSAM AD MATRIMONII IURA SORTIRI.

IIII. De coniugali autem uelatione re
quisisti si desponsatam alii quel
lam alter in matrimonio possit
accipere hoc nefas modis omnibus
inhibemus quia illa benedictio
quam nupturæ sacerdos imponit
apud fideles cuiusdam sacrilegii
instar est nulla transgressione
uioletur.

DE HIS QUI PENITENTIAM IN INFIRMITATE SERVAVERUNT

V. De his uero qui non negligue dilectio
tua apostolicam sedem credi
dit consulendam qui actæ penitentiæ
tamquam canes ad uomitum
pristinum & bolutabrare deuntes &
in luti cingulum & ludicras uolup
tates & noua coniugia & inhibitos
denuo appetiuere concubitus quorũ
professam continentia generati
post absolutionem filii prodierant
de quibus quia iam suffugium non habent
penitendi inducimus decernen
dum ut sola ultra ecclam fidelibus
oratione mungantur sacrem̃y sterio
rum celebritati quamuis non mereant̃
interesse. ad dominice autem mense conui
bio segregentur. uchas saltem districtio
ne correpti & ipsi in sua errata castigent
& alios exemplum tribuant quatenus
ab obscenis capiti doribus retrahantur.
quibus tamen q̃n carnali fragilitate
cecidere unico munere cum ad
dñm coeperunt proficisci per com
munionis gratiam uolumus subueniri.
quam formam & circa mulieres que
se post penitentiam talibus pollutionem
bus dederunt.

DE MONACHIS ET VIRGINIBUS PROPOSITUM NON SERVANTIBUS.

VI. Præterea monachorum quosdam
atq; monacharum abiecto proposito
sciatis in tantam prorupisse demen
tiæ lasciuia ut prius dulcedine uolutis
monasteriorum pretextatis inlicita
ac sacrilega se contagione miscuerint
postea uero in abruptum conscientiæ
desperationem perducti de inlicitis con
plexibus liberos filios procreauerint
quod & publice legis & ecclesiasticæ
iura contemnant. hasigitur impudi
cas deprehensibiles que personas a mo
nasteriorum coetu ecclesiarum
que conscientibus eliminandas esse
mandamus quatenus retrusæ uiuus
ergastulis tantum faciunt continua

lamentatione deflentes purificato
possint penitus dimisso igni decoquere:
uteis uel ad mortem saltem solius miseri
cordie intuitu per communionis gra
tiam possit indulgentiam subuenire:

II DE CLERICIS INCONTINENTIBUS

Veniamus nunc ad sacratissimos or
dines clericorum quos inuenerande
religionis iniuriam ita perurās pro
uincias calcator adq confusus cari
tate tua insinuante repperimus ut
hieremie nobis uoce dicendum sit quis
dabit capiti meo aquam ac oculis meis
fontem lacrimarum & flebo populum
hunc die hac nocte siergo beatus
propheta ad lugenda populi peccata
non sibi arbitratus lacrimas posse sufficere
quanto nos possumus dolore percelli
cum eorum qui in nr̄e sunt corpore
compellimur facinora deplorare:
quib; precipue secundum beatum
paulum instantia mea cotidiana &
sollicitudo omnium ecclesiarum in
desinenter incumbit quis enim infir
matur & ego non infirmor quis scan
dalizatur & ego non uror plurimos
enim sacerdotes xpi atq leuitas post
longa consecrationis sue tempora
tam de coniugib; proprijs quam etiā
de turpi cor-tu subolem didicimus pro
creasse & crimen suum hac prescrip
tione defendere quam mueteri testa
mento sacerdotibus ac ministris gene
randi facultas legitur adtributa di
carnūm
nunc quisquis ille est sectator lib
dinum preceptor queuitiorum sies
timat quia in lege mose passim sacer
ordinibus ad dn̄i nr̄i olaxata sunt frena
luxurie quare os quibus committeban
tur scā scōrum premonet dicens sci
este uos quia & ego sc̄s sum dn̄s d̄ius qui
etiam procul a suis domibus amouen
dis sue in templo habitare iussisti
sacerdotes: hec ut delicet ratione ne
uel cum uxoribus possint carnale exer
cere commercium ut conscientie in
tegritate fulgentes acceptabile do
mum offerent: quib: expleto de
seruitionis sue tempore uero ritus
solius successionis causa fuerat rela
xatus quia non ex alia nisi ex tribu leui
quisquam ad dei ministerium fuerat
preceptus admitti unde & dn̄s ihc̄s cū
nos suo illustrasset aduentu in euan
gelio protestatur quia lex non uene
rat implere non soluere: & ideo
ecclam cuius sponsus esse formaq
ritatis uoluit splendore radiare ut in
die iudicii cum rursus aduenerit
sine macula & ruga eam possit si
cut per apostolum suum instituit rep
perire quarum sanctionum omnis
sacerdotes atq leuite insolubili le
ge constringimur ut a die ordinatio

nis ſobrietati ac pudicie & corda
nra mancipemur & corpora dum mo
do per omnia dño nro in his que cotidie
offerimus ſacrificiis placeamus
quia autem in carne ſunt dicente ele
ctionis ſuas placere deo non poſſunt
uos autem iam non eſtis in carne ſed
in ſpu ſi tamen ſpus dei habitat in uobis
& ubi poterit in corporibus ſic ut le
gimus ſcis diſpe habitare & quos ali
quantis de quibus loquimur ut ſua ſci
tas retulit ignoratione lapſos eſſe
ſe deflens his ac condicione miſeri
cordiam dicimus non neganda ut
ſine ullo honoris aumento in
hoc quod de grege ſunt quamdiu uixe
runt officio perſeuerent ſi tamen
poſt hac continentes ſe exhibuerint
exhibere inuero quam licita priui
legia excuſatione nituntur ut ſibi
aſſerant uetere hoc lege conceſ
ſum nouerint ſe ab omi ecclaſ
tico honore quod digne uiſum apti
ce ſedis auctoritatem de rectoſ
necumquam poſſe aenerandam
ad erecta myſteria aquibus ipſi
dum obſcenis capidita tibus iniant
priuauerunt & quia exempla
preſentia cauere nos premonet
in futurum quilibet epūs pbr at
q diāc quod nos non optamus de grege ſi
fuerit talis inuentus nam nunc
ſibi omnino per uos indulgentie ad
ditum intellegat o ſi ſerarum quia ferro ceſſe eſt excidantur uulnera
que fomentorum non ſenſerint.

DE ECCLESIAS QUALE DEBEANT PAUPERI

VIII Dicimus etiam licenter libere exim
plorate fite homines quibus ſe etiam
fuerant numeroſi coniugio adpreſa
tas ſe dignitates prout cuique libuerit as
pirare quod non tantum illis qui adhec
immoderata ambitione perueniant
quantum metropolitanis ſpecialiter
pontificibus inputamus qui dum in hi
bitis aulibus coibent dñi nri quantum in
ſe eſt precepta contemnunt & ut taceā
mus quod alius ſuſpicamur ubi illa de eſt
quod dñs data per moyſen lege conſti
tuit dicens ſacerdotes meſemel nobant
& alio loco ſacerdos uxorem uirginem
accipiat non uidua non repudiata non me
retricem quod ſecutus apoſtolus & perſecuto
re predicator unius uxoris uirum ſa
ſacerdote quam diāc fieri debere man
dauit · quod oīa nra ueſtrarum regionū
deſpiciuntur epi quaſi in contrariū
magiſtri fuerint conſtituta & quia non
eſt nobis de huius modi uſurpatio
nibus neglegendum ne nos indig
nantis uoceſta cor ri[illegible]piat
quedicis uidet aſſure[illegible]&con
curre bas cum eo & cum adul[illegible]certis
portionem tuam ponebas quid abuni

uerit post hec eidem sequendum sit quod tractandam generali pronuntiatione determinamus.

VII DE ECCLESIARUM CONUERSATIONE

Quicumque ex ipse ecclie hoc uitio obsessus quam suam infantiam ante pubertatis annos baptizari electorum dei ministerio sociari qui accessit adulescentie usque tricesimum etatis annum si probabiliter uixerit unam tantum & eandem uirginem communis pressacerdotis benedictionem perceperit uxore contentus acolothus & subdiaconatum simpse primitus continentia peregerit dignum probauerit accedat ubi iuxta v. annos laudabiliter ministrauerit congrue probrium consequetur exinde post decennium episcopalem cathedram poterit adipisci. Tamen post hec tempora integritas utrobique fidei cum fuerint adprobate

DE GRADIBUS

X. Quia uero iam erat grande uitium melioris propositione prouocatus ex laico ad sacram militiam peruenire festinat desiderii sui fructum non alterobrinenti nisi eo quod baptizatur tempore festinam lectorum [illegible] aut exorcistarum numerum [illegible] prosocietur. Tamen cum una nam habuisse uel habere & hanc uirginem contra accepisse uxorem quidam iniuriam fuisse exploberunt per quinquennium diu acolothus & subdiaconatum si per hec tempora dignus iudicatur fuerit peruenturus exinde iam accessurus presbiterorum uel episcopatus sicut clerus plebi uocauerit electionem merito sortietur.

QUOD CLERICUS QUI SECUNDAM UXOREM DUXERIT DEPONATUR

XII Quisquis sane clericus aut uidua aut corrupta secundam coniugem duxerit omnis ecclesiastice dignitatis priuilegio noscitur habeatur iam cum communione concessa quam itidem nocere non possidere nichil poterit prosit ei quod hanc per data dignitate

QUOD FEMINE CUM CLERICIS HABITENT

XII. Femina uero nonnulla ex se patrimonia domibus clericorum nisi extraneis quas propriis solas necessitatibus causas habitare cubiculis dotis modus mancipia permittit.

DE MONACHORUM PROMOTIONE

XIII Monachos quoque quoscumque monachorum grauitas & uite actus ad ministeria sacra comendat clerum officia adgregari optamus & uolumus ita ut intra tricesimum etatis annum sunt in minoribus pergradatis singuli crescente tempore promoueantur ordinibus & sic diaconatum

tus uel aprbi insigniamature etatis
consecratione peueniant necsaltuad
episcopatus culmen ascendat nisiin
his edemqs singulis dignitatib: supe
rius profiximus temporasuerint
custodita.

QUODPENITS NONPENITENS NONFIATCLERICUM.

II XII Illudq; nos parfuit prouidere
ut licet penitentiam agere cuiqua
nonceditur clerū itaq; nos postpeni
tudine hac reconciliatione nulli
umquam catholice athonore cleri
catus adipisci quaquamuis sintom
niupeccatorum contagione mun
dati nullatamen debent gerendo
rum sacramentorum ministramen
ta suscipere. quidudum fuerint
basa uictoriam.

UTSIPERIGNORANTIAPENITENS BIGAMUS UEL UIDUE MARITUS CIS FUERIT NPROUEATUR.

XV Et qualisomnibusque intrepti
hensione ueniat sola ex
cusatio ignorationis oppenditur
cui nos in solis pietatis incultu
necesse est clementer ignosce
re quicumq; penitens quicūq;
digantur quicumq; uidue mari
tus ad sacram militiam indicta
te & incompetenter intrepti
haec ibi condita ne a nobis quemā

intelligat pelacatum ut immagno de
beat comparare beneficio si adempta
sibi omissa pro mentionis in hoc quo
maneatur ordine perpetua stabilita
te permaneat. sciturisposthec prouin
ciarum omnium summi anestitem quā
si ultra ad sacros ordines quemquam
de talibus crediderint admittendum
& de dō & de eorū statu quos increa
nones & interdicta nra prouexerit
congrua ab apostolica sede pro
nendam esse sententiam explicui
mus ut arbitror fr̄s k̄ne uniuersq;
degesta sint in querellam & ad singu
la causas quibus per filium nr̄m bas
silium prbm & romanam aecclesiam
poce ad caput cui corpore reculisti
sufficientia quantum opinor pos
sit reddi nus nunc fraternitatis
tue animum admonendos canones
& emenda decreta ista constituta
magis hac magis inita inuitamus
atq; hec que ad tua consulta retorsimus
omnium epōr nr̄or̄q; perferri fa
ciam notionem & non solum eorū
quantua sunt diocesis constituti
sed & iam aduersus carthaginienses
haberi quoriusdam notarii gallicos
uel eos qui alicui stribi confinitant
hic inde prouincias hec que a nobis
sunt salubri ordinatione disposita
sublitterarum tuarum prosecutione

mittantur & quamquam statuta sedis
apostolice uel canonum uenerabilia di
finita nullas sacerdotem dñi sue liceram
utilius tamen & proantiquitatem sa
cerdotum dilectionitue esse ad modū
poterit gloriosum sieq; adte specialiter
mine generaliter scripta sunt per
unanimitatis tue sollicitudinem uni
uersorum fratrum notitiam per
ferantur quatenus & quecanobis non
inconsulte sed prouide subtima cau
tela & deliberatione sunt salubriter
constituta inte nerata permaneant
& omnibus in posterum excusationem
addatur quam nullatenus nos patere
poterit obrogatur. Datum. id. febr. ar
chadio & balteone uiris clarissimis consi

INCIPIT DECRETORUM PAPAE INNOCENTII. NUM. LVII.

·I· De pacis osculo dando post confecta mys
teria
·II· De nominibus ante precem sacer
dotis nominandis
·III· Quod non debeant baptizari nisi
a sepi consignari.
·IIII· Quod ritu one non sit ab hac ieiunent.
·V· De fermento quod ecclesiarum tantam
pbri dirigantur.
·VI· De energumenis baptizatis
·VII· De penitentibus
·VIII· De epistola scripta ad obiapti in qua infir
mis orare precepit.
·VIIII· Quod extra conscientiam metropolita
ni non ordinetur epūs
·X· Quia dum suscipi non possim & aut
ctorum causa proprius terminentur epūs
·XI· Utuiduam clr non ducat uxorem
·XII· Utsi laicus uiduam duxerit clr non fiat
·XIII· Utquis secundam uxorem duxerit clr non fiat
·XIIII· Utquis alterius clericus nullo ei usurpe
epūs ordinetur.
·XV· Utrebaptizentur que ad ecclesiam nova
tiani uel montenses ueniunt.
·XVI· Quis acerdotes & leuite cum mulieri
bus coyre non debeant.
·XVII· Quod monachos sicls facere fuerit
prepositum suum seruare debeant.
·XVIII· Utexcurialibus clinam fiant propter uo
luptates quas adiabolo inuentas exhi
bere cognoscit.
·XVIIII· De uirginib; uelatis si deuiauerint
·XX· De uirginibus non uelatis si deuiauerint
·XXI· De incontinentia sacerdotum & leuitarum
·XXII· De ultima penitentia
·XXIII· De administrantibus
·XXIIII· Quod uir coma dulterii sue uxoribus non ueniat
·XXV· Quod qui prece uel criminales ducat
habeantur in manet.
·XXVI· Quod huiusmodi intercedente repudio uxo
rio perueleriut illo nuptias alias sa
cerint adulterio esse monstrent.
·XXVII· Qui libri in canone recipiantur
·XXVIII· Si quis uolens partem sibi corporis
amputari clr esse non potest.
·XXVIIII· Quod digamos ad clerū admitti non possit

XXIX Quidelaicis addeorum admittinondeue.
XXX Quaedelaicis possunt clericis fieri mit hic
XXXI Quaedelaicis possunt clericis fieri mit hic aperte concubina prohibetur
XXX II De corpore; in clericis ordinib; immorandis
XXXII Quodhuiusmodi clericis filios genuerint remoueri ab officiis debeant
XXXII Quodpenitentiam nullus adclerum possit admitti
XXXV De bubalio & carriano damnatis a prouincialibus episcopis quorum sententiam sedis apostolica retractare curauit
XXXVI De terminis minime transferendis
XXXVII Si uir uxorem captiuatam fuerit ab ducata & alteram in matrimonio acceperit reuertente prima secunda non debet excludi
XXXVIII Ad aurelium carthaginiensem & augustinum y pponiense epos scripta
XXXVIII Scriptam ad iulianum nobilem exortatoriam
XL Item ad aurelium episcopum de pascha inquare fallitur
XLI De ambiocena aecclesia
XLII Ad alexandrum archiocenum episcopum de pace
XLIII De actio constantinopolitano epo
XLIIII Item ad alexandrum epm de pace
XLVI Ad alexandrum epo quod prima sedis beati petri apostolici antiochia esse memoretur
XLVI Quodnonoporteat secundum constituta imperatorum duos ee metropolitanos
XLV Quodarrianorum clerici non sunt susceptiendi in suis officiis quam bis baptisma quod eos dari confirmet ecclesie
XLVIII Acacio uero epo episcopo de scio iohanne constantinopolitano pontifice
XLVIIII De bonosiacis quod iudeis sint comparandi
L De susciendis clericis quos bonosiacie, quam damnari debuit ordinasse cognoscit
LI Vtrum sacerdos uel quilibet ex clero uiduam uxorem duxerit uel abiecta sua dare officium
LII Vtrum quis catechumenus habuerit uxorem & defuncta ea post baptismum soror eius fuerit alteram clericus esse non possit
LIII Quodnon suscipiantur in clero ab hereticis ordinati
LIIII Quodin ordinationibus crimina non bene creedantur auferri
LV Quodhi quos ordinatos sunt a bonosio heretico propter eas intrepentes candalum remanere
LVI Quodin ecclesia peccatum populi multam solet praeterire
LVII Quob subreptum fuerit apostolice sedi & ruam in melius sententiam cõmutauerit

EXPL CAP DECRETOR PP INNOCENTII.
INCIP EPISTOLA REGULARIS PAPAE INNOCENTII.

INNOCENTIUS DECENTIO EPO

Innocentius decentio epo eugubino salutem instituta aecclesiastica ut sunt a beatis apostolis traduntur regula uolentes seruare dni sacerdotes nulla uarietas impsis ordinibus & consecrationibus habere tur sed unum ut quisque non quod traditum

sed quo sibi ritu usum fuerit hoc existimat esse tenendum in de diuersam diuersis locis uel ecclesiis aut teneri aut celebrari uidentur ac ne scandalum populis quidam nescium traditionem antiquam humana presumptione corripere possent sibi aut ecclesiae non conuenire aut ab apostolis uel apostolicis uiris contrariam inducam quis enim nescit aut non aduertat id quod a principe apostolorum petro romane ecclesie traditum est ac nunc usq; custoditur omnibus debere seruare nec super duci aut introduci aliquid quod aut auctoritate non habeat aut aliunde accipere uideatur exemplum presertim cum sit manifestum in omnem Italiam Galliam Hispaniam Africam atq; Sicilian omnesque interiacentes nullum instituisse ecclesias nisi eos quos uenerabilis apostolus petrus aut eius successores constituerit sacerdotes aut legant sinhis prouinciis alia apostolorum inueniatur aut legi docuisse quam non legunt quia nusquam inueniant oportet eos hoc sequi quod ceteris romana custodit atque eos principium accepisse non dubium est nec unquam peregrinas adhortationibus studeant capere institutionum uideantur omittere sepe dilectionem tuam a dubio uenisse ac nobiscum in ecclesia conuenisse non dubium est atque eum morem uel in consecrandis mysteriis uel in cetera agenda sacramenta teneat cognouisse quod sufficere arbitraretur ad informationem ecclesie tue uel reformationem si prece sororis tue minus aliquid aut aliter tenuerint satisfacere cum habere nisi de aliquibus consulendus noluisset quibus dicere correspondimus non quod aliqua ignorare credamus secundum maiore auctoritate uel tua instituas uel si quis a romane ecclesie institutionibus errant aut communeas aut indicare non differas utcunque scire uale amus quibus quia uetustas aliter induxit aut alter usus quam romane existimant consuetudini esse seruandam.

DE PACE POST CONFECTA MISTERIA DIS

I Pacem igitur asserit ante confecta mysteria quod dari populis imperare uel sibi inter sacerdotes tradere compositionis que constet populum a dominia que in mysteriis agunt atque in ecclesia celebrantur prebuisse consensum ac finita esse pacis conclusionis signaculo demonstretur.

DE NOMINIBUS ANTE PRECEM SACERDOTIS NON RECITANDIS

II De nominibus uero recitandis ante preces sacerdotis fiat aliquorum oblationes quorum nomina recitanda sunt tua oratione mentis tua moratione commendet. quam suppleum tuis ipsius rectum prudentiam rectos nosse arcemus hostiam uero dum offertur eius ante nomen inuo-

quamuis illi incognitum nihil sit prius ergo oblationes sunt commendande actionum nomina quorum sunt edicenda ut inter sacra mysteria nominentur nominetalia quę ante premittamus ut ipsis mysteriis suum futuris precibus aperiamus

QUOD NON DEBEANT BAPTIZARI NISI A EPISCOPO CONSIGNARI

III. De consignandis uero infantibus ma nifestum est non abalio quam abepo fieri licere nam presbiteri licentiũ sacerdotes pontificatus tamen apicẽ non habent hoc autem pontificibus solis debere iure deferri consignent uel pacem tum spũm tradant non solum consue tudo ecclesiastica demonstrat uerũ illa lectio actuum apostolorum que asserit petrum & iohannem esse di rectos qui iam baptizatis tradant spũm sc̃m nam presbiteris seu extra epm seu presente episcopo cum baptizati christiane baptizato longe licet sed quod a episcopo fuerit consecratõ nouamen frontem ex eodem oleo sig nare quod illis debetur a episcopis cum tradant spũm paracletum uerba uero dicere non possumus nemagis pro dere uidear quam adconsalationẽ respondere

QUOD RITE OMNIS SABBATO IEIUNITUR

IIII. Sabbato uero ieiunandum esse ratio aeuidentissima demonstrat nam si dominicum obuenerabilem resur rectionem dñi nri ihu xpi nonsolũ inparasceleb ramus uerumetiam per singulos circulos ebdomadarũ ipsius diei imaginem frequentamus acsisextaferia propter passionem dñi ieiunamus sabbatum preterire non debemus quia per tertiam atque tertiã temporis illius uisi dicitur inclusis nam atq constat apostolos bidui sto & timore fuisse & propter metum iudeorum se occ cul uisse quo dubium non est incan tum eos ieiunasse bidduo memoratur ut traditio aecclesię habeat istos duos ie iunia mysteria penitentionis celebrari quę forma utique per singulas tenenda est ebdomadas propter id quod commemoratae diei illius tempore est celebranda quod si putant semel atq; uno sabbato ieiunandũ ergo & dominicum & sexta feria semel inpascha erit utiq; celebrandum siautẽ dñi dies ac sexta feria per singulas ebdo madas reparanda imago est dementis est bidui agere consuetudinem sabbato preterm isso cum nondisparem habe at causam a sexta die licet inferiam qua dñs passus est quando & a dinferos fuit tertia resurgens reddere recentiam post bidua namtertiam precedentẽ

non ergo negamus sexta feria ieiunandum sed diem sabbato hoc agendum quia ambo dies christianam apostoli uel hi qui xpm secuti sunt indixerunt quidie dominico hilaratin solum ipsum festum uisum esse uoluerunt uerumetiam per omnem ebdomadas frequentandum esse duxerunt.

DE FERMENTO CIUITATIS PRESBITERIS DIRIGENDUM.

V. De fermento uero quod die dominica per titulos mittimus superfluenos consulere uoluisti. cum one aeccle sie nre in tra ciuitatem sunt constitute. quarum presbiteri quia de ipso propter plebem sibi creditam nobiscum conuenire non possunt. idcirco fermentum a nobis confectum per acolothos accipiunt. ut se a tra communione maxime illa die non iudicent separatos quod per parrochias fieri debere non puto. quia non longe portandasunt sacramenta nec nos per cementaria diuersa constituti presbiteris destinamus. & presbiteri eorum conficiendorum ius habeant adq; licentiam.

DE ENERGVMENIS BAPTIZATIS.

VI. De his uero baptizatis qui postea demonio aut uitio aliquo aut peccato inter ueniente arripiuntur. quesiuit dilectio tua si presbitero uel diacono possint aut debeant consignari. quod hoc nisi episcopi presentia non li cet. nam et manus imponenda omnino non est nisi ipse auctoritatem deferit deficiendi. ut autem fiat fiat episcopi est imperare. ut manus ei uel presbitero uel aceteris clericis imponat. namquomodo id fieri sine magno labore poterit. ut longe constitutus energumenus ab episcopum deducatur. cum talis casus ei minere accidere nec referri ad episcopum nec referri ad sua facile possit.

DE PENITENTIBVS.

VII. De penitentibus autem quisiue ex grauioribus commissis siue ex leuioribus penitentiam gerunt. si nulla interueniat aegritudo quinta feria ante pascha eis remittendum romane ecclesie consuetudo demonstrat. ceterum deponderet. estimando de lictorum sacerdotis est iudicare. ut ad tendat ad confessionem poenitentis. & ad fletus ad q; lacrimas correctis actum iubere demitti. cum uiderit congruam satisfactionem. sane si quis aegritudinem incidere ad q; usq; ad desperationem deuenerit ei est ante tempus pascher elaxandum. ne de seculo absque communione discedat.

DE EPISTOLA SCI IACOBI APLI IH QUA PROINFIRMIS ORARE PRECIPITUR

VIII Sane qm debo ci cui de ceteris consu
lere uoluit dilectio tua: adiecit etiã
filius meus celestinus diaconus mepisto
las tuas esse data dilectione positum illud
quod in beati apostoli iacobi epistola con
scriptum est: infirmatur quis in
ducat presbiteros & orent super eum
unguentes eum oleo in nõi dñi & oratio fi
dei saluabit infirmum & suscitabit eum
dñs & si peccatis fuerit remitte
tur: quod non est dubium de fidelibus
egrotantibus accipi uel intelligi debere
quia oleo chrismatis perunguipossunt
quod ab episcopo confectum non solum
sacerdotibus sed omnibus utx̃pianis
licet in sua aut suorum necessitate un
guendum: ceterum illud superfluum
uidemus adiectum: ut de episcopo ambi
gatur quod presbiteris licere non
dubium est. Nam de coepiscopi presbiteris
dictum est quia episcopi occupationibus
aliis impediti ad omnes languidos ire
non possunt coeterum si episcopo aut po
test aut dignum ducit aliquem ad se uisi
tandum & benedicere & tangere
chrismate sine conctatione potest
cum sit ipsum chrisma conficere nã
penitentibus studfundi non potest
quia genus est sacramenti nam quibus
reliqua sacramenta negantur quo
modo unum genus putatur posse con
cedi: igitur frater karissime omnib;
quae tua dilectio uoluit a nobis exponi prout
potuimus respondere curauimus ut eccle
siae tuae romanam consuetudinem aquae or
dinem ducat seruare ualeat atq; custo
dire reliqua uero quae scribis fas honeratc
cum adfueris interrogati poterimus
edicere. Erit autem potentie dñi & ilã
idprocurare ut & tuam ecclesiam &
clericos nros qui sub tuo pontificio di
uinis famulantur officiis bene in
stitutas & aliis formam tribuas quã
debeant imitari. Data xiiii kl aprit
theodosio augusto vii & palladio ss conss.

EXPLICIT PAPAE INNOCENTII DECRE
TALIS EPISTOLA.

INCIPIT EIUSDEM ALIA.

INNOCENTIUS VICTRICIO
episcopo rotomanensi salutem.
& si tibi frater karissime promeri
to & honore sacerdotii quod plu
rimum polles uidendi & docendi ae
clesiastice regule notas sunt omnia
neque est aliud quod de sacris lectio
nibus tibi minus collectum esse uideat.
Tamen quia romane ecclesie normã
atq; auctoritatem magnopere postu
lasti uoluntatis tuae morem admodũ
gerens: de gestis urbis & morum pro
babilium disciplinas annexas lucer
nis meritis per quas aduertant ec
clesiarum regionis urbis populi qui
bus & regulis xpianorum uita

insua causcamq; professione debeat con
tineri qualisq; seruetur mar bis rome
ecclesiis disciplina eredilectionis tuę
plebes finitimas & consacer doces nros
quamillis regionib; proprijs ecclesijs pre
sident regulaream hanc librum quasi di
dascalicam atq; monitorem sedulo insi
nuare ut & nros cognoscere & ad fidem
confluentium mores ualeant docendi
sedulitate formare. Aut enim proposi
tum suum ex hac nostra congruenti lec
tione cognoscent aut siquid adhuc desi
deratur facile poterunt ex bona imi
tatione supplere incipiamus igitur
adiuuante deo apostolo p̃ro per quem
& apostolatus & episcopatus inxpo
coepit exordium utq; implere est sepe
emersere ante ause. quę in aliquantes
nonerant causae sedere mina ut de
cętero sollicitudo sit unicuiq; sacer do
ti in sua ecclesia cara mbuias modi ha
bere sicut apostolus predicat paulus
eidem ecclesiam do exibendam non
habentem macu lam aut rugam ne
dicatur mor uide obis afflatu consci
entia nr̃a contaminata uideatur.
propter eos igitur qui uel ignorantia
uel desidia non tenent aecclesiasti
cam disciplinam & multa non pre
summ enda presumant. recte pos
tulasti ut mill is par tib; istius modi
quam tenet ecclesia romana for ma
seruetur. non quod noua precepta
aliqua imperentur. sed ea quę per
desidiam aliquorum ne glecta sunt
ab omnib; obseruari capiamus quę
tamen apostolica & patrum tradi
tione sunt constituta. scripturaest
namq; ad ezechielem prophetam ad mone bō
paulo monente. state & tenete tra
ditiones nr̃as siue per uerbum siue
epistolam. illud certe tuam debet
mentem uehementius excitare. ut
ab omni labe se custodiat immun dus
ante dei conspectum se cur us inuena
ris. cui multum enim mer editur plus
abeo exigitur. ergo q̃m. non pro mo
bis tantum sed tuo pop uloxpi cogi
mur. p̃stare rationem disciplina
dificapopulum eruditre debemus.
exti terunt enim nonnulli qui hac
tanuorum non tenentes cas titu
tem ecclesię suaepresumptione
uiolant. populi fa uore se quentes
& di iudicium non timentes. ergo
ne silentio nr̃o existimemur his
prebere consensum. discrete d̃no
uidebas furem. & cur rebus cū
eo hec sunt quędem cepsi meditu
diam iudicii omnem exbolli
cam episcopum expedit custodire.

QUOD EXTRA CONSCIENTIAM
METROPOLITANI HONOR
DINETUR EPISCOPUS

PRIOR AUCTORITATEM CONSCI
entiam metropolitani episcopi nullus
audeat ordinare integram enim ia
diciam est quod plurimorum sencen
tias confirmatur · nec alius episcopus
ordinare presumat · ne furtiuum be
neficium prestitum uideatur hoc
enim & a synodo niceno constitutum
est atque definitum ·

QUIA DE CLERUM AD MILITIAM NON
POSSINT ET AD CLERICORUM CA
USAS A PROPRIIS TERMINENTUR EPIS

X SI TE SIQUIS POST REMISSIO
nem peccatorum cingulum mili
tie secularis habuerit ad clericatum
ad militiam nimo non debeat · si quis autem
causa uel contencionem inter clericos
tam superioris ordinis · quam etiam
inferioris fuerint exorte ut secun
dum synodum niceanam congrega
tis eiusdem episcopis iurgium ter
minetur · nec alicui liceat sine
preiudicio tamen romane ecclesie
relictis his sacerdotibus qui in ea
dem prouincia diuinum gubernant
ad alias conuolare prouin
cias · quod si quis forte presumpse
rit & ab officio clericali submo
tus & iniuriarum reus a bonnul
lis iudicetur · si autem maioris
cause inmediate fuerit deuolute
ad sedem apostolicam sicut synodus statuit post iudicium episcopale referatur ·

VT VIDUAM CLERICUS NON DUCAT UXOREM

XI UT VIDUAM CLERICUS NON DUCAT UXOREM · quia scriptum est
sacerdos uxorem uirginem accipiat
non uiduam nonerectam · itemque
quia ad sacerdotium laboriosum & ui
re prouitate contendit · cauere de
bet ne hoc preiudicio impeditus per
uenire non possit ·

VT SI LAICUS VIDUAM DUXERIT CLERICUS NON FIAT ·

XII UT HIS QUI UIDUAM LICET
laicus duxit uxorem siue ante bap
tismum sibe post baptismum non
admittantur ad clerum quia eo
dem uitio uidetur exclusus · in bap
tismo enim crimina dimittuntur
non accepte uxoris consortium re
laxatur ·

VT CLERICUS NON SIT QUI SECUNDAM HABUERIT ·

XIII NE HIS QUI SE CUNDAM DUXIT UXOREM
clericus fiat · quia scriptum est uni
us uxoris uirum · & licet unum sacerdo
tes meos semel nubant · & alibi sa
cerdotes mei non nubant amplius
ne aliquibus existimetur ante
baptismum si forte quis accepit
uxorem & ea a seculo recedente
alteram duxerit · in baptismo esse

dimissam sacri serrata regula quia nbap
tismo remittuntur peccata non accep
tarum uxorum numerus aboletur
cum utique uxor ex lege precepto du
catur· vitantum ut & inparadyso cō
parentes humani generis coniunge
rentur· ab ipso sint dñō benedicti· &
salomondicat· adō preparabitur uir
uxor quam formam eccliam sacer docet
omnes seruare cui ipse demonstrat
ecclesie sacri ommabsurdum est aliquē
credere uxorem ante baptismum accep
tam post baptismum non computari· cū
benedictoque per sacerdotem super
nubentes inponitur nomma teriam
deliquenti dedisse se deformam tenuis
se legis adō antiquatur institute do
ceatur· quod si non putatur uxor esse
computanda que ante baptismum
ducta est ergo nec filii quia ante bap
tismum geniti sunt prosilire habent.

VT ALTERIUS CLERICUS NULLUS ORDI NARE USURPET EPISCOPUS·

·XIIII· Ut de aliena aecclesia clericum ordi
nare nullus usurpet nisi ei susceptis pre
cibus exoratus concedere voluerit
hoc etiam synodus statuit nicena
ut ab iectum ab altero clericum
aecclesia non recipiat·

VT NON REBAPTIZENTUR QUI A NOVATIANIS VEL MONTENSIBUS VENIUNT·

·XV· Ut uenientes a novatianis
uel montensibus per manus tantum
impositionem suscipiantur· quia quam
uis ab hereticis tamen in christo nonbapti
zati sunt· preterea si quis forte a nobis
ad illos transeuntes rebaptizatis· his
respicientes & ruinas suas cogitantes re
dire maluerint sub longa penitentie
satisfactione admittendi sunt·

QUOD SACERDOTES ET LEVITE CUM MULIERIBUS COIRE NON DEBEANT

·XVI· Preterea quod dignum & pudicum
& honestum est tenere aecclesia omni
modo debet· ut sacerdotes & leuite
cum uxoribus suis noceant quamin is
teru cotidiani necessitatibus occupan-
Scriptum est enim sicut fore qm̄ ego sis
sum dñs dr̄ ar̄· nam prisci tempo ribus
de templo dñi sacerdotes a mouicis suae
non discedebant· sicut de zacharia legim̄
nec domum suam omnino tangebat qui
bus utiq; propter sobolis successionem
uxori usus fuerat relaxatus quia ex
alia tribu & preter semine aaron
ad sacerdotium nullus fuerat pre
ceptus accedere quanto magis huius
cerdotes uel leuite pudicitiam exhi
ordinationis sue seruare debeant·
quibus uel sacerdotium uel ministeriū
sine successione est· nec preterit
dies quin uel as sacrificus diuinis uel
ab baptismatis officio bacent· sanni
paulus ad corinthios scribit dicens

abstinere uos a tempus ut uacetis oratio
ni. & hoc utriq; laici precipit multo magis
sacerdotes quib; orandi & sacrificandi
iugem officium est semper debebunt ad
huiusmodi consortio abstinere. quisi conta
minatus fuerit a carnali concupiscentia
quod pudore uel sacrificare forsitan uere
pauit aut quam conscientia quo ueniente
exaudiri se credit cum dicet umilit omnia
munda mundis quoinquinatis autem &
infidelib; nihil mundum sed forte ad ali
cere hoc credit. quia scriptum est unus
uxoris uirum non permanentem in con
cupiscentiis generandi dixit sed prop
ter conscientiam futuram neq; enim in
egros corpore non admisit. quia ut ille
autem omnes ille sicut & ego. & apertius
declarat dicens. qui autem in carne sunt
deo placere non possunt. uos autem iam
non estis in carne sed in spu.

QUOD MONACHUS SI CLERICUS FACTUS FUERIT PROPOSITUM SUUM SERVARE DEBET.

·XVII· De monachis quidam eram tes in mo
nasterius postea ad clericatus ordinem
peruenerint non debere eos a priori
proposito deuiare. autenim sicut immo
nasterio fuit. & quoddiu seruabit in
meliori gradu amittere non debet
aut si corruptus postea baptizatis &
in monasterium sedens ad clericatum
ordinem accedere uoluerit uxorem
omnino habere non poterit. quia nec bene
nedici cum sponsa potest iam ante cor
ruptus. que forma seruatur in clericos
maxime cum uetus regula hoc habeat
ut quisq; corruptus baptizatur clericus es
se uoluisset si ponderet uxorem omnino
non ducere.

UT EX CURIALIBUS CLERICUS NON FIAT PROPTER VOLUPTATES QUAS A DIABOLO INVENTAS EXIBERE COMPELLITUR.

·XVIII· Preterea frequenter quidam & fratrib;
nris curiales uel quibus libet publicis func
tionib; occupatos clericos facere contendit
quib; postea maior cristia com reuocandi
est aliquid ab imperatore exprecipitur
qua gratia nascitur. de abscito constat enim
eos impiis munus uoluptatem etiam exhibe
re quasi a diabolo inuentas esse non dubiū
est. & ludorum aut numerum apparatib;
aut presset aut forsitan interesset. sit
certe in exemplum sollicitudo & cristiana
fratrum quam sepe per ulimus impe
ratore presente. cum probis repiis ro
garemus quam ipse nobis cum ponitur
cognouisti quib; non solum inferiores
clerici ex curialibus uerum & iam iam in
sacerdotio constituti in gens molestia ut
redderentur instabat.

DE VIRGINIB; VELATIS SI DE VIA BERINT

·XVIIII· Item & q xpo spiritaliter nubunt. & sacer do
te uelantur. si postea uel publice nupse
rint. uel se clanculo corruperint. non eas

a dmittendas esse adagendam penitentiā. nisi forte cui iuncxerat demundo recesserit. sicenim de hominibus hec regula custoditur. utq; cum uiuente uiro alteri nupserit habeatur adultera. nec agende penitentie licentia concedatur. nisi unus ex his fuerit defunctus. quanto magis de illa credenda est quę ante immortali sponso coniuncxerat. & postea adhumanas nuptias transmigrat

DE VIRGINIBUS NON VELATIS QUE SIDEVIANERINT.

XX. Hec uero quę nec dum sacro uelamine tecte tamen in proposito uirginali semper se simulauerunt permanere. licet uelate non fuerint si forte nupserint hisagenda aliquanto tempore penitentia est quia sponsi eius adhuc tenebatur. sicenim inter homines solet bonę fidei contractus nulla ratione dissolui. quanto magis ista pollicitatio quam dō pepigit. solui sine uindicta non poterit. nam si apostolus paulus quę a proposito uiduitatis discesserant dixit eas habere damnationem. quia primam fidem irritam fecerunt. quanto potius uirgines quę priorem promissionem fidei frangere sunt conate. hęc eadem quę regula frater karissime si plena uigilantia fuerit ab omnibus diuacerdotibus obseruata. cessauit ambitio. dissensio. conquiescet heresis. & ecclesiastica non nemergunt. locum non accipit diabolus seu endo manebit una animitas. iniquitas superata calcabitur. uertex spiritali feruore fragrabit. pax predicata labitur cum uoluntate animi concordantis. impletur edictum apostoli. erat cor unum & anima una. sentientes. permaneamus in hoc nihil per contentionem nobis. neque per inanem gloriam uindicantes. non hominibus. sed dō nro saluatori placentes. cui est honor & gloria in secula seculorum. amē.

EXPLICIT EPLA PAPAE INNOCENTII.

INCIP EIUSD ALIA

INNOCENTIUS EX SUPERIUS EPISCOPUS THOLOSANO SALUTEM

Consolenti tibi fratres kk. quid de proposita specie unaquaq; sentire procaput intellegentię meę quęsti ussa respondi. quid sequendum uel cauendum. cum illius ratio persuaderet. uel auctoritas lectionis offenderet. uel custodita series temporum demonstraret aqui dem dilectio tua instructum secura prudentium ad sedem apostolicam referrem alui. quid debere de rebus dubiis custodire. potius quam usurpatione presumpta quę sibi uiderentur delinquli optinere. quur enim magis pudendum putemus discere aliquid. quam omnino nescire mihi quoque ipsi de conlatione docilitas accedit. ut prę seruatis rationibus ad proposita respondere compellar. eoque cogit. ut aliquid semper addiscat qui

postulacetur ut docear proponamigitur
singulasubiectamque responsum.

DE INCONTINENTIA SACERDOTVM VELENIALIVM.

XXI Proposuisti quid debeas obseruari debe
at quo sindia communi ministerio aut inoffi
cio presbiteri positos incontinentes
esse aut fuisse generatis filiis prodideruntur
debeas & diuinarum legum est disciplina
& beate recordatio uir sirice episcopi
monitae indentia commearunt: ut incon
tinentes inofficiis talibus positi omni
honore ecclesiastico priuarentur
nec admittantur ad tale ministeriū
quod sola continentia oportet implere
est enim uetus admodum sacre legis
auctoritas iam inde a primitio custodita
quod in templo anno uicissitudinis sue
habitare precepti sunt sacerdotes
ut seruientes sacrificiis holocaustis pu
ros & abomni labe purgatos sibi am
dicent diuina misteria. neq; eos ad sa
crificia fas sit admitti qui exercent
uel cum uxore carnale consortium
quia scriptum est sicestote quia & ego
sanctus sum dns dr̄ur. quibusq; prop
ter subolis successionem propter ea
uxoris usus fuerat relaxatus quia
ex aliarum ad sacerdotium nullus
fuerat preceptum accedere quan
to magis huius sacerdotes uel leuite
pudicitiam ex die ordinationis sue
seruare debet. quibus uel sacerdotium
uel ministerium sine successione est
Nec preterit dies qua uel a sacrificiis
diuinis uel ab apteis matis officio uacent
nam sipaulus ad corinthios scribens
dicit abstinete uos ad tempus ut ua
cetis orationi & hoc utique laicis pre
cipit multo magis sacerdotes quib;
orandi & sacrificandi iuge officium
est. semper debebunt ab omni uino
& consortio abstinere. qui si contami
natus fuerit carnali concupiscentia
quo pudore uel sacrificare uel surpaui
aut qua conscientia quouemerito
exaudiri credit. cum dictum sit om
nia mundis mundis. coinquinatis autē
& infidelibus nihil mundum sed for tas
se hoc licere credit. quia scriptum est.
uniuscuiusq; uxoris uirum non permanente
in concupiscentia generandi hoc dixit.
sed propter continentiam futuram ne
quiens in morte gros corpore non admisit
quia uel ea aut omnes discesse sicut
& ego & apertius declarat dicens qui autē
in carne sunt deo placere non possunt.
& habentes filios non generantes ondi
xit. sed ea plane dispar & diuersa sen
tentia est. nam si a dliquos forma
illa ecclesiastice
uite pariter & dis
cipline que a bepō
siricio ad prouinciales

comeauit · nonprouabitur peruenisse
his ignorationis ueniare mittetur · ita
ut de cetero penitus incipiant abstine
re & ita gradu suo in quib; inuenti fue
rint si retinent uteis · non liceat ad
potiora conscendere quib; in beneficio
esse debe & quod huc ipsum locum quē
retinent non amittant · si quis autem
scit se formam uibendi missam a sacer
cio detenguntur · negi statim cupidi
tates libidines abiecisse illi sunt mo
dis omnibus submouendi qui post ad
monitionem cognitam preponendā
arbitratus sunt uoluptatem ·

DE ULTIMA PENITENTIA ·

XXII Et hoc quē situm est quid debis obser
uari oporteat qui post baptismum
omni tempore incontinentię uolupta
tib; dedici in extremo fine uitę suę po
nitentiam simul & reconciliationem
communionis exposcunt · debis obser
uatio prior durior posterior inter
ueniente misericordia inclinatior
est · nam consuetudo prior tenuit ut
concederetur penitentia sed commu
nio negaretur · Hanc cum illis temporib;
crebre persecutiones essent · ne com
munionis concessa facilitas homines
ad reconciliationem
securos non reuocaret a lapsu · merito
negata communio
est concessa penitentia ne totum penitus
negaretur · & dario rem remissionem
fecit temporis ratio · sed post quam dñs
noster pacem ecclesiis suis reddidit · iam
terrore depulso communionem dari
abeuntib; placuit & propter dñi mise
ricordiam quasi uiaticum profectu
ris · & ne nouationis hereticis negatis
ueniam asperitatem & duritiam sub
sequi uideamur · tribuitur ergo compe
tenti extrema communio · uel homini
huiusmodi uel in supremis suis per mit
tentes saluatore nro · a perpetuo exitio
uindicetur ·

DE ADMINISTRATORIBUS ·

XXIII Quę situm etiam est super his qui post
baptismum administrauerunt
& aut tormenta sola exercuerunt
aut etiam capitalem protulere sen
tentiam · De his nihil legimus a maio
ribus definitum meminerat enim ado
potestatem hanc fuisse · concessam &
propter uindictam noxiorum gladiū
fuisse permissum & diministrum esse
datum in huiusmodi uindicem · quomodo
igitur reprehenderent factum quod
auctore dño uiderent esse concessū
De his ergo itaut acta nouimus seruatum
est sic habemus nec aut disciplinam
euertere aut contra auctoritatē
uenire uideamur · Ipsis autem intra
tione reddenda gesta sua cōmiserabunt ·

QÒ VIRI CUM ADULTERIS NÒ CONVENIÃ

XXIV Fertillud desideratum est sciri quur communicantes uiri cum adulteris uxoribus non conueniant cum contra uxores in consortio adulterorum uirorum manere uideantur super hoc xpiana religio adulterium utroq; sexum pari ratione condemnat seduitores suos mulieres non facile de adulterio accusant & non habent labentia peccata in dictam uiri autem liberi uxores adulteras apud sacerdotes deferre consueuerunt & ideo mulieribus prodite earum crimine communio denegatur Virorum autem latente commissio non facile quisquam exsuspicionibus abstinetur quiutiq; submouebitur si eius flagitium detegatur Cum ergo par causa sit interdum probatione cessante uindicte ratio conquiescit

QUODQUI PRECES VEL CRIMINA LESDICTANT HABENT IMMUNES

XXV Illud etiam scitari uoluisti an precedictantibus liberum concedatur uniq; post baptismi regenerationem a principibus poscere remortem alicuius uel sanguine de reatu quam rem principes numquam sine cognitione concedunt sed adiudicet commissa ipsa uel crimina semper remittunt ut causa cognita uindicentur quę cum quę sicori fuerint delegata aut absolutio aut damnatio pro negotii qualitate proferatur & dum legum improbos exercetur auctoritas erit dicator immunis

QUOD HIL QUI INTERCEDENTE REPUDIO DIVORTIUM PERTULERUNT ALIISQUE SE VINCXERUNT NUPTIIS ADULTERIUM ESSE MONSTRENTUR

XXVI Debis etiam requisiuit dilectio tua quinter uenientę repudio aliis matrimonio copulati sunt quos in utroq; parte adulteros esse manifestum est quia uero uel uxore uolente quam uir dereliquerat uideatur esse coniugium ad aliam copulam festinarunt neq; possunt adulteri non uideri intantum ut etiam hę personę quib; tale coniunctis sunt & iam ipse adulterium commisisse uideantur secundum illud quod legimus in euangelio quia dimiserit uxorem suam & duxerit aliam moechatur & ideo omnes a communione fidelium abstinendos depa rentib; autem aut propinquis eorum nubi tale statui potest nisi sit incentor rei inlicite consortium fuisse detegant

QUI LIBRI IN CANONE SUSCIPIANTUR

XXVII Qui uero recipiantur in canonem scripturarum breuis adnexus ostendet hę sunt ergo que desiderata monere uoluisti

moy libri. Vide est genesis. exodus
leuiticus numeri deuteronomium
necnon & hiesus nave & iudicum & reg
norum libri. iiii. simul & ruth. prophe
tarum libri. xvi. salomonis libri. v. psal te
rium. item storiarum libri. v. tobi libri.
hester. iudith. machabeorum. ii.
hesdre. ii. paralypomenon. ii. Item
nouum testamenti. euangeliorum libri. iiii.
apostoli pauli epistole. xiii. epistole
iohan. epistole petri. ii. epistola iude
epistola iacobi. actus apostolorū.
apocalyps. i. liber. Cetera autem que
uel sub nomine mathei siue iacobi mi
noris uel sub nomine petri & iohān
que a quodam leuio scripta sunt. uel
sub nomine andree que a nexochari de
& leonida philosofis uel sub nomine
thome & si qua sunt alia non solum
repudianda ueram etiam nouerit
esse damnanda. Data. x. kl. martias
stilicone. ii. & anthemio conss.

EXT EPISL PAPAE INNOCENTII

INCIP EIVSDEM PAPAE INNOCENTII AD FELICEM EPISCOPUM NUCERIANUM

INNOCENTIUS FELICI EPO
NUCERIANO MIRARI NON POSSUM
QUALE CTIONEM TAM SEQUI INSTI
TUTA MAIORUM OMNIAQUE QUE POSSUNT
ALIQUAM RECIPERE DUBITATIONEM AD
NOS QUASI AD CAPUT ATQUE AD APICEM
EPISCOPATUS REFERRE. UT CONSULTA UI
DELICET SEDIS APOSTOLICE EXPLISIBUS
DUBIIS CERTUM ALIQUID FACIENDUM QUE
PRONUNTIET QUOD NOS & LIUENTER ACCE
PIMUS. & DILECTIONEM TUAM NON MIRE MUR CA
NONUM PROBAMUS. UT SCRIPSISTI NGE
QUOD SERUORE FIDEI QUOD POLLES & A
MORE SCE PLEBIS UEL REPARANDIS ECC
LESIARUM UEL NOUIS QUASQUE CONSTRUEN
DIS SEDIBUS CLERICOS QUOS CONSTITUAS
NON HABERE ALIQUOS UERO MURMU
RARE ALIQUOS DIGNATUS ES SE AD QUOD STU
POR IMUS PRUDENTE UIRUM DEBUI
UOLUISSE CONSULERE QUE OMNIBUS SUA
CERTA RATIONE COMPERTA ERGO NON
QUASI IGNORANTI DICIMUS SED IN
ALIIS FORTASSE OCCUPATOS ISTUD
OBLITUS ESSE NOS DICIMUS.

SIQUIS VOLENS PARTEM SIBI COR
PORIS AMPUTAUERIT CLERI
CUS ESSE NON POTEST NOLENS
ATEM POTEST.

XXVIII QUI igitur partem caulis libi
dinis ipse uolens abscidit
hunc a deo rum canonem nona dmit
tent. cui uero casu aliquo coactus
dum aut operi rustico curam im
pedit aut aliquid faciens se non
sponte per cussit hoc canonem

preceptum & clericos fieri. & si nec clero
fuerint reppera nonabici illi si sem
uoluntas est iudicata que sibi ausa fuit
ferrum mittere. quod si licet & alii
facere dubitare non possit. ini
tiatus casus ueniam meruit.

QUOD BIGAMI AD CLERUM AD
MITTI NON POSSUNT

XXVIII De bigamis autem nec consuli de
buit quod manifesta sit lectio apos
toli unius uxoris uirum ad sacer do
tium siue ad clericatum admitti de
bere & hanc ipsam tamen uirginē
accepit nam eaquę habuerit ante
uirum licet defunctus sit tamen
si clerico postea fuerit copulata
clericus quę am acceperit esse non
poterit quia in lege cautum est non
uiduam nonabie cram habere posse
uxorem sacerdotem.

QUI DE LAICIS AD CLERUM NON
DEBANT PROMOVERI.

XXX De laicis uero religiosa consulitur
quod canones ordinari prohibeat
certum est quidem hoc regulas ec
clesiasticas continere. sed nonita
definitum est ut de omnibus scripta
ris constitutum. neq; enim clerici
nasci & fieri non possunt. sed de dig
natas sunt genera de quibus ad cleri
catum peruenire non possunt.
id est si quis fidelis militauerit
si quis fidelis causas egerit. tamen
quia si quis a curiam repetuntur. ca
uendum a bis est procer tribulatio
nem que sepe de his ecclesię peruenit.

QUI DE LAICIS POSSUNT CLERICI HE
RI HI CAPERTI CONCUBA PROHIBET

XXXI Laicis uero qui habentes uxores bapti
zatis sunt a cisse instituerint ut optimo
rum in nullo bacciller. ut aut clerici
uncti sint aut monasteriis exquo bap
tizati sunt heserint. si non concubam
non pe licem nouerint. si omnibus
bonis operibus bigiarint. non pro
hibentur. huius modi ad clericatus
sortem adsumi.

DE TEMPORIB: MORANDIS IN CLERO.

XXXII Iratsane ut ne ostempora a maiori
bus constituta seruentur. ne cito qui
liber lector. cito acolothus. cito dia
conus. cito sacerdos fiat. quia in
minoribus officiis fidi uperduren
& ut ea rum pariter. & ob sequia
comprobantur. ut ad sacerdotiū
postea emersisti pendiorum me
ritis ueniant. nec preripiant.
quod prouata meretur accipere
quę mergo certa definitione mon
stratum est qui debeant admitti
qui uere prouari ex his omnibus
quos uider dignatio tua non posse
reprobari. eligere debebis quos
clericos facias. si enim nullam

gratiam hominibus aut beneficium prestare uel malis tale sumere possimus de quorum adsumptione incurrere nec erubescere uideamus

EXPL PAPAE INNOCENTII ·IIII·

INCIPEIVSDEM V

INNOCENTIUS MAXIMO ET CETERIS EPO PERBRITANNIAE ECCLESIASTICORUM CANONUM NORMAM NULLI ESSE DEBET INCOGNITA FACERE DEBET QUIA NESCIRI HEC APOSTOLICE SEDIS EST MOS INTER CETERAS ECCLESIAS ET CUM ALIIS RELIGIOSIS VIRIS ET CUSTODIENDA ESSE EDUCATUR SUPER QUIBUS MAXIMILLIANUS FILIUS SUUS AGENS IN REBUS CUIUSMODI QUERELLAM DECULERIT LIBELLI EIUS SERIEM ADNEXA DECLARAT

QUOD HIIQUI IN PRESBITERIO FILIOS GENUERINT REMOUERI AB OFFICIO DEBEANT

XXXIII Quia dolo fidei ac disciplinę ducti non patuntur ecclesiam pollui ab indignis presbiteris quos in presbiterio filios adhuc procreasse quod non licere exponerem minime fuerat imprudentia legis totius habere notitiam et ideo fratrum karissimi libelli quos subiectos est tenore perspecto eorum quos talia perpetrasse dicuntur habebitis in medio collatione discussis quę obiectionibus quę in presbiteris impinguntur si conuicti potuerint ab sacerdotali remoueantur officio quia quę in nonsanctis temptare non possunt ad quos alienos efficiantur a ministerio quod uiuendo inlicite polluerunt miramur autem hec eorum dissimulare episcopus aut cohibere aut nescire esse inlicita iudicentur

EXPL EPLA PAPAE INNOCENTII V

INCIPEIVSDEM VI

QUOD POST PENITENTIA NULLUS POSSIT AD CLERUM ADMITTI

XXXIIII INNOCENTIUS ACEPITO MACEDONIO ET MARIANO EPO APOLS

multa in prouincia contra canonem ecclesiasticos decreta quę maiorum usurpari plurimis et relationes diuersorum et suggestione fidelium meruerunt quę quidem possent facile resecari si episcopi in his nominarentur auctores quidam magis aut obsequendi gratia prestare nituntur religionem uiolant ordinemque corrumpunt ac leuem ac indignum quemque honore suscipiant ecclesiasticos et admittantur ad clerum quamuis inter laicos quidem dignum locum habere mereremur sicut nuc datis nobis libello monstratum est modestiam quendam mutare criminibus modestia propter quę ad penitentiam egisse dicatur non solum de ordine effectum quod licet uerum etiam adepto

patus spicem tendere · cum canone et apa
nucam constituit · pacem tenere fraternam abu
simus officium clericorum excludamus &
ideo fraternitatem per presentes scripta nouerit libelli eū
iubemus presentari atque constituere
talem qualem libellus affirmat nemo
lum abhominone sedeat iam ac clericatus
remoueatur officio

EXPL EPLA PAPAE INNOCENTII VII

INCIPIT EIVSDEM · VII ·
DE BVBALIO ET FABIANO DAMNATIS A PROVINCIALIBVS EPIS QVORVM SENTENTIA SEDIS APOSTOLICA RETRACTARE CVRAVIT

XXXV Innocentius rufo geronto sophronio
flabiano macedonio prosdocio & ari
ti episcopis per macedoniam consti
tutis mora cepiscoporum nrorum
maximano & eumeni uel potius impor
tunitas temporum fecit ut uolueritis
ut de bubalio & fabiano querimoniam
& inoliteram homines perditissimos in
surgerent · seduci possum paucioribus
uerbis malorum tantorum uiam abre
compendium · & strictim que in uolumi
ne litterarum uestrarum conspexerim
retractabo · grave non potuit uideri
pissimis mentibus uiris · cuius cumque
retractari iudicium quanto ueritas
sagrata sepius magis splendescit
in luce & per meos reuocata in iudicio

gravius & sine penitentia condemnatur
Nam fructus diuinus est iustitia sepius re
censeri · fit enim uerum illud uideo mouis
se animo suo quod in multis bubulus
sepe fallacis deprehensus obiecerit
exemplaria facta rum quasi a nobis litte
rarum cum pro consuetudine hominis
nihil quod proferretur iam fide dignissi
mum uideatur & sileatur omne iam
de tali negotio murmur & conuicia
bellipsi & libelli supprimantur sub
iunximus autem huius prioris litteras
quas per memoratos episcopos misera
quibus tam plenaria sententia nrorum sensum
designata est · ut dum legeritis nihil am
biguum · nihil requirendum in hac cau
sa deceterorum repetatur hanc autem pagi
nulam nram sollicitius cre dentibus
episcopis · rel egendum mittite atque
plenissime quid sit de bubalio & fabiano
caeterisque pronunciatum uelut ser uem
quidquid admonitione sunt · cauere
atque alibi ne talia sortiantur

EXPLI EPLA PAPAE INNOCENTII VII

INCIPIT EIVSDEM PP · VIII ·
DE TERMINIS MINIME TRANSFERENDIS

XXXVI Innocentius florentino episcopo abuti
nensi nonnullos uel de aliquorum cla
mat scripturas diuina transferri
non oportere terminos a patribus
constitutos quia nefas est si quod alter

conperpossideri. Et cor mua dac quod
tuambontatem fratrer & coepiscopusnr
ursus adseris perpetrasse. nam nonnen
tanamliceteliciensem parroechiam
adhuamdbecelsimamaioribus peranen
te multis annis coarctillic diuina celebras
se mysteria. inconsulto eadem acnescien
te nonsine dolore conquestus est. non
leuiter te incurrisse cognoscas. unde
sic declinare capistantae usurpatio
nis inuitiam nris litteris admonitus te
conuenit abstinere. Certe si aliquando
bredis iustitiae suffragari integris om
nibus & inpristino statum manenti bi
postdiem uenerabilis pasche adesse
debebis. ut memoratis possis intentioni
bus respondere partibi. quo inmedio
collocatis quidantiquitas aut ueritas
habeat requiramus.

SICUIUS UXOR EVERITABDUCTA
INCAPTIUITATEM ETALTERAM
MARITUS ACCEPERIT REUERTEN
TEPRIMA SECUNDA MULIER
DEBET EXCLUDI.

XXX VII Innocentius probo concurbatio pro
cella & barbaricae facultate legis
inuoluit casum. nam bene constricto
matrimonio inter fortunium &
ursam captiuitatis in
curs. fecerat nec dum nisi religio
nis status prouiderent. cum enim
incaptiuitatem predicta mursam
mulier teneretur. Alia coniugii
cum restituta fortunius memoratus
misse cognoscitur. sed fauore dñire
uersa ursa nota dilecto & nullo diffiden
te uxore se memoratis esse perdocto
quare dñe filimeritoinlustris sta
tumus fide catholica suffragante
illum esse coniugium quod erat pri
mitus gratum diuina fundatum con
uentum. quo secunde mulieris pro
re superstite nec diuortio facto
nullo pacto posse esse legitimum.

AD AURELIUM CARTHAGINIEN
SEM ET AGUSTINUM YPONIEN
SEM EPISCOPOS SCRIPTA SALUTA
TORIA PLENA CARITATE.

III XXXV Innocentius aurelio & augustino
episc. acceptissimis mihi germani
compresbiteris illorecursus uacuos
officionro esse non debuit. per ca
rosemi salutare karissimos na
turale quod admodo nobis unde
& consequens gaudere igitur indo
uram germanitatem amantissimi
cupimus. & pro mobis pariadm mo
ra rependere precamur. quia ut
benemeritis communibus & alter nis
plus agimus orationibus quam sin
gularibus autpriuatis.

AD IULIANAM NOBILEM EVS
DEM CAPAE SCRIPTA
EXHORTATORIA.

Singulare membrum ecclesie tue religionis amplitudinem existere & nobis reuerentissime colus sacrificiorum manifestum impsorum imaginem nobilitatis multo nobiliorem ecclesie deuotionem impendis & magis lex xpi agnitione preceperis uso premeratis & infidelitatis cultas quam antiqui generis flore iactaris summe autem refert uicisse gloriam carnis & magnae xpi gratie nobilitatem moribus superasse domina filia merito inlustris. certa igitur existens dilectissima aute huius quecumq; sunt spatia eternis diuinis que officiis inlustrare contende ut qui insignem ceperis ut reddat tibi perseculas clariorem.

AD AURELIUM EPISCOPUM CARTHAGINIS DE PASCHA.

XL. Innocentius aurelio carissimis nre officium nullo interballo diriminare etiam si cartha nullos apices ferat. uiuit enim spiritalis gratia alterius in cordibus & amoyem nrm concobet facere talis ipsa societas. quare ergo indignum est unitatem ecclesie custodire. Idemque omnes pariter & sentiamus & pronuntiemus frater karissime. haec ergo litteras deratione paschali alterius dico futuri anni per scripsi. quam cum ante die xi kalendarum aprilium

pene luna xvi colligatur. nam quis piam minuisse. ut eque inantedecim kl. kalendarum earundem queat uicesimatertia extimari. undecimo kl. memoratarum die festa paschalia celebrandum. quin uicesimatertia luna. nullum pascha unquam ante paschafactum esse cognoscimus sententie meae exposuitque aedixit norem. iam prudentie eric tue consorsmihi frater cum unanimis & consacerdotibus nris hanc ipsam rem in synodo religiosissima retractare. Ut si nihil dispositione nre resultat nobis plenissime aperteq; referibas quod deliberatam paschalem diem iam litteris ante ut moris est seruandi tuo tempore proscribamus. comprehenderum autem archidaum. quam ut noueris quod libentissime ac more susceptas. consuetoramen exhabundantibus postulo ut eum interuos habere digneris.

XLI. DE ANTIOCHENA ECCLESIA.

Innocentius bonifacio presbitero ecclesie antiochene quam priusquam adur beperueniret roma beatus apostolus petrus sua presentia inlustrauit. uel ut germana ecclesie romane diuise ab eadem alienam esse non passa est. nam missis legatis pacem postulauit & meruit.

ut & eusaz rianos suos ordinib⁹ ac lo
cis inconcussa ordinatione quam acce
perant a memoratos suscipere ōnt. &
iohannes sce memorie uel clericos
uel laicos unum aut collegeret atque
congregaret promittens pius ciu
tatis epūs frater meus alexander
etiam si quis forte uel anobis uel
alium de posteriori sordinationis ad
eos dem aduenerit sine controuer
sia recepturum. a nomen epūs co
pi memorati. inter quos cum epūs
copos recitaturum. cui cum nos nouer
it tradidisse manus frater karis
sime & eos in nr̄a ulcera recepisse. ne
di membra que requisuerant sani
tatem a bunitate corporis habere
natura aliena. omnia uero que per
ordinem gesta sunt filius meus dia
conus pal⁹ harum scilicet portar
litterarum tue dilectionis poterit
enarre. ut & gaudium communem
nobis habeas eos infor mes qui pro
atticis partibus interuenire con
sueuerunt.

AD ALEXANDRUM ANTIOCHE
NUM EPISCOPUM DE PACE.

xl.ii Innocentius alexandro epō quam
gratam ihu quam pia quam necc
saria legatione uasci tate frater
karissime ad nos direxisti gestorum
eorum replicatione
cognouimus uolumus enim con pres biteros nr̄
cassianus hanam et iarum nr̄arum pa
gnulam per con pres biterum nr̄m pa
lum nicolaum diaconum & petrum subdi
aconum filios nr̄os quasi primicias spa
ci sui re conscripsisse. salutato itaq; & tuam
mihi in xpō germanitatem. & omnem il
lam que tecum tam bene sentit eccle siam
nos q; ut facilis & alloquamur pe to cre
brius litteris & frequentius de ua sa
lute letificeris. habemus enim ut confido
dn̄i totius nos pr̄eterriti temporis dis
pendia amantissimo litterarum
conloquio repensare.

DE ATTICO CONSTANTINOPOLITANO EPŌ

xl.iii Innocentius maximiano epō
miramur prudentiam tuam scrip
tam ad atticum epm constantinopo
litanum urbis nobis. & prosecutione
propria & de libello quo subter
adnexa est poscu lare a quo nec
missas ullas saltem epistolas ad
nos uel aduram synodam unquam
pertulisti. idq; non potentia aesti
mes tribuendum quod debeas de
pr̄catione discussa ratione con
cessum communionem suspensa
restituere. demonstrantibus causas qui
bus id ei debeatur ia messet deter sas & pre
centi conditiones pacis implere tas
quod neq; apud nos ut pre dixi attigit
missis aliquibus suorum uel dicere

uoluit uel demonstrare completum
quemadum antiochene accl̃esie fra
ter & coepiscopus nr̃ alexander dig
nalegatione & prosecutus est & proua
bit quib; omnib; atq; interesse digna
tus cognouisti quemadmodum sin
gillatim omnia scripta rum nr̃o rum
ante hac de causa beatissimi iohannis
quondam epi copi nr̃i discussorium
atque illi nomnibus hactenus euidenter
monstrauerint · uniuersaque apud
antiochiam fieri debuerint fuisse
completa quorum amplexatipacem
atq; fidem fecimus & magnum etra
mite omnibus eandem postulaturis
ostendimus · sinodo que discussa sunt
atq; completa & iam pridem profuto
co fecisse uel complesse aliquando
monstrauerint · communionem q;
uel hlegationem tollemiter destri
nata sibi rogauerint reduere · ex
pectamus ergo & professionem
memoratã de completis omnibus con
dicionib; quas diuersis temporibus
prediximus & petitionem communi
onis ut recte & penitenti & pro
banti se eandem merorem reddamus
frater karissime · nam de omnib;
plenissima ad sctã fratrem nr̃m
sinodum dudum litteras per
cepisti ·

XLIIII EPISCOPO DEFACT

IHESTIUS DEMARALE ITEM ALE
XANDRO ANTIOCHENO

Apostolicis fauoris gratia magno
pacis usq; ad nos decore resplenduit
tantumq; lucis gaudiorumque inful
sit fidelibus ut dicentes dõ maximas
laudes maiores nos debere fateremur
plus quam ad hoc uocandatis simus quod
discussis ommibus laterib; actionũ
tue fraternitatis · ea rum pietate
ac patientia gestum cognouimus · ut in
omnibus dñm laudaremus · successũ
que ipsum ideo prestitum eius lauo
ribus iudeximus · quod tota mente pie
pacis amator exis · tens eam equalitã
inuit eneris & reppertam summam
caritatem seruaberis · cum eorum
tuum precipue circa illos qui conda
paulini atq; eu zoi episcoporum
censentfuerant nomine · habeo sum
mam uotorum meorum cumanti qui
nacum purgatio tuis temporibus tuis
q; meritis prorogatur · quorum etiã
illos eius dem nominis qui minora
merita clericatus acceperant cen
suibono quietis gratiam retinere
suscepta m · & quia nos ter comprof
biter cassianus gratum dixit eua
fore dignationis in nro consilio
ciuitate ut a clericatus ordinem
ducere censerentur · statu propter

benuolentiam meam promissa quę me
moraui ut inter ceteros sacerdotes
ministrosque quos mecum habetis ad
numerentur frater karissime liben
ter preterea eidem episcopis elpidio
atque pappo cognoui quod sine questio
ne suas ecclesias recuperauerint
& multum ingestis & subiecta restau
rantur sollicitudini quibus omnibus
esset condicionibus sacrificium in
causa beati petri dignis sacerdotis
iohannis & cum per singula adscri
pta eorum ex uoto completa esse
facerentur · gratias agens dño com
munionem ecclesię uestrę itaque pri
us premeferam apostolicę sedis con
discipulos primos dedisse · ceteris
uiam pacis in qua firmatos uos nos q̃
dñi xpi ita benignitas amplexabitur
ut que communi & nullo decetero
tempore illamentabile ualeat cuiusquam con
tentionis pudore polluere · scripta
autem acacii episcopi quam curiosissime
perrecta suscepimus · neper uiam
priorem illequidem a nobis suspensus
fuerat reuocari retur & tamen sacris
habundemque statutis sufficiendig
nanter relegere procurabis · quidnam
eius persona debeat custodiri ut super
omnia uestris consiliis actibusque
tam illis rogantibus esse communem
prestetur semper fauore uestro nos que
udicio communionis ad ceteros manu
bis gratiam prorogata subscripserunt
urgentie episcopi italie ·

INCIPIT EPISTOLA EIUSDEM AD
ITEM ALEXANDRO EPISCOPO
QUOD PRIMA SEDIS BEATI PETRI
APUD ANTIOCHIAM ESSE MEMORET ·

XLV

Ethonus & honor nobis a tua frater
nitate impositus necessarium tractatus
causa sin duxit · quo utteris uel commun
torium urm ut dat spi gratia ret̃ pon
dere possimus · reuoluentes itaq; auctoritatem nicene sy nodi quę unsem
nium per orbem terrarum monte
explicat sacerdotem quę censuit de
antiochene eccle cunctis fidelibus
ne dixerim sacerdotibus esse necessa
riam custodire quasi per hoc ceteris
suam predicta me ecclesiam non super
aliquam prouinciam recognoscamus
constitutam unde aduertimus nonam
procuratis magnificentia hoc eidem
cribatum quam quod prima prima apti
sedes esse monstretur · ubi & nomen ac
cepit religio xpiana & quę consensum
apostolorum apud se fieri celeberrimă
meruitque que urbis rome sedi nonce
deret nisi quod illa transitum meruit ista
susceptum apud se consummatumque
gaudet itaq; arbitramur frater ka
rissime · uestram metropolitanos auctoritate ordinationes singulariter contingere missas

conscientia quę rus sima episcopor
procreari inquibus hęc modamrec
teseruabit arlonge positos litteris
datis ordinari censeat abbis quamne
cessuo tantum ordinant arbitracu
Chanos autem iaestimat admā
nus impositionum tuę gratiae
tratus peruenire quorumenim
temaxima expectat cura prę cipuę
tuum debent mereri iudicium

QVOD NON OPORTEAT SECVNDVM CONSTITVTA IMPERATORVM DVOS ESSE METROPOLITANOS EPISCOPOS

XLIV Namquod retro tua rum diuinis
imperialiudicio prouinciarum duę
metropolis sint siduo metro
politani episcopi debeant no
minari nonergo iustum est
to adnouitate necessitatum
mundanarum ecclesiam commu
tari honorisque aut diutius per
peti quas prosunt causis faci
endas duxerit imperator

Ergo secundam pristinam prouin
ciarum morem metropolitanos
episcopos conuenit nominari ne
si forsane adueri solimarriane impie
tatis potentia fatigatos nonnemur
se meos canones inordinandis
sibi episcopis cuique adhuc habere
presumptum arbitrio arbitrato ordi
nent neminem consulentes quo cur
ca persua de museos utcurent iuxta cano
nem fidem catholicam sapere adquę
anam cum ceteris sentire proamen
ut appareat spiritus gratia ipsos quoque
utomnes ecclesias guvernare

QVOD ARRIANORVM CLERICI NON SINT SVSCIPIENDI IN SVIS OFFICIIS QVIA MVLTORVM BAPTISMVM QVOD CATHOLICAM CONSTAT CONFIRMET AECCLESIA

XLVI Arrianos preterea ceteroscque eius
dem modi pestes quae eorum laicos
conuertos addnm sub imagine pen
tentie ac sancti spiritus sanctificatione perma
nus impositionum susceperimus nonui de
tur clericos eorum cum sacerdo
tii aut ministerii cuiuspiam susceperē
dignitatem quibus sol umbaptisma
ratum esse promittimus quoduique
in omnipotentis & filii & spiritus sancti perfici
tur nec tum spiritus eos habere exillo bap
tismate illisque mysterii arbitramur
quicum ac catholica fide eorum auctores
defecerent perfectione mispiritus quam ac
ceperant amiserunt nec dare eis plenī
tudinem possunt quę maxime inordina
tionibus operatur quam per impietatis
suae perfidiam pocius quam fidem dixe
rim perdiderunt quibus hi poterit ut eorū
profanos sacerdotes dignos ecclesiis bono
ribus arbitremur Quorum laicos im
perfectos ut dei adeptos spiritus percipiendi

gratiam cum penitentie ymagine recipiamus gratanter quibus ad notitiam eo episcoporum uel per se uel per nouam sit processum uel per harum recitationem faciat peruenire atque ipsa tam necessario percontratus est & noscitur nec respondimus communiomnia cum sensa studio quę seruetur.

INCIPIT EIUSDEM PAPAE ACACIO UEROE PISCOPO DESCO IOHANNE CONSTANTINOPOLITANO EPISCOPO.

XLIII XLV Adgaudere literis fraternitatem tuam dere cepi paulinum ueleuagrum episcporum clericis populisq; & deresti tuti helpidio atq; pappo coepi sperconsurmus uti uel sero receptrepacis gratiam te fouere positposita omni contentione perutdimus: undebas ad adpresentissimam fratrem & coepiscopam nostram alexandrum reddendas eue transmissimus unanimitatem tu delicet actionum inimicitiąe omnis emulatio tam de nomine sci iohannis mutandi ep̄i quam de omnib; eiusdem communionis participes tua animositate discessit basn̄e societatis recipias literas fraternitatis karissime modo ut omnia quę hinc acti firmata sunt apud mediatorem omnium amaulem alexandrum ore proprio ut communicantem condemnet fateatis ut enim hec nobis unanimitatis caritatis quę causa uenerabilis est sic non haberet sollicitanec quid obliciam aut subticuum in quo quam residere noscatur.

DE BONOSIACIS QUO DIN DEIS SINT COMPARANDI.

XLVIII Innocentius laurencio episcopo semel dum miratus mus dilectionis tuę literis lectis hereticos fo uni uenena sectantes interritorio dilectionis tue non solum esse & rep̄ublice sibi conuenticula in aliquorum possessionibus preparare cum deroq; pene urbe nulq̄ tam multi quam ad eos de le gerint habitare quorum doctrine fare auctor marcus dudum de urbe pulsus temeritatis tante est ductus audacia ut primum sibi interessendi locum sed neq; terras debandi habeant facultatem & anima simplicium sacrosancta canonū secta mingenna caudeth natisunt erabant accumest aduersum eos ad defensorib; ecclesie nostrę quod eos possit expellere atq; a xp̄i dn̄i exparti substantia ante fecula negantes gentium hucusq; tradens quicquam dixerat omnegauerunt & non eas quę negant par

ccpum habent damnationis tuum est
frater karissime que precepta sunt non
sensus agere ne plebem tibi credendi
simulationem de per dat & incipias do de
perditis reddere rationem.

INCIPIT EIUSDEM PAPAE INNOCENTII
DE SUSCIPIENDIS CLERICIS QUOS
BONOSUS ANTEQUAM DAMNARE
TUR ORDINASSE COGNOSCITUR.

I. Innocentius marciano episcopo natissitano
superiore tempore litamenter cognovimus
eorum mentem tam a dilectione mea
quam a fratre nostro & coepiscopo nostro rufum
& ceteros huiusmodi litteras dedisse
ut nationibus eorum insinuasse his fideli
ter quae ante damnationem bonosi ad se
rerent ab eodem tam presbiteros quam
diaconos ordinatos ut si relicto ad quem
nato eius tempore vellent ecclesiae copulari
libenter recuperentur ne forte quae
sent digni recuperandae salutis in eo de
deperirent. verum nunc in ravenna ma
urbe mihi constitutae propter romani
populi necessitatis creberrimas ger ma
nos quos asserunt esse presbiterum atque
superiores quos diaconum dicunt multos
talium quasi legatione susceptae precem
sua dolore sibi proprio exprimere gestiverunt. asserentes quidem ecclesias
in dilectionis tuae constitutas parrochis
retinere sed tuam communionem
non potuisse mereri. eandem licentiam
negare officiis quibusdam nomine iteratae or
dinationis presbiterium suscepisse sed & non
leve impedimentum fit. dum aut illi dolent
huiusmodi hominem in ecclesia retineri aut
ille si peccare debere malos arbitretur
quem in se agnoscit esse peccatum. & quam
vis de eadem replemur litterae meae con
tineant quas superius memoravi tamen
etiam nos admonendam duximus fra
ternitatem tuam ut liquere constat ali
quos ante damnationem bonosi abeo de
ordinatos post ea voluisse se vel nunc velle
revertieos recipiendos esse censem
maxime cum memorati asserant se in
tantum anteriore tempore ordinatos
ut licere cordationis suae rum cornelium
episcopum urbis mentis urbis necnon &
fratrem nostrum niceram aliosque nullos
fuisse presentes cum honoribus quos se
habere memorant. agerentur unde
nobis frater karissime eorum asser
tioni fidem vel suscipiendos esse ambi
gere non debes quousque diu ecclesias
sibi creditas parsus est retinere.

INCIPIT EIUSDEM PAPAE INNOCENTII.

Innocentius rufo & eusebio & ceteris
episcopis macedonibus & diaconibus in do
salutem. magnam me gratulatio habuit
cum post tot diserimina cotidiana tur ba
diserimmundi. ut alii archidiaconus
urae rumpor ritor litterarum exilius
partibus a nobis que directus adveni-

Quem cum audisse nonnulli coeperint per
contumaciam eum postea fuisse uerum ubi repperim/
uox et sententia dei ore dñi ouerit et gratias
reddidimus quod uox populi uox sit quia ut ra
tionibus seruiente et ita diuersitas uitetur et in
prosperis gubernare dignatur quicumque ra
dixisse epistolas seu precepta dicere recensē
ri in quibus nulla posita esse perubi questu
pore mentibus nostris indicerent facere eque
nos non modicum dubitare utrum uiuer
putaremus sancta illa essent posita quemad
modum personabant quecumque sepius repe
tum fecisse maduerat sedis apostolice ad quam
relatio quasi ad caput ecclesiarum mitti
curabat fieri uniuersam causam adhuc inam
biguum sententia duceretur unde de quibus
damnam dudum scripsisse memini nunciare
rare formam argumentis euidentioribus
geminata per contumaciam compellit.

VT SI SACERDOS VEL QUILIBET CLERICUS
UIDUAM UXOREM DUXERIT UEL
ABIECTAM SUUM PERDAT OFFICIUM.

LI. Eo quod audaces accepisse suggerantur
uxore non solum non clericos esse rectos
agnoui uerum etiam ad infulas summi
sacerdotii peruenisse quod contra legis
esse precepta nullus ignorat. Nam cum
moseri legislator clamet sacerdos
uxorem uirginem accipiat. Nec in hoc
preceptum aliquid putaretur ambi
guum addit. non auidam. neque electam
contra quod preceptum diuine sacro

rimate subnixum. nulla defensio man
dati alterius opponitur. nisi consuetu
dinem quam quicumque sacerdotum exigno ui
tia aut uerandia dicam. non exposi
tolicam traditionem et rationem integra
constructum est. nos autem omnes quos
per orientem occidentemque ecclesi
as nouerit. arbitretur hec penitus non
admittere. nec adulterum aut ecclesi
asticum ordinis locum talem assumere
et si reppertus fuerit subnouere.

VT SI QUIS CATHECHUMENUS HABUERIT
UXOREM ET DEFUNCTA EA IAM
POSTBAPTISMUM ACCEPERIT
ALTERAM CLERICUM ESSE NON
POSSIT.

LII. Dem de ponitur non dicis oportere
digamum eumque ad hec admitti
habuerit ait quis uxorem
sibi post baptismum fuerit alia mortua
tus eamque prima uiuente quam
nouo homini copulata sit quasi illud
contagium per baptismi sacramentum
cancellet ut cetera omnibus sic ablatum
quod eum deum atque dicitur cere
sicut habuerit mutet et reponat
homine uxore scriptet quae post bap
tismum quarta est. sicut inter pre
tanab: prima uirgine quae nomen
accipiet. quae quarto ducta est loco
quis dromedarium non audeat contra apos
tolicum esse preceptum. quia aut.

uxorisari oportere fieri sa
cerdotem. Sed obicitur quod in baptismo
quidquid inueretur homine gestum est
sic solutum dicit enim bica pax reata
loquor crimina tantum dimittantur
in baptismo an & illa que secundum
dñi preceptum a dum sit ita complen
tur uxorem ducere crimen est. aut
non est crimen. si crimen non est. ergo
prefata mentiam dixerim. si autem
est crimen. quia quod dñs iam exit nefas
sit crimen appellari. & salomon
addidit. & omnia dō preparantur uxo
uxor. quomodo ergo creditur inter
crimina esse dimissum quod do
ctor eligitur consummatur
quid de ea tam filius pertenseatur.
nam quid honeranit admittendi in
hereditatis consortio. que ea sus
cepisant que ante baptismum fuit
uxor erunt que appellandi uel natu
rales uel spurii. quia non est legiti
mum matrimonium. nisi illud uobis
uideretur quod post baptismum
adsumitur. ipse dixit cum interro ga
retis audeas si licere dimittere
uxorem atque exponere. et fieri non
debere addidit. quod ergo dñs iam exit
homo non separaret. hac ne debu

locatus esse credatur. que post baptismū
sortiantur nomine. nec hoc audeas
interrogatum. & iudex sic respondē
quero & sollicitus quero si iuuaeadem
quę sit uxor eius quia te cathecumena
postea sit fidelis filiosque ex ea cum
esset cathecumena susceperit. ac post
ea alios cum fidelis fuerant sint tracti
appellandi an non habeant postea de
functo patre hereditatis
consortium. quibus filiorum nomen re
generatio spiritalis creditur. absurdus
est quod cum asserimus. atque iudica
re absurdum est. quę ma iam ratio est
hoc defendi. & iuxta cum magis opi
nione tractari. quam aliquam auctori
tate reprobari. cum non possit inter
peccata deputari quod lex precepit. &
lex iam exit nam quid si quis cathe cume
nus ut cum baptizetur habitatem se cu
rasset fuerit patientiam tenuerit. elemosi
nas fecerit. mortem destinatus qualibet
ratione eripuerit. adulteria uxoris ue
rit. castitatem tenuerit. quero si post
eam fecerit. et factus fidelis amittet
quia per baptismum totum quod ante
homo gesserat putatur auferri. Aspi
cias gentilem hominem cornelium
orationibus adq; elemosinis reuelationē
petrum quidem uidisse. Iam quid per
baptismum hęc illi ablata sunt propter
quę ei baptismum uideretur esse concessus.

sitacere dicur mihi credite non modica mer
catur · quia quidquid bene gestum fuerit &
secundum precepta legalia custodiu non
potest facientibus deperire nupta rumer
go copulam quia dimandato perficitur
non potest dici peccatum & quod peccatum
non est solu inter peccata omnino non de
bet erit q integrum estimare abolerinon
posse prioris nomen uxoris cum non dimis
sum sit propeccato quia ex diffitu uolun tate
completa

QUOD NON ADMITTANTUR CLERICI AB HERETICIS ORDINATI

LIII Venit amodo ad tertiam questionem que pro
sui difficultate longiorem exigit disputationē
Cum non dicamur ab heretico ordinatos uul
nerata imperilla manus impositionem habe
re capud ubi uulnus infixum est medicina est
adhibenda qua possit recipere sanitatem quia
nisi post uulnus secuta sine cicatrice esse non
poterit ac ibi penitencie remedium necessa
rium est illic ordinationis honorem locum ha
bere non posse · nam sicut legitur quod dicitur
in mandatis in mandatum erit · quod describitur
quod mandatis aparitas consueuit accipere
se de oneratos fieri cum quihonorem amisit
honorem dare non possit · nec illum aliquid ac
cepisse qui ante nihil habebat · quod ille possit
accipere acquiescimus & uerum est certe
qui quod non habuit dare non potuit · dam
nationem utique quia habuit per prauam
manus impositionem dedit · & qui apartem cepit
facere est damnare quomodo debeat ho
norem accipere inuenire non possum ·
se ddicit uera ac iusta lege mis sacerdos
benedictio auferre omne uitium quod
auctoris fuerat mecum ·

QUOD IN ACTIONIBUS CRIMINA UEL UITIA NON BENE CREDANTUR AUFERRI ·

LIIII Ergo sicut est adplicenturad ordinato
nem sacrilegia dolori atq omnium
criminum rea quia per benedictionem
ordinationis crimina uel uitia patranur
auferri · nullus sit penitencie locus qui
id poterit prestare ordinationem quod
longa tus facto prestare consueuit ·
Sed nr̄e lex est ecclesie uenientibus ab
hereticis qui tamen illic baptizati sunt
per manus impositionem laicam tantum
tribuere communionem nec eos ut ali
quem in clericatus honorem uel exigui
subrogare ·

QUOD HII QUI A BONO SO HERETICO ORDINATI SUNT PROPTER EA SINT RECEPTI NE SCANDALUM BE MANET ECCLESIAE ·

LV Ad uerbum quicatholica ad heresim
transierunt quos non aliter oportet ui
per penitentiam susciperi apatuos
Non solum penitentia non agant uerū
etiam honore comulantur · se dan y fu
fragii quondam uiri aliorum que con
sacerdotum summa deliberatio fecit

ut quod bono ſit ordinauerat ne cum eo de
remanerent ac fieret non mediocre ſan
dalum ordinatur aperientur. uicimus
ut opinor ambiguam iam ergo quod
pro remedio ac neceſſitate tempo
ris factum eſt conſtat primitus
non fuiſſe ac fuiſſe regulas decer
quas a bapoſtolis aut apoſtolo ciſ tra
dias eccleſia romana cuſtodi tum
cuſtodiendas que mandat quae am au
dire conſueuimus ſed neceſſitas tempo
ris id fieri magno opere poſtulabat. ergo
quod neceſſitas per remedio reppe rit
ceſſante neceſſitate debet utique ceſſare
pariter quod urgebat quia illius eſt
ordo legimus alia uſurpatio quam ad
preſens fieri tempus impellit. ſed cano
nes apud nicaeam conſtituti de nouatia
nis fieri permiſerunt priuſ ille canon
a patribus inſeritur ut ſuſ ponendus eſt ut
poſſimus ad uertere uel quid uel qua
liter ab eis de ſenſum ſit uel pre cep
tum debuſ inquid qui nominant ſe ipſos
catharos id eſt mundos & aliquando
ueniunt ad catholicam eccleſiam
placuit ſic & imagine ſynodo ut ſi accep
ta manuſ impoſitione ſic maneant eam
indere poſſumus & dicere de eoſ
hoc nouatianos niſi eſſe preceptum
nec ad alia rum hereſum clericos
pertinere nam ſi utique de omnibus
ita definirent addidiſſent a nouatianis
aliiſque hereticis reuertentes deuere in ſuam
ordinem recipi quod ſi ita eſſet etiam illud maxi
me quod de paulianiſtis dictum eſt poterit con
firmare a quibus uenientes etiam baptizari
precipiunt. numquidnam cum de paulianiſtis
iubent omnes qui ab hereticis reuertuntur
erunt hoc exemplo baptizandi quod cum illos
audeat facere de ipſis tantum eſſe preceptum
ratio ipſa demonſtrat. denique baptizato ſimile
a beuangeliſta philippo petrus & iohannes
ſola manuſ impoſitione conſumant illos uero
quos apoſtolus paulus iohannis baptiſma ut
baptizatos reppe rit. incerrogauit ſi inſpm
ſcm ſuſcepiſſent facentib; que ſe illa ne quide
nomen audiſſe ſi ueriſ eos baptizari uideris
ergo ut baptizato illo dono uti eos non
poſſe & aliter ſolas qualeſcumque baptizari
in nomine patriſ & filii & ſpuſci neceſſa
rium peruideri ita & denouatianiſ eam
uſſumeſſe lucida manifeſtatione perle
gitur quod idcirco diſtinctum eſſe ipſiſ duob;
hereſibuſ ratio manifeſta declarat quia
paulianiſte in nomine patriſ & filii & ſpuſ
ſci minime baptizant. ne capeſſiſſe deum
tatem poteſtatiſ diuine hoc eſt patriſ & filii
& ſpuſ ſci queſtio aliquando commota eſt &
ideo deo omnib; ſegregatis haec ſola electa
eſt cum ſtudere deberent concedendum
quam illud in patriſ & filii & ſpuſ ſci ſacra
mento peccarent ſiquiſquam de catholica
adhereſim tranſiens aut ſi de uſa dapoſ
taſim reuertens & reſipiſcens redire uolue
rit.

nunquid eadem ratione potest ad clerum
permitti quorum commissum non nisi longa
penitentia potest abolere nec post penitentiam clericum fieri ipsi canones sua auctoritate permittant unde constat quod de catholica ad bonosum transire damnatum adque separatum aut uel capiunt me abeo demordinari non oportuisse ordinationi ecclesiastice
suscipere dignitatem quod commune omnium ecclesiarum iudicium deferentes suspecta uitet in bonosum uanitatem sequendam esse
duxerunt. Nec multos constat cum pastoribus atque
multos adiacentes repugnantesque abeodem
ordinatos. Dicat mihi uolo quis hoc credit
sine post ordinationem bonosi interfuit
cum conficeret sacramenta si communio
nem eius participatam nouerit sic facinus discedentibus de eius pestifero concilabulo ad ecclesiam
redit iste talis potest habere colorem ali
quem excusationis cæterorum qui post animum
suum mentem ad ecclesiam redierunt
intellegendos eos quia in catholicam nouerant se propter uitam suam non posse subsistere ordinationem. Idcirco ad illum perrexisse quod passim & sine ulla dissensione ordinationes inlicitas faciebat credentes esse posse per istam institutionem locum
in ecclesia catholica reperire de quo ante
desperauerant. Nunc illud quod superest interrogo quid post mentem in ea amplius redit
cum sepe scripserunt a bonoso confidere
ordinatum sine sacramenta confecit
sine populi scribant sine missas secundum
consuetudinem compleat quid de his con
stat quæso promatia per quos ad summum
certe quam nihil a bonoso acceperunt re
cum usurpate dignitatis quam conficien
dorum sacramentorum sibi uindicauerunt auctoritatem atque ideo putauerunt esse quod debuit nulla fuerat
regulari ratione concessum.

QUOD IN ECCLESIA PECCATUM POPULI IN ULTIMUM SOLEAT PRETERIRE.

·LVI· Per aliud ergo dilectionem actenus
Italia transisse & aduertite quod
utique ut dicitis necessitas impera
uit in pacem iam ecclesias constitutas non presumere. Sed ut sepe ac
cidit quotiens a populis aut urbe
peccatur quia nonnulli propter multi
tudinem non potest uindicari. Multum solet transire priora ergo
dimittenda dico diuidicio & deleri
quo maxima sollicitudine precauendum.

QUOD SUB RECTUM FUERIT APOSTOLICE SEDI ET SUAM IN MELIUS SENTENTIAM COMMUTARIT QUANDO DAMNATIONEM POTINI RESCINDIT.

·LVII· Veniamnunc ad maximum quasi
quondam thema photinum & quod
mihi ante uisum est ad difficillimum

maiorum meorum reuocauam sententiã
fuerat de illo quo pacto uterum ipsi comme
minisse aliquid utique grauius constituã
Ceterum ñ̃ id per rumorem falsum uta
seruus subrectum huic sedi & electum per
indias demonstratis quare ad salutem
redire uenia mihi hunc interdum uobis
admittentibus post condemnationem mo
re apostolico subrogamus. Tantisque
uiris ad cetera bonis quibusque tam bonis
tamque arisnondare consensum omnib;
duris rebus duriusque arbitramur.
Prouñ̃ ergo ad prouationem ẽr̃i k̃m̃i &
sententiã a postulatione episcopum
formum habere electum est ita constitu
uere ut deprecamini & in rã̃ mihi me
lius conuertã sententiã ad uotum uel
testimonium̃ compotes uotis suscipiat
aequeus thathium ame sepissime com
probatum. nolite expectare ut diaco
nus grata expleatur. sollicitos enim
uos pro salute liuenter audio.
Contra caput etiam̃ faciendum est
non libenter admitto cornanum
porrigitis uobis cum porrigo. cui por
rigo me comporrigite hec enim ad
corinthios apostolica est declarata
benignitas. ut nos spũ ducta me re
ducta sententiam bonis semper indif
ferenter sequantur.
Nam fateor hec me primum res
bene habet erga eum cathũ diaconũ
quo die contra fidem quid quam locutus
sit nec eloquentem admiserit nec admor
tem crimen aliquo commisisse uel acta
tam umquam uel dictum recognouerim
& quia inhis sal uus est.
Si quo pacto conuersationes amabiles
non habet habendum est ut minus
pro tempore dilectus. Nonatinimici us
aestimatus diabulo in perpetuam
mancipandus cognoscollum inter il
las simul zatas acturbines contra
multorum studia non dico qualia di
uersa sensisse.
Ecce amb hinc res calamitates que ipse
emendatas sint ad huc dyzomani & cy
riaci subdiaconorum non potuisse
aput uos emendatione reuibiscere
Compescite quesõ abillo predictes que
quorum cumq; uidetis animo a non
iustas aemulationes utrip se aput nos
integer aput uos cum sus reparatus
mereatur pacem nonficta amplexi
dens caritatem omnes igitur uobis
ac singillatim occurrat caritas & am
culis que nullis modis ax posoluun
tur. Nobis cum pariter in perpe
tuum conexa tetur. ind̃o.

EXPL CONSTITUTA
PAPE INNOCENTII

INCIPIT DECRETORUM PAPAE ZOSIMI NUM IIII

I. Quod monachi uel laici nisi per gradus ecclesiasticos non debeant ad summum sacerdotium peruenire

II. Quod si quis interdicta despexerit gradus sui periculo subiacebit.

III. Quem singulis clerigradibus tempora sint prefixa

IIII. De presbiteros rauennantium.

INCIP CONSTIT ZOSIMI PAPE

QUOD MONACHI UEL LAICI NISI PER GRADUS ECCLESIE NON DEBEANT AD SUMMUM SACERDOTIUM PERUENIRE

I. Zosimus episcopus urbis rome. Et licet epo salonitano exigit dilectionis tue preceptum apostolice sedis inquam patrum decreta consentiant. Et significas nonnullos ex monachorum coetum quorum solitudo quamuis frequentia maior sit & laicos ad sacerdotium fecundare

hoc autem specialiter & subprodecessoribus nris & nuper ad nos interdictum constat litteris ad gallias hispaniasq; transmissis in quibus regionibus familiare est ista presumptio. Quam uis nec africa super hac admonitione nra habeatur aliena ne quis pentus contra patrum precepta quia nec clesiasticis disciplinis in eius ordinem non fuisset & temporis ad probationem diuinis stipendiis eruditus. Nequaquam ad summum aecclesie sacerdotium adspirare presumeret. & non solum in eo ambitio ineffica habere tur. uel ordinatores eius uti arere in eo ordine quem sine ordine contra precepta patrum credidere ut presumendum. Unde miramur ad dilectionem tuam fama apostolice sedis non fuisse perlata. Laudamus igitur propositum constantiamque fraternitatis meae aliud deportatis censura ueteris auctoritatis genus expectandum fuit. quam ut talibus ambitionibus pro preceptis patrum in proclamatis deinceps tuis occurreres. Igitur si quid auctoritatis tue quod nos ignoramus adiit maxime defuisse. Supplemus uos obsistere & aliis ordinationibus obsistere superbie & arrogantie uenenatae cum faciunt precepta patrum

Tecum apostolice sedis auctoritas fiemm
officia secularia principem locum non
uestibulam actionis ingerisse. sed per plu
rimos gradus examinato temporibus
deferant. qui ille tam arrogans tam
impudens inuenitur. Ut me celestium mi
nistrorum quae pensius ponderanda est. & sicut
aurum repetita ignibus explorandum
sexta dux esse desiderat. Cum ex ro
ante non fuerit & prius uellit ducere
quam discere. adhuc catholica ser
lectorum primitus gradu diuinorum
dimenta seruata. nec illud desit exor
tam. acolothum. subdiaconum. diaco
num per ordinem fidei nec hoc sit ut
sed stratis maiorum ordinatione tem
poribus. Iam uero ad presbyterii fasti
gium talis accedat. at & nomen aetas
impleat & meritum probitatis stipen
dia ante acta testentur. ut ne de sum
mi pontificis locum sperare debeat.
Fac hoc enim a remissio cunctorum sacerdotum
nostrorum quae pompam
multitudinis quaerant
Et putant et hac curba
aliquid sibi dignitatis
adquiri. hinc possimus me rosa po
pularitas etiam locis ubi solitudo est
talium reperitur. Dum parroechi
as extendi cupiunt aut quibus aliud
prestare non possunt. diuinos ordi
nes largiuntur. quod oportet dis
tricti semper esse iudicii. rarum est enim
omne quod magnum est.

QUOD SI QUIS INTERDICTA DE SEPTEM GRADIBUS SUPERIORIBUS SUBIACEBIT.

II. Proinde nos ne quid meritis dilectionis
tuae derogemus ad reposcissimum scripta tua diximus quae uniuersorum fratrum
& coepiscoporum nostrorum facies irrenotuit. Hortantur meorum quidem a pro
uincia sunt sed etiam quidam uicinis dilectionis tuae prouinciis adiungantur. sicut
quisquis hoc posita patrum & apostolicae sedis auctoritate neglexerit
a nobis districtius iudicandum. ut loci
sui minime dubitet sibi non constare ratio
nem. Si hoc putat post tot prohibitiones
impune posse temptari. Contumeliae
enim studio fit quidquid uetera
torie usurpatur.

QUAE IN SINGULIS CLERICORUM GRADIBUS TEMPORA SINT PRAEFIXA.

III. Haec autem singulis gradibus obseruan
da sunt tempora. Si abinfantia eccle
siasticis ministeriis nomen dederint
inter lectores usque ad uicesimum
aetatis annum continuata obseruatio
ne perduxerint maioriam & grande
uus acceserit. huiusmodi post bap
tismum animum sed diuinae militiae
desideratum mancipari. siue inter lecto
res siue inter exorcistas quinquen

mo teneantur. exinde exclothar uel
subdiaconus quattuor annis. & sic ad be
nedictionem diaconatus time recur
accedat. in quo ordine quinq; annis si
uicul pa ege sserit. herere debebit.
exinde suffraganeis stipendus per
gradus dat. proprie fidei doca
menta. presbiterii sacerdotium poce
rit promereri. uel quo loco sit eum exac
tior adbonos inuenerit produxerit.
Summa ponat. ficeum sperare debebit
hoc amen le geserauerit. ne quid agan
neq; penitere ad hoc gradus possit ad
mitti. sane ut etiam defensor ecclesie
aput exactiores fiant. sup radicta obser
uatione teneantur. Si uero uerint es
se in ordine deiecti.

Dat. viiii kl. mart. dd. nn honorio xii.
& theodosio viii augg. conss.

IHCIP EPISTOLA ZOSIMI EPI AD PRESBITEROS RAUENNE DIRECTA.

-IIII-

Zosimus commonitorium pres
biteribus & diaconib; quiraueu
nesunt ex relatione fratris nri
archidiaconi presbiteri. qualiter
susceptri sint. uel quid egerint. agno
uimus. uel qualiter illi susceperint.
qui contra canonem aduersum nos
ad comitatum nescio qui audentes
temeritate uoluerunt. Ad quos hec
que nunc misimus. olim scripsa
mus. fecerant eorum quasi uiri ose
miserunt responderet epistolis
sed qm non potuerunt compresby
teris commorantibus ad uos illis
tradendas litteras destinauim.
In quib; decreto nro sanctimus me
moratos perturbatores communi
ab apostolice nre sedis communio
nem alienos fuisse. atq; nra sub
scriptione prolatam sententiam
suscepisse. Illos etiam. effrenato
huius consilio que ad sensum com
modare uoluerunt. Vestre cari
tatis estimare qualiter habeant.
quib; hoc noscere uos debetis.
quod iuxta canonum precepta
fortiter incurrerere. & qua
liter presbyteros non deceat
reuelle exstitere. uos tamen mo
nemus inspeculis esse debere.
Neque eorum prorumpat audа
tia quos anathematizatos
stricta & apostolica
ecclesie debis
uero quos eorum
sedis etatis tunc
xerunt quid debui agere
debeamus. Cum reuerti fuerit
tis consilio melio retractauim.

Data manu. dat. v. non octuber
honorio xii. & theodosio xii
augg. conss. EXP EP ZOSIMI EPI.

INCIPIT DECRETORUM PAPE BONIFATII NUMERUS III

I Supplicatio eiusdem pape ut constituat aprincipe quatenus in urbe roma per ambitu numquam pontifex ordinetur

II Rescriptum honorii augusti quos sedes ut assiduo rome episcopi in ordinacionibus celebrare debeant

III Epistola eiusdem pape de maximo epō diversis criminibus accusato

IIII Ut omnia quaque provincia nemo contempto metropolitano epō ordinetur

SUPPLICATIO EIUSDEM PAPE BONIFATII UT CONSTITUATUR A PRINCIPE QUATENUS IN URBE ROMANUM QUAM PER AMBITUM ORDINETUR ANTISTES

BONIFATIUS EPISCOPUS

Domino sanctissimo et beatissimo fratri honorio augusto aeccle nexe. Cui deus in me amplissimo sacerdotium nobis rebus humanis regendis deputavit cura contingit. Hec sollicitudo quamvis ad huc corporis incommoditate detineat. Propter conveniat quia sacerdotibus ut mos est & clerus & xpiane plebis perturbationibus agitentur. Aput aures xpianissimi principis delinquit. Siquidem secundum quam oportet evenire nonnulla facere quia cuncta aequa moderatione componitur. Sed nos per nimium tacentes desidiam videbimur. Quod ut cautius quietē aecclesie pacem pervertere valeat amisisse. Cum enim humanis rebus divine cultor religiosis dño faciente presidiis firma calpaverit. Tunc nimis diu ara gloria quam certamen est diu amissem per rebus animo prumptiore exaudiet firmos & stabile iure cuncta dirigat quod per tot annorum seriem & tam illustrium principibus obtinuit quo nulla nre regionis cura constringere. Desistere & tuba imperio clemencia minime que sane multa formidentur. Ipsa enim aecclesie devotionem tuam xpianissime imperator meam quidem ter mone sed tuo venerabili appellata affectu. Quia xpi dispensatoris fidus rector & gubernator imperii. Ad despensatam sibi & intacta arguimenter uxor nemo aliquos pacis nostri insidiarum procellarum fructus mundi & quietas facie compescat insolite clamore turbari. Gloriosissime & tranquillissime imperator augustē ipsa aeroque unum despontata ura tamen mater est aecclesia. Hac pietatem ura in legationem quam ut sacerdotibus committis appellat preterea presentia que reperit

Uobis inquit religiose imperantibus mo
do tutus est populus: tam fidus dō quam
tibi quies principi xpiano. Ecce enim inter
ipsa mysteria interpretis tui quasi
prouisi felicitate dependit imperii
cessit apud quem & de cuius sede agitur
tio petro sollicitus profectionis obtentum
tuo ebus sclamante: tam sollicita petitio
ne mulcetur ratione. Hortinarius rei
semel eualis distrahat: ac leuis solitorem pa
tore sollicitante discordia ageret: plu
ribus princeps xpianissime: piis apud thes
auros me sse securas causas & inop
pressionibus dolorum inhereticorum
orrectionibus fidei tuis diuino cultu
pariter cum imperio semper florente
ac illes habuerit refugium tuę mansuetu
dinis animum: cum sue religionis ue
neratione communectum: cum quidquid
huic profecerit uotis gaudis conferas: scribe
& cum sacerdotibus meis probatissimis uiris
me & bomnibus quę ecclesiam tuam
ista mandat legatio. Quibus precamur adhe
cauta religionis prosequendis in urbe tua
mansuetudinis hoc animo quo postulas
annuas: imperpetuum tuam fidem tuam uer
sus ecclesię consolatus. Datum

HIC EST SCRIPTUM HONORII AGUS
AD BONIFATIUM PAPAM ROMANUM
IN QUO STATUIT UT SI DE HUIUS ROME
EPISCOPI ORDINATI FUERINT DUO
AMBO DE CIUITATE PELLANTUR

II Victor honorius inclytus triumpha
tor semper aug scō uenerabilis bo
nifacio papę urbis ęterne. Scripta ue
stre dilectionis tuę deuotam reuerentię gratu
lationem suscepimus. Quibus recensitis
egimus omnipotenti dō maximas gra
tias: quod sermonem tuum post longū
incommodum optatę reddita mihi dedi
mus sanitati: & ideo reuerendas tuę ue
neratibilitatis auribus gaudium nrm ma
ximum apicum adfectatione signa
re petimus: ut cotidianis orationibus
apostolatus tui studium ac uotum suū
arcę salutem atq; imperium nrm dig
netur impendere. Illud autem pie
tatis nrę sanctis placuit esse cognosce
Quod si meminerit tua dilectio ecclesiarum
aut populi perturbationem sollicitudi
que uel aliqua ratione posse euenire
ut si clementiam nrā facere diuturnę pos
ulum. Denique predicante beatitudi
ne tua ad dilectionem eorum clericorum
notitiam uolumus peruenire: ut si
quid forte religioni tuę quod non op
tamus humanę sortis contigerit
sciant omnes ambitionibus esse
cendum. Assiduo contra fas contro
uersiarum certatum fuerint ordinati
Nullum ex his futurum patentium sa
cerdotem: sed illum solum in eccle
apostolicam permansurum quem ex
numero clericorum communi ordinatione

diuinum iudicium & uniuersitatis con
sensus elegerit. unde id obseruandum
est ut omnis tranquillam mentem
& pacificos animos exercitatis nr̃is
admonitione custodiant. Nec aliquid
seditiosis conspirationib; contemptare
conentur. cum certum sit nullipar
tium salutis profuturas.

EPISTOLA BONIFATII EPI URBIS ROME AD EPISCOPOS GALLIE DE MAXIMO EPO DIUERSIS CRIMINIBUS ACCUSATO

III Bonifacius epis patroclo remidio
maximo iuliano castorio leontio
constantino iohanni montano
marino mauricio & cæteris epis
per gallias & septem prouincias con
stitutis salutem. Nos clericis causa
es adgerant proponentes per libel
lum crimina quæ maximum tetigerat cog
prouincia adserunt commisisse de le
gato tuens cognitione illum con
stitutas semper subterfugisse iudi
cia ne confusum conscientia festi
nasse uti esset innocens examina
tis omnibus purgaretur. quæ to
tuens deprecata nostram coque
carebarum instructione cognou
mus quæ contrario probabit dese
illa quæ dicta sunt quia de a confu
tanda cum eis sene innumera ade
cessoribus meis prouincialis dele
gata cognitio competentia dicitur
cuitasse & adesse minime uoluisse & nul
lus dubitat quod ita iudicium nocens sub
terfugit quemadmodum utabsolua
tur quæ est innocens quæritur. Sed statuta
cauillatio eorum quæ uersutias agendum
credunt est ne consilius numquam innocen
tie nomen accipiet confitetur enim de
omnibus quæ quis se subterfugire iudicũ
dilationibus putat. uenietamen ali
quando quia lis perhibetur immediũ
nec prodest illi tuens latuisse tuti
ens subterfugisse quem sua actus &
commissa quocumq; fuerit ea quæ
obiciuntur illi si uera sunt crimina
persecuntur debuerant quidem
namnunc dignam pro eius accusa
tis mr̃o iudicio actibus quæ cognitio
nem & decretum iudicium. Sepe de
linando credidit inludendum fer re
sententia. Ne aliquis preco quem for
sitam iudicaret & sibique absenti est licet
sit quæ situs a nobis reseruatum esse ter
nihil dicere et malumus inter cape dine
tempori data differri cum hoc etiã
eius accusatores est asserere nt de cuius
intentionibus & moribus sic tecum
maximum tanto magis damnanda
committere quanto ardius se con
stituto iudicio presentare. Quem
manicheorum involutum calligine
arguunt turpi secta olim Ioane cum

possit abluere animum sordidasse impro
batione obiectere gestasynodalia pro
ferentes & commissis inuolutum undiq;
flagitiis nullam cum sanitatis habuis
se respectum furore suo & insana
temeritate ad secularium quoque iudi
cium tribunalia subditum questioni
Quod inuiliquoque persona turpissi
mum est obicere ne peruenisse homici
dii damnata sed seruantes gestis prolatis in
medium & hunc tale post tanta taliaq;
commissa episcopatus sui huc sibi nomen
insuis laribus uindicare impropris
ciatis infamia nimiis doloribus con
quirantur & sic nomen uindicando si
bi uelle puluere. Ideoq; frēs karissimi quia
audiendus hic presentare se noluit
Nec noui cetur forsitan abaccusantibus
sceleribus posse dignatandem aliquam
de presentatus episcopali iudicio pronun
ciationis congrue ferri sententiam.
Quamquam illi cum hec edocta fuerint que
quo huius nomini sese iacura quispudo
rem nunquam habuisse sacerdotis per
hibetur & locum suum nemo dico quidē
tempore custodisse dilationem dedim'
& decretum ut sūm debere mox ap ro
uinciam esse iudicium & congregari
synodum ante diem kalendarum nouē
brium. utsi adesse uoluerit presens
si confidit ad obiectam respondeat
si ad esse neglexerit dilationem sen
tencie de absentia non lucretur. Nam
manifestum est confiteri cum decer
ne quin dulto & tociens delegato iudi
cio purgandi se occasione non utatur
Nihil enim interest utrum in presen
examine omnia que dicta sunt compro
uentur. Cum ipsa quoque pro confessio
ne procurata tociens constet absentia
Nos autem per omnes prouincias litte
ras dirigemus ne excusationem sibi
ignorationis obtendat ad prouinciā
uenire cogatur. & illic se constituto pre
sentare iudicio. quidquid autem ūra cari
tas ad eius causā duxerit decernendum
Cum ad nostre latum fuerit ūra uton
decet necesse est auctoritate firmet.
Dat sub die iūn monaxio. uc cons.

UT UNA QUEQUE PROUINCIA NEMO CONTEMPTUM METROPO LITANO EPS ORDINETUR

·IIII· Bonifacius epūs urbis rome hilario epō
narbonensi. Difficilem quidem fidē
querimonis commodam usi quarum sa
cerdotes dñi pulsat intentio maxime
cum eos loquantur quid priam contra
patrum statuta tempta sse. sed frequen
ter asserit. sicut nunc malitiu do
causantium. ecce enim uterque ad nos
recognouit ex sub dicti lugdunensis
ecclesie. cleri ordo uel plebis presby
ter suas uel lacrimas ad nos quantū
datur intelligi magno cum dolore

miserunt dicentes: coepisco
pum nr̄m patr̄ odium sua
petitione cessante in locum
decedentis ep̄i Hesychium
alienæ provinciæ præfec
misse metropolitano contra
patrum regulas ordinasse
quod nequaquam possumus
ferre patienter. Quia con
venit nos paternarum sanc
tionum diligentes esse custo
des nulli dē nimium detur in
cognitas: nos hac constitutio
ne cuncta præcipimus ut ea
dem propria verba ponamus
per unamquamq; provinciā
ut metropolitanos singulos
habere debere. Hæc eatenus
duximus esse subiecta: quo illi
qualiter credendum non est
servandum sic ipsi subsequen
tes sibi mox censuerunt.
Unde fr̄es k. nē statuimus esse
ecclesiam supradictam
provinciæ tuæ limen indu
dar. nr̄a auctoritate com
manemus: quod quidem face
re sponte debueras desi
derii supplicantium & volun
tate respecta ad eundem
locum in quo ordinatio ea
lis celebrata dicitur. metro
politani iura manere: & præcep
tionibus nr̄is fretus accede in me
legens arbitrio suo. Secundū
regulas patrum quæcumque
facienda sunt a nobis esse con
cessa. Caute per hæc omnibus
apostolicæ sedis quidquid sta
tuerit referente clarescat.

Cuncta provinciæ ordinatio
nem licet esse mandatum
nemo ergo eorum terminos
audax temerator excedat: nec
aliquid illorum contumeliā
partibus sanctis sibi inuidentur
concessa defendat: cesset huius
modi pressa nra auctoritate
præsumptio eorum: qui alie
na digitum suæ limitem dignitatis
excendunt. Quod ideo edici
mus: ut advertat caritas tua
ad eos canonum præcepta
servare: ut nra constitutio
quoq; nra definiat quatenus
metropolitanum sui unaquæq:
provincia omnibus rebus
ordinationem semper expectet.

Dat. v. id. febr. dd. nn.
honoriu. xiii. & theodosio. x.
consst.

EXPL. SUPPLICATIO

PAPAE BONIFATII.

INCIPIT DECRETORVM PAPAE CELESTINI ANNO CCCCXXXI

I De prosporo & hilaro quicos dam gallie presbyteros ac causam pelagii sectatores.

II De eodem epo augustino mira laudis assertio.

III Preterorum sedis apostolice eporum auctoritates de gratia dei

IIII Quod adam omnes homines leseris nec quemquam nisi xpi gratia posse saluari

V Quod nemo sit bonus sui ipsius uiribus nisi participatione eius qui solus est bonus

VI Quod nisi gratia dei continua iuuemur insidias diaboli deuitare non possumus

VII Quod per xpm libero bene utamur arbitrio

VIII Quod omnia eorum merita dona sint dei

VIIII Quod omnis ecclesiastica cognitatio & motus pie uoluntatis ex deo sit

X Quod gratia dei non solum peccata dimittat sed etiam adiuuet ne committantur & preter ea ut lex impleatur non sit aut pelagius facile quasi sine dei gratia difficilius possit implere

XI Quod preter statuta sedis apostolice omis oratione ecclesie xpi gratiarum sonant quo genus reparatur humanum

XII Quod gratia dei etiam baptizandorum celebretur in ecclesiastica purgatione cum exorcismis & exuflationibus xpi fideles expelluntur immundi

XIII Quod profanior est questionem nec contemnendam sint nec penitus asserende

XIIII Quod non debeant sacerdotes aut clerici amicas pallere & precincta lumbis sine ecclesiastico ministrare

XV Quod nulli sit alicui penitentiam deneganda

XVI Quod per gradus ecclesiasticos a episcopatus debeat officium peruenire

XVII Quod unaquaque prouincia suo metropolitano debeat esse contenta

XVIII Quod nolentibus nemo debeat episcopus ordinari

XVIIII Quod ab inlicitis ordinationibus abstinendum

XX Quod nulli sacerdoti canones lucere ignorare

XXI Quodnono⁹ porteat contemp
tis clericis ecclesiar⁹ de la
icis ꝓpō ordinari

XXII Quod docendus sit popul⁹
non sequendus

INCIPDECRETA PP̄ CELESTINI DE PROSPERO ET HILARIO QUIQUOSDAM GALLIE PRESBITEROS ACCUSANT PELAGII SECTATORES

DILECTISSIMIFRIB;
Venerio marino leon
tio auxonio archadio
filerano & cæteris gallia⁹ epis
copis Celestinus apostolici
aer̄ bx p̄cepti sanctæ plebis dei⁹
atq; gentilis sine offensione
nonest̄ debere hoc quis quis exp̄i
andi est cura animi uirtute
custodita. Quodcumitatis
non parum periculi illumina
nere poterit ante dm̄ quibo
decretat etiam fidelibus exhi
bere. Nam qualiter nos qua
neminem perire uolumus
Tacontristent quæ auctor ib;
xpianis percellant animos
xpianos. Dominicus in euan
gelio sermo est actus

aut enim ipse saluator quod exp
diat scandalizanti unum de pusil
lis in mari profunda demergi
& ideo quæ sit ei⁹ iam poena quæra
mus cui tale supplicium legimus
expediare filiū p̄sentes
prosper & hilarius quorum cir
ca dm̄ nr̄m sollicitudo laudanda
est tantum nescio quib; presbi
teris illic licere quidissensioni
ecclesiar⁹ studeant fumta apud
nos prosecutio ne indisciplinatas
quæstiones uocantes in medium
per inaciter eos dicant p̄di
care aduersa ueritati sed
ur̄ę dilectionis iustitiæ imputam
Quando illis supra uos habeent co
piam disputandi legimus supra
magistrum non esse discipulum
hoc est non sibi debere quemquam
iniuriam doctorum audica
re doctrinam Nam & hos ipsos
ad onr̄o positos nouimus addo
cendum Cum sit dicente apos
tolo ostium et aut locus intra ec
clesia deputandus Quid illic
species est ubi magistris tacenti
b; hi locuntur Quæsita est quo
ram discipuli non fuerunt ante
meo Nec onhibere sit hoc facere
Timeo ne magis ipsi loquantur
qui permittunt illi sic aliter

loquintalibus causis non careat
suspicione faciat nisi quia occur
rere uel nisi fidat sicut displice
ret. Merito nam qui causa nostre
pacis silentio faueamus errori.
Ergo corripiantur huiusmodi nonsic
his liberum habere prouolandi
temeritatem. Desinat sicut est
sunt incestis renouatis aetatis
aecclesiarum quietem Inquietu
do turbare conantur. Sepe
naufragio mergere quos intra
portum tranquilli stadium facit
fida securos fida quippe est
omnium stadio quorum per fec
tis gressibus beati gianon mouen
tur. Recurrunt ad apostolicam
predicti sedem. Hec quia nobis
que tempestate portus baccio conque
rentes habere ecclesiasticum pro
catholice plebis pace tractatum
sciant se. Sicut enim esse sacer
dotes bonis debet esse subiectos. Sciant quod tibi
omnes qui male docent discere
magis quam docere. Nam qui male docendo
magistri sibi sumunt eneant
predicandi sibi sorte illud
obstrat quod non audiat corrigere
Non ad huc ratione colligitur
ut aliqui ecclesiarum numero

Nuper de laicorum consortio
in collegium nrm forte assis
sumus. Nescimus quod tibi debeant uendicare super his
multa iam dicta sunt. Locum
pro quo ad fratres scripta
dimus scripta responsum
Hunc tamen repetentes sepius
admonemus ut cessent huius
di quilabores per terras illud
Quamille nos seruus agricola
seminare nec tamen mirari pos
sumus si hec gaudentes hii
nunc tempta re audent. quam
tantur etiam quietem
fratrum memoriam dissipare

DESCOPO AUGUSTINO MIRALAUDIS ADSERTIO

Augustinus sic recordatio
nis curum prouidatur
Usque meritis innitacommunio
ne semper habeamus. Hec am
quam ancilli sere suspicionis
saltem rumor asperse
Quem tante scientie olim fuisse
meminimus ut inter magistros
ecclesiam semper decertatio
ribus haberentur.

Bene ergo de eo omnes in com
mune sentiranc. ut pote qui
ubique cuncta & amori fuerit
& honori unde resistatur

talibus quos male crescere uidemur ne fas est hec patare religiose animas quarum afflictatione quia membra nra sumt Nos quo quo modo ueniat macerari quamuis maneat hos beatitudo promissa quicumq; probantur per secationem propter iustitiam sustinere Quib; quid promittatur in futurum sequenti sermone declarat Honestas gentium causa solarum uniuersalis ecclesia quacumq; nouitate pulsatur Intelligamus hec apud uos nobis non placent displicere Quod ita demum probare poterimus si sumpsi cum probis silentio detalire in posterum querellas cessauit Dñs uobis incolumis custodiat fris kmi

INCIP PRETORITORUM SEDIS APOSTOLICE EPORUM AUCTORITATES DE GRATIA DI

III Quia nonnulli qui catholico nomine gloriantur indamnatis hereticorum sententiis aut prauitate siue imperitia demorantes purissimis disputatoribus obuiare presumunt & cum pelagium atq; celestium anathematizare non dubitent magistros tamen nros

Tam quam necessarium modum excessisse uidebantur eaq; tantum modo sequi & probare confitentur

Quesa tissima beati apostoli sedis petri contra inimicos gratie dei per ministerium presulum suorum sancxit & docuit necessarium fuit diligenter inquirere quid rector ecclesie humane de ecclesie deberet esse quod temporibus exortis fuerat iudicare & contra nocentissimos liberiarbitrii defensores quid de gratia dei sentiendum esse confiteri

Tam et etiam africanorum conciliorum quas dam sententias insugere

Quasque suas fecerunt apostolici antistites cum probarunt ut ergo plenius quid in quo dubitant inferuntur constitutiones sororum patrum compendiosa manifestamus in hoc loco Quod si quis nonnimium est contentiosus agnoscat omnium disputationem conexionem ex hac subditarum auctoritatum breuitate pendere Nonnullam questionis contradictionem superesse ratione m sicum catholicis credat & dicat

QUOD ADAM OMNES HOMINES LESERIT NEQUEMQUAM NISI XPI GRATIA POSSE SALUARE

·IIII· In preuaricatione ade omnes homines naturale possibilitatem & innocentiam perdidisse & neminem de profundo illius ruine per liberum arbitrium posse consurgere nisi eum gratia diuina tantum erexit pronuntiante beate memorie papa Innocentio atq; dicente in epistola ad carthaginense concilium liberum enim arbitrium ille perpessus dum sui inconsultus uastatur bonis cadens in preuaricationis profundas demersus est & nihil quemadmodum exinde surgere posset inuenit suisque in eternum libertate deceptus hauserat ruine lacus esset oppressus. Nisi eum post expiatus gratia releuasset aduentus qui per nouae regenerationis purificationem omnem preteriti uteri uitium suis baptismatis lauacro purgauit.

QUOD NEMO SIT BONUS SUIS VIRIBUS; NISI PARTICIPATIONEM EIUS QUI SOLUS BONUS EST

·V· Neminem esse per seipsum bonum nisi participationem sui ille donet qui solus est bonus quod ne is demonstratio esset sententiam protestatur dicens. Nemo quidnos dedorum potest hec recta mente uidere: aestimemus qui sibi sufficere debere quod bonus sit hec illum cogitare cui usque eo die gratiam consequanti quisquam nisi illo tantum se adiuuante posse confidant.

QUOD NISI GRATIA DEI CONTINUA IUBEMUR INSIDIAS DIABOLI SUPERARE NON POSSUMUS

·VI· Nemine enim ambigente gratia nos renouat idoneum esse ad superandas diaboli insidias & aduncendas carnis concupiscentias nisi per cotidianum adiutorium dei per seuerantiam bone conuersationis acceperit quod eos demanifestius inhis duobus paginis decernam confirmat dicens. Nam quamuis homines redimeret a pretio tali ille peccati tamen scientiae rem posse peccare ad reparationem sibi quemadmodum posset illam & post lapsum corrigere malae rei usus cotidiana prestat ille remedia quib; nisi frenos confisi quenitamur ullas uenas humanos uincere poterimus errores. Necesse est enim ut quod auxiliante uincamus cotidiano non adiuuante uincamur.

QUOD PER XPM LIBERO BENE UTAMUR ARBITRIO

·VII· Quod nemo nisi per xpm libero bene utamur arbitrio

Idem magister in epistola

admileucanam concilium data
predicat dicens. Aduertendē
opra ultimarum mentium per
uersa doctrina Quod primum
hominem ita libertas ipsa decipi
at dum indulgentiam frenis eius
utitur in preuaricatione presump
tione concederet. Hec ex hac po
tauerunt ineffabili prouidentia rege
nerationis sue cum primitiue liber
tatis expedita reformatrice aduentus

QUOD OMNIA SCORUM MERITA DONA SINT DI

VIII Quod omnia studia & omnia ope
ra ac merita eorum addi
gloriam laudemque referen
da sine quibus nemo aliunde ei
placeat nisi ex eo quod ipse do
nauerit. Inquam nos sententia
dirigit beate recordationis
papę zosimi regularis auctoritas cum scribens ad totius
urbis episcopos ait. Nos autem
instructi omnia enim bona
ad auctoris eorum suum referenda
sunt. unde nascuntur ad fra
trum & coepiscoporum nostrorum
conscientiam uniuersale
tulimus. Hunc autem ser mo
nem sinceritissime ueritatis
luce radiantem tanto affri
ctis honore ueneratus sum.

Quia ad eundem uir am scribere ne
illa uero quod in litteris quas ad
uniuersas prouincias curauerit mit
mittendas posuisti dicens. Nos
tamen instructi & cetera sic
accepimus dictum ueritatis uel
ut cursum transiens amputaret.
Quid enim tam libero factum arbi
trio quam quod amuersam mens
humanam conscientiam retulerit
& tamen instructi fac tamen
se fideliter sapienter quid dixit
ueraciter fideliter que dixerit
Ideoque quia preparatur uolun
tas a domino & in bonis aliquid agant
patemur inspirationibus suorum
ipse tangat corda filiorum quod
quidem impudiagunt ur hutilu
dinem ut nec nr m deo sentiam
arbitriam & in bonis quibusque
bolantatis humane singulis
motibus in agritillius ualere non
dubitemus auxilium

QUOD OMNIS CA COGITATIO ET MOTUS PIE VOLUNTATIS EX DO SIT

VIIII Quod dies dicendi hominum
atque impios liberos operetur arbi
trio ad cogitatio piam consilium
omnisque motus bone uoluntatis
ex do sic Quis per illam aliquid
bonum possumus sine quo nihil pos
sumus ad hanc enim nos professio

nem idem doctor inferuat· quicū
adtotus urbis episcopus dediuine
gratie opitulatione loqueretur·
Quod ergo ait· tempus instat uenit
quod deus nonegea mus auxilio
mo mnibus igitur actibus cauisq;
cogitationibus motibus adiutor
& protector orandus est·
Superuacue est enim ut quidquam
sibi humana natura presumat
dicente apostolo· non est nobis
colluctatio aduersus carnem &
sanguinem sed contra principes
& potestates aeris huius
contra spiritalia nequitie in celes
tibus· & sicut ipse ceteram dicit·
Infelix ego homo quis me libera
bit de corpore mortis huius gra
tia dei per dñm nr̄m ih̄m xp̄m dñm nr̄m· &
iterum gratias dis am· id quod sū
& gratia in me uacua non fuit
sed plus illis omnibus laboraui
non ego autem sed gratia dei mecū·
QUOD GRATIA DEI NON SOLUM
PECCATA DIMITTAT SED ETIAM
ADIUBET NE COMMITTANTUR ET LEXIMPLEATUR NON
SICUT AIT PELAGIUS FACILE
QUASI SINE GRATIA DEI DIFFICILIUS POSSIT IMPLERI·
X· Illud etiam quod in ecra carthaginiensis synodi decreta
constitutum est· quasi proprium
apostolice sedis amplectimur
Quod dicit ter tio capitula
definitum est· ut quicumq; di
xerit gratia dei qua iustificatur
per ih̄m xp̄m dñm nr̄m ad so
lam remissionem peccatorū
ualere quę iam commissa sunt·
non etiam adiutorium ut non
committantur anathema sit·
Item rursum quarto capitulo ut
quisquis dixerit gratia dei per
ih̄m xp̄m propter hoc tantū
nos adiubare ad non peccan
dum quia per ipsam nobis re
uelatur & aperitur intelle
gentia mandatorum· ut scia
mus quid appetere & quid
uitare debeamus
Non autem per illam nobis pre
tari ut quod faciendum cogno
uimus etiam facere et dilgam·
atq; ualeamus anathema sit·
cum enim dicat apostolus scien
tia inflat caritas uero edificat·
Ad de impium est ut credamus
deum q; inflat nos habere gra
tiam xp̄i· ad eam quę ędifi
cat non habere· constituerun
q: donum dei· & scire quid fa
cere debeamus· & diligere curet facia
mus ut ędificante caritate

scientia non possit inflare.
Scientiam autem dei scripturam esse
quid docet homines scientiam tra
ctantes scripturas esse caritatis ex dō̄.

I tenquinto capitulo ut quisquis dixe
rit ideo nobis gratiam iustificatio
nis dari ut quod facere per liberū
iubeamur arbitrium facilius
possimus implere per gratiā
tam quam & si gratiam non da
retur nonquidem facile sed tra
men possemus etiam sine ea
implere diuina mandata anathe
masit Defructibus enim man da
torum dñr loquitur ubi non
aut sine me difficilius potestis
facere sed aliter sine me nihil
potestis facere:

QUOD SEDIS APOSTOLICE OMNES
ORATIONES EXPETRATIAM RESONANT
QUIA GENUS ELECTUM ANIMAS
AB AETERNA DAMNATIONE
REPARATUR.

XI Preterea beatissime & apos
tolice sedis inviolabilis tan
tionis quibus nos piissimi patres
possitere nouitatis elatione
detecta & bone dilectatis exor
dia & incrementa probabilium
studiorum & ineruis q; in finem
perseuerantia made pigratia
referre docuerunt obsecratio

nem quoque sacerdotalium sacra
mentarespiciamus que ab apostо
lis sedi tam recommendo atque in
omni catholica ecclesia uniformi
miter celebrantur ut legem ere
dendi lex statuat supplicandi

Cum enim sacramplo bumpresu
lesmandata sibimet legatione
fungantur apud diuinam clementiā
humani generis agant causam
& eorum secum ecclesiam conge
mescentes pose dant & precen
tur infidelibus donetur fides uti do
latrie obimpietatis sue liberentur
erroribus uti ab eis ablato cordis
belamine lux eis claritatis appareat

Ut hereticicatholice fidei per fec
tione resipiscant uti schismatici
eis spūs diuine caritatis accipiat
ut lapsis penitentiam remedia con
ferantur ut denique catheccume
nis ad regenerationis sacramen
ta perductis celestis misericordie
aula referatur.

Hec satem non perfunctorie
neque inanter adeo peterem
ipsarum mon strat effectus

Quomodo quidem ex omni errorū
genere plurimos dignatur ad
trahere quos eruit de potestа
te tenebrarum et transferat
in regnum filii caritatis sue.

Ut exuasisire faciacuasa miseri
cordie quodadotorum diuini
operisesse sentatur uchgc ef
ficiendogratiaramsemper
actiolaudisq; confessio proinlu
minatione taliumuelcorrec
tione referantur.

QUODGRATIADEETIAMBAPTI
ZANDORUMTESTETURHISTU
TUTAPURGATIOCUMEXOR
CISMISETEXSUFFLATIONI
BUSSPSABHISABIGUNTUR
INMUNDI.

XII. Illudetiam quodcircabapti
zandosinaniuersomundosca
aecclesiauniformiter agit
nonodiosoconteplamur
intuitucamsiueparuulisiue
iuuenesadregenerationis
ueniuntsacramentum. Non
priusfontemuocadeunt
quamexorcismis & exufla
tionibus dericorum spſ
sbeisinmundusabigatur. ut
tuncueresappareatquomodo
principsmundihuiusmitte
foras & quomodoprius alli
gatur fortis & deincepsua saeus
diripiantur inpossessione
eransplata uictoris quicapti
uam duxit captiuitatem & dat
donashominibus hiergo gcede
siasticasregulis & exdiuina
sumptis auctoritate documen
tis. Ita adiuuante dño conforma
tisumus ut omniumbono
rumaffectumatq; operum
& omniumstudiorum omnium
quirtutum quib; abinitio fidei
addiscendituri dñoprofitea
mur auctorem. & nondubite
mus abipsius gratia omnis
hominis meritapreuenirи
per quemfiat aliquidboni &
belle incipiamus & facere.

Quodutiq; auxilio & monere di
nonauferatur liberumarbi
trium sedliberetur. ut dete
nebrosoluciduм. deprabo
rectum. delanguidosanum.
deimprudentesitprouidum.
Tanta enimest erga omnes ho
mines bonitas dei ut nra uolun
tas esse mereatquesunt ipsius
dona. & prohibiquelargitus
est eternapremiasit donatu
rus. Agiquippe inmobisutquod
uultde uelimus & agamus
necodioso esse inmobis patitur
que exercendanonneglegen
dadonauit ut & nos quoope
ratores simulgratiedi
Aliquidinmobisexnra uidemur
remissione languescere

ad illam sollicite recurramus qui
sanat omnes languores nros & re
dimet de interitu uitam nram
& cotidie dicimus ne nos inducas
nos in temptationem sed libera nos
a malo.

QUOD PROFUNDIORES QUESTIONES NEC CONTIMENDI SINT NEC PENITUS ABSERENDI

XIII Profundiores uere difficilio
resq; partes incurrentium quer
tionum quas latius per exacta
rant libere eis per tractare unt
Sicut non audemus contenere
ratione necesse habemus adhere
re quia deo confidendum gratiæ
dicamus per cuius dignationi nihil
penitus laborandum est. satis
sufficere credimus quidquid se
cundum predictas regulas apos
tolice sedis non scripta docuerit
Ut prorsus non opinemur catho
licum quod postea fuerit profi
xus sententias esse contrarium.

EXPLICIUNT AUCTORITATES PRETERITORUM SEDIS APOSTOLI ET EPISCOPORUM DE GRATIA DI ET LIBERO VOLUNTATIS ARBITRIO

Cae lestinus uniuersis episcopis
per bienniensem & in arbonen
sem provinciam constitutis in
dno salutem. Cuperemus quidem

deuestrarum ecclesiarum statu or
dinatione gaudere. ac congratule
mur potius de profecto quam ali
quid commissum contra disciplii
nam ecclesiasticam doleremus
A dnra enim clementiam & benefacta
peragamus & inerroribus aculeis
nos que fuerint male facta compun
gunt necesse est ut possimus cum boc
uz ab inimicis rogemus aliquos
officium nr provocemur in fanctu
in specialis ad doctrinam uz uigi
lantie nre diligentiam compro
bantes & que coercenda sunt
roscemus & que obseruanda sunt
sanciamus & quamuis circa longin
qua spiritalis cura non deficiat
Sed super omnia quanomen di pre
dicator extendit necessitatem nram
subter figimus que in uersione
regularium nos uelle presumpsi
nis auctoritate temperantur.

QUOD HONORABILIANT SACERDOTES AD TEMPLUM IN AMICTU ALLELUIATICO PRECEDENTE TIMPANISTRIA MINISTRARE.

XIIII Diamus enim dnis sacerdotes
super sacrosancto potius altari in
seruire quam emere uel fidei pari
tatis sed non mirum si contra ecclesiasticam morem facium quinam
desiamq; in alia conuersatione
habuerant inculerum amicti

palleo & lumbos precinti credent
se scripturę fidem non perspi
cere per litteram complecturos manifi
ad hoc ista precepta sunt ut taliter
seruentur quę non fiunt pari
ter que seruantur ut lucerne ardentes
sed unacumbacolorem eneantur.

Habent suum istam mysterium & in
telligentibus ita clara sunt ut ea
magis quam decet significatione
seruentur. Ham in lumborum
precinctione castitas in uasculo
regimen pastorale in lucernis
ardentibus bonum fulgor operis
de quo dicitur sic luceat lux ua
ra inde catur. habent tamen
istum forsitan aliquem rationem
potius quam rationem sequendi
qui remotioribus habitant locis
& procul a ceteris degunt.

Unde hic habitus in ecclesiis gallica
nis ut tot annorum tantorum
q; pontificum in alterum habi
tum consuetudo uertatur dis
cernendi a plebe uel ceteris sum
mus doctrina non uestis conuer
satione non habitum mentis
puritate non cultu nam ita fu de
re mei si amus nouitati tradi
nobis a patribus ordinem da
mauimus ut locum super usca
us superstitionibus faciamus

Rudes ergo fidelium mentes ad ta
lia non debemus inducere docendi
enim sunt potius quam laudendi
nec imponendum eorum oculis
sed mentibus infundenda pręcep
ta sunt erant quidem multaque
prodisciplina ecclesiastica uel ipsi
a fre idicere ratione possemus
sed ab his ad alia deuocamur.

QUOD NULLI SIT ULTIMA PENI
TENTIA DENEGANDA.

XV. Agnouimus enim penitentiam mo
rientibus denegari nec illorum
desiderium annuique obtutu fuit tem
pore hoc animę quę capiant sub
uenire. Orremus fateor tanto
impietatis aliquem reperiri ac
de di pietate desperare quasi non
possit ad eque ut tempore an
current is succurrere & pericli
tanti subuenire peccatorum
hominem perdere quo se ille expe
dire desiderat & liberari.

Quid hoc rogo aliud est quam mo
rienti mortem addere eiusque
animam suam credulitatem ne
absoluta esse possit occidere.
cum dis adsubueniendum paratis
simus in uitam adpenitentiam
sic promittat peccator in quad
quaque cum q; dicit conuersus fuerit
peccata eius non repetam bunturi

ſacerdam nolo mortẽ peccatoris ſed ut conuertatur & uiuat. ſalute ergo hominis admittit quisquis moras preterens & spe pœnitentiam denegat. Itaque ſubueniendum morienti ſi facere uel momento posse non legitur dicit per diuitem latro in cruce premium adeptus dextera pendens ſibi ſumunt horæ pœnitentiã nonnullis ſæpe cum eſſet impensa pœnitentiæ & per anni ſpatium ſermonis promiſſionem habita cui paradyſi diſi dõ promittente promeruit uera ergo addictio conuerſio nulla temporis poſitorũ mente portenditur ſed ſemanda quam tempore prophetæ hoc tale ſcripta literas ferente cum conuerſus ingemuerit tunc ſaluus erit. Cum ergo diſi ſit cor diſinſpector quouis tempore non eſt deneganda pœnitentia poſtulanti cum illi ſit obliget iudicium occulta omnia nouerit reuelari.

QUOD PER GRADUS ECCLESIASTICOS AD EPISCOPATUS DEBEAT OFFICIUM PERFICERE.

XVI. Ordinatos uero quosdam ſacerdotes quos nulli ſæculi ſed ordinibus ad tantæ dignitatis faſtigium fuerint inſtituti contra patrum decreta horum ſurpatione quæ boni recognoſcat eſſe dicimus cum a depoſitorum his gradibus quibus frequentiſſime cautum eſt debeat peruenire ut minoribus initiatis officiis adma iores firmentur debet omnimodis eſſe diſcipulus quiſquis doctor eſſe deſiderat ut poſſit docere quod dicit omnis ſuæ inſtitutionis hac adita quotidie ſeratione confirmat quia minime litteris operam dederit præceptor eſſe non poteſt litterarum quia non per ſingulas ſtipendia creuerit ad æmeritũ ſtipendii ordinem non poteſt peruenire. ſolum ſacerdotium interſtare rogo uiluteſt quod facilius tribuitur cum difficultate ſimpletur. ſed diuanquorum crimina longe late q; per omnes pæne ſunt nota prouinciaſ ordinantur. Danihel autem nuper miſſa relatione exorientalibus ad noſ partibus ab omniquod dicenitur ſatur in gyna monaſterio ne fa rit eſt obiectionibus accuſatur mul ta de mulieribus obiecta flagitia inquas nam lacerare et cerrarum pare re queſtus eſt. ut iſte innocentiæ confideret conſeruandum pot

tulatum minime declinare et misse.
adhare latcense episcopum per
fortunatum subdiaconum nrm
preceptionem ad iudicium defi
nare tur episcopale tanti gra
uatus testimonii tanta facino
rum accusatione pulsatus sacra
rum ut dicitur uirginum pol
latus in cotto episcad ser itur
ordinatus in nris libellis ser inus
continentur quorum aduos qua
que exemplaria direximus impon
atis dignitatem hoc tempore
quo ad causam dicendam missis
a nobis litteris uocabatur
ob pestis sacro nominis abstinuis
facilius ut hanc dignitatem tali
dando amiserit ordinator quā
eam optaneat ordinatus cui con
iunctos ociabitur quicum sibi
credidit largiendo pontificū
sociandum qualis enim ipse elic
quisquis talis ordinatur offendit
his ergo in medium nunc deductis
cumple riq; urm sint quia postoli
ce sedis statuta cognouerint no
bis cum tempore aliquanto uer
sari addis cipline normam nris
conuenta adhortationibus oma
fraternitas ara euocare festine.

QUOD UNAQUAQUE PROUINCIA SUO METROPOLITANO DEBEAT CONTENTA ESSE

XVII. Primum ut iuxta decreta ca
nonum unaquaq; prouincia suo
metropolitano contenta sit ut
decessoris nri sui data ad narbo
nensem epis continent constitu
ta nec usurpationi locus ad licui
sacerdotis in alterius concedat
iniuria sit concessis sibi conten
tus unusquisq; limitib; alter al
terius prouincia nihil presu
mat nec emeritis insultet sedefis
peregrinis extraneis & quante g
nora tulerint ad exclusionem eorū
quibene de suorum ciuium merē
tur testimonio preponantur.
Ne nouam quoddam de quo episcopi
fiant inferatur tum uideatur
esse collegium.

QUOD NOLENTIBUS CLERICIS UEL POPULIS NE MODE BEAT EPISCOPUS ORDINARI.

XVIII. Nullus inuitis detur episcopus cleri
plebis & ordinis consensus & de
siderium requiratur tunc alter
de alter adigatur pal etia si decani
tatis ipsius clericis cui est epūs or
dinandus nullus dignus quo deue
nire primum emittit repro
bandi sunt ut aliquid alienis aec
desiis meritis proferantur.
habeant unusquisq; sue fructum

milite ne ecclesiam in quasuam per
omnia officia transegit grauem
Insuper suspendia minime alter
obrepat necalii deinceps alter
sibi audeat uindicare mercedē
siue facultas clericis remittendi si
se uiderint pregrauari & quos
sibi ingeri extra uerso cogno
uerint nontimeant refutare
quasi non debitum premium
uel liberum de eo quem offrecturos
esse debeat habere iudicium

QUOD ABILICITISSIT ORDINA
TIONIBUS ABSTINENDUM

XVIII. Abstineatur etiam ab inlicitis
ordinationibus null us ecclai
as nullas dignamus null us quisit
uidus maritus aut fuerit or
dinetur sed in reprehensibilis
& quale me legit apostol us fiat
Per moysen dns precepit un
gnem accipiat sacerdotes uxo
rem subsequitur & iuppler apos
tolos eodem locutus ipse uniuis
uxor sui ram deuere episcopū
consecrari Adergo eligantur
formulam sacerdotes & siq:
facte sunt ordinationes inlici
tas remoueantur qm stare
non possunt necdis cussionē
nram subter fugere quam uis
latere se extimentqualiter

per generant ornullare ligionis re
uerentia obscuritate fulcetur

Non sit uane gloriatio pallei aut episco
pale morem quie piscopi sunt se
quantur Dam bel ut diximus qui
accusationem pontificali honore
subter fugere se posse credidit &
ad fastigium tantum accusatores
suos laxando peruenit ascitatis
ure cetu interim se nouerit se
gregatum quisem ro iudicio debet
obicere si conscientie sue no uit
confidentiam optinere Maxili
ensis uero aecclesie sacerdotem
qui dicitur quod dictum nefas esti
mnecem fratris taliter gracula
tus aduenerat portionem cueo
dem habiturus occurreret ex
uro eum audiendo collegium de
legamus Dat uii kl aug felice
& tauro consl

QUOD NULLI SACERDOTI CANO
NES LICEAT IGNORARE

XX Cadelemus uniuersis episcopis
per apuliam & per calabriā
constitutis nullis sacerdotibus suos
liceat canones ignorare nec quic
quam facere quod patrum possit
regulis obuiare que eminanobis
res dignas seruabitur fidei rectā
lium normā constitutorum pro
aliquorum libito licentia populis

permissa frangatur.

QUOD NON CONVENIAT CONTEMPTIS CLERICIS ECCLESIARUM DE LAICIS EPOS ORDINARI.

XXII. Audiamus quandam proprii desertas rectoribus cum ecclesiis episcopos sibi petere uelle de laicis uel hoc his quinondo sedre culo militauerunt et eam tenere nec posse conferre non solum male desertas clericis in quorum contemptu hoc faciunt iudicamus. Sed de nobis pessime quos forte dubitat hoc posse facere sentientes quod numquam auderent si non quorundam illuc hic consentientes sententia cohiberet. Ceterum quia frequenter sumus decreta proficiunt uel hoc quasi ex qua de hac parte scripta fuerint ignoretur quid proderit per singula clericos stipendia militasse et omnem aegisse in dominicis caseris aetatem. Si quis his praefuturus fuerit ecclesiis requiratur quia uacante sede culo et omnem accclesiasticum ordinem nescientes alacri propero alienum bonorem ambiunt. Immoderata cupiditate transcendere et in aliud ut ingenuus calcare reuerentia ac desertae disciplinae transire. Talibus itaque quia uti nri ideo canonum gubernacula custodimus necesse est obbiemus his qui fraternitatem tuam episcopis commonemus. Ne quis laicum ad ordinem clericatus admittat et ejuratum inde et illa decipiat et sibi causas generet quibus reus conscientiae decreta libus fiat.

QUOD DOCENDUS SIT POPULUS NON SEQUENDUS.

XXIII. Docendus est populus non sequendus nos quae sine sciant est quid liceat commonere. Non his consentiendum prebere debeamus.

Quisquis uero conatus fuerit temptare prohibita sentiet censura se disapostolice mi nime defuturam. Quae enim sola admonitionis auctoritate non corrigimus necesse est per seueritatem congruentem regulis iudicemus per torat. Hoc ergo quae prepositus rectoribus carent ecclesias uolumus innotescat. Ut nollet sibi spe aliqua forsi tan blandiatur inludat.

D. xvi. kl. aug. Florentio & dyonisio conss.

I. TCELESTINUS PP ECCLESIE ROMANE DATA AD SINODUM INEPHESUM CONSTITUTUM

Spūs ita testatur presentia congregatio sacerdotum certe est enim quod legimus quia non potest esse uera ubi nomen trinitatis in euangelio testatur presentia est ubi duo uel tres congregati fuerint in nomine meo ibi ego sum in medio eorum. Quod comitatus est nam nec huic breui numero spūs scī deest quanto magis eum nunc interesse credamus ut unam consentiant corpus eccl̄e eorum semina q; est pro debita ueneratione collegium in quo utiq; nunc apostolorum frequentissime illum quem legimus congregationis aspiciendam reuerentia est. Numquam his defuit quem receperat predicandū. Adfuit semper his dns & magister ne docentes a suo doctore deserti sunt. Docebat ille qui misserat docebat que & dixerat quid docere docebat qui in apostolus sua confirmat audire hec ad omīn communem dn̄i sacerdotes mandare curam predicationis ad uenit here dit ariona m q; in hanc ol lucitudinem iure confringimur quicumq; per diuersa cerrarū eorū uice nomen dn̄i predicamus dum illis dicitur ite docete omnes gentes ad uertitur ad fractem nras quas accepimus generale mandatum omnes etiam nos agere uolunt. Quum illis sit commune mandatum officium necesse est nr̄m sequamur ad cooperem sobeant omīs eorum labores quib; omīs successimus in honorem.

Preter emus eorum diligentiam predicantes poteq; monentes apostolo nullam predicationem inuenie mur admittere non est timor tradentes officio custodia tradi tor um illi dicta uerunt fidei semina nr̄a hec sollicitudo custodia est.

Utinc orrapeum in oculis plicem fructum nr̄i patris familias ad uenat inueniat cui sol utiq; adsignatur uerum loquentem namq; electionis una est plantare & rigare non sufficit nisi det deus incrementum.

Agendum igitur nunc est la ore communi atq; edita non & apostolica sit successionem hic ut que tenta seruamus illud in nobis per quod secundum apostolus ambulamus arguitur non enim nunc species

sed fidei nr̄e fama aduocatur ad causam
spiritalia arma sumenda sunt quia
bella sanctorum ⁊ tela uerborū
utinam nr̄i regis federe perdurent
Omnes nunc ubi positor beatus paulus apostolus monet habitamus heo
permanere mandauit Idemq; ꝺ
locus ea demens aufert assumere quis
officium nos quoq; nunc agamus
quod agendum ille suscepit ne qua
aliter sentiat ⁊ p̄ter sancta bassa
bulis ne quis intendit utpote p̄cepta
simus unanimes unum quis sic⁹
pedit sentientes nihil per con
tentionem nihil agere per inanem
gle gerentes una anima cum uno
corde sit cuncti quando quidem
fides quidem una salutat
Doleat immo luxeat hec omnibus cum
omnem in communem collegio
uocatur in iudicium quia iudicatu
rus est mandatus discutitur quidis
cursus est omnes ⁊ calumnia
patitur quis redimit accingatur
ur̄a fraternitas sciatq; ea loca
caput nr̄m munitat quelorica ꝑ
pectus includat non uos nunc de
mum ꝓtegentes ecclesiastica rectores
castra ceperunt nemo dubitet
fauente dn̄o quis excitatus quanū
Depositis arm̄is pacem futuram
quando ea causa ipsa defendit

respiciamus rursus etiam illa
nr̄i uerba doctoris quibus proprie
apud eos utitur utilia prædicent
adtendite quibus uobis ⁊ uniuerso
gregi in quo sp̄s scs posuit eos regere
ecclesiam dn̄i quam adquisiuit sanguine
suo ut ideo hoc euocatus hoc le
gimus quid ista audiret quia nunc
scitis ista conuenit esse sic Ergo
quibus est fides nota predicatio sta
nunc erga hanc etiam nam mota
dest sentio exhibeamus hunc mo
mentis illa ueneratione constantiā
quas sunt dignaque magnas sunt quā
piosensos tranquillitas duxerunt ser
uabit inmemoratas apud nos que ab
apostolis sunt predicatas regnarunt
numquam contra regem rerum
uerbaq; rationis disputationis
admissas sunt nec opprimi per
falsitatem potuisse nec diuinue
ritatis Quos ortos sit hm̄i res
piciatur illa sola dilectio unqua
uisq; secundum uocem hui⁹ sapi
entis reliquas sentes uenera
mini manere debemus quis dubi
ne presentiæ si futura sup pli
cantes concorditer tanta mul
titudine sacerdotum quando
locus ille moueri potuit in quo
unanimiter xii legitimos sup
plicasse et quecumq; fiant ap̄lis

pertio deprecandum. Nempe ar
xaperent uerbandi loquicam
fiducias & aperiatis animas uestra
ab egere quorum pretexte expo
dñm xaperant potestatem. &
uerum sacro conuentu quidē
aliud potestalandum quam ut cum
fiducia loquamur uerbum dei qua
decet seruare; que predicare conuer
sis & replenti sō publicare scripturis est
Lucro. huc uerbō animum amen quod
ipse spūs docuit proferatis debet
omnib; breuiter animati. Quia
sicut apostolus scribit lege non
loquor & loquor sapiencia inter
perfectos ad fidei catholice fi
dei & scitatum quicquid de fide qua
sicdiandum est & preterea
presentib; & futuris rogantes
adiuuent que ad pacem sunt.
Hierusalem dixerimus profecto
sollicitudine cōsortii sacerdotalis
dotalis unanimes nos obtu
chadam & prolectum quo pos
filippum pbrm nrm quibusque
gentur interfuisse & quia nobis
antea facta sunt & que tenet que
bus predandum ara fidei tate non du
bitamus acclensum quando quidē
legitur ideatur prouinciarum
lis cathe dignitate cōsecutus
decretum.

EPISTOLA CELESTINI PAPAE
AD NESTORIUM.

Dilectissimo fratri nostro aliquantis diebus
uterque postremandus & sepe
damnatus domapec elapsus ad ecclesiam
catholicam fidem quibus habuit quan
doecumque disputationis sequa
cibus zelus inuitat sententie orien
occidens; percussit denique sedis recor
dationis sacrosancta catholice magister
fidei & uerbi dei ordinatam ad sta
successor eius apostolicus prote
communem cathedram fandi quidem
illi copia pretaretur manifestum non
potest esse exitum sollicitudo uel ma
xima cum successor ipsius auctorum
etiam meus fide successerit et
quere mus quia difficile continua
ri quebonas sum. Hamis ibi sepe
alternis uicibus aduersa succedunt.
Habuimus tamen post hanc quoera
mus continua deserendis simplicissimum
mum celebratam simplicitatis & scitate
te collegae amfidem quam inuene
rat predicantem legerat profecto
simplicissimas & sanctas simplicitas creden
dum magis quam alte sibi esse sappi
endum & alibi alteriora fe sectanda
non esse. & ceterum si quid aliud
predicauerit quam quod predi
cauimus anathema sit. hoc tamen
exeunte de seculo cam se sollicitudo

nr̄a in tantum in quantum eidn̄s nr̄r
permisit excendere letificauit ani
mum nr̄m in uenientium narrationum
tiarum quod mox firmauit eorum
quinter fuerunt ordinatio tua que
latio collegarum qui tibi testimoniu
tantum tulerunt quantum ferri
huic debuit qui aliunde uidebatur
electus tanta opinione uiciosi uetu
iste alienacionis induere tantorum
errore uinari ut utrum malus uideant
qualiter uideant qualiter fuerint
liberati dudum sumpsimus epistolas
quas quib; in angusto nihil pacamus
dare respons. Erat enim in latino ser
mone rendus pollicer ser mo feci
mus scribi & quo epimetey rillipro
batissimi sacerdotes per filium meū
possidonium diaconum uel talia
dece scripta suscepimus Quib; his
quo decim ordinatione retulerunt
periisse sum testimonium dolerem⁹
Bonis enim primapud nos malus quam
uidemus succedere euenire bonis
in quam primapud quos pudnostra
celebrata fuerunt ut responsum
dancet ad reuelationem fratrum
nostrorum faceremus participes gaudio
sed considerantes nos & querellam
deprecatis fris inter petra stande
epistolas tuas aperta blasphemia
continentes illud nobis apostolicū
uidemus esse docendum uelle pu
tare uocem meam qua confundor
ua uobis quin mo mortua nisi depre
cipitus erescere uocet impius deputa
tur necesse est etiam malum ex nob
ipsis precipitur auferamus Legim⁹
ergo epistolarum tenore & eos li
bros quos in latini utro filio meo
antioco reddente suscepimus.
Nihil quidem in nobis maestigatus
deprehensus & censuerit quodam
multiloquio labe facere dum
uera inuolutis obscuris rursus
atq; confundens uel confiteris
negare confessa Sed ne epistolis
tuis non tam in fidem nr̄am que
de tulisti sententiam uolen⁹ de
diuerbo aliter quam fides habet
omnium disputare? Ecce in quā
de reuocamus sententiam ecce
que tuarum sunt beneficia nouā
b; nouitatum pose quam ignora
tus electus es cognitus accusatis
iam nunc cum illo genium deao
rer docendus es. Ham quidore
mus secundum quod oportet
nescimus nonne hec & fides illi
conueniunt que probatos sibi
uiros non notitiam tuam sed famā
secuta contempsit in positum opi
nionem bene dece credentium qui
ém in uitra uulem bellos rapacē

lupus parcat et absconditos Ioxe
te eius de ma postea lupo parcere et
eum habere esse esse uz probatum ma
festi sunt. Aperiat uestras eius
timotheum dicto sanctorum ser mo
nes quo hi aliud precipit. Quam
utnouitate uidentur eo cum profa
nas ad impietatem enim quippe
ista proficiunt qui semper spinas
& tribulos intulerunt. Timotheū
certe etiam rogasse se dicit ut
effe liremanens denunciet qui
bus damnequa aliter predicas
se tante oculos mihi hierem ipro
phete uerba sunt. horribilia inquid
facta sunt super terram propece
mi quitatem prophetant hec di
cas. Colo quasi ignorare tacetran
seunt non sic pudoris dictum dis
cere quando timoris non fuit do
cere per uersa si quasi nota con
temnis intelligite me excusabile
fore tum ace comitis ibi cha lienā
que sierit illeration em quipe nos
debet cito fe more m suum lucrum
semper respecte aspice que pene
illo maneat qua absconditas accep
tum quinte grum certe refituit.
quod accepit unde eui deret
uerte quod sede quale pericu
lum nebroi quod acceperit red
didisset. Adnō rō dicatur me est

quod de disce mihi custodiat cam si scim
di par esse ius audiant ecclam quia
conscientiam utilis in hac cauitate est de
seruis debauera meos tunc fuisse ca
cautos quam nunc sunt. cum sibi de
sideranti subueniri. Unde tibi in hac
questione uerba dirigere queste
blasphemia cogitasse. Unde hec impo
pulo ep̄m predicare quib; uirginei
partum reuerentia saucietur: non
debent uetere si fidei paritate blas
phemie indmuerbatur pax requiam
quam non dignum est anathemate
udicatur uel a dicientes uel retrahen
fidei plane enim & manifeste red
dita ab apostolis nec augmentum
nec uminutione requirunt. Legim
in libris nr is nonadhibere nonre
trai. Magna quippe addentem ire
trahentem pena constringit unde
cauteriam preparamus & ferrum
quo ulcera nouerunt fouenda uulnera
que mereretur abscidisci mus certe
maloraucia. Maiore semper dolo
re sanari inter multaque atq; impie
predicata uniuersalis recusat secta
symbolo ab apostolis tradito plangim⁹
Hec uerba fuisse sublata quenobis
totius spem uite salutisque pro
mittunt. Quod quare fiat ep̄le
tue de quib; nulla dubitatio est
quia ea ipse misit in quasi manus

nrā sanoluisse omnia suenire ne de tanta
cogeremur sceleris genere iudicare
omnium disputationum tuarum uia
breuis earum sermo conclusit. Exten
dit se latius multis hanc tribus circū
stetisse tamen diuersorum per ue
nisse ad impium constat. Scimus
quid ille cauerit quid preceperit conci
nel & pugnas esse uitandas. Nanc enim
quid natale est uane quod dicitur uane
& inutile et iudicator nemo iudicat mi
nime profuturum. Itaq; quamuis
etiam frater cyrillus secundis
epistolis suis adseranter esse conuenā
Intellegant uolo & post hos primum
& secundam illius & hanc correptio
nem nrē quam constat esse iam ter
tia abuniuersitate allegus & con
uentum xpianorum me esse seiunctū
nunc quę male dicta sunt corrigant
nisi meam uanam redeas quam expres
se testatur ma inducar ma desperā
tionem obiisse. Quite super familiā
suam uelut fidelem prudentem
quas eum permisit ante conspectui
pere tibi huius officii beatitudo
promissa. Non solum dascibum in
tempore uerum etiam uenenum in
terficis quos ille suo sanguine & sua
morte equestauit. Venenum namque
est subtilis labus que maledictionis
& amaritudinis plena uidemus
cum conteraeum qui sua uis esse nite
ris disputare. Habiese diligentia
pastoralis pastor bonus animam
suam ponit pro obib; suis merce
narius est uero qui eam lupus dum
dimittat & eradit. Quid dictum
pastor a cetur a est quid omnicū
gregem quę prolupos ipse discerpsit
ad quam grex sepra confugiet sin
tra ouile ecclā saluetur quas uis
est actione defensus quare pastor
procul est orator & alia quid
dñi habeo oues quę non sunt de hoc
ouile & illas oportet me adducere
& illealias repromittit adducere
tibi per eum quę habebas si quid
certum sit sic quo non sit ecclā agit
non oues pastoribus sed magis
ouib; perire pastorel & uocem
meam inquid audent quare
Ut fiat unus grex & illius uoce
unus sit grex & deus unus et
inficietur aut fugatur. Durum
est ac inte de aculeo: apostolorum
beati pauli uerba conueniunt
Ego inquid scio quia intrabunt post
discessum meum lupi grauesinuos
non parcentes gregi & ex uobis
ipsis surgent homines loquentes
peruersa ut adducant discipulos
post se becantes alus quam tibi dic
ta uale mus docenda enim tibi fue

rant non discenda quem dicimus nā
docere quis fuerat ep̄m qualiter debe
at esse ex pianum diligenter aspice
in quam conditionem ac ceris incef
seris arguaris accusaris quid or ū
conuenit sacerdotem iuris dare res
ponsio sit amen ait sit ut doest uer
bis blasphemiam mundicare Ana
bin obis ecclam ase esse parcendum
cum ammetuę ita ip se non pareat
cam omnib; rauellis & preteritis
& presentib; & futuris beneficiū
salutis Auferre per secor plane
boni dnimei fidelis ser uus inimi
cos cam prophera asseras eos esse
odio odisse perfecti Moneo rar ſō
alter o loquente ne parcam quę huc
ergo respiciam cui honoris aliquid
ser uem quando agitur ut mihi
tonat spes mei causa tollitur ipſi
us in euangelio uerba sane dn̄i quib;
aut non sibi patrem nec matrem
nec filios nec aliquam necessitu
dinem deberi propon Etenim
tam frequenter pietas ex qua
nascatur pietas cum uincente
carnis affectu carnalis illiq; dis
ciplina proponitur corpora
lis eius instructu aliquib; sepe defe
rimus ad hubis adeum pendicur
quies ipsa dilectio necesse est
nec illa ser uentur Quorum auc
tor uocatur in causis expergiscere
tamen quia non sunt iste dicende
angelie quas non exibes custodie sedu
pine Dormire te uellimus in hoc quod
predicas & uigiliare in hoc quod impug
nas leuius certe feremus si utroq;
dormire nemo tibi per ductus esse
nemo queritur In nullo animarum
dispendio mereretur acta nullo compen
dio letaretur satis esset si hac sponſo
suo intacta acciperat resignaret es
Sed quid multis in miror loquente
architecto paulo fr ustra prote sit
edificato aliquid uero in quo non
inuenio fundamentum audio uim
maximo catholico sentienti es quib;
nos communicamus et os sustinere.
Quib; etiam inter dicta ciuitas dicat
letamur eos fr emium confessionis
adquirere sed dolemus ep̄m per
sequentem beatus ap̄s paulas per
secutor es mutatus aut ne fas est max i
mus predicator es per secutore
mutatum Degere in numerum
retro hereticos quibus ismo di quef
tionem ecclę intulerunt quisum
quam de hoc certamen uictor
euertit habes certe tuę ciuitatis
exemplum paulus ciuis famosa
tenus occupatus secta antiochię
cum aliqua predicaret collegit
suorum semine mensum reliquos

inuentores sinalorum gestis occupare
censuras semper non dispar electio hos
quoq; hereticos de quib; nos uel ut eos
que gesta sunt nescio consulere uolu
istis edib; fuisse iniusta dicentes Expu
lit iuxta damnatio quos illic inue
nisse requiem non putamus esse se
miran dum inuenerunt enim im
pia predicatione eius conparatio
ne se hostimentur innocentes hoc loco
quia opportunitas sermonis expos
cit tacere non possumus quos stu
pemus legimus Quam bene zene
as originale peccatum qualiter
ipsa natura asseruerit Deuic
tricem deo emeritos reddere qui
discenderit de genere debitoris
quid tecum faciunt Quis unt hec
neganda damnatio nam quam sine
suspicione his qui sibi sunt aduersa
consentiunt tacere nequit Denique
si tibi quoque similiter displice
rent quia mene etiam nunc eaq;
in hos tunc sunt acta queruntur
tunc certum sit illinc nos ca
tholico antistite arrio gesta
directa cur non sic memoriq
sissimus ista que fiunt Quia utiq;
sub decessore eius probauerat
eos iure damnatos de leam
infelicis spe se hominum fuis
se deceptus quib; iam potuit
propter communionem solam
penitentiam subuenire Ecce ci
ui debis incipis si qua ante nefas
tica causam tuam magis modo qua
liorum catholica & festina de
beratione curato qua conuen
enter dicimus medice curare
ipsum qui alius desideras subue
nire egritudini sue qualitas
non recipit aut pretare per
mitti in dubia Alexandrine ecclie
sacerdotis fidem probauimus &
eius admonitus per eum rursum
sentinobis cum fuisse nobis cum
cui fides ita debetur a dissensio
damnatis omnibus quę huncusq;
sensisti Hec uolumus predices
que ipsum uideas predicare nos con
tra fas etiam sacerdotes uolumus
esse correptis quib; sicut premissa
conuentione monstrauimus ita hoc ne
cesse est damnationis sententiam sibi
aduocentur Hanc salubri admonitio
nem firmemus hoc tamen ne post
damnationem prauidogmatis ple
nam correctionis indicium sit euo
centur omnes quod nisi fiat quod dicim
eiciendi sunt ecclie quamuis nram com
munionem sumpserint cum quo alios cog
noscitur exitisse adleram quoque
constantinopolitane ecclie omnes ter
ter nomine xpiano qualiacessitas

postulauit scripta direximus.
Ut sinperuerté disputationis ob
stinatione persisteret nec hereticis fra
ter ciprillus predicatnobiscum
predicauerit an nr̃o collegio cũ
quib; tibi non poterit esse communio
nem ne intellegant se paratu
ram exemplaria mauti qualiter
animeque decocto & maturato
iudicio debeant prouidere. Aper
te igitur hanc nr̃am fuisse sen
tentiam ut nisi dogma exponr̃o eo
pretulerit quero mane & alexan
drina & cuncta ecclesia catho
lica teneret fidem & sic constantino
politane urbis eccle. arrusque
optime teneret & hanc perfidam
nouitate quehoc quouenerat ut
scriptura comungi separarique in
tra decimum diem a primo mo
tu teneretur tibi hanc conuentionis
diem numerandum aperta & scrip
ta confessione damnauerit ab u
niuersa ecclesia quę catholicam
communionem deiecerit quam
formam ad tr̃m iudicium per me
moratum fratrem meum possi
donium diaconum cum omnib;
adsimilis sacerdotem meum me
moratam tuum alexandrine
urbis antistitę quia nos super hoc
plenius fratulit definauit agat

uicenam quatenus uel fratrum
nr̃m uel tibi uel uniuersis fr̃ib; no
tescat quia omnes debent nosse quod
agitur. quotiens omissa causa tescat
& alia manu dñe in columne custo
diat frater. Dat. iii. id aug. theo
dosio xiii. & valentiniano iii augus
tus consules explicit.

INCIPIT ALIA EPISTOLA EXORTATORIA
EIUSDEM SCI EPI CELESTINI AD COH
STANTINOPOLICLEROET PLEBEMISSA.

Cęlestinus epūs presbiteris diac & diuersis
clis & catholicę plebi constitutis
Constantinopolim dilectissimis
fr̃ib; in dño salutem. Audeo si mihi
quid faciunt ęcclę locuturo apposito
los der sermo principium ut sciat is
qui pauli prius audiuit illius qui pre
dicauit gentib; uerba doctoris
preter illa que sunt infra inscripta in
stantia mea cotidiana sollicitudo
omnium ecclesiarum & rursum
qui sinistr̃ maxor & ego nominis mor
qui scandalizatur & ego non uror
Ita a dnō licet longe posita prauita
tę doctrinę cognosca mus nr̃a mem
bra lacerari paterna sollicitudine
non surguentę pro nobis alieno &
flagramus incendio licet in ecclę
diquę unum xpi thalamum ubiq;
referuntur nihil ab longe sit
nichil sentire aut alienum a me ego

nr̄ auiscer a sitis iare tr̄ epida uim us
ne fidem nr̄ām que ubiq; predicator
a tramite ueritatis insinuationem
male docentis auertat nam nec otiosus
epūs deum gen eu parti & de diuinitate
xpi dispensatorisnr̄i uel de eius reue
rentię & communionis omnium sa
lutis oblitus nefanda predicat ut
dendaper suadit sicut et eius episto
la ad nos ab ipso cum propria subscrip
tione transmissa scire uos et recognos
scitis & quoe pi mei cȳrilli per filiū
meum diaconum possidonium a
me missus patefecit quib; oīb; re
centibus magna uigilandum quę p
uersitatem impię predicationis
inuenimus humanse nimis in xpo
nr̄o discutit. Diuinam quenatura
nunc solum eum hominem nancis
cetatem diquoci tamen dignatur
adsignans sed nos sicut hieremias
aut alium prophetarum monpos
sumus uanos audire sermones. Audi
ezechielem quibus nmine arguat et cog
noscat. Extendam inquid manum
meam super prophetas qui uident
mendacia & locuntur uana impo
pulimei non erunt disciplina neq;
in scriptura domus israhel scribent
& in terram hl non intrabunt quia
populum meum seduxerunt ubi est
debita ergas cīm rege cura pastoris.

Cubiese dominicorum sollicitudo sep
torum qui speihabeat gregem quando
lupum se ipsum pastor ostendit
ut grassetur in singulas et nam q;
horel aniantur q̄m impia ferum
prebentur pabula non refectu
ra sed noxia. Beatus tamen grex
cui de dit dn̄s de pastui iudicare
un de sicut uos facere nr̄o ambigi
mus impia disputationem debet
fide sura sic respuere ut apud uos
urgilante sinxpo inter cibum & ue
nenum sicerte discretio & perma
neat. inhis que ser mone super no
rum pastorum docente didicistis.
Scientes fuisse nobilis sacerdotes ma
gisterio & ciuitate pollentes qui
num quam paternitra dationib;
deuiantes fidei dn̄ice & quire se
runt & ut a recentioribus in quoe
mus quidni animis ur ser uidetio
sęę memorię epi iohn in fudit ca
tus ser mo deseron catholicam
fidem toto orbe diffusus est qui
nusquam per doctrinam suam
defuit quib; cum q; locutus est predi
ca uit illius diligenti prudentię
constantia celebrata successit
re xit enim sęę memorie epūs atti
cus xpianum populum decessoris
exemplo & ab hęreticorum furore re habuit.

Hodecedente collegambeate memo
ri fisiinnumscientemquidpro
ossetgloriosemaneret· Sirntegra
&inmaculata&quidsit usq per ue
neranteatholicefideiornamen
taseruare &intellexisumusei nec
columbesimplicitatęnecastutiã
fuisseserpentisleuimusfrs kmi
uelutprescifuturorumcitouos
eiusprelidio defenditur· Jnhoc
enimde dnō nō aliter disputat
quamipsedese quamdeipso
apostoli tradiderunt quispri
uenianusignoro quinonsolum
adtritos nollegat sed&conte
ritallegantes nonsolumelisos
nonalleuat sedetiam stantes
conantur elidere· Nonsolum
dispersanoncollegit sedcollecta
dispergit· quamuisnoncontere
possitdnō mensdicatanecsli
dit quiscaturcute celestinec
sciaturbadispergi· Aperteenim
dilectionisuīę quodsinelacri
mis nonpossumus dicere· nuntia
musmouit disputatorsūr pre
liumueritatisantiqi fideiintu
lemanus· Jnpugnatapls pro
phetasrespuit ipsiusdnīnrī de
sedicente uerba nonsequitur·
Cuiusreligionisuelquibs legib;
sepmundicat· abususnouus
&ueteritestamento namintellecto
figuresrespuit &interpretatum
nonrecipit ueritatem· Aliterdeniq;
xpidinrītractatarcha num quamfi
deinrīę patiturSacramentum quod
reuerentessecutusest· Omiscatholi
cus disputator nemoenimaliter le
gionidedituraliter dexpōsentit· quā
desoluit ipsesentiri· Mouthancsāgri
legam questionemsamosatenuspau
lus· camīę aputantiochiampreesset
ecclām· sedeundesedetuifragiliter
presidebatsacerdotem catholicorū
sententię unadeiecitsemperenimabs
adendisuntquicontur bantanimā
xpianis&proarbitriosuo euangelio
uerentes dōstrucificare nonpossit·
excolendaestuinea quameiusposi
sessoragnoscat certumestquodra
tionesententiarum namnouitates de
malogtę amore decedant· Dumsibi
nonnulli uoluntacuti perspicaces
uiderigquerunt· quinouiproferant
unaaputanimos imperatorempo
ralemacaminstgta consequantur·
sedquisumquam ueramgtam dū
sibisapiensuidetur obtinuit· Dsenim
nīr infirma mundielegit uticon
fundatfortia &sapientes per
motifeulinaconfudit· quisdeman
disapientiaglorietur nisiquiscf
ciesse demandounaestgta sicutapls·

Qui gloriatur in dño glorietur · non
ne quidurō esset nanq; urō nil q̄d
credimus credat audemus nisi hanc
sententiā conuenire rei cui tal facta
est · Cum sē dicat sapiente profes
quippe stultā ait illum quem discim
et se sapientiam uirtutem q; nescire
nescire enim se eaq; discutit confite
tur · Hec hanc dilectionē amere tur
ania ueritatis erraſſe q; uix p̄ inqui
est uia nanq; uideatur perdidisse
deprehendimus secum · Interdum
esse sinistra disputatione pru
dentem interdum latentem qui
busdam cuniculis & sua uenena
celantem & cum oportuerit nos
sequere sententiam prudentissimi
salomonis nullus a deuis in pru
dentiam preberę responsum ·
Ne similę scientes simus sua demus
tamen uta pl̄os nobis aut prophe
ta nobiscum sequatur necum
omnib; solus occurrit solus ab
omnibus refutetur uobis uero
de illis uigilandum est ut inimici
predicationib; rēlissatis maior
enim uobis sollicitudo est mera
pecta m uobis ecc̄le q; aduersa dicunt
habeant labori sinduciam · Quod
aduersarius foris possitos incen
sit quidi sperſa propugnaculis
semurorum defensione tuantur
nesciente ferie quia mutuo est hos
tis · Sed in hoc uite tam o bello in hoc
domestico prelio fide uobis mu
ruus est quecontra per fidiam spa
lib; sereliſ ipsa defendit seruem
hanc que nr̄a seruata custodia
per hanc firmamentum nr̄m dñi
est adq; per fugum eripidem ne
peccatorum quib; in fluctu posi
tis conuenit dicere · Dñe liberanos
perimus a duo! nuncc̄ti & omnes
quid ēuenerit dño nr̄ sermo uer
tendus est dicat fortasſis aliquis
ordinem non esse seruatum
uolumus & nos ut ratio postu
labat habere uerba uobis cum
sē deorum cura maior obtinat
quo uolumus in commune seruā
rę · Quib; utiq; ducibus illos pro
fide stare credamus scī & dō
a mauilis fr̄is & quo ep̄imen
cyrilli per filium meum possi
domum diāconum ad me direxi
relatio eam uos agi loquitur po
test in ęcta membra agere qui
eius capitanon peperit non uos
ista disceruent maior gl̄a est
in labore maiore quia certami
nis qualitas facit premium
qualitatem legistis enim uobis cū
Quo dhis quale gratię certauerit
coronatur · unde ador natio

nrs uobis debetur que & pusilla
nimes & duriter resistentibus
necessaria est & firmus possint
esse quercrante numquam nr̄i
regis arma uincantur probatio est
hominis temptatio xpiani quippe
cum patientia sicut legimus ope
ratur & hac specie nascitur que
neminem scriptura sponsente
confudit Unde & fr̄s k̄mi quia
consolatio ura & dō est cum corpo
raura hoc est uos ipsos uincat at
uero aptus hostias exhibetis repug
nantes nolite deficere dat ille
uirtutem qui per aptum dicit nos
monentes esse nos uoluntate ar ma
tatos ire esse habetis exemplas cō &
quolim seminantes in lacrimis
in gaudio messuri sunt in futura
non amat dns̄ nr̄ seruum nisi ex
perimentum probatum xpia
nos animos rerum pale ra semi
per exercet curritte ut uos uincat
dn̄i in uice meam transeatis Dolo uos
ab aduersarius comprehendi opor
tere dicit apls̄ que uidemus for
titudinem fidem que non nisi
campum ostendit difficile est
totus coronari premia nonni
si laboribus deferuntur nolo sa
lutis galeam capiti ura deponat
nolo sel uricam fidei exuat

Quando eum xp̄i milite profitetur
nr̄i no nobis bella mouerunt sta
mennr̄i dicendi sunt quod adhuc cum
transisse rupto federe sentiamus
nr̄m est tanto est pedes habere mani
festum hierusalem uolumus uobis gres
sus esse profectus neumquam sacer
plum simile dicamus uestigia mouen
antur sequantur cammalo dia
bolus quisque ex eo esse cognoscunt
Uos fili dilectissimi apparetis quia ex
fructibus uultis unumquemque cog
noscimus sollicitissimum mentem consola
mini pusillorum infirmos quoq;
suscipite confirmante eos non uos
seducat impietas sed bono & malo
pro qualitate sui tenete sententia
Uitantes prava que sunt recta lau
dantes abominatio est enim dō
salomone dicente qui squis uel us
tum pro iniusto uel pro iusto di
cit iniustum nulla est tribulatio
tēmpramenti sitiantes oculos per
eminem premium quinichil con
uenit ante ponit clamat hymni
dicus si aduersus esse castra consis
tent spe illuminatio sua illius sibi
penitus non timendo si certamen
cum gentibus habere cisset eunq;
magna uictoria superasse quos
semper habuerit inimicos quam
tacienda uictoria est ubi

sacerdotes predicationem atata
catholicorum factus est persecutor
Contra pacem propriq; omnibus
sentiens quem euangelii dñi quodante
fuerat persecutus fact uest pos
tea predicator deser tus est impi
us disputator scos pú post quam
mipsum spūs sensit aduersa meri
to superfuisse audiet nobis samue
lis uerba quę sāl tunc ad ipsodicta
ta sunt sacerdotes sepa retted-
nere regnet in hl hec ille meruit qui
se dum in agendis direb; precepta
core mpsit Quid hic pene debeō
quisuum addñm maiestatis sur
rexit quare nanc uestrum est
carare quod cum q: uel nullus fecit
Sed his prestare medicinam quiet
sermones auditis ant firmis nanc
frate uestra qui sic cum uulter
mo demonstrat iam ceci disse ui
demus qui quid quid in nobis intulit
ferte patienter in dixit immunis
in dixit exalia in iuris nunc passus
est quem suscepisse pro nobis ho
minem dolere tur unde nullus de
fleat Quid quid in aliquo urm fa
cere mollitus est patientię uobis
adq: constantię formo stephanus
primus xpūs fecit exitat plebs in
hunc predicantes tributum per fi
dēs rum nec tamen idoneus xpi
cometacuit quo uidebat excla
mabat inter fruentes in ereligio
nis inimicos uidere se apertos q
los & filium hominis propter
quem talia patebatur stare ad
dexteram dī longume et ire per
singulos qui tam uel morte uel
confessione mercatus unt habe
tis magnam nīrorum tempora m
quietis ecdę electibeate recorda
tionis athanasii alexandrine
ecdę prudentissimi sacerdotes
exemplum cui non consolatio
sit illius tollerantia cui non spon
faciat eius expeccata reuersio
ei citur arrio per sequentes
se dre uocetur dño per sequen
tes passus est carcere passus
angustias nec mirum siur apos
tolicus se passus est quib; se apls
gloriatur exercitatus in his ta
men omnib; secatus est illum
quisibi in tribulationib; sepla
cere tes tatur fugatur illum
in nos tris partib; roboratus
est Denique hinc reintegratur
stratus & inhac sedere quiet com
munionis inuentaquam semper
catholicus subuenitur nec tamen
sensi in tribulationibus lassitu
dinem qui factus est in per secu
tione confessor Unde xpianorū

nullus imlazum sibi temporalem
defendere debet auxilium. Quia
eorum nemo queulendo timeamus
ne regione bonorum hoc est illa
quam nram patriam uolumus
colemur illud est nr̄m illud per
petuum illud eternum nr̄m
non est enim unde transitur
sed illa aerea nr̄a sunt que sper
certissima pollicetur. Sunt autē
dicente apostolos hec que oculos
uidit aures audiuit nec in cor ho
minis ascendit qui precepit dñs di
lgentabyse. Hec amen uelad rem
puto eius uideatur ualere sententiā
prouocari. Aperte sedi nr̄e sanc
te auctoritati nullam seu epīm con
se professione aliqua xp̄iana um
quam est eorum uel eius similibus
& quos alia predicare cepit uel
loco suo uel communionem deiec
tis sunt uel electum uel excommu
nicatum uideri sedi nr̄e com
munionem & fuerunt & hucusq;
perdurant quia neminem uel
dicere uel remouere potuerat
qui predicans talia utebatur igi
tur presens ser mo in commu
nem complectatur magis hac
magis roborate & confidentes
in dñō non moueamini quin
immo & media munitissimi

tatibus aliorum tamen nobis il
lic commendamus infirmos ubi lic
uidetur ipse medicus egrotare cui
tamen uoluntas ad hoc possumus
subuenire. Nam cum ad sc̄m fra
trem & quoep̄m meum cyrillum
responsa congrua mittere ém.
& hec per karissimum possidoniū
eius diac̄ & huius etiā de quo agitur
dirigenda ab eodem fr̄e meum
scripta mentis sumus & quanta
in tanto negotio propemodo pre
sentia necessaria uideatur uice
nr̄am propter marina uel terrena
spatia ipsi co fr̄i meo cyrillo de
legantes memoribus iste longitudi
nis occasione grassetur. Vestra
men apostolico sco oculo habentes
ser mo ne meo eidem sensum & intea
dem sententiam et cote perfecta
ut sicut legimus permanentes usq;
in finem salui esse possitis. Sit autē
notum uobis sub qua diffinitione
litteras miserimus ipsa senten
tia huic epistole fecimus subter
adnecti. Aperte igitur hanc nr̄am
sententiam ut nisi de dō exp̄nro
ea predicet que romana & alexan
drina & uniuersalis secta tenet
sicut & sca constantinopolitana
recta ad te usq; optimete nuit hanc
perfidiam nouitate que hoc quod

ueneraui ſſcriptura coniungit
niteriſ ſeparari intra decimam
diem a primo innotescenti tibi hu
uſ conuentionem diem numeran
dum deposueriſ Aperta & ſcrip
ta professione damnaueriſ
abuniuerſali ſte eccl̃e catholi
ce communione detectum.
EXPLICIT CELESTINI PAPAE

INCIPIT DECRE TORVM PAPAE LEONI NVM XLIII

I. Ut nullus ep̃i ſeruus alterius ad of
ficium clericatus promoueat.

II. Ut quicumq; ad ſacerdotium uel
ad uiduarum matriculam habentes
numerosa dconiugia promoti fue
rint a bec̃ deo ſiaſticis officiis ſer
ceantur.

III. Quod aurum non ſolum dignos exigere
non debeant ſed nec laicos christianos.

IIII. Ut de rebus nec ſuo nec alieno nomi
ne foenus exerceat.

V. Ut ſi quis ſacerdotum contra inter
dicta fecerit a ſuo ſubmoueatur officio;

VI. Quod plurimi macheti uigil uerta
pape leonis in urbe deiecti ſunt.

VII. Quod in die epiphaniorum prohibea
tur baptiſmum celebrari.

VIII. Quod omnia nobiſ rerum ordinem
per incantationem dn̄i nr̄i ſalua
toriſ ſacramenta digeſta ſunt.

VIIII Quod in baptiſmo moriſ renun
cia interfectione peccati & ſepul
tura inuitetur trina demerſio &
ab aqua ſſ eleuatio ſit ut dum reſur
rectio de ſepulchro.

X. Quo dbeatus petrus in die pente
coſten uiros ſum cr̄as mille ba pti
zauit.

XI. Quod duo tantum tempora idem
paſcha & pentecoſten ad bapti
zandum a romani ſpontifices ob;
ſint prefixa.

XII. Quod omni tempore hic que nece ſſ
ſitate mortis urgentur debe
ant baptizare.

XIIII Un de ſicilliatenſi anniſſingulis
epiſtromas ociandi ſynodo inde
ſimulanter occurrant.

XIIII Quod omnes cuiuſ libet ordinis
ecc̃ſie ſi quis hereticis communio
miſcuerit regreſſus a decli am
ineo gradu quo erat ſine promo
tione per gradu quo erat ſine
promotione permaneat.

XV. Quod non habeantur epi quod nec
dere ſi eligi nec populus exquiſi
uit ſi quas tamen ctia bhi ſupſe
uſo epiſ ordinatur rata porteſt
ordinatio ea luſ exſtere.

XVI Quodpbr̃ iuuenc̃ diac̃ crimaliquocr̃i
mine decect̃ fuerunt nonpos
sipermanus inpositionis peni
tentiamgerẽ.

XVII Quoddiac̃ sicatep̃s & pbr̃ cessare
debeatabopere coniugali nec
repudiareconiugia.

XVIII Quodaliusituxoraliudconcu
binamnecerret quisquis filiã
suaminmatrimoniotradide
ritetquihabetconcubinam.

XVIIII Quodnonsitconiugiduplicatio
quandoancillareiecta axor
adsumitur.

XX Debisquicommunionepriuant̃
& eammoriuntur.

XXI Debisqupenitentiamagerediffer̃.

XXII Quodoporteatcumquperinlia
tisuentiamposcitetiamaliciis
abstinere.

XXIII Quodpenitentinullanegotiatio
nislucraexercerentconuenie̅.

XXIIII Quodamaliciamsẽcularempoſt
penitentiamredireneondebeat.

XXV Quodadulescentisiurguenteperi
culopenitentiamgessituxoris
remedioſustinere.

XXVI Quodsipropositomonachidefe
rueritpublicasitsacrisfactionepurgandus.

XXVII Quddpuellaquenoncoacta uir
ginitatispropositumsuscepertum
peccantsinupsterunelicetnondum
fuerit consegrate.

XXVIII Debisquidubitantutrumbaptizan
dissint necesseeteos baptizari.

XXVIIII Quodeosquisẽbaptizatosagnoscunt
sedinimicaprofessionenesciuntpeni
nullinpositionemsuscipiconueniant.

XXX Debisquiconuiuiogentiliumẽesecũ
immolaticiususisunt.

XXXI Quodsemperthessalonicensesyriaſti
tesuicesapostolicesedisimpleuerit.

XXXII Utmetropolitanisuasuraseruetur.

XXXIII Utmetropolitanonnonlaicinonbiga
minonuiduarumnuptiisedmi re
prehensibilesordinentur.

XXXIIII Quodsubdcarnaleconuiuiumdenegẽt.

XXXV Utnullusinuitusordinetur epc̃s.

XXXVI Utmetropolitanisepc̃s ridedecto
quemelectordinetursep̃m adthessa
lonicensempontificemrefferat.

XXXVII Utbiziannosingulosep̃orumcona
lia celebrẽntur & si res difficilesem
per ferit que nonpossit thessalonicen
sisiudicioterminariadromanum.

XXXVIII Utsiquisepc̃s suamdeserensciuitatẽm
maioreambitucausaspetieritsed
solum&obtinere nonpotuerit
seddesuacarere.

XXXVIIII Utnullamalienumdmaudeatsuo
epõnonprebente consensu.

XL Utsinetocandisprouincialibusepc̃is adthe
ssalonicensẽ pontificemoderatio.

·xl.i· Ut non amplius abstinatur conferue
concilii tempore quam diebus xv. reme
moretur epi & si interea os fuerit
orta contentio cuncta romano pon
tifici subiectorum insinuatione
pandantur.

·xl.ii· Quod debeant femine que captiuarum
suis aliis nupserant regressiorib;
prioribus copulari ut suum unus
quisque recipiat.

·xl.iii· Quod non uideatur esse culpabilis
qui uxorem capitis sortitus est.

·xl.iiii· Ut si uir de captiuitate reuersus uxorē
incontinentia offensus non fuerit
& uoluerit eas recipere habeant
liberam facultatem.

·xl.v· Ut si mulier ex priore marito fred
dire noluerint uel ut mi qi com
munione ecclie priuanda sint.

·xl.vi· Captos terrore uel famem compul
sicibos immolatos edere peniten
tia concedenda.

·xl.vii· Quod hi qui ad idolatriam baptis
mi uelum uel metu coacti sunt pe
nitentie sint subleuandi remedio
rationis simul & etatis ceterarum
que necessitatum habeatur solli
cita consideratione respectus.

·xl.viii· Ut hi qui ab hereticis baptisma sola
scilicet sanctę inuocatione firmentur.

·xl.viii· Leo epc̄s mauris de conuersatione &
disciplina canonum ne indebite &
inordinate ad clericatum aliquid
presumat accedere.

EXPLICIT TITULUS PAPE LEONIS.

INCIP. PAPE LEONIS DECRETA.

LEO EPS̄ URBIS ROME UNIUERSIS EPIS
per campaniam picenum tusciam
& per diuersas prouincias constitu
tis in dn̄o salutem.

Ut nobis gratulationem faciat ecclesiarum status ab ri dispositione po
situs. Ita nos leui nos mer ore con
tristat quotiens aliqua contra
constituta canonum & ecclesiastice
disciplinam presumpta uel com
missa cognoscimus. Que si nonqua
debemus uigilanti recensemus
illi quinos speculatore esse uo
luit ex casare non possumus per
mittentes sinceram corpus ecclie
quod ab omni parum macula
custodire debemus ambiendum
in probacogitatione fedari cum
ipsa sibi membrorum per dissi
mulationem compago congruat.

UT HULLUS EPISCOPORUM SER
UUM ALTERIUS AD CLERICATUS OFFI
CIUM PROMOUERE PRESUMAT.

·i· Admittantur passim ad ordinem
sacrum quib; nulla natalium
nulla morum dignitas suffragatur.

& quadominissuis libertatem
consequimini meporuerunt ad
falsigisacerdotiu tamquam seru
lisuilitas hunchonoremcapiat
prouehuntur & prouaridoposse
creditur Quidominosuonecdū
probare seporuit duplo exq; in
hacparte reatuserit Quod & sa
crum ministerium talisconsor
tiuilitatempolluitur & domina
quantumadinlicitę usurpationis
teneritatem pertinere et iurasol
uuntur Abhisitaquefrēs kīm om
nesurę prouincię abstineant sa
cerdotes & nontantumabhis sed
abaliisetiam quioriginalia utali
cui conditioni obligatisunt uolu
mustemperari nisiforte eorum
pertinaxautuoluntasacceserit
Quisaliquidsibineosuindicantpo
testatis debere emmessemanusab
aliis quidiuinemilitię fuerit adgre
gandus utcaeteris dominicis quib;
nomeneiusadscribitur nullisne
cessitatis uinculis abstrahantur

VTQUICUMQUEADSACERDOTIUMUEL
UIDUARUM MARITUMUEL HABENTES
NUMEROSA CONIUGIAPROMOTI
FUERINTABOMNIBUSECCLESIASTICIS
OFFICIIS ARCEANTUR

II Qualisuerocumunicanq; confratue
rit natalium honestas & morum
esse debeat sacrialtarisministerio
sociandus & apostolus nos docen
te & diuina preceptione didicimus
& canonum regulis aquibus pleros q;
fratrum declinasse & penitus de
uiasse repperimus Hamconstat
adsacerdotium peruenisse uiduo
rum maritos quosdam etiam qui
b; fuerint numerosa coniugia &
adomnem licentiam uita libeor ad
sacrumordinempassim pacefac
tisadytib; fuisse permissos contra
illam beati apostoli uocem quatali
b; exclamat dicens unius uxoris uirū
& contra illud antiq; legis preceptum
quoddicitur & cauetur sacer
dos uirginem uxorem accipiat
Non uiduam Non repudiatam hoc
ergo quicumque talesamisisunt
abecclesiasticis officiis & sacerdo
talinomine apostolicę sedis auctoritate iubemus arceri Hebocenim
sibipoterunt uindicare cuius capa
ce perhoc quodillis obstiterat non
fuerunt huius discussionis coram
nobis specialiter uindicantes
Utsiquaforsitan dehis commissa
sunt corrigantur necliceat ul
tra committi & ne equa excusatio
de ignoratione nascatur quam
quam ignorare num quamali
cuerit sacerdotem quidcanonū

regulis fuerit definitum. Haec ergo
ad prouincias uras per innocentiū
legitimum & se genuinos fratres &
coepiscopos nros scripta direximus.

Utquemala pollicitatione nos frustentur
radicitus euellantur & messem
dominicam zizaniam nulla cor
rumpant. Fraenimis fructum ube
rem quesunt sincere prestabunt.
Sic eaque nata mise gerere emendare
consuerunt diligentius sanpatent.

QUODUSURAM HOMSOLUMCLERI
CI EXIGERE HOMDEBENT SEDNEC
LAICIXPIANI.

III. Nec hoc quoque preterendum
esse diximus quos damnat pis
lucri cupiditate captos usura ria
exercere pecuniam & fenore uel
le dilescere quod nos non dicam in
eos qui sunt in clericali officio con
stitutos sed & in laicos cedere qui
xpianos sedicie cupiunt. condolem
quidum dicari ac riusineo qui fue
rint confutati decernimus ut omnis
peccandi portunitas adimatur.

UTCLERICUS NEC SUO NEC ALIENO
NOMINE FOENUS EXERCEAT.

IIII. Illud etiam duximus premonendū
ut sicut non suo ita nonalieno no
mine aliquis clericorum exerce
re fenus adtemptet. indecens enim
est ere mentuum commodis alienis
impendere. Foenus autem hoc solū
aspicere & ercere debemus utqd
hic misericorditer tribuamus
abeo dno quimultipliciter & in
perpetuum mensura tribuet
recipere gaudeamus.

UTSIQUIS SACERDOTUM CONTRA
HEC INTERDICTA FECERIT A SUO
SITOFFICIO SUBMOVENDUS.

V. Hoc itaq; admonitionē adonum
tiat quodsiquis fratrum
contra hec constituta uenire
temptauerit & prohibita fue
rit ausus admittere a suo seno
uerit officio submouendum.
Nec communionis nre futurum
esse consortem quisocius esse
nuluit disciplinę. Nequidquero
sit quod pretermissum a nobis
forte credatur omnia decre
talia constituta. Tam beatere
cordationis innocentii quam
omni decessorum nrorum que
de ecclesiasticis ordinibus & ca
nonum promulgata sunt dis
ciplinis. Fraatura dilectione
custodiri debere mandamus.

Ut siquis illa committere uenia
sibi deincepsnouerit denegari.

Dat. vi. id octb maximo iterum
& paterno conss.

LEO EPISCOPUS ECCLESIIS PER ITALIE PROUINCIAS CONSTITUTAS IN DNO SALUTEM.

In consortium uos nre sollicitudinis adhocamus ut uigilancia pastoralis nequid diabolice licere possit astucie commissis cubigre gibus diligenter ius consulatis ne his quidnimis misericordia reuelante per nram curam a dominis obiib; morbus abigitur. nec dum uobis premonitis & adhuc quidagatur ignaris per uram sedis per gat ecclesias & suarum furtim ca niculos inueniat latebrarum.

Ne quod a nobis in urbe extingui tur tenebrosis a putuos fradi cibus semine tur.

QUOD PLURIMI MANICHEI CUIGI LANTIA PAPE LEONIS IN URBE ROMA DETECTI SUNT.

VI Plurimos impietatis manichee sequaces & doctores in urbe in uestigationis nre reppe rit uigilan tia diuul gauit auctoritas & cen sura cohercuit. Quos potuimus emendare corre eximus & dum narent manicheum cum predi cationibus & disciplinis suis. Publica mendacia pfessione & manus sue conscriptione compulimus & ita de uorag ine impietatis sue confessos penitentiam conce dendo leuabimus. Aliquantiuero quia se demerser ant ut nullam his auxiliantis posse remedium sub uenire subditi legibus secundum xpi anorum principum constituta ne sem gregem suacontagione pol luerent per publicos iudices per petuo sunt exiliore legati. & omnia que cum inscriptur is quam in occul tis traditionibus suis habent pro fana uel turpia ut nosset populus quid refugeret aut uitaret. oculis xpiane plebis certamini festatione probabimus a deo utipse quieorum ducebatur episc. A nobis uitentus proderet flagitiosa insidiosis y s ticis que teneret. sicut gestorum uos seriet poterit edocere adin structionem enim uram etiam ipsa direximus. Quib; electis omnia q anobis deprehensa sunt nosse poteritis & quia aliquanto debis quo ne absoluerentur ar tior reatus inuoluerat cognouimus aut fugisse. Hanc addilectionem uram epistolam misimus ut ef fecta certior scita sura sollicitus agere dignetur & cautus. Nec ubi manichei peruersitatis homines plebes uras facultate dele dendi & huius sacrilegii

possint inuenire doctores. Aliter
enim nobis commissos regere non
possumus. nisi hos quos sunt per dito
res & per diti. Zelo fidei dominice
persequamur & a sanis mentibus ne
pestis hec latius diuulgetur seueri
tate qua possumus abscidamus. un
de ortor dilectionem uram obtes
tor & moneo ut qua debetis & pote
stis sollicitudine uigiletis a diuer
tizandos eos necubi occultandi se
repperiant facultatem. ut enim
habebit ddo digne remunerato
ris premium. Quid ligenti us quod
ad salutem cõmisse sibi plebis pro
ficiat fuerit exsecutus. Tra an
te tribunal dñi de reatu negle
gentie se non poterit excusare.
Quicumq; plebem suam contra
sacri lege persuasionis aucto
res noluerit custodire. Dat. iii.
kl. febr. theodosio. xviii & albino
conss.

LEO EPISCOPUS PER SICILIAM CONSTITUTIS INDĪGNOS SALUTEM.

Diuinis preceptis & apostolicis
monitis incitamur ut pro om
nium ecclesiarum statu impigro
uigilemus effectu. ac si quid usquã
reprehensionem inueniatur
obnoxium. cleri sollicitudine
aut abignorantie imperitiam
aut a presumptionis usurpatio
ne reuocemus. Manente enim
dominice uocis imperio quo bea
tissimus apostolus petrus inter
nare petitione mystice sanctio
nis imbuitur. & q̃ pio bes qui x̃pm
diligit pascat. ipsius sedis cui per
habundantiam diuine gratie
pr̃esumus reuerentia coar
tamur. ut periculum de fidei
quantum possumus declinemus
ne professio summi apostoli
qua se amorem dñi esse testa
tus est. non inueniatur in ob
quia neglegenter pascens to
tiens commendatur gregem.
conuincitur summum non a
mare pastorem.

QUOD PROHIBEATUR IN DIE EPI PHANIORUM BAPTISMA CELEBRARI.

·VII· Cum ergo mihi de ar ritate fra
ternitatis tue
sollicito certis indiciis innotue
rit uos ineo quod inter sacramen
ta fidei principale est ab apostoli
ce institutionis consuetudine
discrepare. ita ut baptismi sacra
mentum numerosius in die epi
phanie quam in pascha liter tem
pore celebretur. miror uos
uel predecessores uros tam in
rationabilem nouitatem ausus

parepotuisset. Et confuso tempo
risueriusquemysterio nullam es
se differentiam crederetis inter
diemquoadoratusest xps a magis
& diemquoresurrexit xps amor
tuus. Quodculpamnullomodo potu
issetis incidere si andecongregatio
nem honoris accepisti. in delegem
totius observantie sumeretis & ba
tia apostoli petri sedis quę ab is acerdo
talis mater est dignitatis esset. ec
desiasticę magistra rationis acu
su suo sregulis recessisse. minore
posset equanimitate tolerari.

Si aliqua commonitionis mę incre
patio precessisset nunc autem
quia non deseparatur correctio
ser uanda est mansuetudo ut
licet uix ferenda sit in sacerdotib;
excusatio que pretendat insciem
tiam. malumus tamen & censu
ram necessariam temperate
& ratione uosa pertissime ueri
tatis n seruere:

QUOD CUNCTA NOBIS PER ORDINĒ
RERUM PER INCARNATIONEM DNI IHV
SALUTIS SACRAMENTA DIGESTA SUNT.

VIII Semper quidem in ecclesia catho
dimansit humani generis incom
mutabiliter preordinata repa
ratio. Sed dum redemptor noster dn̄s
dn̄m̄r̄m temporaliter gere
darum in incarnatione uerbi sup
stitit exordium. Unde aliud tempus
est quod adnuntiante angelo bea
tam uirgo maria fecundam sper
spūs scī concepit & concipit aliud
quos alua integritate uirgine
a puer edit us exaltante gaudio
celestium ministrorum pasto
ralibus indicatur. aliud quod hos
tia pro eo legalis offertur. aliud
cum res magnificentia tenui
sideris incitati in bethleem abo
riente perueniunt & adorant
paruulum mystico munerum
oblatione uenerantur. Hec idem
sunt dies quib; impio herodi ordi
nato diuinitus in egyptum trans
latione subtracta est. Inter has
autem dispensationum uarieta
tes accedant augmenta corporta
crescit dns sicut euangelistate sta
tur profectib; etatis & gratie
per diespasche in templum hie
rusalem cum parentibus suis uenit
& cum abesset a societate rede
untium sedens cum senioribus
& inter admirantes magistros
disputans inuenitur rationem
que mansionis sue reddens. Quid
est inquid quod querebatis me
nescie batis quod in patris mei o
portet me esse significans eius

esse filium cum esset & templum.
Iam uero cum nam ministros maioribus ap
tius declarandus baptismum pre
cursor sui iohannis expectat quid
dixerit seu fremuerit ambiguum.
quando baptizato dnō ihū spūs scūs in
columbe specie super eum descendit
& mansit audita de celis patris uoce
dicentis tu es filius meus dilectus
in te bene complacui. Que omnia deo
quanta possumus brevitate per
strinximus. Ut noverimus dilectio
nem ē uniuersos xpi discipulos nume
ris consecratos fuisse uirtutibus
& incunctis eius actionibus
sacramentorum mysteria coru
scasse. Sed aliter quidque signis
denuntiat aliter rebus impleri
nec quecumque numerantur
moperibus salvatoris ad compu
tum esse pertinere baptismatis.
Nam sicut illa q; post beati iohan
nis lauacrum ad nōm gesta cognos
cimus sub indiscreto honore
colamus. Omnia tempora con
tinuatis esse deputanda festis
quia omnia sunt plena mirac
lis uerum quia xpi sapientie &
intellectus. Ita apostolus & to
tus eccl̄e eruditur magistros
ut in xpiana observantia nihil
inordinatum nihil patere tur
esse confusum. Discernende
sunt cause sollemnitatem & in
omnibus institutis patrum
principum quorum ratio
nabilis seruanda est dissensio
qua non aliter unus grex &
unus pastor sumus. Hinc quem
admodum apostolus docet.
Idipsum dicamus omnes simus
autem perfecti in eodem sen
su & in eadem sapientia.

QUOD IN BAPTISMO MORS PRO
CEDAT INTERFECTIONE PECCATI
ET SEPULTURAM TRIDUANAM
IMITETUR TRINA MERSIO
ET ABAQUISELEGATIO SIT UEL
ET RESURRECTIO DE SEPULCHRO.

VIIII.

Quam uis ergo & illa que ad
humiliatem & illa que ad
ad gloriam pertinent xpi
unam concurrant ad eq.
personam totumq; quod in
illo & uirtutis diuine est &
infirmitatis humane ad nr̄ę
reparationis rendat effectū
proprietatem in morte cru
cifixi & in resurrectione mor
tui potentiam baptismatis
nouam creaturam condere
uetere ut in renascentibus
& mors xpi operetur & uita
dicente beato apostolo aug

nor atq; quicquid aliud baptizati
sumus consepulti enim sumus cū
illo per baptismum in mortem
ut quomodo surrexit xp̄s a mor
tuis per gloriam patris ita &
nos in nouitate uite ambulem
sicut enim complantati facti sumus
similitudini mortis eius si
mul & resurrectionis erimus
& cetera quę latius magister
gentium ad commendandum
sacramentum baptismatis
disputauit ut appareret & ex
huius doctrine ęcclę regenera
ti filii hominum & in diuinū
adoptandi illum diem & illud
tempus electi sint quo per simi
litudinem formam q; mysterii
eaque geruntur in membris
his q; in ipso sunt capite gesta con
stet esse complenda. Cum baptismatis
regula & mors interuenit in
terfectione peccati & sepul
tura antiquam imitatur
primam demersio & ab aquis le
uatio resurgentis instar est
de sepulchro. Ipsa igitur ope
ris qualitas decet celebrande
generaliter gratie dei nostri
mum meum esse in quo ordi
nat hę uirtutis muneris & spe
ciei actionis ad cuius rei confir
mationem plurimum mutuatur
quod ipse dñs ihs̄ xp̄s post rea quā
resurrexit & ita mortuis discipulis
suis in quib; omnq; ad ecclesiarum
presules est docendarum & for
mam & potestatem tradidit
baptizandi dicens. euntes docete
omnes gentes baptizantes eos
in nomine patris & filii & spūs
scī. ❡ Deq; utique eos etiam ante
passionem potuisse & interuere
nisi proprie uoluisset intelligere
generationis gratiam & sua resur
rectionem cepisse. Addatur sane
huic obseruantię etiam pentecostes
& aduentus scī spūs sacrata sollemni
tas quę de paschali festis pendet arti
culo. & cum ad alios dies alia festa
pertineant. Hec semper ad eundem diē
quo resurrectionem dñi electe insignis
occurrit reporrigens. quodam modo
auxiliantis gratie manum & eos
quos ad die paschę aut molestia infir
mitatis aut longinquitas itineris
aut nauigationis difficultas in
terdixit. inuitans ad quib; libet
necessitatib; impedita desiderii sui
effectum dono scī spūs consequen
tur. Ipse enim unigenitus dei uni
fide credentium & in uirtute
operum nullam inter se & spm
scm uoluit esse distantiam quia

nulla est aduersitas sinnatura dicens.
Rogabo patrem meum & alium paracletum dabit uobis ut uobiscum sit
in eternum spm ueritatis & iterum
paraclet⁹ autem spūs scūs quem mittet
pater in nomine meo ille uos do
ceat omnia & suggerat uobis omnia que
cumq; dixi uobis & iterum cum uene
rit ille spūs ueritatis ille dirigat uos
in omnem ueritatem. Cum itaque
ueritas xp̄s sit & spūs scūs spūs ueritatis
nomen q; paraclitus atque q; sit proprium
nondissimile est festum ubi unum est
sacramentum.

QUOD BEATUS APOSTOLUS PETRUS IN
DIE PENTECOSTES VIRORUM TRIA
MILIA BAPTIZAVERIT.

X. Hoc autem nos non ex nr̄a persuasione
defendere sed ex apostolica auctoritate seruare satis idoneo probamus
exemplo. Sequentes beatum apostolum petrum qui in ipso die quo omnē
credentium numerum promissus
spūs scūs repleuit aduentus. tria
milium populorum sua predicatione conuertit ad lauacrum baptismatis consecrauit. quod sic scriptura que apostolorum actor actus
continet fideli historia docet dicens. his auditis compuncti sunt corde & dixerunt ad petrum & reliquos apostolos quid faciemus uiri fr̄s.
Petrus uero ad illos. paenitentiam
inquid agite ut baptizetur unusquisq;
ur̄m in nomine hū xp̄i in remissionem peccatorum uestrorum & accipietis donum sci spūs. Vobis enim est
repromissio & filiis ur̄is & omnibus
qui longe sunt quoscumq; aduocauerit dns dns ur̄. aliis etiam plurib⁹
uerbis testificatus est & exortabatur eos dicens. Saluate mini a generatione ista praua. qui ergo receperunt sermonem eius baptizati
sunt & adpositae sunt in illa die
animae circiter milia.

QUOD HEC DUO TEMPORA IDEST
PASCHA ET PENTECOSTES AD BAPTIZANDUM A ROMANO PONTIFICE
LEGITIMA SINT PREFIXA.

XI. Vnde quam manifestissime patet
baptizandis in ecclesia electis.
Hec duo tempora de quibus locuti sumus
esse legitima dilectionem ur̄am
monemus ut nullos alios diebus huius obseruantie misceatis.

QUOD OMNI TEMPORE HII QUI INFIRMITATE MORTIS URGUENTUR.
IDEST EGRITUDINIS OBSIDIONIS
PERSECUTIONIS ET HUIUSMODI
DEBEANT BAPTIZARI.

XII. Quia sunt alia quoq; festa quibus
multa honorem dire reverentiam debeatur principalis tamen

& maxime sacramenti cuſtodienda
nobiſcum ſit ecclie traditionalis exem
platio omnium dicatur licentia qua
mbaptiſmo tribuenda quolibet tem
pore periclitantibus ſubueniatur.
Iccirco in hac duali feſtiuitate ſe cone
xas ſibimet adq; cognatas incolumi
& in pacis ſecuritate degentium
uiuere uota differimus. ut in mor
tis periculum in obſidionis diſcri
mine in perſecutionis angustiis in
mare naufragii. Hullo tempore
hoc uere ſaluti ſingulare preſidiu
cuiquam denegemus. ſiquis autem
epiphanie feſtiuitatem in que in uo
ordine debito honore uenerandae eſt. Ob hoc eſtimat priuilegiu
habere baptiſmatis qua hoc quida
putant quod in eadem die ad hoc
baptiſmum ſcī iohannis accederet
ſcī illius baptiſmi alia gratiam
alia fuiſſe rationem. nec adeundē
pertinuiſſe uirtutem quam per
ſcm ſpm renaſcuntur. de quibus
dicitur. qui non ex ſanguine neq;
ex uoluntate uiri ſed & dōnati
ſunt. Dns enim nulli us indigens
remiſſione peccati. nec querens
remedium renaſcendi. ſicuti uti
baptizari quomodo & uoluit cir
cumcidi. hoſtiam que proſe emun
dationis offerri. ut quiſ actus
erat. & mediere ſi a cura poſſet ſolui
aut fieret & ſublege quam non uenerat
ſoluere ſed implere & implendo finire.
& ſicut beatus apoſtolus predicat dicens.
finis autem legis xps ad iuſtitiam omni
credenti baptiſmi autem ſui uim ſe con
didit ſacramentum. Quia in omnibus
primatum tenens ſe docuit eſſe prin
cipium. & tunc regenerationis poten
tiam ſanxit. quando de latere ipſius
profluxerunt ſanguis redemptionis
& aqua baptiſmatis. Sicuti ergo uetus
teſtamentum nouo teſtificatio fuit
& lex per moſen data eſt. & gratia
autem & ueritas per ihm xpm fac
ta eſt. ſicut diuerſa ſacrificia unā
hoſtiam reformarunt. & multo
rum animalium occiſio illius immo
latione finita eſt. De quo dicitur
ecce agnus dei. ecce qui tollit peccatū
mundi. ſic & iohannes non xps ſed
xpi precurſor. non ſponſus ſed ſpon
ſi amicus fuit adeo fidelis & non ſua
querens ſed q; ihūxpi. ut ſe profite
retur ad ſoluenda calciamenta
pedum eius indignum. qm ipſi quidē
baptizare et in aqua impaenitentiā.
Ille autem baptizatus eſſet in ſpū
ſcō & igni qui duplicis poteſtatem
& unam redderet & peccata con
ſumeret. Hiſitaq; frēs kmi tot
actantis & ſi rentibus documentis

quibus omnia ambiguitate submota
euidenter agnoscetis in baptizan
dis electis quis secundum apostolicā
regulam & ecclesiastici seruandi
& ieiunii sciscandi & frequentib;
sunt predicationibus inbuendi.
Duo tantum tempora ideſt pascha
& pentecosten esse seruanda hoc
uere indicimus caritati apostro
licis institutis nullus alterius re
cedatis exemplu quia multum poſt
accesse non poterit si quis quam
apostolicas regulas in aliquo cre
diderit neglegendas.

CTSI DECIMA TERTIA EST PERANTHIS
SINGULIS DE EPISCOPIS AD DIEM III KL
OCTŪBR ROMAM SOCIANDI SYNODO
INDISSIMULANTER OCCURRANT

XIII. Quarum illud primitus per cuncto
diacon cordissime unitatis exi
gimus ut quia salubertime a cis
fratribus constituitur meis bmos
inannis singulis debere esse con
uentus. Termino semper ex uobis
ad diem III kl octb romam frater
no concilio in sociandi indissimu
lanter concurrant. qm adiuuan
te gratia difficultas poterit pro
uideri & in ecclesiis xpi nulla scan
dala nullina scantur errore.
cum coram beatissimo petro
apostolo id semper commune
tractandum sit. ut omnia ipsius
constituta canonum que decreta
apud omnes domi sacer inuiolata
permaneant. Hec autem quem
spirante dño uobis insinuanda
credimus per fratrem & coepor
nros uacillum & paschasinum
adurā uolumus notitiam per
uenire. quibus referentibus cog
noscamus quam reuerenter
uobis apostolice sedis instituta
seruentur. Dat. XII kl novemb.
calopodio & ardabure consl.

QUODOMNIS CUIUS LIBET ORDINIS
CLERICUS QUI CATHOLICAM DESERENS
HERETICE SE COMMUNIONIS COMMIS
CUERIT SIA DECCLESIAM REVERSUS
FUERIT IN EO GRADU QUE ERAT
SIBI PROMOTIONE PERMANEAT

XIIII. Leo epūs urbis rome. ianuario
epō aquileiensi. Lectis fraternitatis tuę litteris ago rem fidei
tuique molimina uera mus ag
noauimus congratulantes tibi
quod ad custodiam gregem xpi
pastoralem curam uigilanter
exequeris ne lupi quis ubi speciosum subintrarent bestiali
sentia simplices quosque della
cerent & non solum ipsi nulla
correctione proficiant sed
etiam eaq; sunt sana corrūpant.

quodupere apostolice obtinere fal
lacia dilectionem tuam duximus
commonendam insinuantes ad
animepericulum pertinere si
quis quam debuit quamobrem in here
ticorum atq; scismaticorum se
ta delapsus & se ab eorumque here
tica communionis contagione
macularit: retinuerit inconmu
nione catholica sine professione
legitime satisfactionis habeatur.
Scire uero nos minime & spiritalime
dilectionem tuam plenum esse: ut si
ue presbiteri siue diaconi uel sub
diaconi aut cuius libet ordinis cle
rici qui se correctos uiderint uolunt
atq; ad catholicam fidem quam iam
pridem amiserant & ursum re
uertere ambiunt priuilegio errorem suos
& ipsos auctores errore damnati
se sine ambiguitate faceantur.
& scriptis; prohibet etiam peremptis
nulla sperandi superfit occasio
necullum membrum talium pos
sit societate uolari. Cum per
omnia illis professio propria
coeperat obbiare circa quos
etiam illam canonum constitutio
nem precipimus custodiri ut
in magno habeam beneficio si
adepta sibi omnis per promotio
nis inquinamenta ordines
stabilitate perpetua maneant: sita
menterata tinctione non fuerint
macula aliqua leuem apud dm noxam
incurrit quidem talibus ad sacros
promouendos ordines iudicari re-
quod sicum grandi examinatione
promotio concedatur. In cuius pari
multo magis non debet licere suspec
tis proinde dilectionis cuius deuo
tione gaudemus iungat curam suam
dispositionibus nris & decet operam
ut circumspecte ac celocuter imple
antur que a decessoribus incolumitate
& laudabiliter suggesta sunt & sa
lubriter ordinata. non aut eem du
bitet dilectio tua nos si quod non
arbitramur neglecta fuerint
que procuratio diaconorum & pro
fidei integritate decernimus
ue hementius commouendus
quia inferiorum ordinem cal
pe ad nullos magis referende
sunt quam addecessores neglegen
tes quere ctores quamuis tamen
nutriunt pestilentiam dum
necessaria dissimulant adhibe
re medicinam. Dat. xmkl iun
olympio & ardabure coss.

LEO RUSTICO EPISCOPO

narbonensi subditis responsio
nibus & a deo instructa rescrip
tis epistolas fraternitatis tue

quas hermes archidiaconus detu
lit libenter accepi diuersarum
quidem causarum conexione mul
tiplices. sed nonita patientie le
gentis onerosas. ut aliquid earū
inter concurrentes undiq; solli
citudines fuerit preter missū
unde toti⁹ sermonis tui alliga
tione concepta & zelus in episco
porum honoratorum que exa
mine confecta sunt recenseret.
Saumiano & leoni presbiteris
actionis tuę intelleximus fidu
ciam defuisse. nec esse iustam
superesse querimonia quise
abincoatis disceptationib⁹
sponte subtraxerint. Circa
quosquam formam quamue
mensuram debeat tenere iusti
tiae tuae relinquo moderamini tuo
dens tamen caritatis hortatus
& sanandi egris spiritalem debe
as adhibere medicinam. & dicen
te scriptura. Noli esse nimium iust⁹
nec plus mitius agas cum esse quę zelo pu
dicitie uidentur. modum & cessisse
uindicte. ne diabolus quem capit
adulteros de adulteriis exultet
ulteribus. Miror autem dilectio
nem tuam in tantum scandalorū
quorumq; occasione nascentium
aduersitate tibari ut a causa non
episcopatus laboribus preopta
rete dicas. & malle in silentio ad
quę odio uitam degere quam in his
q; tibi commissa sunt permanere.
Dicente uero dño. beatus qui per
seuerauerit usq; in finem. unde
erit beato perseuerantia nisi de
uirtute patientię. Nam secundū
apostolicam predicationem.
omnes qui uoluerint in xpō pię
uibere persecutionem patientur
que non inerat tantum compatienda
est. quod contra xpianam pietatem
autterro aut ignibus agitur aut
quibus cumq; supplicijs cum per
secutionem sęuitiam subpleant.
& dissimilitudinis morum & con
tumacię inobedientium & malig
narum telaluguarum. Quib⁹
conflictationibus cum omnia
sempermembra pulsentur. &
nulla apiorum portio a conflicta
tione sit libera. Ieaut periu
lum echoftia careant nec lauor est
quietem fluctus maris nauem diri
gere. si guber nator abs cadat qui
a bmsidijs lupo rum custo diet obes
si pastorum cura non uigilet. qui
demq; latronibus obsistet & furi
bus. si speculatorem in prospec
tu explorationis locatum ab
intentione sollicitudinibus

amor quietis adducat· permanendum ergo est nobis· ne credito & vilabore susceptio constanter tenenda est iustitia & benigne prestanda clementia· Odio habeantur peccata non homines corripiantur timidi tolerentur infirmi· & quod seuerius castigari necesse est· non seuientis plectatur animo sed mendentis· & si uehementior tribulatio incubuerit· Nos ita expauescamus quasi illa duersitati propriis uiribus resistendo· Cum & consilium nrm & fortitudo sit xps· & sine quo nihil possumus per ipsum cuncta possimus· Qui confirmans predicatores euangelii & sacramentorum ministros ecce inquid uobiscum sum omnibus diebus usq; ad consummationem seculi· & iterum hec inquid loquutus sum uobis ut in me pacem habeatis· Et in hoc autem mundo tribulationem habebitis· sed confidite quia uici mundum quo pollicitationes quas sine dubio manifestae sunt· nullis deuemus scandalis infirmari· ne electione dei uideamur ingrati· Cuius potentia sunt adutoria quamuera promissa de consolationibus autem dilectionis eius quas separatim conscripteras archidiaconus eius detulit quid sentiendum sit inter presentes opportunius quereretur· si nobis conspectus eius copia prouenire et· nam cū quedam interrogationis modum uideantur excedere· intellego eas colloquii aptiores esse quam scriptis· quia sicut quedam sunt que nulla possunt ratione conuelli· ita multa sunt que aut pro consideratione etatum aut pro necessitate rerum oportet temperari illarum pro condicione seruata· ut in his que uel dubia fuerint aut obscura· id nouerimus sequendum quod nec preceptis euangelicis contrarium nec decretis sanctorum inueniatur aduersum·

INCIPIUNT ADINQUISITIONES EIUSDEM EPI SUBIECTA RESPONSA·

QUOD HOMINES HABEANTUR EPI QUOS HEC CLERUS ELEGIT HEC POPULUS EX QUISIUIT HEC PROUINCIALIS EPI CONSECRARUNT· SI QUIS TAMEN CLERICI AB IPSE UDO EPI SORDINANTUR ETATA POTES ORDINATIO TALIS EXISTERE·

XV. Nullaratio sit ut uincere possint habeantur qui nec a clericis sunt electi nec a plebibus expetiti· nec a prouincialibus episcopis cum metropolitani iudicio consecrati· unde cum

sepe quesitio de male acceptohonore nas
catur· quia ambigat ne quaquam iscis
esse tribuendam quod non doceatur
fuisse conlatum· si quis autem deri ci
abiectis pseudoepiscopis mei sae eccle sius
ordinatisunt· quia dpropriosepos
pertinebant &ordinatio eorum
consensu &iudicio presidentium
facta est potest erat a habere i tau t
in pis sis ecclesiis perseuerent· aliter
autem una habenda est creatio
que neclocofundata esse nec auc to
ritatem munita·

Q uod pbr̄is aut diaconis sinhali
quo crimine prolapsi fuerint
non possint per manus inposi
tionem penitentie remedium consequi·

·XVI· Alienum est a consuetudine eccle
siastica ut quin presbiter ali
honore aut diaconi gradum fuerint
consecrati· huiusmodi aliquo
suo per manus inpositionem penite
dium accipiant penitendi quod si
ne dubio apostolica traditione
descendit· Secundum quod scriptum
est· sacerdos si peccaverit quis ora
ut pro illo· Unde huius modi lap
sis ad promerendam misericordia
di· priuata est expectanda sa cer dos
ubi illis atis factis si fuerit digna
sit etiam fructuosa·

Q uod diaconi sicut epi ētes;
cessare debent a debere coniuga

·XVII· Licitum est presbiteris diaconibus
ex continentie eademest alteris
ministeriis que episcopis atque
presbiteris quicumesse nt laici
siue lectores licito &uxores duce
re &filios procreare potuerunt·
se dum a predictos peruenerint
grados ciae pti s non licere quod
licuit· Unde ut de carnale fiat
spiritale coniugium· oportet
eos nec dimittere uxores &quasi
non habeant sic habere quo &sal
uasit caritas conubiorum &cel
sete operatio nuptiarum·

Q uod· aliud sit uxor aliud
concubina· nec debet quis quis
filiam suam in matrimonio hiū
concubinam habenti tradere·

·XVIII· Non omnis mulier uxor est uncta
uxore fieri quia nec omnis
filius here se est patri nupciarū
autem fēdera inter genuos sunt
legitima· &inter equales &multo
prius hoc ipsum dño· conferuene re
quamin itium romani iuris exis
teret· Itaque aliud est uxor aliud
concubina· sicut aliud dant illa· aliud
libera propter quod et ia ma post
olus ad manifestandum harū
personarum discretionum

testimonium ponit exgenesi· ubi dicitur· abraę· ecce ancillam· & filium eius· non enim heres erit filius ancille cum filio meo ysaac· unde cum secum haberet nuptiarum ritu ab initio constitutas sit· ut preter sexum conjunctionum que haberent in sexpi ecclesię sacramentum· Dubium non est eam mulierem non pertinere ad matrimonium in qua docetur naturale non fuisse mysterium· Igitur cuius libet loci decreti sibi quam suam uir habuerit concubinam· in matrimonium dederit· non ita accipiendum est quasi cum coniugato dederit· nisi forte illa mulier· & ingenua facta & dotata legitimę & publicis nuptiis honestata uideatur· patrem non arbitrio uiri sed ignorantie carere culpa· simul & ea quę uiris habebantur· in matrimonio non fuerunt· quia aliud est nupta aliud concubina·

QUOD NON SIT COITUS DUPLICATIO QUANDO ANCILLA BELIALA UXOR ASSUMITUR·

XVIII Ancilla matrona habierem & uxorem certe ingenuam si accipere non duplicatio coitus sed prouectus esse honestatis· cui panda sit· sine ullarum negligentia sed non poenitus desperanda· ut crebris cohortationibus· incitati quod necessarię expediuerunt fideliter exequantur· nemo enim desperandus est· dum in hoc corpore conseruatus est· quia non numquam quod diffidentię aetatis differtur consilio maturiore perficitur·

DE EXCOMMUNICATIONE PRAEVARICATIS ET DE DEFUNCTIS·

XX Horum causam iudicio reseruandam esse meum est· manifestum· ut reatu uel obitu· usque ad communionis remedium differatur· nos autem quibusdam non communicamus· mortuis communicare non possumus·

DE HIS QUI PENITENTIAM AGERE DIFFERUNT·

XXI Dissimulatio hec potest esse nonde contemptu esse remedii· sed de metu grauius delinquendi· unde penitentia quę delata est cum studiosius petita fuerit· non negetur· utquomodo ad indulgentię medicinam anima uulnerata perueniat·

QUOD OPORTEAT EUM QUI PROHIBITIS DEHINC POSCIT ETIAM MULTIS LICITIS ABSTINERE·

XXII Aliud quidem est donata ultra reposcere· aliud propriis profectionis amore contemnere· sed inlicitorum uenam postulantem oportet eos

licitis abstinere Dicente apostolo
omnia licent sed non omnia expediunt
unde si penitens habens causam quam
neglegere forte non debeant & melius
expetit quis ecclesiasticum quam foren
se iudicium

QUOD PENITENTI NULLA LUCRA
NEGOTIATIONIS EXERCERE CONVENIAT

XXIII Quis lucri negotiantem autex
cusat aut arguit quia est ho
nestus questus & turpi acrumna
men penitenti utilius dispendia
pati quam periculis negotiationis
obstringi quia difficile est inter
mentis que commercium non in
teruenire peccatum

QUOD AD MILITIAM SECULARE
POST PENITENTIAM REDIRE
NON DEBEAT

XXIIII Contrarium est omnino eccle
siasticis regulis post penitentie
actionem redire ad militiam se
cularem cum apostolus dicat
nemo militans deo implicat se ne
gotiis secularibus unde non est
liberalaqueis diaboli qui se militia
mundana voluerit implicare

QUOD ADULESCENS SI IUGUENTE
QUOCUMQUE PERICULO PENITENTIAM
GESSIT ET NON SE CONTINET UXO
RIS POTEST REMEDIO SUSTINERI

XXV In adulescentia constitutus si iu
guente autmetu mortis autcap
tiuitatis periculo penitentiam
gessit & postea timens lapsum
incontinentie uenialis copule
uxoris eligit necrimen fornica
tionis incurreret reuniti dicitur
fecisse uenialem sine re coniugē
nullam omnino cognouerit Inquo
tamen non regulam constituit
namsecundum ueram cognitionē
nihil magis congruit quipeni
tentiam gessit quamconstat
perseuerans & mentis & corporis

QUOD SI QUIS PROPOSITUM MONACHI
DESERUERIT PUBLICE SIT PENITENTIE
SATISFACTIONEM PURGANDUS

XXVI Propositum monachi pro
prio arbitrio autuolunta
tem sui ceptum deserino potest
absq; peccato quodenim quis uobis
deo reddere undequireuocat a sancta
sanctitatis professione admilitiā
uel adnuptias deuoluitur est publi
ce penitentie satisfactione pur
gandus est quia & si innocens militia
& honestus potest esse coniugium
electionem meliorum deserui
se transgressione est

QUOD PUELLE QUE NO NOLENTE SED VO
LUNTATE PROPRIA ET PROPRIETATIS PRO
POSITUM SUSCEPERUNT DELINQUAT

cum nupserint etsi nondum
fuerant consecrate

XXVII Puelle que non parentum coac
te imperio sed sponte ac co
nsilio virginitatis propositum
atq; habitum susceperunt si post
ea nuptias elegunt prevari
cantur etiam si nondum eis
gratia consecrationis accessit
cuius utique non fraudarentur
munere si in proposito perma
nerent.

De his quibus dubium et utrū
baptismum perceperint nec
ne est utrena scantur.

XXVIII Si nulla exstant indicia inter pro
pinquos aut familiares est nulla
inter clericos aut alienos quibus
de quib; queritur baptizati fuisse
doceantur agendum est ut renas
cantur ne manifestum sit eos
Inquib; quod non ofenditur gestū
ratione non sint: ut videatur itera
tum quia autem possunt meminis
se quod ad ecclesiam uenie bant
cum parentibus sui possunt recor
dari an quod a beorum parentib;
dabatur acceperint sed si hoc etiā
ab ipsa memoria alienum est con
ferendum eis uidetur quod cel
latum esse nescitur quia non te
meritas interuenit presumptionis
ubi est diligentia pietatis

Quod eos qui sebaptizatos aghos
cunt sed in qua fide nesciunt
per manus impositionem
susceptos confidat

XXVIIII Hi autem de quib; scriptum est non
sebaptizatos nescimus sed cum
fideles fuerint quos baptizaverit
senescire profitentur unde quo
quilibet modo formam baptisma
tis acceperunt baptizandi non
sunt sed per manus impositionem
ut recipiant spiritum sci quam ab hereticis
accipere non potuerunt catholi
cis copulandi sunt.

De his qui in conuiuio gentilium
ex sacrificiis immolaticiis usi sunt

XXX Si conuiuio sole gentilium et esca
immolaticia usi sunt possunt
recipi manus impositione impar
gari ut de incerto a bidolothio abs
tinentes sacramentorum xpi pos
sint esse participes si autem aut
idola adorauerunt Aut homici
dii uel fornicationibus contami
nati sint ad communionem eos
nisi per penitentiam publicam
non oportet admitti.

Quod semper Thessalonicensis
antistes diocesa postolice sedis
impleverit.

.xxxi. Leo episcopus urbis rome. Anastasio epō thessalonicensi. quanta fraternitatis tuę. abeatissimi petri auctoritate commissa sint. & qualia etiam nrā tibi sabore sint credita siuera ratione perspicere. set iusto examine ponderaris. multa possumus deinuicte tibi sollicitudinis deuotione gaudere. qm̄ licuit precessoribus nr̄is precessoribus tuis Iraetiam ego dilectionis tuę priorū secutus exemplum. uicesimo moderaminis delegauī curam. qua universis ecclesiis principaliter ex diuina institutione debemus imitator nr̄ę mansuetudinis ad uitanda et longe unquam a nobis prouincia presentiam. quodammodo nr̄ę uisitationis impenderet & continenti opportuno quę prospecta promptum tibi esset ingerere. quid in quibusq; rebus uel tuo studio componere. uel nr̄o iudicio reseruare. nam cum maiora negotia & difficiliora causarum exitus liberum tibi esset. subinde sententiae expectatione suspendere. nec ratio tibi necessitas fuit. Indquod mensuram tuam excedere deuandi. abundanter enim apud remonitorum scripta nr̄orum quib; redeo omnia actionum tenperantia frequenter inferuximus. ut commendatas tibi per ecclesias per exortationem caritatis ad salubritatem audientię prouocaret. quia & quidam plerumq; existunt inter negligentes uel desides fratres. quę oportet maiore auctoritate curari. sic tamen & adhibenda correctio ut semper sit salua dilectio. unde & beatus apostolus paulus ad ecclesiasticum regimen timotheū imbuens. dicens. seniorem ne increpaueris. sed obsecra ut patrem. ut iuuenes. ut fratres. anus ut matres. iuuenculas ut sorores. omnimoda castitate. quę moderatio siquib; cum̄q; inferioribus membris ex apostolica institutione debetur. quanto magis fratribus & coepiscopis sine offensione reddenda est. ut licet nonnumquam accidant. quę in sacerdotalibus sunt reprehendenda personis. plus tamen ergo corrigendos agat. ueni uolentia quam seueritas. plus exhortatio quam commotio. plus caritas quam potestas. sed absit ut quę sunt quę rumor. non quę xp̄i ihū facile ab hac lege discedatur. & dum dominari. magis quam consulere

subditis placet honorantiaz sup
bam & quod prouisum est ad con
cordiam tendit obnoxiam quod
ut necesse habeamus tradicere
non deparuo animi dolore proce
dit me ipsum enim quodammo
do trahi culpam sentio cum te
tradi tibi regulis immodice
discedisse cognosco quisitis ex
aminationis parum diligens eras
meae saltem fame parcere de
buisti neq; tuo tantum facta
sunt animo ut uiderentur ges
tauadico relegat frater meas
paginas nras omnia que ad eccl
esiastica maiorem apostolicae sedis
presulum scripta percurrat
& uel ame uel a predecessoribus
meis inuenierit ordinatum quod
ate cognouimus esse presumptu
ose namq; ad nos came pis pro
uincie tue frater nr atticus
uester sepius metropolitanus
antistes & de indignissima
quam pertulit lacrimauli
actione conquestus est coram
adstantibus diaconibus qui
querelles flebilibus nihil con
trare ferendo eas inobsistere
bantur fide non curam remon
strabant legebatur quoq; inlite
ris eius quas dom diaconus ei
detulerunt quod frater atticus
diuersa contra quod ius
[illegible] fieri
[illegible]
diuersarum fuerint ad eius
uoluntate sententia ad rosa ma
subgestarum retractatione
ferentur ut remotis ambigui
tatibus quod ds placeat decer
natur. Ad hunc enim finem
omnem effectum mentium
quod dirigimus ut quod ad unita
concordie & quod ad custodiam
pertinet discipline nulla adiscen
sione uiolenter. Nulla desidia
neglegatur. & tegitur fr dilec
tissime & eos fratres nros qui de eius
offenduntur excessibus cui
tamen non similis sit omnibus
materia querellarum orror
& moneo ut que pie sunt ordina
ta salubriter que disposita
nulla concertatione turbent
unusquisque proximo suo pla
ceat in bonum aedificationem
nonere impotentie unitatis nre
firmaeque compago pacis nos sed
inseparabilem soliditatem

culum karitatis adstringeret
quod sicut in uno corpore multa
membra habemus omnia autem
membra non eundem actum ha
bent. ita multi unum cor pssumt
in xpo singuli autem alter alte
rius membra conexio totius cor
poris unam sanitatem unam
pulchritudinem facit & haec
quidem conexio totius corporis
una animitatem requirit sed pre
cipue exigit concordia sacerdo
tum quib; & si dignitas commu
nis non est tamen ordo generalis
est. q̄n & inter beatissimos
apt̄os insimilitudinem honoris
fuit quedam discretio potestatis & cum omnium par esset di
lectio unitamen data uidetur ut
ceteris preminere de qua for
ma episcoporum quoque est
ortta distinctio & magna ordina
tione prouisum est. ne omnes
sibi omnia uindicarent sed es
sent in singulis prouincus singu
lis quorum uitra fines haberetur
prima sententia & rursum qui
dam in maioribus urbibus consti
tuti sollicitudinem eius susci pe
rent ampliorem per quos ad
unam petri sedem uniuersalis
recte cura confluere et nichil us
quam a suo capite sibi esse pre
latum. sed obedientiam quam
exigit et ipse dependat.
& sicut non nulli graues honeris
sarcinam ferre ita non audent
alii importabilem pondus im
ponere discipuli enim sumus
humilis & imitis magistri dicen
tis. Discite a me quia mitis sum
& humilis corde & inuenietis
requiem animabus uris. iugū
enim meum suaue est & onus
meum leue est. Quod quomo
do experiemur nisi & illud
obseruantia meniat.
Quod idem dñs ait qui maior est
ur̄m erit minister ur̄. quia ut̄
se exaltauerit humiliabitur
& qui se humiliat exaltabitur.

eonicete epo aquileg̃nsi
salutem. Regressus ad nos
filius meus addō datus sedis
nr̄e dia dilectionem tuam po
posciisse memorauit ut debi
auctoritatem apostolice sedis
acciperes que quidem magna
difficultatem diiudicationis
uidentur adferre sed prom
spectione temporalium ne
cessitatum adhibenda cura
tio est ut ueul nora que aduer

sione hostilitatis inlata
sunt religionis maxime
ratione sanentur.

Cum ergo p bellicam
cladem & per gra
uissimos hostilita
tis incursus taq dedi
dicatis diuisa esse co iu
gia. Vt abductis in
captiuitatem uiris.
feminæ eorum re
manserint destitutæ,
quæ uiros pro prios
aut interemptos puta
rent aut numquam ad
monitionem crederent
liberandos & maliorŷ
coniugium solitudine
cogente transierint.
Cumque nunc statuto re
rũ auxiliante dño in me
liora conuerso non nulli
eorŷ qui putabantur pe
risse remearint merito
caritas tua uidetur ambi
gere quid de mulieribus

quæ aliis iuncte sunt uiris
nobis debeat ordinari sed quia
nobimus scriptum adño iungitur
mulier uiro. & iterum precepti
gnouimus ut quod deus iunxit homo
non separet. necesse est ut legitima
rum fœdera nuptiarum redinte
granda credamus & remotis malis
que hostilitas intulit unicuiq; id quod
legitime habuit reformetur. Omniq;
studio procurandum est ut recipiat
uiri quisq; quod proprium est.

QVOD NON PROBETUR ESSE CULPABILIS QUI UXOREM CAPTI IN MATRIMONIO VIDETUR ESSE SORTITUS.

Nec tamen culpabilis iu
dicetur et tanquam
alienarius peruasor
qui personam eius mariti
quam non esse æstimaba
tur adsumpsit. Sic enim
multa quæ adeos qui in cap
tiuitatem ducti sunt perti
mebant unus alienum transi
re potuerunt. & tamen ple
num iustitiæ est ut his dem
reuersis propria reformentur. Quod si immanci
pia uel magis aut etiam
domibus ac possessionibus
rite seruatur. quanto magis

inconiugiorum redin
tegratione faciendum
sit ut quod bellica neces
sitate turbatum est .
pacis remedio refor
metur .

Utsi uiri de captiuitate regressi intemperantia uxorum offensi non fuerint . et uoluerint eas incoiugium recipere liberam habeant facultatem

xlviii

Et rideo si uiri post longa
captiuitatem reuersi
ita indilectionem
suarum coniugum perse
uerent . ut eas cupiant in
suum redire consortium .
O mitendum est & inculpa
bile iudicandum quod ne
cessitas intulit & restituen
dum quod fides poscit .

Utsi mulieres adprio res maritos reducere uoluerint . uel ut impiae ecclesiasticae communionis pribandae sint .

Si autem aliquae mulieres
ita posteriorum uiro
rum amore sunt captae
ut malint his coherere quã
ad legitimum redire consor
tium . merito sunt notan
de ita ut ecclesiastica
communione priuentur .
quae dere excusabili conta
minatione criminis elegerunt . Ostendentes sibi
met ipsa incontinentia
placuisse quod iusta re
missio poterat expiare .
Redeant ergo in suum sta
tum uoluntaria redinte
gratione coniugia neque
ullomodo adobprium
male uoluntatis traha
tur quod conditio necessita
tis extorsit . Quia sicut
hae mulieres quae reueren
ti aduiros suos noluerunt
impiae sunt habendae .
ita illae quae in affectum
& dõ initum redeunt me
rito sunt laudandae .

De his autem xpianis
qui inter eos aquib:
fuerint captiuati
immolaticis cibis ad serun

runtur esse polluti.
Consultationi caritatis
tue hoc etiam respon
dendum esse credidimus
ut penitentie satisfac
tione purgentur.
Que non tam temporis
longitudine quam cor
dis compunctione pensanda
est. Siue hoc terror ex
torserit. siue famis
suaserit non dubitetur
abolendum. cum huius
modi cibus religionis
uenerationi sit sumptus.

Nuero de quibus simi
liter dilectio tua
nos credidit consulendos
quid teneandum baptis
mum uel metu coacti

uel errore traducti sunt.
Et nunc se contra catholice
fidei sacramentum egisse
cognoscunt. ea esse custodi
enda moderatio. que inso
cietatem nisi penitentie remedium.
et impositionem episcopa
lis manus communionis re
cipiant unitatem. tempo
ra penitudinis habita me
deratione tue constituen
da iudicio. ut conuersorum animos in spe certis
esse de uotas. pariter etiam
habentes. etatis similis
imbecillium. periculorum
quorumque aut egritudi
num respicientes necessi
tates. in quibus si quis ita
grauiter anxietur.
Ut dum adhuc penitet
de salute ipsius desperetur
oportebit eum presbiterum
sollicitudinem commu
nionis gratia subuenire.

[illegible]

am hii qui baptismum
ab hereticis acceperint

cum baptizati ante non fu
issent sola scī spī inuocatione
p impositionem manuum
confirmandi sunt. quia
formam tantum baptismi
sine sc̄ificationis unctione
sumpserunt. Et hanc re
gulam ut scītis seruandā
in omnibus ecclesiis prædi
camus ut lauacrū semel
initium nulla iteratione
uioletur dicente apostolo
Unus dñs una fides unum
baptisma cuius ablutio
nulla iteratione temeran
da est. sed ut diximus sola
sc̄ificatio spūs sc̄i inuocanda
ut quod ab hereticis nemo
accipit a catholicis sacer
dotibus consequatur. hanc
autem epistolam nostram
quam ad consultationem
tuæ fraternitatis emisi
mus. Ad omnes fratres
& conpuinciales tuos epōs
facies peruenire. ut omnium
obseruantiæ data p sit auc
toritas. Dat xii. kl
aprilium consŠ. maio
rano.

umde ordinationibus
sacerdotum quæda
apud uos inlicita usurpata
crebrior ad nos commean
tium sermo perferret.
Ratio pietatis exigit ut p
sollicitudine quam uniuer
sæ ecclesiæ & diuina insti
tutione dependimus. rerū
fidem studeremus agnosce
re uicem curæ nr̄æ p ficis
centia nobis. & consacer
doti mō potentio dele
gantes. qui secundum scrip
ta quæ p ipsum ad uos dire
ximus de episcopis quorum
cui pabilis sere batur elec
tio quid ueritas haberet
inquireret. nobisque
omnia fideliter indica
ret. Unde quia idem
plenissime notitiæ nr̄æ
cuncta reseranit. & sub
quibus qualibusque rec
toribus quædam xp̄i ple
bes in partibus p uinciæ
cæsariensis habeantur
sincera nobis relatione
pate fecit necessarium fuit
ut dolorem cordis nr̄i.

quo ꝓdominicorum grege
periculis estuamus datis
nunc quoque addilectionē
uestram litteras ꝓmere
mus. Miramur tantum
apud uos per occasionem
temporis inpacati. aut
ambientium presumpti
onem aut tumultum ua
luisse popularem. ut in
dignis quibus que & longe
extra sacerdotale meritū
constitutis. Pastorale
fastigium & gubernā
tio ecclesiæ deferretur
non est hoc consulere po
pulis sed nocere. nec pres
tare regimen sed augere
discrimen integritas
enim præsidentium
salus est subditorum.
Principatus autem quem
aut seditio contulit aut
ambitus occupauit etiā
senioribus atque actib.
non offendit. ipso tam
initio sui est ꝓnitiosus
exemplo & difficile est
ut bono perageantur exitu
quæ malo sunt inchoata
principio. Quod si in qui
buslibet ecclesiæ gradibus
quidentur scienter que curan
dum est. ut in dñi domo
nihil sit inordinatum ni
hilque prepostorum quan
to magis elaborandum est
ut in electione eius qui supra
omnes gradus constituitur
non erretur. nam totius
familiae dñi regnus & ordo nutabit
si quod requiritur in corpore non
sit in capite. Ubi est illa beati
pauli apostoli per spm dictata
præceptio qua in persona timo
thei omnium xpi sacerdotum nu
merus eruditur & unicuiq; nrm
dicitur. manus cito nemini imposueris
neq; communices peccatis alienis.
Quid est cito manus imponere
nisi aut ætatem maturitatis
aut tempus examinis aut
meritum oboedientiæ aut
experientiam disciplinæ sa
cerdotalem honorem tri
buere non probatis. & quid
est communicare peccatis
alienis. nisi talem effici
ordinantem qualis & ille
est qui non meruit ordinari.
Sicut enim boni operis sibi
comparat fructum qui rec
tum tenet in eligendo sa
cerdotem iudicium rta gra

ui semetipsum afficit.
damno qui insuum colle
gium adsumit indignum.
Nonergo incauus quam ꝑ
sona preter mittendum
est quod institutis gene
ralibus continetur.
Nec putandus est honor ille
legitimus qui fuerit con
tra diuine legis precepta
conlatus. Dicente enim
apostolo inter alias electi
ones regularis episcopus
ordinetur. Quem unius
uxoris uirum fuisse aut
esse constiterit tam sa
crata semper habita est
ista preceptio. Ut etiã
demulierē sacerdotis eli
gendi eadem intellegetur
seruanda condicione for
te illaque insocietatem
eius ueniret. Quali
non habuisset uxo rem
alterius uiri essē ꝓpta
coniugium. Quis igitur
tolerare audeat quod in
tanti sacramenti ꝑpe
tratur iniuria. Cum
huic magno uenerandoq:
mysterio ne diuine qui
dem legis statuta desuerit.
Quibus euidenter est dis
finitum ut uirginem sa
cerdos accipiat. & alte
rius thorum nesciat
coniugis. que uxor futu
ra est sacerdotis. Si ergo
etiam in ueteri testa
mento hæc sacerdotaliũ
coniugiorum forma
seruata est. Quanto
magis sub euangelii gra
tia constitutis apostolicis
debemus seruire præcep
tis. Utquamlibet
quis bonis moribus predi
tus. & scis operibus in
ueniatur ornatus. Nequã
quamtamen ue ad diaco
nii gradum uel ad presbi
terii honorem. uel ad
episcopatus culmen ascen
dat. Si adipsum non unius
uxoris uirum aut uxorem
eius non unius uiri fuisse
clarueriť. Monente
uero apostolo atque dicen
te. Hi autem proben
tur primum. & sic mi
nistrent. Quid aliud in
tellegendum putamus nisi
ut in his quæstionibus non
solum matrimoniorum

castimoniam sedetiam
laborum merita cogite
mus. Ne aut abaptismo
nobellis aut a seculari
actu repente conuersis
officium postulare cre
datur. Cum & omnes
gradus militie xpiane
de incrementis & fec tum
debeat estimari. An
possint cuique maiora com
mitti meritobeatorum
patrum uenerabiles sanc
tiones cumdesacerdotum
electione loquerentur.
Eosdem ut idoneos sacris
administrationibus cen
suerint qui multo tempore
& singulos officiorum gra
dos quecti. & experimen
tum sui gbabile prebuis
sent. Unicuique testi
monium uite sue ac tum
que suorum ratio gbibe
ri. Sicenim adhonores
mundi sine suffragatio
temporis sine meritola
boris indignum est quenim
& notari ambitus solent.
Quos & uitatis documenta
non diubant quam diligens
& quam prudens habendaest
dispensatio diuinorum mune
rum & celestium dignita
tum ne inaliquo apostolica
& canonica decreta uiolentur.
Et his ecclia dñi regenda cre
datur. Quilegitimarum
institutionum nescii & totius
humilitatis ignari non abin
simis sumere sed a summis
uolunt habere principium.
Cumualde iniquum sit et
absurdum ut in periti ma
gistris nouiantiquis eru
des preferantur emeritis.
Indomoquidem magna sicut
apostolus dissert necesse est
ut uasa diuersasint. quedā
aurea & argentea. quedam
uero lignea & fictilia. sed
horum ministerium pmate
rie qualitate discernitur.
nec idemest pretiosorum
usus & uilium. Naminor
dinata erunt omnia si ficti
lia aureis & ligneapresen
muntur argenteis, sicut
autem in ligneis & fictilibus
eorum hominum species
figuratur qui nullis ad hac
uirtutibus nitent. Ita in
aureis et argenteis hi sine
dubio declarantur qui per

longe eruditionis ignem. et
per fornacem diuturni laboris
& cocti aurum p̃batum. et
argentum purum esse meruerunt. quibus si merces prae-
uotione non redditur omnis
ecclesiastica disciplina resolu-
tur. Omnis ordo turbatur
dum in ecclesia qui nullum subi-
erunt ministerium. per
uerso electorum iudicio
indebitum optinent principatum. Cum ergo inter
uos tantum ualuerint aut
studia popularium aut
ambitus superborum. ut
non solum laicos sed etiam
secundarum uxorum uiros
aut uiduarum maritos ad
officium cognoscamus pasto-
rale p̃ uectos Nonne aper-
tissime exigunt causae ut
ecclesiae in quibus ista com-
missa sunt iudicio se ueriore
purgentur. & non solum in
tales praesules. sed etiam
in ordinatores eorum ultio
competens proferatur.
Sed circumstant nos hinc
mansuetudo clementiae hinc
censura iustitiae. & quia
in uniuersis sedis apostolicae
pietate ita mam temperare
debemus sententiam,
Ut trutinato pondere
delictorum quorum utiq;
non una mensura est quae
dam credamus ut cum
tolerandaquedam uero
paenitus amputanda.
Eos enim qui uel secundas
nuptias inierunt. uel ui-
duarum se coniugio socia-
runt. nec apostolica nec
legalis auctoritas sacer-
dotium obtinere per-
mittit. & multo magis
illum si fuerit in uestro
iudicio confutatus. qui
sicut ad nos relatum est
duarum simul est mari-
tus uxorum. uel illum
qui ab uxore dimissus alte-
ram duxisse perhibetur.
Ceteros uero quorum p̃
uectio hoc tantum repre-
hensionis incurrit. Quod
& laicis ad officium episco-
pale delectis sunt. neque
& hoc quod uxores habent
possunt esse culpabiles
susceptum sacerdo tium
tenere p̃ mittimus non
praeiudicantes apostolicae

sedis statutis. Nec beato
rum patrum regulas
resoluentes quibus salu
briter constitutum est.
Ne primum aut secundū
aut tertium in ecclesia
gradum. quisquam la
corum quibus libet suf
fragiis stultus ascendat.
prius quam ad hoc meri
tum p legitima augmen
ta ꝙueniat. quod enim
nunc ut cumque patimur
esse ueniale. In ultimum
postmodum esse non pote
rit. Si quisquam id qđ
omnino interdicimus
usurpari. quia remissio
peccati non dat licentiā
delinquendi. nec quod
potuit aliqua ratione
concedi. fas erit ampli
us impune committi.
De omnibus fere que frīs
mī potentis relatio con
tinebat plenisse dilectio
nem uram p dauid fra
trem & coepm mrm.
qui et sacerdotio merito
nobis est p batus & morib.
uideatis instructum
sup fratres ut concordiē
salubres suscipiatis hortatus.
& nihil ꝙ contentionem
agentes. sed ad omne stu
dium deuotioni unanimes
diuinis et apostolicis con
stitutionibus pareatis.
Et in nullo patiamini pro
uidentissima canonum
decreta uiolari. quæ enī
certarum remisimus con
sideratione causarum
antiquis de incepsto custo
diendas sunt regulis ne qđ
ad tempus pia lenitate
concessimus iusta postu
latione plectamus. In eo
specialius & ꝑpensius
commouendi. qui in epis
ordinandis sōrum
patrum statuta negle
xerunt. & quos resuta
re debuerint consecra
rint. Unde si qui epis
copi talem consecrauerint
sacerdotem qualem esse
non liceat. etiam si ali
quo modo damnum p
prii honoris euaserint.
Ordinationis tamen ius
ulterius non habebunt.
nec umquam ei sacramen
to intererunt. quod ne

glecto diuino iudicio immeri
to præsbiterorum. illud
sane quod ad sacerdotalē
pertinet dignitatem in
ter omnia uolumus cano
num statuta seruari. ut
non in quibus libet locis neq;
quibus cumque castellis.
& ubi uite annos fuerunt
episcopi consecrentur
Cum ubi minores sunt ple
bes minores que conuentus
præsbiterorum cura suf
ficiat. episcopalia autem
gubernacula nonnisi ma
ioribus populis. & frequen
tioribus ciuitatibus oporteat præsidere. Nec qđ
scōrum patrum diuinitus inspirata decreta ue
tuerunt. uiculis & possessionibus uel obscuris & soli
tariis municipiis tribua
tur sacerdotale fastigiū.
& honor cui debent ex
cellentiora committi.
ipsa sui munerositate ui
lescat. quod nunc in sua
dioceſi restitutus episcopus
factum esse causatus est.
et rationabiliter postula
uit. Ut si episcopi eorum
locorum in quibus non debu
erant ordinari humana
condicione decesserint.
Loca ipsa ad ius eius unde
nitis redeant quia inuti
le est ut sacerdotalis dig
nitas inconsiderata ordi
nantis facilitate superflua
multiplicatione minua
tur. De his autem que
in sacro uirginitatis ppo
sito constitute barbarica
ptulere uiolentiam &
integritatem pudoris.
non animo sed corpore
pdiderunt. Ea nobis ui
detur seruanda moderatio. ut neque inuidiarum
deiciantur gradum. sed
in sacrarum & pseueran
tium uirginum numero
censeantur. Quibus sin
omnibus uirginalibus pse
ueruant. & castimoniæ
solicitatem mente custo
diunt. sacramentorū
non est negancda commu
nio. quia iniustum est
illas ineo uel argui. uel
notari. quod non uoluntas
emittit. sed uis hostilis
eripuit. Causam quoque

lupicim epiſcopi . illic
iubemus audiri cui mul
tum & ſepius poſtalanti
communionem hac rati
onem reddidimus quo
mam cum adhuc iudici
um p uocaſſet . Inmeri
to eum pendente nego
tio acommunione uideba
mus fuiſſe ſuſpenſum .
Adiectum etiam illud eſt
quod huic temere ſuper
ordinatus eſſe cognoſcitur
qui unde huic ordinari
ante quam lupicinus
in præſenti poſitus ,
Aut confutatus aut
certe confeſſus . iuſte
poſſit ſubiacere ſenten
tie ut uocantem locū
quem admodum diſci
plina eccleſiaſtica exigit .
Iſqui conſecrabatur ac
ciperet . ſi que uero
alie emerſerint cauſe
que ad ſtatum eccleſia
rum & ad concordiam
pertineant ſacerdotū
illic ſub timore dñi uolu
mus uenti lentur . & de
componendis atque com
poſitis omnibus adre latio
plena mittatur . Ut eaque
iuxta eccleſiaſticum mo
rem iuſte & rationabiliter
fuerint definita noſtra
quoque ſententia roboren
tur . DAT . IIII . ID . AUG .

FLABIO BASILISCO ET
HERMINERICO . VV . CC .

Subdie . xvi . kalenda
rum decembriarum .
reſidente urbe uene
rabile hilaro papa . In ba
ſilica ſce marie . & ma
ximino tauritanium ci
uitatum p uincie gallia
rum ingenuo aebrido
nenſi prouiñ ſſ . medio
lanenſi p uincie . ſſ . ſatur
nino abinio nenſi . p uincie . ſſ .

p petro portuenſi .
p paulino aquebienſi .
p primo attellano .
p palladio ſulpinati .
G audentio abitienſi .
ſ othere neapolitano .
t iburtio capuano .
p robo canuſino .
G audentio ſcillateno .
f elice luncenſi .
e ubodio triſenenſi .
e uſebio ſenienſi .

Maioriano	astensi.
Iusto	faberino
Felice	sepontino
Concordio	barino.
Urano	
Caprario	casitani.
Ianuario	presentino
Constantio	aquinati.
Adeodato	cumano
Praetextato	interamnano.
Triberio	curiũ sabinorũ.
Claudio	pausolano
Gerontio	camerino.
Adeodato	uelliterno.
Lucifero	tiferni metauris.
Crispiano	subaugustano.
Romano	albanensi.
Serbodei	numentano.
Florentio	talesino
Hilaro	amerino.
Candido	tiburtino.
Paulo	foronouano
Eusebio	sutrino.
Apulena	tarquinensi.
Gaudentio	anteatino.
Asterio	sabinati.
Proiecticio	nepesino.
Asterio	foroclodiensi.
Philippo	numanati.
Gaudentio	uecconensi.
Restituto	Hoctabio afris.

Residentibus etiam uni uersis presbyteris. Diaconibus quoque diaconibus

HILARUS EPS ECCLAE CATHOLICAE URBIS ROMAE SYNODO PRAESIDENS DIXIT.

Qm religiosos cõ spũ congregantes conuentus hortatur utque cumque pdisciplina ecclasticasunt cura diligentiori tractemus, Si placet fratres eaque adordinationum tenore gerimus. Iuxta diuine legis precepta & niceno rum canonum constituta, Ita iubente dño inomne euum mansura solidemus. Ut nullis fas sit sine statu sui periculo uel diuinas constitutiones uel apostolicae sedis decretare merare quia nos qui potissimi sacerdotis administramus officia talium transgressionum culpa respicit simcausis dñi. desides fuerimus inuenti. Quia meminimus qd

timere debemus. qualiter
commineturdñs neglegen
tie sacerdotum siquidem
reatumaiore delinquit
qui potiore honore per
fruitur & grauiora facit
uitia peccatorum subli
mitas dignitatum.
Cauendum ergo in primis
est ne ad sacratos gradus
quod gestis prioribus ante
prescriptum est quisquā
qui uxorem non uirgine
duxē aspiret. Repellen
dus etiam quique insecun
de uxoris nuptias.
Contra apostolica pre
cepta conuenerint insci
litterarum. nec non
& aliqua membrorum
damna p̄ssi. & hi qui
depenitentibus sunt ad
sacros ordines adspirare
non audeant. Quisquis
talium consecrator &
tenuerit sacrūm ipse
dissoluet. et quod com
misit inlicite autade
cessoribus suis inuenit
admissum sip̄ primum
periculum ultra uita re
dampnabit. Nos enim
in nullo uolumus se ueritatem
ultionis exercere. Sed quia in
causis dī contumatia uel de
licta deliquerit. aut ipse
quod p̄ peram fecit abolere
noluerit inse quicquit in
alium non reseruarit inuenī
et quod utde inceps possit
tenacius custodiri. Si pla
cet omnes causas & subscrip
tiones p̄ p̄rias commodate.
Vtsi no chalinudicio aditus
et audatur inlicitis.

ABONIORSIS ĒPISCOPIS
ET PRESBITERIS
ADCLAMATOMEST

Ex uidi xp̄e hilaro uita
d. vi. hec confirma
mus. hec docemus. d. viii.
hec tenenda sunt. hec ser
uanda sunt. d. v doctrine
uīe gratias agimus. d. x.
ista ut in p̄petuo seruentur
rogamus. d. xv. per
dominum petrum. ut in
p̄petuo seruentur rogamus.
d. viii. hec p̄sumptionī
quam frat. d. x. qui hec
uiolauerit inse inuenīt.
d. viii. & facto silentio.

HILARUS ĒPS DIXIT.

Preterea fratres noua

& inaudita sicut ad nos mis
sis de hispanis epistolis
sub certa religione fuerit.
Inquibus dam locis querii
tatium semina subinde
nascuntur. Denique
nonnulli episcopatum
quibus non nisi meritis
precedentibus datur
non diuinum munus sed
hereditarium putantes
esse compendium. cre
dunt sicut res caducas ita
sacerdotium uel ut legati
aut testamenti iure
posse dimitti. Nam ple
rique in montis confinio
constituti in locum sui
feruntur. alios de stigna
tis nominibus subrogare.
Ut scilicet non legiti
ma & secretetur electio.
Sed defuncti gratifica
tio & populi habeatur
adsensu quod quam grauis
sit estimate. atque
ideo si placet etiam hanc
licentiam generaliter
decernas auferamus. ne
quod turpe dictu est homi
nis: pro & de fratre quod di
ci est ut & iam quod ad pos

platum est aduam etiam
possit fuerre notitiam.
Hispanorum fratrum
& coepiscoporum nos
trorum scripta legan
tur paulus notarius re
citaut.

BEATISSIMO ET APOS
TOLICA REUERENTIA
ANOBIS IN XPO COLENDO
PAPE HILARO ASCANIUS
ET UNIUERSI EPI TARRA
CONENSIS PROUC

Quam curam apostola
tus ur. De puinci
arum suarum sacerdotib.
gerit. Febradium inlustri
uin centio duce puincie
mee referente cognoui
mus. Cuius impulsu uotu
mm reuolsum. Scribendi
gratia deuotione. surrexit.
Ergo puincialis litterario
sermone de uita corona
uine obsequia de fensis.
his que sumus ut dignatio
ne qua ceteros etiam hum
litatem nram in orationi
bus mis in mente habere
dignemini. Beatissime
& apostolica reuerentia
in xpo nobis colende pater

illud specialius de pre
cantes ut factum
mm quod tam uoto
pene omnes quincue
quam exemplo uetusta
tis innotitiam nostrā
defertur. perpessis
adsertionibus nostris
roborare dignemini
& cum legeret. abumi
uersis epīs & pbris ad
clamatum est. Exau
di xpe hilaro uita
d. x. Hæc præsump
tionum quam fiat.
d. vi. Que di sunt
abhomine dari non
possunt. d. vii. p
dominum petrum ut
imp petuum seruentur
d. vii. Hæc ut reser
uentur rogamus.

HILARUS EPS DIXIT.

lege paulus notar.
recitauit episc uaro
hensium ciuitatis ses
nundinarius sortem
& pleuit conditionis
humanæ. hic episcopo
uenerabili fratri mro
herineo quem ipse antea
in diocese sua nobis uolen
tibus constituerat. dere
linquens ei quod potuit ha
bere paupertatis suppre
me uoluntatis arbitrio
in locum suum. ut substitu
eretur optauit. Sedde
functi iudicium in eius me
ritum non uacillat. Et
cum legeret probus epūs
econsensu surgens. d. illud
licuit. hoc non licuit succes
sores dī dat auctoritate
ura resistite hui rei per
apostolatum um,

HILARUS EPS DIXIT.

p curre que coeperas pau
lus notar recitauit. Siqui
dem omnis clerus & plebs
eiusdem cuitatis & opti
mi & plurimi quinciales.
ut idem in eius locum ob
seruaret a nobis speraue
dato consensu. Nos cogi
tantes defuncti iudicium.
& pbantes eius uitam & eg
nobilitatem atque multi
tudinem qui petebat.
Simul et utilitate eccle
memorate optimum duxi
mus ut tanto sacerdoti
qui addiuina migrauerat
non immoris meriti. substi

tueretur. ministes præsertim cum ecta illius municipii. Inquamante fuerat ordinatus. Semper huius ciuitatis ecclesiæ fuisse diocesis constet. Ergo supplicitet precamur apostolatum uram ut humilitatis mee quod iuste a nobis uidetur factum. ura auctoritate firmetis. Iamdudum sane quæsti fuera mus litteris mis de presumptione siluani episcopi. & miramur quod nulla apostolatus uri responsa suscepimus. Nunc hec eadem suggerentes petimus. Utquid sup his rebus obseruandum sit apostolicis sermonibus nos dignemini informare. Et ne forsitam p negligentiam portitoris aut p longinqui itineris difficultatem humilitatis mee ad uos scripta non potuerint & hoc negotio puenire. etiam suggestione uram maluimus iterare & subscriptio orantem pnobis scm apostolatum uram iugiæuo diuina conseruet æternitas nobis omnibus & ecclesiæ suæ domine uere m & apostolice papa.

HILARUS EPISCOPUS DIXI ALIA EPISTOLA RECITETUR. PAULUS NOTARIUS RECITAUIT.

Domino beatissimo & apostolica reuerentia. a nobis nrepo colendo papæ hilaro ascamus. & uniuersi episcopi. tarraconensis p uinciæ.

III. ETIAM SI NULLA restaret necessitas eccle siasticæ disciplinæ & pe tendum reuera nobis fuerat. Illud p uilegiū sedis ure. quo susceptis regni claubus postre surrectionem saluatoris p totum orbem beatissimi petri singularis predicatio uniuersorū inluminatione p spexit. Cuius uicarii. principatus sicut eminet ita me tuendus est a bomnibus & amandus. p inde nos dn

inuobis primitus adoram
resc uisine querella ser
uitis adfidem recurri
mus apostolico ore lau
datam uidere sponsa
querentes unde nihil
errore. nihil presump
tione sed pontificali to
tum deliberatione pre
cipitur. Cum hec ita
se habeant est tamen in
ter nos falsus frater cu
ius presumptionē sicut
diutius tacere non licuit.
ita &loqui futuri iudicii
necessitas imperauit.
Siluanus quidem episc
calogorre multima
parte mīe prouincie
constitutus diuinatio
nessibi indebita usur
pando humilitatem
adhoc usque perdux̄
utcontra eius uanissi
mam superstitionem se
dis uīe. Unicum re
medium flagitemus
hic namque iam ante
septem aut octo am
plius annos post ponens
patrum regulas. Et tuīa
instituta despiciens.
nullis petentibus populis
epīm ordinauit. Cuius
prepō perum factum &is
timantes fraternapaci
ficaque posse admonitio
ne sanari. p fecit impe
ius denique dum contra
uetus tatem canonum
contrasynodi constita
alterius fratris mī
presb̄ teri spū tantū
presumptionis accensus
meodem loco quillī fue
rat destinatus. Cui in
uito &repugnanti impo
fuerat manus &quimō
iam coetui fuerat adgre
gatus episcopum fecit.
Hinc factum est unde eius
miserrima temeritate
adnos cesar agustine ur
bis episcopus frater noster
uniuersa referret.
Cuius diligentia &sollici
tudo admodum pspexe
rat. Sinaliquo p fuisset
siquidem cunctis inuici
nia positis episcopis nese
schismatico adiungerent.
frequentissime contradi
xit. Sedobstinatione dam
nabili tantumquod erat

inlicitum & quod nobis
pudor est dicere non erubuit solus ille committere.
Proinde quahis presumptionibus que unitatem diuidunt que schisma faciunt uelociter debet occurri. Quesumus sedē uāam ut quod superat parte obseruare ueluti apostolicis affatibus instruamur. Quatenus fraternitate collecta p latis in medium uenerandi sīnodi constitutis contra rebellionis spūm uīa auctoritate subnixi quid oporteat & de ordinatione & de ordinatoribus intelligere dō iubante possimus. Erit p fecto uīr triumphus si apostolatus uīi temporib; quod scī petri cathedra audeat ecclesia si nouella tyrannorum sīmania fuerint stirpata & subscriptio. Orantem p nobis sem apostolatum uīm iugi euo diuina conseruata æternitas.

ADMINISTRIS IN SCRIPTIS
LITERIS ADVLAMATIONIS

Uthec emundentur rogamus. D. VI. Uthec recitentur rogamus. D. VII. Utdisciplina seruetur rogamus. D. VIII. Utantiquitas seruetur rogamus. D. VIII. Utdisciplina seruetur rogamus. D. V. Utcanones custodiantur rogamus. D. VII. Ut impresumptoribus uindicetur rogamus. D. VIII. Ordinatio apostolica inlibata seruetur. D. VIII. Exaudi xpe hilaro uita. D. V. Dignus papa dignus doctor. D. VIII.

HILARUS EPS DIXIT

acceptis que recitata sunt de omnibus nunc frīs speciales sententias dō uobis spirante deprime maxime epī ecclesie taurinatis. D. incustodiendis omnibus que ad sacras ordinationes pertinent disciplinis. meliusse sententie mee p fessione de uinculo nihil ame

unquam eorum que
phibita sunt esse facien
da dereliquis censeo ut
quis quis talia fecerit
aut electa in ecclesiis
resecare noluerint no
uerit se graues. Causas
in apostolice sedis iudi
cio redditurum. In
quo illi necesse erit subi
re sententiam. Ingen
nuus epūs ebrunensis.
Dixit mihi quoque eadē
de omnibus partibi sen
tentia est qua meipsū
constringo. ne quid
ame unquam de his
que sunt interdicta
temptentur. Quia
no uis tatum & pfessi
onem meam. Decete
mis etiam censeo. utquis
quis statutorum trans
gressor & tenuerit sciatse
ecclesiastice regulæ la
queis innodari. & rea
tum apostolice sedis in
currere. Paulus epūs
aque uiue. Dixit
ego quoque simili me lege
constringo. & decete
mis qui transgressores
sores fuerint pariter
censeo ne ei sine periculo
sui. quicquam tale tempta
re liceat quod merito de
beat uindicari. Primus
epūs eccle atellane. Di
hoc ego censeo esse obser
uandum. Palladius epūs
eccle salpine. Dixit
nihil me contra disciplī
nam ecclesiasticam uel
statuta scōrum canonū
facturum esse polliceor.
Tiberius epūs eccle sabi
nensis. Dixit. pfiteor
me statuta sedis apostoli
ce a omnibus custodire.
& si in ecclesia mea cleri
corum aliquem contra
præcepta scōrum canonū
de prehendero. aut mulie
rem duxisse aut duas ha
bere uxores. ab ecclesias
tico officio separari.
Abuniuersis episcopis dictū
est. sententias fratrum
omnes sequimur. omnes
confirmamus & obseruan
dum esse decernimus.
Exaudi xpe hilaro uita.
Die vi. que male admissa
sunt pte corrigantur. Die viii.

quod non licet non fiat. Xum.

HILARVS EPISCOPVS
ecclesiæ urbis romæ sino
di presidens. dixit
quæ præsentis definitionis forma quæ
secundum scōrum est
statuta sententia
in omnium ecclesiarum
notitiam peruenire de
cernimus. ne cui quam
prosit posse ignoratione. licere quod non
licet. edere gesta
notariorum sollicitudo
cura uit. ~~ubi~~ beca ~~uit~~ tam

PRAECEPTVM

HILARVS EPISCOPVS
ASCANIO ET VHICERSIS
EPISCOPIS TARCONENSIS
PROVINCIAE

Postquam litteras uræ
dilectionis accepimus quib.
præsumptiones. siluani epi.
Calagorensium ecclesiæ re
tundi petistis. & rursum
uercellensium quæritis
nimis inlicita uota firma
ri. honoratorum & posses
sorum. tritiensium. calagori
tanorum. uasconensium
tritiensium liuiensium
& uero uiscensium ciuitatis.
Cum subscriptionibus di
uersorum litteras nobis
constat ingestas. p quas
id quod de siluano querella
uña de prompserat & excusa
bant se de reprehensione
iustissima. Eorum pariter
iusta allegatione non care
bat. Quia præter consci
entiam metropolitani
fratris. & coepi nostri.
ascani non nullis ciuitatib.
ordinatos clarum est sacer
dotes. unde qm quicquid
ab alterutra parte est in
dicatum. Omnium uidemus
p uersitate confusum tem
porum necessitate per
specta hac ratione decerni
mus. aduenisse pertimere
quod gestum est. Utpo
te nil de inceps contra præ
cepta beati apostoli nihil
contra niceorum canonū
constituta temptemur
hoc autem primam iuxta
eorundem patrum regulas

uolumus custodiri . ut nul
lus preter notitiam atque
consensum fratris ascani
metropolitani aliquate
nus consecretur antistes.
quia hoc & uetus ordo te
nuit hoc trecentorum
x & xviii sanctorum patrum
definiuit auctoritas . Cui
quis quis obuius se tenderit
manus eorum se consortio
fatetur indignum quorū
preceptionibus resultans
quorum contumelia sup
uo spū etiam pars illa con
tempnitur que uel retur
Ne quis relicta ecclesia sua
ad alteram transire pre
sumat quod nimis inp̄ue
quonhibentibus & ut do
leatur grauius uobis que
rentibus . Irineus episc
conatur admittere que nra
auctoritate reuocari cupitis
quos maxime de rebus illi
citis magna indignatione
quatis accendi . Ideo ergo
in conuentu fratrum quos
natalis mei festiuitas con
gregarat litteris uris que
de ordinandis episcopis se
cundum statuta canonum
uel p decessorum eorum decre
ta sunt plata sentia gestorum
que pariter dirigimus tenere
discretis . Unde remoto abeccla
uerce nonensi atque ad sua re
misso ireneo episcopo sedatis pfa
cerdotalem modestiam uolunta
tibus que p ignorantiam eccle
siasticarum legum desiderant
quod non licet optinere talis
p tinus declero proprio uer
cenonensibus episcopus or di
netur . qualem te precipue
frater ascani oportet eli
gere & deceat consecrare .
Nec si aliter forte factum fu
erit nonsine obiurgatione
tui maxime nominis retun
dat . nra preceptio quodin
minuiam dī aquo specialiter
sacerdotalium est gratia
dignitatum dicerimus
admissum . nec episcopi ho
nor hereditarium sus putet
quod nobis sola dī nr̄ xp̄i be
nignitate confertur . ordina
tus ergo nunc episcopus quilicet
ante te ignorante p uecti sunt
cum suis auctoribus meruerint
submoni . hac ratione fne
mus sinec uidue maritus
quinon fuerit & inimus

uirginis nuptiis ac uota conue
nerit. Sicuti legalia con
stituta precipiunt dicendo
sacerdos uirginem uxorem
accipiat non uiduam. nonre
pudiatam. secundum quod
etiam beatus apostolus pau
lus magister gentium de his
qui fieri desiderant sacerdo
tes p̄p̄r̄ainstitutione non
tacuit dicens. unius uxoris
uirum cuius tenore senten
tie ita informati esse debe
tis. ut inter cetera que ca
uenda sunt. hec studeatis
precipue custodire. que
cognoscetis ante uniuersa
mandari. Inquibus etiam
p̄spiciendum est. Ne duo
sint in una ecclia sacerdotes
nec litterarum ignarus.
aut carens aliqua parte
membrorum. uel etiam
ex penitentibus aliquis ad
sacrum ministerium p̄sus
simatur accedere nec tantū
putetis petitiones ualere
populorum. Ut cum his
parere cupitis uoluntatem
dī mī. que nos peccare p
hibet deseratis. Cuius indig
natio & hoc grauius commo
uetur qui benignitas eius
dum fiunt inlicita p eos
qui sunt inter pretes pla
cationis offendatur. Ut
autem omnia secundum hec
que scripsimus corrigantur
p̄sentes litteras tradare
subd mō uenientes dire
ximus quod si hi minus
episcopus ad ecclesiam suam
deposito inquietatis ambi
tu redire neglexerit
quod ei non iudicio sed
humilitate prestabitur.
Remouendum se ab episco
pali consortio esse cog
noscat. DAT. III. KL. &
IANUARIARUM basilisco
& herminirico uucc.

INCIPIT CONS TITUTA PA PAE. SIM PLICII.

Simplicius epūs. iob epō RAVENNATI.

Siquis esset inuitus
ecclesiastice discipline
uel siquid apud te sa

cerdotalis modestie tene
retur . numquam plec
tibiles per petrarentur
excessus aquibus si nullo
te paternarum regula
rum poteras continere
precepto saltim sce me
morie p decessoris tui su
eras reuocandus exem
plo qui cum faciendo
oresbreterum minus
deliquisset multum sen
serat tamen dignum p
tali usurpatione iudiciu .
Ubi ista didicisti . que
in fratrem & coepiscopu
mum gregorium non
electione sed inuidia
p petrasti . Quem inex
cusabili uiolentia p trahi
ade passus es atque ue
xari ut ei honorem tan
tum non per animam
tranquillitatem sed p
amentiam . Sicut di
cendum est irrogares .
Neque enim talia potuis
sent fieri sanitate con
silii nolumus exagitera
re quod gestum est ne
cogamur iudicare quod
dignum est . Nam priui
legium mereretur amittere
qui p missa sibi abutitur potes
tate . sed una nos oratio fa
cit esse sententie molliores .
quam malumus te fratre
& coepo mo p iectore seren
te cognoscere . Dominis
litteris p pter ob p brium
publicare . nam scandalum
cuius auctor agnoscetis
tam moderatio mea compes
cuit . ut frater & coeps
meus gregorius . Quem
non p uectum consta esse .
sed pulsum nullam causam
sicut petiit tecum habiturus
mutinensem gubernac
ecclam & contuerniu
spiritale quod sortiri non
oportebat inuitum non
recusac amplecti . Cui si quid
negotii forsan emerserint
Dnm abeo uel contra eum
petatur examen necessitati
bus etiam quas faciente te
compellitur sustinere hac
definitione consulemus .
Ultre fusio predio quod ante
annum ibi datum esse com
memorat . atque ad ecclam
rauennatem reuerso pos
sessio in bononiensi . xxx so

lidorum reditum liberorū
sine dubitatione tradatur
in diem scilic& uite eius. sal
uo p prie tatis iure rauenna
tis eccle ad quam post pre
dicti obitum reuertetur.
Quod si non fuerit mīs p.ui
tum constitutis. quid post
transgressionem maneat.
contumacem ipse perpendis.
Denuntiamus autem quod si
post hac quid quam talem pre
sumpseris. &aliquem seu
epm̄ seu presbyterorum.
seu diaconum inuitum
facere forte crediderit.
Ordinationes tibi rauenna
tis eccle uel emilienses
noueris auferendas. DAT
IIII. kt IUN. SEUERINO
UC. CONS

SIMPLICIUS EPISCOPUS FLORENTIO AEQUITIO ET SEUERO EPIS;

Relationes uīre dilectio
nis instruxit &gesto
rum series plenius intima
uit. Gaudentium ausinien
sis eccle sacerdotum contra
statuta canonum ac nostra
precepta ordinationes in
licitas p petrasse quarum
illi totam poenitus auferri
precipimus potestatem scrip
simus enim adse uerum
fratrem &coepm̄ mēm.
Ut si necesse fuerit ipse in
supradicta eccla considera
tis patrum regulis hoc
fungatur officio. quod
ille abusus esse conuictus
est ita uthi. qui inlicite
abeodem sunt. p uectis ab
ecclasticis ministeriis
sint remoti simul etiam
de redditibus eccle uel obla
tione fidelium quid deceat
nesciente. nihil licere p
mittat. Sed sola ei ecclis
quarta portione mittatur.
duae ecclesiasticis fabricis
et erogationi peregrinorū
&pauperum p future abo
nagro presbytero subpec
culio suo ordinis minis
trentur. Ultima inter
se clerici p singulorum me
ritis diuidatur. At uero
ministeria eccle quae alie
nata comperimus si reparare
pre sumptor predicti fratris
compellatur instantia. cui
etiam in hoc specialiter pre
cipimus imminere. ut ecclesi

portiones quasi triennium
dicitur subitantum modo
undicasse restituat . DXI
XIII kl rum decembriū.
pē leonis aug ;

INCIPIT CONS
TITVTA PA
PAE FELI
CIS . . . . . .
EXEMPLARIA GES
TORUM QUIBUS
ALLEGATUM EST
PRAECEPTUM PA
PAE FELI CIS .

Flauio boetio
uirē . consl . sub
die . III . id mar
tiarum inbasili
caconstantiniana resi
dente uenerabili uro
papa felice una cum
candido tiburtino .

Paschasio . centūcellensi .
Constantio . aquinati .
Aequitio . matellicati .
Philippo . numanati .
Epifanio . spellati .
Bono . ostiensi .
Herimio portuensi .
Constantio tribeati .
Angelo . celesino .
Constantino . capuano .
Urbano . sulzinati .
Severo casinati .
Martiniano formiano .
Marciano amerino .
Crisconio tudertino .
Herculio . utriculano .
Maximo . blerano .
Proiecticio tarquiniensi .
Petro . sub augustano .
Maximino . ferentiensi .
Basso . ferentinati .
Felice . anteatino .
Innocentio . mibanati .
Felice . anagnino .
Benigno aque uiuensi .
Andrea . gauinati .
Decio . trium taberñ .
Cypriano . numentano .
Athanasio . albanensi .
Uitale . fundano .
Petro . lorensi .
Constantio . sutrino .
Felicissimo . sabiniensi .
Gaudentio . floroclodiensi .
Bonifatio . uelitrno .
Asterio . forouiano .
Romulo . prenestino .
Uictore .

Donato.
Rustico.
Etpardalio. afris.

EPISCOPIS ET PRES BYTERIS:

Rustico. urbico.
Fermino paulino.
Castino. petro.
Simplicio. ualente.
Laurentio. petro.
Uincomalo. asterio.
Laurentio. sorano.
Canusio. ualentino.
Cassio paschasio.
petro asterio.
Leone asterio
Euchenio asello
Iauario bonifatio
Marciano petro
Gordiano smaragdo
petro bonifatio
Lepido xpisto
Maxentio petro
Epifanio pascasio.
Epifanio felice
Asterio petronio
petro laurentio
Iustino. fulgentio.

felice calisto
Alexandro romano
Redempto iohanne
Proiecticio balentino
Bonifatio sebastiano
Laurentio martiniano
Iubino epifanio
Epifanio andrea
Bono x petro
Serbodei opilione
petro sebastiano
Seruando romano
Marcellino domnino
petro agapito
Iuliano abundantio.

Adstantibus quoque diaconibus. Felix episcopus ecclesie catholice urbis rome presidens. sinodo. Dixit.

COMMUNIS DOLOrem generaliter gerimus quod in tra africam rebaptizatos etiam epos. presbiteros. diaconosque cognouimus. quae res sine dubio aduersus quoque peruenit notitiam sanctitatis. De quo quid obseruari debeat ordinare nos conuenit proinde ut manifesta sit super hoc nostra sententia.

quenobis sunt usa recitentur.

ANASTASIUS DIACONUS RECITAUIT.

Scripturarum uniuersis episcopis diuersas prouincias constitutis.

Quaeuterinas africanis regionibus astutia diabolus seuerit impopulum christianum atque in diuersis deceptionum prorumpere uoluerit modis uigilare debetis. Ipsos quoque uenerabilis profunda donorum sacerdotes. nullius non orbis ingenium nulla terra nescit. unde ingrandi merore positi dissimulare non possumus. peremptorum atque animarum exigendarum discrimen animarum. quapropter competens adhibenda est talibus medella uulnerib; nec immatura curandi facilitas mortifera capitis pestem nihil prosit. sed segnis tractata pernicies fratrum legitima curationis inuoluat partem. sanare & mederi. Imprimis itaque uenerabiles aduersi ueneni remedium postulantur. solluere detrusionem abstinentiae professionis personae decepte. & medellam possit congruens exhiberi. & quia satisfacturus deo per penitentiam rebaptizatum legitima doluerit utrum adhoc facimus cucurrerit. an impulsus accesserit requiratur. scrupulosa quidem decipiat ipse quis alienum nihil quod nostram facultatem tribunalis excelsi iudicio derogari. cum illa sunt rata quae pia quaeuera quae iusta sunt. & necessitatis aliter tractanda est ratio uoluntatis deterior fraudem causa alicuius sortiri praesidio sollicitatus est. ut per irretibilem immunitatum reliquias munus cuiuis de salute careat gaudere captura. succurrendum est in retrusione retrusis. & in terendus uenantis est laqueus. ut in fugatim lamentanda lapsum tam iustitiae moderatione quam compunctione empti ratis ad aulam quam reliquerant sit gressus. ne pudeat forsan sumpigeat inde sectis ieiunio gemitumque temporibus obedire aut aliis obseruantiae salubrioris opem perare praeceptis. qua humilibus datur gratia non superbis. sit ergo ruinae suae dolore prostratus. quisquis in hoc potuerit quaerite rectus a dispensationis nostrae ministerium quatenus quem conuenit caritatem nec alicui fas est. aut uelle ut possit transcendere causas eius quo contra aptica mandatis nam ad iterationem omnis infausta baptizatis dedicatur. ne eius quialibus argumentis excusandum allidae primum putauerit esse consensum. sacerdotale uigore humanitatis tractemus. ut in eis fides quae nisi est tunarum nulla est ad uitae remedium. iudicis ad salutem sine nostrae operationes offensione reparet. quia cum peccatoris animo obstatis facto gratiam. non praeter nostram laudem atque

Lentiam mereatur inueniat purgatorium
niaz. & idem omnino de hiis qui baptismum habent
sententiam uitae uana dilectione peccatorum
eadem autem qui lapsi sunt lance pensent. qm
maioris castigationis est exigendus usurarum
cuidomus dei commissa fuerit disciplina. uer
go abscidite eum a uobis. inde mus. cos quos de pos
ptero sciebat hoc fuisse confuturos. & ne optan
tes forsitan sue coactus lauacro illius uniat
salutaris quae clauem erroris fecisse recuperan
& ex hoc quem non salum dono regenerationis
uerum etiam gratiam percepti honoris indue
rant exuisse. cum constet neminem ad se
cundam natiuitatem uenire potuisse nisi
palam christianum negauerit & professus fue
rit esse paganum. quod cum generaliter
sit nobis & execrandum multo magis in
episcopis & diaconis; audituque horrendum
probari errandum. sed quia deus dei atq;
saluator clementissimus est & neminem
uult perire usq; ad extremum uitae diem impeni
tentiam si resipiscat recipere conuenit
nec orationi non modo fidelium sed eccle
siae cum nouo quidem omni modis interesse
qb; communio laicae mortis dibenda est.
quam rendiligenter ubi explorare ut facere
probatissimi sacerdotis cura debebit. De
clericis autem & monachis aut puellis sci
ant secularib; seruare precipimus hanc
tenorem. quemmicenas y nodus circa eos
qui lapsi sunt ut fuerint seruandus esse con
stituit ut si licet quae nulla necessitate nullus
proximo atq; periculose uitae data prorsus
haereticis impie dedidorum. si tamen eos
ex corde penitentia tenet. amissis subauscul
tationibus manib: sacerdotum duab;
etiam oblationem modis omnib; non sumat.
sed tantum modo popularibus orationem
faciat. nec confundant dcollatam mit
tere. qd si iam poterit mortalem uitam finire
priusquam per ecclesiae reconciliationem finis sua
re subuenendum est implorans & secun
dum quod penitentiam dederit sacerdos absolue qui
tamen dari meruisse quaerere. ne similiter
a presbyteris uiaticum abeunte deseratur.
Puellas autem quibus qd adhuc inuestes
sunt a puritate uocabulum est. Seculi
ris seculares autem similibus quae
libus quibus ignorantia suffragante ea
tenus alicui quandiu sub manus impositionem
detentis reddenda communio est nec
eam exspectanda paenitentiam quos ex
cipit ab horis tonsura qd stando
prouide constitutum nobis primo
nihil habere contagii plus minus uere
tur aduitam dum adhuc impaenitentia
sint paenitenda forte committant.
qd si ante praefinitum paenitentiae tem
pus de spectu amedicis aut uidendi
mortis praeter sui dicis praecepta quis
quam communionis gratia consulat
cit. seruemus ineo qd nicenicanones

ordinauerunt ecclesiarum rectores illos qui
uitam ei[us] ad communicant donec
impleat spatium temporis in quo dempra
fatus rex cum eis nos nros qui
ab eclipsi professione baptizatos in ea prestantium
qua non est dissimilis sicut idem sancta canones
ordinauerunt eos qui liber medo ex[pe]m que
gen[er]e confessus se adiurauerit tribus annis
matriculariis sint & postea cum ceteris
minus p[re]sumat orare p manus impositio
nem communionis catholice gratiam re
cepturi excepti sane tantummodo
epi[sco]pi presbiteri diaconi; quibus solamodo tis
suo tempore concilium dum esse iam dixi
mus cetera omnia de clericos siue mo
nachos ut monachos seculares seu quos tri[bu]s
p[er]sona quos ut dicta & periculis eos acce[n]
tionem baptismatis subisse conste
terit ut quos aliquos commentorum huius se
facinoris piaculis dixerint nomen eri
mpe[n]itentia per triennium durare
decernimus & p manus impositionem
ad sacrificium recipi sacramenti illo p
oña custodiri ne ecclesiam quamquam
liberetate alibi quam in ecclesia catho
lica baptizati aut rebaptizati sunt. ad
ecclesiasticam militiam prorsus p[re]mit
tam accedere. quibus satis esse debet qd
in catholicorum numerum sunt recepti.
q[uo]d de suo ordine & communione cui de
bit ferre iudicium. quisquis hoc uno

lauerit an statutum aut q non removerit eam
que ex his ad ministerium de clericale obrepsit
cognouerit. curandum uero maxime & om[n]i
cautela est prouidendum ne quis fratrum
coep[iscop]orum aut eiam p[re]sbyterorum malorum rus
ticitatem ut diocesi penitem ut submanu
positum sacerdotes. aut q[uo]d: iocularium esse
dixerit sine epi ut p[re]sbyteri testimonio & litte
ris aut in parroechia p[re]sbyter epi[sco]pi abi
tate susceperit qd aliqua dissimulatione
neglectum culpam tangit etiam clericor
quilocis in quibus hominus curatum fuerit
commemorant. his itaq[ue] rite dispositis &
ad certarum unarum notitiam nram de
liberationem placuit pares eu sic conuenit.
quibus licet ad animarum reparationem
nihil deesse uideat. tamen sicut nouit ali
quid & qd preterire nos portuit fuerit
relevatum secundum beatum paulum apm
tacere priorem fideliter insinuet. qui aspi
ret subinultrspirat. maxime cum sua causa
tractat ne nos pigeat audire. & si qua sunt
omissa non arroganter abnuere sed ratio
nabiliter ordinare. Dat[um] id martiarum
dynamio & hiuidio uu cc conss.

EXP CONSTITUTA PAPAE FELICIS.

INCIP EPISTOLAE PAPAE GELASII

PAPAE GELASII GENERALE DECRETUM

AD OMNES EPISCOPOS DE INSTITUTIS
ECCLESIASTICIS MODERATE PRO TEMPO
RIS QUALITATE DISPOSITIS.

f. I. Necessitatem rerum dispositione constrin
gimur & aptice sedis moderamine con
uenimur. siccanonum paternorum decreta
librare & retro presulum decessorum
nostrorumq; precepta metiri. utque presen
tium necessitas tempori restaurandis
ecclesiis relaxanda deposcit & adhibi
ta consideratione diligenti quantumpo
test fieri temperemus. quonec in ueteri
formam ueterum uideamur excedere
regularium. & reparandis militie, of
ficiis per uniuersas italie partes rabelli
famisq; consumpsit incursio. ut primul
tis aecclesiis sicut fratribus & coepiscopis nostris robis
rauennatis ecclesiis sacerdotis frequenti
relatione comperimus usq; quaque
deficiente seruitio ministrorum nisi re
mittendo paulisper ecclasticis promotio
nibus antiquentur inter ualla prefixa
remaneant. sint quib; administrari
nequeunt sacris ordinib; ecclie fundi
tus destitute atq; in plurimis locis per
inopiam competentis auxilii salutare
subsidium redimendarum desitani
marum nosque magno reatu si tanto
cohortante periculo nonali quatenus
consolamus innecti.

VTUBINOLIA PER QUOD VIT NECESSITAS
CONSTITUTA PATRUM INCIOLATA SER
CIENTUR UEL CUM DEFUERINT CLERI
CI DEMONACHIS ELIGANTUR

f. II. Prudenter posuit quorundam monachum
constituere quicubinalia. ut rerum ultro
nos purgaret angustia regulariter con
uenit custodiri. eatenus ecclesiis quecunc
tis sunt priuate ministris ut sufficientib;
usq; abeo despoliare seruitus ut plebibus
adse pertinentibus diuinamunera suppler
nonualeant tam structuendi clericalis
obsequii sicspatia dispensanda conce
dimus. ut siquis etiam de religioso, ppo
sito & disciplinis monasteriabus e
ruditus ad clericale minus accedit. in
primis eius uita preter ceteris accompo
ribus inquiratur. Si nullo grauifacta
nore pbatur infectus. Si secundamon
habuit fortasse si sua rem. nec amarita
relictam sortitus ostenditur. si pen
tentia publicam fortasis non gessit.
nec ulla corporis parte uitiatus sap
paret. si fuerit ulis autor ginarie non
condicionis obnoxius. si curie ranq;
batur nexib; absolutus. si adsecular
est litteras. siue quibus fortasse offi
arium possit implere. ut sibi si omnib;
que sunt predicta fulciatur. forma
nuo lector. ut notarius. aut certe de
fensor effectus. post tres menses
existat a colorthus. maxime si huic
etas etiam suffragatur. sextomoste
subdiacon i nomen accipiat. a sexmodeste
conuersationis honestate uolumtatis scitur.

ut nemo nec diaconus completo anno sit
pbr. cui tamen q̃ tanno fuerant inter
sanna collatura. si ppositi sponte sua
uepa docetur. presbiterisse deuotius.

VT SI QUIS DE LAICIS ELIGUNTUR AD CLE-
RUM OLIM SOLLICITIUS HAEC QUAE SUPERIUS
DICTA SUNT INQUIRANTUR. ET SUPER
STATUTOS GRADUS QUIBUS ANNOS EXPLETUR
SEX MENSES ADICIENDI SUNT UT POST
ANNUM ET SEX MENSES PER ID ELAICIS SI
NECESSITAS EXIGERIT ORDINENTUR.

III Si uero de laicis quispiam ecclesiasti
cis est adgregandus officiis tam
diu sollicitus singula quaeque inquirat
comprehensa sunt huiusmodi decet
examinare personam quanto inter
manda nam religiosam q̃ uitam con
stat esse discretiorem quam utiq; con
uenit ecclie ministeria reparanda
sunt non inconuenientib; meritis in
gerendi tantoq; magis q̃ta sacris ap
tum possit esse seruitus meo; que
reddenda est institutis. quantum de
tempore quo fuerant haec adsequen
dam decerpitur uitiorum habere
doceatur. hoc probitas q̃ diuturnior
consuetudo non contulit. nec processio
nem supplende penuriae de secula
ribus potius diuinis cultibus intulis
se non legitima familiae confitentur
procurasse compendia. quo; primo
tionibus superanimetas sex mensis nihil
hominus subrogamus. q̃m sicut dictum est
distare conuenit inter personam diuino cultui
deditam & de laico; conuersationem ue
nientem. quae tamen eatenus indulgen
da credidimus. ut illis ecclesiis quib; infes
tatione bellor ut nulla ponentur ut e; igua
remanserunt ministeria renouentur.
quatenus his dō ppriore restituatis eccle
siasticis gradib; subrogandis canonum
patern nor uetus forma seruet. nec con
tra eos ullatione preualeat q̃d pac
cidentis defectus remedio putetur
non aduersus scita maio; noua lege
ponitur. ceteris ecclesiis ab hac occa
sione cessantib; quasi similiter la de uastatas
pristinam faciendis ordinationibus
conuenit tenere sententiam. quo magis
hac oportunitatem communiri obser
uantiam uenerandor canonum pro
pensius delegamus. singulor gradui
conscientias admonentes ne licitor
prumpere molliantur excessus nefas
esse confidat quisq; pontificum biga
mos ad coniugia sortientis abalius
derelicta. siue quos liber poenitentiam
uel sine litteris ut corpore eunta
tos ut conditionarius aut curiae pu
blicarumq; rerum nexib; implicatos
aut passim nulla temporis congruentis
expectatione discussio diuini seruitutis

adplicare misterijs neq; p suo libero iura
studeant alijs apuadere absq; a posto
lice iusta dispositione mandare.

VT ABEPIS PRAECEPTIONE PAPAE
NOCE BASILICAE DEDICENTUR.

ſ IIII Basilicas nouiter instructas non pertis
exmore preceptionib; dedicare non aude
ant nonambiant sibimem undicare
clericos potestatis alienę.

VT NULLA APRAEDIA DE BAPTIZANDIS
CONSIGNANDISQUE FIDELIBUS EXIGANT
QUODSIQUIS PER PETRAREHEGERINT
DEPRAENSA HONORIS SUI SINT PE
RICULO SUBITURI.

ſ V Baptizandis consignandisq; fidelibus
prędia nulla prefigant nec mlationib;
quibus liber inpositis exagitare cupiant
sare nascentes. qm qd gratis accepimus
gratis dare mandamus. & ideo nihil
predictis prorsus exigere moliantur
qd ut paupertate cogente deterriti ut
indignatione reuocati redemptionis
suis causas adire dispiciant certumha
bentes quoquiphibita deprehensi fue
rint admisisse ut commissa non ponus
suaspontecompescerit periculum subituri
proprusint honoris.

VT PRAESBITERI MODUM DEBITUM SER
UENT NONCRISMA CONFICIANT NONCON
SIGNENT NEC PRAESENTE QUOLIBET EPO
NISI IUBEANTUR. AB IPSO UELORARE UEL
SEDERE PRAESUMANT NEC ALIQUOTIES
REC SUBDIACONUM FACIANT.

ſ VI Nemmus etiam ptbros contra sum modi
gredere prohibemus nec episcopalis fas
cidio debitam sibunec audacter adiungere
non conficiendi crismatis nonconsignationis
pontificalis adlibendę sibunec arripere
facultatem nonpresentem quoliberum
sistitem nisi fortasse iubeatur ut ordo
nis ut actionis sacre subpetere sibipresu
mat et fiducciam neque subeius aspectu
nisi iubeatur aut sedere presumat aut
uenerabilia tractare mysteria nec sibi
meminerit ullatione concedi sine sum
mo pontifice subdiaconum ut acolothū
ius habere faciendi nec prorsus addubitet
Siquid adepiscopale ministerium speculier
pertinens suo motu puaserit exequendū
continuo se ptbri dignitatem & sacra com
munione priuari. qd & fieri necesse est
constamus. si eius presule deferente haus
modi fuerit preuaricatio comprouata
nec ipsoomnipotente sulpa culpabilem ac ultro
ne uocaturo si immoderata fauente dissi
mulauerit uindicare.

SIMILITER UT DIACONI MENSURAM PRO
PRIAM IUXTA PATRUM DECRETA CUSTODIANT

ſ VII Diaconos quoque ppriam constituimus
pertiare mensuram nec ultra ordinem ecclesiā
canonib; deputatum quippiam conparare p
mittimus nihil ex suo ministerio ponitus

amplicare. qua primisor dinibus ppria
dare curam quiras absq; epō vel pbrō sor bapti
zare nō audeant nisi pr aductis fortassis
effectus longius constituere necessitas ex
trema compellat. qđ & laicis xpianis facere
plerumq; conceditur.

QUOD DIACONI NŌ IMPRESBITERIO RESIDERE
NON POSSINT NEC CUM TRACTATUS HABETUR
ECCLESIASTICIS NEC SACRIS CORPORIS PROGA
TIONIBUS PRESENTIBUS DEBEAT OSURPARE PERIS

VII Nemo presbiterio residere cum diuinacele
brare curiositas ecclesiastica habeatur quicūq;
tractus sacerdotis portas prerogatione sub
conspectu pontificis seu pbri in his celebri
bus non habeant exercendis eum omnimode
cetera mandata bibliotheca sanctorum nosq;
magopere custodire meamur ac sine ex
dispendio eccia quę policemur ueritatis
forores se comendio uadere & laxandas habeant.

QUOD APOSTOLICA SEDIS PATERNOS CANO
NES PIO STUDIO DEVOTOQ; CUSTODIAT

VIII Cumq; nobis contra sacratorum regum eccie
regularum cupiamus temere nihil licere
& iam sedis apostolice supplicationibus, fauente dño
que paternis canonibus sunt prefixa pio
devotoq; studeant tenere ppositio satis
indignum est quemquam ut pontificum
ut ordinum subsequentium hanc observan
tiam refutare. quam beati petri sedem &
sequi uidear & docere. satisq; conuenienter
sit ut totus cor pus ecclie in hac sibimet

observatione concordet. quam illic urgere con
spiciat ubi ecclie totius posita principatum
Dicente auctore scriptura ordinante in me caritia
& cetera omnia cum ordine faciant. & alio rum psal
mista predicatore circumdate sion & complec
timini ea narrate in turribus eius ponite corda in
muro eius & distribuite gradus eius ut enar
retis in posteros alteram quę hic est ecclie materni
& ipse regit nos in fide. hic paulo dubio quia nec
ecclie sacrarum narratur altitudine dignitatis
& circuitus in rectitudine bonis operibus corda po
nenda sunt. gradibus unq; distribuit cunctis dñi
& rector populis prędicandus est xpianis ubi
nemo sibi aliquid est imminutum cum & deum
cuiusq; gradum perfectionem nihil deperit.
& conuenienter retinendo qđ celesti dispo
sitione collatum est pariter nobis & cognos
cibilem dñi fieri & eri bonitatis rectorem nā
& si quid indulget de compositi quantitatem
moribus adgregari & strenuitatem pensat si
cuta & iam ppositio continet qđ pro ore lactantis
ne ętate curandum. dum modo nulla tenuis dis
simulata subrepiant. quos qđ liber ne sit de la
cerui merito de cruce albus insulsi ne babilo
nem incurrat esse ptem & si illa non munquā
sinenda sunt quę sic eos constet integritatis so
la nocere ualeant. Illa tamen sunt magnopere
prętauenda. quę recipi sine manifesta decolora
tione non possunt ecclie ipsaque nulle de
trimento aliquotiens indulgenda credent
utrorum tempora cogi et instituta ut accelerate

prouisionis respectus excusat: quantocumq;
gravi illa nullatenus mutilanda sunt quae nec
ulla necessitas nec ecclastica prorsus exter-
queret utilitas.

VT PRETER PASCHALE TEMPUS VEL PENTE-
COSTEN NEMO BAPTIZARE DEBEAT NISI EOS
TANTUM QUOS EGRITUDO EXTREMA CONPULERIT.

X Baptizandis ibi quis piam aut sim quocumq;
tempore nullam credat necesse fiduciam
preter paschale festum & pentecosten tenue
rabilem sacramentum excepto quando tangat
grauissima langoris incursio in quo ue
rendum est ne morbi crescente periculosi
ne remedio salutare fortasse egrotanti
exitio preuentus abscedat.

XI Ordinationes etiam ptoz diaconoz que
nisi certis et temporibus sabbatis celebrari non
debeant. Idem quartum mensis uenerit septimi
& decimi sed etiam quadragesimales sabbati
ne mediana quadragesime dies sabbati ie
iunio circa uesperam nouerint celebran
das. nec unus liber utilitatis sepe ter binos
seu diaconoz hos preferre quantos ipsos
fuerint ordinati.

VT PRECIPUIS DIEBUS VIRGINES CONSECRENT.

XII De uestibus quoq; uirginibus nisi aut in epiphanio
aut in albis paschalibus aut in aptoz natalib;
sacrum minime uelamen imponant. si
nonnisi foras sicut debapnizatis deuiis
grauiusq; correptis nec sine hoc munere
de seculo exeant implorantibus non negetur.

VT VIDUE VIAE NON VELENTUR.

XIII Vidue autem uelare pontificum nullus ad
tempret quoniam auctoritas diuina de egre
cionum prestruit non est ergo ponendus labor
pandumue quo sic acta stroz inferenda pre
sidia utribil comminetur ultionum.

VT NULLUS PRESBITER VEL ECCLESIASTICA VEL
MONASTERII SERVUM AUT ORIGINARIUM
NOLENDUS DOMINIS SUB HOMINE RELIGIO
SO DEFENDAT HONORIS ET COMMUNIONIS SE
RECIPIENDUM SUBITURUM QUIS QUIS HOC
PERPETRARE TEMPTAUERIT.

XIIII Generaliter etiam querelle erandapre
rumpti est quappe modum causantur am
uer sipassim seruos & originarios domina
tura possessionum que fugientes subreli
giosecon uersationis obtentu ad monaste
rium sese conferre ut ecclesiasticum famulatu
colibentab; quo q; prestolib; indifferenter
admitti quemodo si mibi est amouendos per
nicies ne pp̃ianominis inuitorum aut
alienaquidi aut publica uideat̃ detrimen
na subuerti precipue cum accepta mul
tis clericalis hac obligatione fuisse non
ueniat dignitatem cogat̃ que pstratum
lantium sibi ordinatione urgere causarii
mq; fabrice obnoxia quibus soluta compertur
meretricione plebium. quisquis pstrdat̃

ator; quamonasteriis præesse nostrum
huius modi personas apud se conuenire restringere
uendas patronus aut de incepta ædificatione
structura utr religiosis congregationib; pu
auerint adplacandas uel uoluntarie forsi
tandominos subscripturæ testimonio pri
mus obsoluta aut legitima transactione
uocasse periculum honoris pp̃ri non
ambigant communionisque subiacere
placeret eas usquam uerax nosque stella
pulcherrie magister quippe secundum beati
apti præcauendum est ne fideles discipli
nadni blasphemetur.

VT CLERICI NULLAS NEGOTIATIO
NES INHONESTAS ET TURPIA LU
CRA SECTENTUR.

XV Consequens fuit ut illa quoque quæde
prehendi parit; nupad nos missa relatio
quosdam ait ñ pertinendo putaremus deno
plurimos clericos negotiationib; inhonestis
addictos turpib; inminere nullo pudore
arcentes euangelicam lectionem qua ipse
dñs negotiatores de templo uerberatos
flagello adscripto ejecit. nec audiuer
barecolentes qb; aut nemo militans clericus impli
cet se negotiis secularib; psalmista quoque dei
cit dabit substantiam suam et cauam. quæ
ñ congruunt negotiationes intra ecclesiam
nas dñi. prohibemus autem abinde
nis phebeas; nouerint abstinendum
ab omnib; qb; libet negotiationis ingenus

cupidos atq; sectandum autem quocumq; gradu
sine possint moyas ad clericalib; officiis abstinere cogant.
quidomus dei domus orationis dici sede debet dis
neo officia negotiationis et spelunca posciis fidelium.

VT NEMO LITTERAS HESCIENS UEL ALIQUA
PARTEM CORPORIS DIMINUTUS PROMOVEA
TUR AD CLERUM.

XVI Inlatere aut os quoq; et nulla parte corporis im
minutos sine uitio respectu ad ecclasticum deducam
uenire subsidium. quæ simulans quatradenos et
aptice sedisuetus formam ñ recipit qua nedum ec
carens sacris et ipotens aptus officiis et curiosus
nihil do prorsus offerri legalia præceptasanxe
runt. lex quedecere modis omnib; hæc uentem nec
quisquam talis suscipiant ordinum. siquisue ut te
mer itatem pp̃riam ut in curia præsidentium tales
ante susceptum locis sacerdotis gradu uenit nihil
unquam promotionis arripiant sacrisque habeant
hoc ipsum sibi pro omnia misericordia permissum.

DE HIS QUI SEIPSOS ABSCIDUNT.

XVII De his autem qui seipsos abscidunt patrum canones
candenter sequendos posuerunt quos tenere of
ficiorum dissertudinem tales pertranseat
moyses magna fuerint a munere clericali seduci.
quomodo hominib; custodire nesciunt quis fuisse
nullis subpedat præter illa quæ quam quæ me
morabilis decretum censuit.

QUOD ADADCLERUM CRIMINOSI NEQUE
ANTE PROMOCHERI ELECTI REPOSITIS SIBI ALIQUI
BUS FUERINT INCIDENTI CRIMINIBUS
A SACRIS OFFICIIS ARCIANTUR.

XVIII Comperimus etiam horrendis quibusdam clamoribus implicatos tota dissertione submota non solum de factis atrocibus necessaria prouidum habere sed nec aliquam correctionem penitus excludentes addi unum ministerium honorem que contendere non nullos autem impios dominos constituto grauiter si quemquam facinoribus non repellamus aptis clamare nec inicto manus imponenda nec communicandum peccantibus et maiorum uenerandam constituta permittamus huiusmodi etiam si forte se ipsi reum tam grauia peccauerunt detecto oportere repelli quam sane professionis oblitos preuaricatores quos ipsi proculdubio submouendos

QUOD DEMONIIS ALIISQUE PASSIONIBUS INRETITIS MINISTERIA SACRA TRACTARE NON LICEAT.

XVIIII Visi adeo sane comperimus quosdam a diuinis aquae prumpere ut demoniis simul ibus que passionibus inretitos ministeria sacra sibi tractare tribuat quibus in hoc opere positis aliquid quod prius necessitas occurrat quod de sua fide dubium salute confidet ubi minus fidei ipsos curationis humane prospexerit calamitate uexato atque ideo necessario remouendos esse negabit libet per quem christus est mortuus generet postremo sic corpore sauciatum fortassis aut debilem neque quamlibet sibi contingere lex diuina permittit quanto magis dominicae lectos dispensatores esse conuenit quod est deuotissimo per cultos

QUOD HI QUI SACRIS VIRGINIBUS SOCIANT ET FOEDERA INCESTA COMISCUNT COMMUNICARE EIS POSSUNT NISI FORTE PUBLICAM PENITENTIAM EGERINT.

XX Virginibus sacris cohabitare aut quolibet modo eas posse dedicatam dominum offerre sanctorum legum uetant quae ferunt ne quemquam sacra communione decernendi aut publicam precamque poenitentiam ne nomen quidem capite aut hostiae quarum de sacrificio transeundi sed tamen penitentiae non negetur.

QUO DUBIUE UT SUPRADICTUM FESTINATIONE LENTIUR ITSI PROFESSAM CONTINENTIA PROPOSITO MONITATO CALCAUERINT IPSE PROFESSIONEM DOMINO PROSUIS INTACTIBUS REDDITURAE.

XXI Nam deuotus nulla beneficiorum ne dandis superuacuae ducimus differendam quae ipsa priuilegia ne professo prebendarum gratia ad mutabilis mente calcauerint peccatorum in terrenis qualibet debeat satisfactione placari sicut enim sit fortasse contingere nequeat secundum aptum nullatenus habeant uerba cur sic habitasse cum deliberatione premissam dominum perducere fidem debuit custodiri nos autem nullum talibus laqueum debemus nectere sed solas adhortationis premium semper in mente ponas quae apponere diuinum iudicium ut mihi absolutae conscientiae illarum perseuerationem dominum reddat ut memo cauendum est quippe quae deorum morbi acribus quae barcus paulo aptius restaurat quod plenius exponere praetermisi nec eius mihi labilis nostram deorrigi quam admoneri uidebatur

QUODSECUNDACONIUGIASECULARIBUS
NONINGERITUR OBIBUS TAMENADCLERAIMPRO
HOCFACTOMINIMEVENIRECONCEDITUR

XXII Secunda nupcias sicut secularibus ita nec re
dis trapostas nullus ad clericalem ordinem ue
nire collegium aliae sunt enim humanae fragi
litati generaliter concessa licentia aliae de
beant esse tradumarum rerum seruo dedicato

VTSIQUISCUSCEPERIT ECCLIAEPROPRIAE
DISERTOREM ETIAMALIQUAPROVINCIALIDIG
NITATEMUTRIQUESENTIAESUBIA
CEANTQUAMCANONESPRAEFIXERUNT

XXIII Quisquis presbiter desertor recte nullus ecclesi
arum; cautis de alia putauerit
transitum temere recipiatur fuerit
despectus reuerendo canonum ultipse
ut receptor eius atque protector consti
tuta non fugiet quae de huiusmodi pre
sumptionibus praefixa seruanda

QUODSIQUE EXMONACHISETLAICISDE
QUIBUSSUPRADICTUMESTTESTIMONIUM ADCLERI
CUMNULLACOGIT NECESSITASANTIQUI
TASDEFENDEBANT INSTITUTASERVARI QUOD
SUPROGENTUR SACRAMEREATIS ESSE
PRAEDIODIGNITATEABOFFICIODEPONAN
TUR NAMDANTEM ETACCIPIENTEM
SIMONIS MAGI CRIM INVOLVIT

XXVIII Demonachis laicisque in prima capitulis
praecipimus huius partis digesta quae
quatenus praeterum temporis qui necessitate
concessa sint quemadmodum ubi nullus
necessitas interuenerit habeat nonnisi uetus
institutio debeat custodiri quos uero constitu
rit indignos meritis sacramentorum esse pre
dio dignitatem conuectos portet arteri
nos sine periculo facimus tale patrantes quia
dantem pariter accipientemque damnatio
symonis quam sacra lectio testatur involuit

DESACRISLOCIS NOVITERINSTITUTIS
QUAMVIS SUPERIUS DICTUM SIT HOC NOC
TAMENADICITUR UT NULLA BASILI
CA SUBDEFUNCTORUM CONSTRUC
TA NOMINE DEDICETUR

XXV De locorum consecratione sciendum quamuis su
perius strictim fuerit comprehensum ob
quodque patefactum est quid absque praecepto sedis aptice nonnulli facta recta sit oratoria
sacrare praesumant hoc summus tamen indi
cio detestabiliorem permitti quidquam quocumque
nomine defunctorum et quantumcumque dicitur
necessitatis fidelium edificatas sacris processi
onibus audacter instituere memorantur
quemquam tam accurata duras sanctuaria de
uitorum ferre possitaudiatur sive uera sive pu
nitaeus affectus illius regionis certus et
fixus est et districtius ultra quaerentur et
aquibus fuerint gesta pandantur quae sicut
latentibus sin hac atrocitate nominibus
nonexeat in quamsententiam debita pfe
rat ultra cum manifestius fuerint documentis
expositus quam celeriter tanti poscit crimi
nis ratio mutauit ullatenus ultionem

QUOD NEFAS SIT FEMINAS SACRIS ALTARIB⁹ MINISTRARE. ET QUID EXHIS QUE FIERI NON SUNT OFFICIIS DEPUTATA PRESUMERE.

XXVI Nihil hominus inpatienter audiumus tamen rerum subspedes peccari: ut femine sacris altaribus; ministrare firmentur cunctaq; nonnisi uiroru famulatui deputata sexui cui non competit. siqd omnium delictorum quae singillatim pstringi nouis nouorum tetrusomis exemplis neq; respicit sacerdotes q ut ista committentes minime publicando prauis excessimus se fauere significant. sirasmen sacerdotum iam sint uocabula nun cupandi quidelegatum sibi religionis officiu sic proferre nere molliant ut inpuorsaq; p fanaque deliber sine cullo respectu regule xpiane funestas secrent. cumq; scriptum sit minima quispent paulatim dedit quidest doralib; exa mandum quimmensis acmul tiplicib; praui tatum molib; occupati in gentem ruinam multimodis inpulsionib; ediderunt. que non solum ipsos iudeatob ruere. sed ecclesiasticos uiuersis mortiferam sinon sanent infortepnicies. necambi gant quihec exercere aut si fecerint quia actenus cognita siluerunt. subhonore pprio seracere dispendio sinon tanta pos sunt celeritate festinent. ut leta uul nera competenti medicatione saluent. quoe nimmorte teneant iura pontificu qui pontificalib; ex cubis eatenus inuncta dissimulant. ut contra radicem dominu presidentes ruinas operent quantacumq; apud dm possent sibi ecclesiasticum mentem pcurarent. tantum quidmeruerant aspi cuant cum exercabilib; studio secretum aduersa & quasi magis hec regula sicque ecclesiasticum minimum regulis pperent cum & sic agnitos habeat rationes unusquis q; pontificum inte merata mdebuerit tenere custodiat & si forsitan nescierat consulere fideliter oportuerit ignorantem quomagis excusatio nulla sic currit terrantib; quanec uenia possit seruare qd non erat nec ignorare cum ut nosse qd geritur.

QUOD IN OMNAQUAQUE ECCLA CUIUSPS PRAETIOSIORA TUORUM ANIMARUM QUAM OBLATIONES FIDELIUM SERI DEBEANT PONTIFICES ET UBI OMNIA SITE PONA QUAE CLERICOS TENERE PAUPERES ET HUIUSMODI FABRICIS ECCLASTICIS APPLICET.

XXVII Quatuor autem tam dore dotib; quam de oblatione fidelium pontifex liberecte facultas admittit sicut dudi ratio nabiliter decretum conuenit fieri portiones quarum sit unapontifici alteradericor pauperum tertia quarta fabricis adplicanda. de quib; siant sacerdotes inter eos tres gra minis ministris cetie memoratam depen dere quantitatem. sic clericus ultra

dolezam sibi summam nihil insolenter no
uerit exspectandum. cauero que ecclesiastice
disciplinae adtributa sunt huic operi uenerabiliter
praeuigeat locus. decoretur instauratio manifes
tatione. quia nefas est si sacris sedibus destruen
di lucrum suum praesul imponat. si deseg
nata uenerit. Ipsa nihil hominis adscripta
pauperibus portionem quam uis diuinis ra
tionibus sedispensasse monstratur. deest seu
dati. Tamen uxta adscripta uerum est uideat
operum bona. & glorificent patrem uestrum
qui in caelis est. oportet enim praesentis testi
ficatione praedicari. & bonae famae praeconium
non tacere.

QUOD EPS PBRET DIAC AQUICUMQ:
CLERICO ORACITER ACCUSATO SI QUIA CONTRA
HEC CONSTITUTA FECERIT POTESTAS IN EDI
TIONE PERPETUA SUBSTIAM HONORIS EPS PE
RCULUM SUBITUM SI HAEC OMNI
ECCLESIAE NOSCENDA TACUERIT: XVIII

Quapropter nec clericorum quisquam ho
nor offensae futurum confidat immune
similisque salubriter sequenda. Nec pri
mus suscepit. sue per primus audierit
descendentem non timuit. ad aures eius
deferre curauerit. per patronos. dum tacet
competenter exhibitus iurgii sors ul
tionis fiat. & ceteris interdicto delinquendi
sunt uero modis omnibus. erit unusquisque
pontificum ordinis & honoris electio. sicut
quam clerico uxit ecclesiae totius audentiae

putauerit sub premenda. Data uidus martia
rum & praesidio & asterio uu cc consss.

INCIPIT LA PAPAE ANASTASII URBIS ROMAE
AD IMPANASTASIUM PROPACE AECLARUM.

Gloriosissimo & clementissimo filio anas
tasio augusto. Anastasius episcopus. Ordum pon
tificatus mei primitus oblata populis pace
pronuntio. constanter. & fide catholica hu
milis pietatis tuae praecator occurro. In
quo primum nihil diuinum fauore pro
pinquasse confido quod consonantia augus
tissimi nominis tui. non dubium praestat
auxilium ut sicut praecelsum uocabulum
pietatis tuae per uniuersas gentes totoorbe
praefulget. ita ministerium mentis humi
litatis sicut sonat esse sedes beatissimi pe
in munitur salutata. adsignatam sibi a deo lo
teneat principatum. nec propter unum

mor tuum diutius tunica illa salutaris detineat
contexta eorum male sortis panat quesola
indissutionem perfirmitate sui uenire non
potuit. Cuiciam in privata area tantum
circa sincere religionis studium fuit ut
sicut fama certissima celebrauit nemo magis
ut inter precipuos sacerdotes prefixa a scis
patribus regulis recte custodisse dicat. quod
scm studium cum maiestate imperii seruasse
confidimus.

QUOD PRO XPO FUNGATUR RELEGATIO

¶ I. NEMDUM PRO PACE PRAICATURA ECCLESIAE
legationem aq: fungimur pro xpo necos propter offensionem ut scandalum patiamini
publice nominari quos merita ut actus
illum iudicem latere non possunt. In cuius
iam sunt iudicio constituti. nec illic se potest in
terserere incorpore nostro. Tali ad lucre
meraria presumptio in quo non solum
confessio facit apertam merita singulos
sedet iam silentium ipsius non potest la
tere secretum namque d̄ predecessor
nr papa felix sedet iam a cacuri illic sp
cul dubio sunt ubi unus quisq: sub tanto
iudice non potest per sedere sui meriti
qualitatem.

QUOD HONSIT TEMERE IUDICANDUM DE HIS QUI AM A DOMINO MIGRAUERUNT

¶ II. Traq: monemur nos beatissimo paulo apto
neq: sit in hoc offendiculum nec ecta dū
quid facere non possumus de his quiam
transierunt reuocare curemur observa
esse tranquillitas tua cognoscat. Ne omnes de
his quidere bi addūm solum pertinentibus
dicare presumunt. nemo enim nr̄m sibi u
uit & nemo sibi mor nr̄ siue enim uiuimus
dño uiuimus siue morimur dño morimur
siue enim uiuimus siue mortui sumus dñi su
mus. In hoc enim xp̄s mortuus est & resurrexit ut
uiuor & mortuor dominet. tua ergo
quid iudicas frm tuum omis constatum sit
re tribunal dī. scriptum est enim uiuo ego
dicit dñs qm mihi flectet omne genu et omis
lingua confitebit deo. Ita que unus quisq:
nr̄m pserationem reddet de nemo ergo
amplius inuicem iudicemur. sed hoc iu
dicate magis ne ponatis offendiculum
fr̄i aut scandalum. monet igit beatus
apts nec debere pre iudicando iudicium de
qb: nemo potest uerius ut melius iudicare
quam dñs in hoc sibi quisq: pram temerarius
ausus usurpet & propter paucas quum
tas recte dissipet. nam & in regno libro
dicit non quomodo uidet homo uidet dñs.
quia homo uidet in facie dñs autem uidet
in corde. Item in paralypomenon libro
primo ait salomon. scito deum patrum
tuorum & serui illi in corde perfecto & anima
uolenten qm omia corda scrutatur dñs
& omnem cogitationem nouit. Item in
ezechiel haec dicit dñs. si dixerit domus
israhel & cogitationes ipsius in nouis ego.

ondet dedñō uidicitur euangelio sa
nctorum miserō ingratione meorum ꝛ quid
cogitatis mala in cordibus uñris.

VT SPECIALITER IN ECCLESIA NŌMTA
CEATUR ACACII.

III Precamur itaq; clementiam uram ut specialiter nomen qd multis ex causis
scandalum ut offendiculum ecclie concitat speciali appellatione careat. cum
fratribus dicamus in generalitate sacerdotū
uniuersaq; tribuendum sit prestimata
dispensatione meritis. cursoli cogitationes
quoq; manifestius arguant. quamuis uero ecclesiasticus
usus aq; presumptionis habeat. ut acacius
ne dementie tue singula suggerere
ferre se uideat honeratum. Crescentio
uiro germano fratri dilectissimi quos
misimus adferentes tuam de causis
singulis acacii qualis fuerit instructio
nem plenissimam dedimus clementie
uñe specialius recensendam. si hoc pietati
tue placuerit curiosius indagare. ne in
aliquo suggestionis ueritas defuisse
uideat. ut p diuinam sapientiam ea ꝑ
que uidere possitis non superbiamus
Actione sed apostolice in acacium talem
processisse sententiam sed sacerdo
tibus certis quantum nos extra illum
iudicium qd solum fallere non potest.
Estimamus zelum agis diuinitatis
exorta.

QD MAGNOPERE CONTENTIOSITAS EXCLUDENDA

IIII Nos uero humiliter supplicantes controuersiam in ecclesia romana euolutam cum
grauitate decenti contentiose sicut dicitur in puer
bis odium suscitat contentio. omnia autem
quoniam comprannum pregrauitatis nam
& apls ad corinthios cum omnium intercessisset
uos emulationes & contentiones non nonne
carnales estis & secundum hominem am
bulatis. Item ad philippenses si quis er
go consolatio in xpō si qua allocutio cari
tatis si qua societas spūs si qua uiscera &
miserationes impler & gaudium meum ut
ipsum dicatis omnes eandem caritatem ha
bentes nihil p contentionem neq; per inanē
gloriam. sed in humilitatem mentis inuicem
estimantes sibimetipsos superiores non
sua singuli respicientes aliorum.

VITALEXANDRINUS IMPERATOR ADMO
NEAT AD FIDEM SINCERAM ET PACEM REDIRE

V Hortatur CATHOLICAM.

Hoc examen precipue in sinu uestre mansue
gloriosissime & clementissime filii auguste
utrum causa alexandrinor patuerint pie
rimis auribus uñis ad sinceram & catholicā
fidem eor auctoritate sapientia diuinaq;
uñis monitis redire faciatis. nam quidnon
dum sit in religionem catholicam secundū
definita patrum & predicatione omnium
sacerdotum qui in ecclesia floruerunt si hoc
quoq; preceperitis scientibus immanoriā

transmittendo renouabimus addescendam
officiariæ institutionis offerimus ut
nulla extra hanc ingenio iactantiam ut
prauitatis audiatur.

ADMONETUR IMPERATOR UT CONSTI
TUTIS APOSTOLICÆ SEDIS OBTEMPERET.

§ VI Illuduero peculiarius pamore unperuuñ
& beatitudine quæ conseq̃ per tregnum p
aptico officio predicamus ut sicut decet
spūs sci dictat monitus mris obedientia pre
dicat ut bona oīa ura reꝫpublicam con
sequant. sicut ne exodo pmittit si audiens
uocem dñi dei tui & quæ placent facerisco
rum ipso & obaudieris præceptumeius &
custodieris omnem iustificationeius omnem
infirmitatem quam imposuiegyptiis non
imponam super te. ecce ego sum dñs qui saluũ
facio te & illicet rumpuba poremissima
cantē & nunc si tibi quid dñs deus tuus postu
lat ante aliud quam tumeas sidñm dñm tuũ
& ambulet omīs uiasei us & diligas eum
& seruias dño deo tuo extoto corde tuo &
extota anima tua custodire præcepta
dñi dei tui & iustificationeius quos ego mandabi
hæc me suggerente non frequentius non
spernat pietas tua ante oculos habens
dñi in euangelio uerba qui audit uos me
audit & qui uos spernit me spernit &
qui me spernit spernit eum qui me misit.
nam & aptis conueniens saluator in ro ma
log quia propter hoc spernit non hominem sperni sed ꝺn̄m quod dedit spūm suũ
in nobis. parce ergo clementie uræ sacra
rum ēpūl uos felicitatis instantiam
urām qua nouelut uicarium præsi
deri uoluit in terris. euangelicis a
postolisq; præceptis non dura superbia resistatur. sed per oboedientia
quæ sunt salutifere compleantur.

QUOD EOS QUOS PER DAMNATIO
NEM SUAM UEL BAPTIZAUIT UEL ORDI
NAUIT ACACIUS NULLA PORTIO
LESIONIS ADTINGAT.

§ VII Nam secundum ecclesiæ catholicæ con
suetudinem sacratissimum sereni
tatis tuæ pectus agnoscat quod nullũ
dehis uel quos baptizauit acacius uel
quos sacerdotes siue leuitas secun
dum canones ordinauit. ullaex
nomine acacii poterit iniuriæ adtin
gat. quo forsitan per inquum tra
dita sacramenti gratia minus firma uideat. nam & baptismum quo
procul sit a hæresi & sacrilegio uel a furore fuerit datum ad percipi
entem munus peruenit ad libatũ.
qui uox illa quæ sonuit per columbã
omnem maculam humanæ pollutionis exludit quæ declaratur addi
citur. hic est qui baptizat in spũ sc̃o
igne. nam si uisibilis solus ipse
radius cum per loca fœtidissima

transeunt· nulla contactus inqui
nationem maculantur· multoma
gis illius quis tum uisibilem fecit
arus· nullam ministeru indignitate
contingitur· nam & iudas cum fuerit
sacrilegus atq; fur quidquid egit inter
apostolos pro dignitate commissa be
neficia perendigrum data nulla ex
hac determinata sensorunt· declarante
hoc ipsum dño manifestissima uoce·
scribentquid & pharisei· supra cathe
dram moy; sederunt· quecunq; facite·
quas autem faciunt facere nolite·
dicunt enim & non faciunt· quidquid
ergo ad hominum prouectum quili
uet ingesta minister pro officio suo ui
detur operari hoc tenam continere
implendo diuinitus effectum· unde
per quem ipm loquitur paulus ad fir
mat· ego plantaui apollo rigauit sed
dñs incrementum dedit· neq; qui
plantat est aliquid neq; quirrigat·
sed qui incrementum dedit dñs· ado
autem non queritur quis uel qualis
predicet· sed quem predicet· ut inue
niri os etiam bene ex pm predicare con
firmet· quoniam odit diabolus ipse de
uectus est & hoc ipso predicare non
desinit·

QUOD MALO BONA MINISTRANDO SIBI TANTUM MODO NOCEANT ECCLESIAE SACRAMENTA COMMACULENT·

VIII Ideo ergo & hic cuiusq; nomen dicimus esse
reticendum· malebona ministrando sibi
tantum nocuit· nam inuiolabile sacramen
tum· quo per illum datum est· alios perfec
tionem suae uirtutis obtinuit· quod quod est
aliquorum in tantum se extendens curio
sa suscipio· ut imaginetur prolato a papa
felice uadio postea· inefficaciter in sacra
mentis q; a cacius usurpauit egisse· acp
inde eos metuere quasi inconsecratos uel
in baptismate mysteria tradita sus
coperunt· ne uere tabe beneficia diuina
uideantur· meminerint in hac quepar
tem similiter tractatum preualere
superiorem· qua non sine usurpationem
sacerdotii adiudicatus hoc egit· in quo
uirtutem suam obtinentibus· mysterus
in hoc quoq; alius rea sibi persona nonno
cuit· nam ad illum pertinuit quod tuba
dauid ita canitur· uerum tamen dñs con
quassauit capita inimicorum suorum
uertice capilli perambulantium in delic
tis suis· nam superbia semper sibi non aliis
facit ruinam· quod uniuersa scriptura
rum celestium testatur auctoritas·
sicut et iam per spm sim dicitur in pro
phetia· Non habitauit in medio domus
meae qui facit superbiam· unde cum sibi
sacerdotis nomen iam dicauerit condem
natus in ipsius uertice superbia tumor

inflictus est quia non populus quin
mysterius donum ipsius sitiebat ex clu
sus est · sed anima sola illa que peccauc
rit iusto iudicio propriæ erat obnoxia
quod ubiq; numerosa scripturarum
testa instructio · unde remotis hom
num studiis siue uersutiis in hac ad
huc presenti fragilitate positorum se
cundum precessiuã admissa & auctori
tate imperiali offerente dõno · Unã
catholicam ecclam & apticam quia hoc
solum est in quo non solum interriis sed
etiam in celo triumphare sine fine possitis ·
subscripsi · Omnipotens regnum & salutem
tuam pperuam protectionem custodiat
gloriosissime & clementissime semp.
auguste ·

PC PAVLINIVC DIE KL DARVM MARTIAR

IN BASILICA BEATI PETRI APLI SYNODO
PRESIDENTIBEATISSIMO PAPA SYM
MACHO FOLGENTIVS ARCHIDIAC DIXIT ·

Beatitudo urã directis antehac per p
uincias auctoritatib; frequenter ge
ralue sacerdotum synodum conuocauit
quoy presentia inuisa uidetur oculis con
stituta · nunc beatitudo urã quæ ad ecclastica
cas indemnitatem uel ad pacem totius ecclæ
pertinent · siue concordiam dignetur
tractabiliter ordinare acclamatũ
abomĩb; epis & pbris exaudiype
symmacho uita · dictum est · y · cauis
sedem & annos · dictum est · viv · ut
sacas rogamus · dictum est · x ·

Concilium dilectionis urẽ neglec
ta hemisas peritate sollicitudo
nra perectastica indemnitate spe
cialiter congregauit ut episcopale
ambitu & confusionis incertum uel
populare tumultum quem subrep
tionem constat ex eorum · Commu
nicato pariter tractatu infuturũ
possimus rubuste acuibacteram
putare · atq; ideo caueamus in poste
rum ne subuersio discipline aut
audacia presumentium gesta ad
temptare similia · & pari donatione
tractemus · expressi silicet sententiis sanientes · quid circa romanæ pi
ordinatione debeat custodiri · Uni
uersi pi ut pbri dixerunt · ut fiat
rogamus · dictum est · x · ut scanda
la amputentur rogamus · dictum est ·
uiii · ut ambitus extinguatur ro
gamus · dictum est · xii · exaudiy pe
simma chorista · dictum est · vi · cuius
sedem & annos · dictum · v · ut de pre
sentia fiat · dictum est · x ·

SYMMACHUS EPS DIXIT.

Quia frater noster sua curam prouidentie sue suscepit rationibus inuitauit. & parilem circa ecclie tranquillitatem diuini contemplationem animum præstat. sicut præfati sumus deliberatione presenti habita quid placeat ex omnibus uniuersi informare sententiis quæ in hoc uenerabili consilio per ecclastica recitentur officia cumq; subrexissent & paulo post interrum consedissent. Emilianus notarius synodi decreta uulgauit.

PROPTER FREQUENTES AMBITUS QUORUM AECCLESIAE NUDITATEM.

Uel populi conclusionem q; molestam competenter episcopatum desiderantium generauit auditas ut extinguat futuris presumptio tam perniciosa temporibus constituit sca synodus. ut si quis pbr aut diac aut clericus papatum uolume & eo in consulto aut subscriptionem pro romano pontificatum commodare. aut pitatio promittere aut sacramentum prestare temptauerit aut aliquid certe suffragiu polliceri. uel de hac causa priuatis conuenticulis factis deliberare aut q; decernere locum sui dignitatem uel communionis priuetur. Uniuersa synodus surgens ad clamauit. ex audi

xpe symmache ourta dictum x. hic pax cum symmacho dictum xx. cuius sedem annos dictum viii. parise ueritate ferendo eo qui hec uibos sicut dictum est pontifice quolibet modo fuerit ambisse conuictus aut certe temptasse. omnib; pariter huius culpe reis. anathematis pena plectendis.

SYMMACHUS EPS DIXIT.

Ergo uniuersitas placet & ab omnib; recognoscitur uel probatur ista sententia. Uniuersa synodus dix placet & quod omnib; placet fiat.

SI QUOD ABSIT TRANSITUS PP INOPINATUS FUERIT.

Ut de sui electione successoris ut supra placuit non possitam decernere. si quidem in unum totius conuenerit ecclastius ordinis electio consecretur electus pp. sicut enim ut fieri solet studia coeperint esse diuersa. eorum de quib; certamen emerserit uinca tsententia plurimos; sic tamen ut sacerdotio careat qui captus promissione non recto iudicio de electione decreuerit. synodus dix. placet dictum x.

PROPTER OCCULTAS AUT TEMERAUDES ET CONIURATIONUM.

Secretus si sinistras quas huius sententia districtionis consequitur. si quis ad ecclasticam perturbationem notitiam. consilia eorum qui contra hanc synodum de pontificali egerit ambitu. & rationabili probatione

conuicerit participes actionis huius mo
di. non solum purgatus ab omni culpa sit
sede etiam remuneratione quem omnino dig
nabit sublevetur. Universa synodus
surgens addamauit. placet omnia &
adiecit. Exaudi xpe symmachum ita
dictum .xxx. ut ita servetur rogamus
dictum .x. ut nullus aliter de episcopa
tum romanum deinceps ut mar presca
mur. dictum .x. ut decreta nra confir
met rogamus. dictum .x.

SYMMACHUS EPS AFFCLIAE CATHO
LICAE URBIS ROMAE DIXIT.

Acclamationes iuras synodi: queru
dicium presentia gesta suscipient. & ad
iecit eaq: adsopiendo sue eternose pre sup
tionis errores ut infense reb; ecclastici
egritudinis morbos quib; uniuersalis
afficiebatur. ecta deliberatio religio
ni congrua pacique constituit firmitatem
perpetem sortientur. ut presentem do
quem uigeat atq: omnis sinceritate alicuius
distinctione uenire presumpserit.
Indicta superius destrictione plecteretur.
& subscripserunt. Celius symmachus
episcopus sce ecclie catholice urbis rome his
constitutis synodalib; ame probatis atq:
firmatis consentiens subscripsi. Celius
rusticus episcopus ciuitatis ne turnensis sub
scripsi & consensi synodalibus constitutis
atq: in hac me profiteor manere sententia.

Mensurius carthaginensis. Paschasius albitinensis.
Rufinus cannensis. Fortunatus episcopus
Reticius tudertinus. anagnine ps sancte
Iarius allifanus. epo ciuitatis nigrine quas ub
Asilius tollentinus. scribere non potuit pro
Italus fundanus. eodem subscripsi;
Decius triuentinus. Valerius caleno rensis.
Innocentius minuanatis. Felicissim. gaudentius
Florentius amiternus. Innocentius furconi
Bassus ferentininus. Valentinus amiternus
Italus fanestris. pro romano epo ecclesie
Italus rosellanus. pinnatium subscrib.
Maximus bleranus. Constantinus benestranus
Constantinus capuanus. Epiphanius ienuaria
Benignus aquieuensis. Ioh. spolitinus.
Fortunatus suessanus. Colonus forocloden
Palladius sulmontinus. Maximian presbyter
Iudentius anteatinus. Sallustius amerinus
Constantius utriculanus. Lucian. narnien.
Iohes arminensis. Molensis comitellensis
Germanus pisaurensis. Florentius plebanus
Martyrius terracinensis. Maximian subdiac.
Candidus fisburtinus. Fortunatus fulginat.
Laurentius treuentis. Ioh. uibobensis
Italianus narniensis. Gaudentius tadinatis
Serenus numentanus. Mercurius surrin.
Iustus acerontinus. Felix nepesinus.
Addeatus cerensis. Serenus nolanus
Stephanus nursinensis. Iaspius portuinus.
Dulcitius sauinensis. Timotheus abellinatis
Fortunatus anagninus. Rosarius sarsinas;

Stephanus neapolitanus;
Benarus epūs p fratrem suum urso epō subscribsi;
Gaudentius uulsinensis
Maudentius aul tinensis p prop iccio epō sororobano;
Quintus ceanensis; Bellatore; hostiensis
Gaudentius salernitanus; Marius riferinus
Lampadius urbis albien; Deodatus formiensis
Orsus stabianus; Laurentius herdonianus
SUBSCRIPSERUNT PBRI NUMERO: LXXII
SUBSCRIPTIO PRESBITERORUM
Caelius laurentius archipbr tit pra
xedis hic subscripsi & consensi synoda
lib; constitutis atq; in hac me p fitebor
manere sententia:
Januarius pbr tit uestine; Marcian tit sce cecilie;
Gordianus tit pamachii; Petrus tit scī clemētis;
Urbicus tit scī clemētis; Paulinus tit iuli;
Calepodius tit sce sauine; Petrus tit chrisogoni;
Seranus tit uestine; Asterius tit pudentis;
Iustinus tit pudentis; Felix tit equitii;
Redemptus tit chrisogoni; Proiectus tit damasi;
Iouinus tit hemiane; Bonus tit crescentiane;
Paschasius tit eusebi; Ioh tit pammachii;
Sebastianus tit nicomedis; Martinus tit cyriaci;
Epiphanius tit cyriaci; Andreas tit scī marcelli;
Seruus dei tit scī clemētis; Optatus tit uestine;
Petrus tit chrisogoni; Romanus tit nigridē.
Marcellinus tit iuli; Dominus tit crescentiane;
Abundantius tit sauine; Marcellus tit romani;
Asellus tit bizantis; Agathocles tit bizantis;
Sebastianus tit equitii; Balentin tit eusebi;
Anastasius tit anastasie; Genesius tit nicomedis;
Dyonisius tit emiliane; Epiphanius tit apostolor;
Acontius tit fasciole; Paulinus tit faciole;
Agapitus tit aptor; Adeodatus tit equitii;
Benedictus tit gai; Dominicus tit prisce;
Redemptus tit nigridē; Seuerus tit gai;
Stephanus tit marcelli; Crescentius tit aptor;
Iulianus tit anastasie; Septimius tit marci;
Epiphanius tit fasciole; Bonifacius tit cecilie;
Petrus tit praxedis; Timotheus tit marcelli;
Hilarus tit lucine; Victorius tit sauine;
Laurentius tit scī laurentii; Euthices tit hemiliane;
Iulianus tit anastasie; Marcus tit lucine;
Vincentius tit crescentia; Abundius tit marci;
Venantius tit marcelli; Stephanus tit eusebi;
Paulinus tit scī laurentii;
SUBSCRIPSERUNT PBRI NUMERO: LXVII;
SUBSCRIPTIO DIACONORUM
Cyprianus diac scē ecclesie romane rēg ui
hus subscripsi & consensi synodali; constitutis
atq; in hac me profiteor manere sententia.
Anastasius diac regioni prime subscripsi;
Victorinus diac rēg. v. subscripsi;
Iohannes diac regioni ii. subscripsi.
Tarrensis diac regio prime subscripsi;
Turtullus diac rēg. iiii. subscripsi;
EXEMPLAR CONSTITUTIO FACTA
DOMNO SYMMACHO PAPA DE REBUS
AECLESIAE CONSERUANDAS
Flauio auieno uc iuniore subdie viii
Id nouemb in basilica beati petri apti

Residente uenerabili uiro papa symma
cho una cum uenerabilibus uiris;

Laurentio · Maximo · Petro · Laurentio ·
Aemiliano · Tigridio · Felice · Bassiano · Crescen ·
Pacatiano · benigno · Rufentio · Innocentio · Ioh̃e.
Maximo · Stephano · Ioh̃e · Sereno · Eulalio ·
Preuleiano · fortunato · Laurentio · Eustathio ·
Marciano · Iocundo · Candido · fortunato ·
Laurentio · Felice · Eutichio · Elpidio · Aprile ·
Innocentio · Mercurio · Hilaro · fortunato
Concordio · Asello · Innocentio · Stephano · Geronto ·
Paschasio · Vitale · Memore · Seuerino · Hilaro ·
Generoso · Innocentio · Casto · Colonico · Siluino ·
Maximiliano · Arestone · Seuerino · Propinquo ·
Martyrio · Valentino · Sebastiano · Romano ·
Vindemio · Dulcitio · Victore · Urso · Mercurio ·
Asello · Seruodei · Adeodato · Asterio · Martino ·
Felice · Eusebio · Augusto · Proiectitio · Crysogono ·
Euenantio epi̅s̅ · Rustico · Residentib; etiam ·
Sallustio · Proiectitio · Probo · Martino ·
Amando · Epiphanio · Basilio · Sebastiano ·
Florentio · Optauiano · Seruodei · Anastasio ·
Epiphanio · Vincomalo · Abundantio ·
Iē uincomalo · Paulino · Iuliano · Marcello ·
Agathone · Benedicto · Crescentione · Lasciuo ·
Iuliano Seuero · Paulino · Adeodato · Iohanne ·
Timotheo · Laurentio · Hilaro · Adeodato ·
Marco · Stephano · Venantio · Petro · Iē petro ·
Crysogono · Litorio · & Crysogonum · Timulo ·
Et maximmo pp̃tb̃ · fortunato · Adstantib; quoq;
diaconib; Anastasius · hormisda · Ioh̃. Agapito;

SIMMACHUS EPS̃ A ECCLESIAE CATHO
LICAE URBIS ROMAE DIXIT ·

Bene quidam fraternitas uestra ecclas
ticas leges obtecata sub diuinitatis
re iudicii quae erant statuendam de
finiuit · & adhuc hodie cumulum peruc
nit · dum sufficienter uniuersa con
plectitur · ne adiectione indiget plenitu
do · maxime de clericis quos amor do
minationis inuasit · & iugum disciplī
nae ecclesiasticae fecit respuere · quos
propter eos schisma fecisse apud uos con
stitit · quib; misericordiam tamen
quidam dn̄i mandat uniuersis impedi
ri sicut oportuit non negastis · si durum
cor diuersum non sibi adquirat poen̄
dum contemnit oblata remedia · quos
ex certis causis narrandum difficile est ·
unum tamen quod occurrit uenera
do ordini uestro intimare non differo ·
dixerunt inter alia scripturam
quandam illustris memoriae basi
lium · quasi pro ecclasticae amore
substantiae conscripsisse · In quanul
lis romanae gentis nec interfuit nec
subscripsit antistes · per quem poterit
ser fortiri legitimam firmitatem ·
Ne ego inde disputem unde potest iu̅m
iudicare · & concilium requiratur &
referatur in medium ut electionem
agnoscatis cuiusquam posse habere

substantiam. Scā synodus respondit:
deferatur in medium utcuiusmodi sit
possit agnosci. & dum diceret hormis
da diaconus recitauit:

EXEMPLAR SCRIPTURE.

Cum in unam apud beatum petrum apl'm
residissent sublimus & eminentissim
us prefectus pretorio atq: patricio
agens etiam uices precellentissimi regis
odoacris. Basilis dixit: quanquam stu
dium & religionis interfit utrinepisco
patus electione concordia principaliter
seruetur eccle: nec per occasione sedicio
nis status ciuilitatis uocetur in dubium
tamen ad monitionem beatissimi urbis
papenris simplicii quam ante oculos
semper habere debemus. hoc nobis
meministis subobtestatione fuisse
mandatum ut preter illum strepitū
& uenerabilis eccle detrimentum si
de hac lucem transire contigerit.
non sine nra consultatione cuius li
bet celebretur electio. & cum lege
ret cresconius epī ciuitatis tuder
tine gte surgens con sensu dixit:
huiusmodi pendat scā synodus ut pre
termissas personas religiosas quib:
maxime cura est de tanto pontifice
in sua redigerent potestatem quod
contra canones esse manifestum est.
Item hormisda diaconus legit.

neque confusionis atq: dispendiu ne ora
bilis eccle sustinere tenemur. pre
termisistis nobis quid quam fuisse temp
tatum cum sacerdote nro supstite nihil
debuisset adsumere. quare sicampli tu
dinis uel scitate placet. In colonia
omnia q: ut futuri antistes electione
respiciunt religiosa honeratione
seruemus. hanc lege specialiter pre
ferentes quam nobis heredib: q: nris
xpiane mentis deuotione sancimus.
ne umquam prędium seu rusticum
siue urbanum uel ornamenta aut
ministeria eccesiarum q' nunc sunt
uel que ex quib: libet titulis ad eccle siarū
iura pertenerint ab eo qui nunc antis
tes sub electione communi fuerit or
dinandus & illis qui futuris seculis se
quentur. quocumq: titulo atq: com
mento alienare uoluerit ineffica x
atq: inritum iudicetur. sicq: facienti
uel consentienti accipienti q: anathema.

Maximus epī bledane eccle dixit:
modo scā synodus dignetur edicere
licuit laico homini anathema inor
dine ecclastico dictare. aut si potuit
laicus sacerdoti anathema dicere.
& contra canones quod eis non conpe
te bat constituere. Dicite uobis quid
uidetur deme licuit laico legem dare.
Scā synodus dixit. non licuit. & adiecit.

Lege sequentia hormisda diac legit. &
his qui predium rusticum uel urbanum
iuris ecclastici fuerit consecutus nouc
rit se nulla lege uel prescriptione mu
nitum. sed si uelit qui alienauerit siue
quicum sequentur uoluntate contraria
predium huiusmodi alienatum reuo
care temptauerit. Id cum fructibus
restituat qui illud fuerit consecutus.
& cum legeret Stephanus epis ecclie
uenusie surgens e consensu dixit
per legatum. hormisda diac legit.
quametiam poena placuit accipientes
heredes proheredesq; respicere. In
quare cuilibet clerico contradicendi
libera sit facultas. Iniquum est enim
& sacri legi instar utque ut prosalute
uel requie animarum suarum unus
quisq; uenerabili ecclie pauperum cau
sa contulerit. Auferre reliquerit
abhis quos maxime seruare conuene
rat in alienationem transferatur.
plane quecumq; ingemis uel auro
atq; argento necnon & ueste sibi minus
apta usibus uel ornatui uidebuntur
ecclie que seruari ad diu manere non
possunt. sub iusta estimatione uen
dantur & erogatio religiose profi
ciant. Cumq; lecta fuisset. Laurentius
mediolanensis ecclie dixit. Ista scrip
tura nullum romane ciuitatis potuit
obligare pontificem. quia non licuit lai
cos statuendi in ecclam preter papam
romanum habere aliquam potestatem.
quos subsequendi manet necessitas non
auctoritas imperandi. maxime cum
nec papam romanum subscripserit
nec aliquius secundum canones me
tropolitani legatur adsensus.
Petrus epis ecclie rauennatis dixit.
scriptura que in nra congregatione
uulgata est nullis eam uiribus sus
tinere manifestum est. quia nec ca
nonib; conuenit & laica non concep
ta persona uidetur. maxime qua
in ea nullus presul sedis aptice in
terfuisse uel propria subsump
tione firmasse monstratur.
Iulalius epis syracusane ecclie dix.
scriptura que in sacer dotali con
cilio recitata euidentissimis docu
mentis constat inualida. primum
quod contra patrum regulas sta
cis quamuis religiosis quib; nulla
de ecclasticis facultatib; aliquid
disponendi legitur unquam. quam ad
tributa facultas facta uidetur.
deinde quod nullus presulis aptice
sedis subscriptione firmata de
cetur. quod si cuius libet prouin
cie sacerdotes intra suos terminos
nos concilio habito. quid quid

sine metropolitani sui antistitis uel auctoritate restauerunt irritumesse debere patres sancti sanxerunt. Quantomagis quod in aptica sede non existante presule quip̃rogatiuam beatimetritapetri primuerisumorbem primatum obtinens sacerdotii. Statutis synodalibus consueuit tribuere firmitatem. alaicis licet consentib; aliquantis epis quitamen pontificia quoconsecrari probantur preiudiciũ inferri nonpotuerunt. presumptum cognoscitur uirib; carere non dubiumest necposse inter ecclastica ullomodo statuta censeri;

III S CĀ SYNODUS DIXIT.

Licet secundum prosecutionem uenerabiliumfratrumnr̃oy. laurenti. petri. eulali. crisconi. maximi. ulstephani. nec aputuos incertum habẽt hancipsam scripturam nullius esse momenti. quoetiam si aliqua possit subsistere rationem modis om̃ib; in synodali conuentu prouida beatitudinis ure sententie neruari conueniebat. & in irritum deduci. ne exemplum remaneret presumendi quib; libet audaci quamuis religiosis uel potentib; in quacumq; ciuitate quolibet modo aliquid decernere de ecclastias facultatib; quarum solis sacerdotib; disponendi undiscusse adō cura commissa docetur.

Symmachus epūs dix. modo quia p̃sentiā uram uoribamihi subqualibet occasione concessit. uolo siplacet remfieri firmā quam credo ecclasticis facultatib; conuenire & agnoscant omis quos inmeuanus furor excitauit. nihilme magis studere quamut saluum esse possit. quodmihi est adō subdispensatione commissum. sedetiā quib; libet successorib; dm̃ timentibus gratum esse debeat. & ad ecclasticus eius rodiam patrimonii pertinere.

S cā synodus dix. scimus prouisionem urām necessariu studere & ideo inra est potestate sequenda disponere.

Symmachus epūs ecclæ urbis rome dixit. magna quidem uenerando & sacerdoti debetur cultura proposito. cui immineat de studio quere ea sunt non de necessitate disponere. sed qm̃ in aliquib; alienapostulantib; utilitatum materauaritia repudiatis honestatis rebabulis totum putat expedire quodlicet. & ita dum prẽdemiat patiẽtia supne pietatis abutitur. expectantib; correctionem celomoderante iudicii esse existiment non teneri. & clarũ sit quod aputeros occasione rapiendi procedat diuine mora sententie. sed nos quod pastoralis cura & ecclasticæ adstringit. prodispensatione credita

rationeddenda substantie opus est ut sollicitudinem nr̃am non solum ad presentiam sed etiam ad secuturam secula porrigamus ne ad animarum nr̃arum detrimenta contingat si hi qui possunt statutis debere innocentia presumentis deliberare deliquerit cum religiosa possint & nos & successores nr̃i potestate fulciri legibus ecclastici seruientes;

IIII Hinc igitur perpensis mansuros cum dñi consideratione decreto sancimus ut nullus aptice sedis presul a presenti die donec disponente dño catholice fidei maneret doctrina salvatoris liceat prediumve rusticum quanticumq; fuerit uel magnitudinis uel exiguitatis sub perpetua alienatione ad cuius libet ius aut transferre nec cuius quam excusentur necessitatis obtentu quippe cum noscit personale quod loquimur ne aliquid clerico uel laico sub hac occasione accepta tueatur sed nec in usu fructuaria aliquibus dari liceat nec data retineri preter clericos atq; peregrinos ne male tractationis ministretur occasio cum liberalitati illi alia remunerare seruienti sane tantum domus quibus libet urbibus constituite quarum status necessitate est expensa non modica sustentari accepris offerricontingerit subiusta estimatione reditus & diuini timore iudicii commutentur.

V Par etiam et data rum per omnes romane

ciuitatis titulos quisunt pbri uel quicumq; fuerint adstringi uolumus lege custodes quia nefas dictu est obligatione qua se per caritate expi conexit summus pontifex ea hominem secundi meda ordinis non teneri quicumq; tamen oblitus di & decreti huius immemor ea ius romane ciuitatis sacerdotes uolumus religiosis nexibus deuincire non statutum presens committens quid quam deiure titulorum uel ecda superius prefata quilibet modo preter aurum argentum uel gemmas uel res quoq; si sunt uel si acceserunt alia mobilia ad ornamenta diuina minime pertinentia perpetuo iure excepris dumtaxat sub prefata condicione domibus alienare temptauerit donator alienator hac uenditor honore sui amissione multetur;

VI Preterea quipetierit aut acceperit uel quipresbiter aut diaconus seu defensor dantis subscripserit qd iuratus di animas percutit anethemate feriantur sit q; accipienti uel subscribenti de persoris superius comprehensis. Idest quasi anathemate feriricensuimus. instatuta poena contubernii serbatam. quam premisimus in alienatore uindicta nisi forte & alienator sibi dum repetit & qui acceperit

celeri restitutione prospexerit.

Quodsi minore animę suę curam quis quam remedium oblatum forte neglexerit supra ea penarum genera quę superius tenentur adscripta contra fas si quod conceptum fuerit documentum uniuersis uiribus quamuis abinitio nullas habuerint effectum exterminetur sed etiam liceat quibuscumq; ecclesiasticis personis uoce contradictionis offerre. & ecclastica auctoritate fulciri. ita ut cum fructib; possit alienare possessor. nec aliquo deinceps tribunalis obstaculo munitur. quia a religiosis animabus ad substantiam pauperum derelicta contra fas sine aliqua pietatis consideratione dispergit. huius autem constitutis legum aptica tantum uolumus sede seruari. uniuersis ecclesiis per prouincias secundum animarum considerationem quę proposito religionis conuenire rectores esse uiderint more seruatum;

ET SUBSCRIPSERUNT.

Caelius symmachus epūs ecclę romanę huic constituto a nobis facto subscripsi.

Caelius laurentius epūs ecclę mediolanensis ecclę huic constituto a uenerabili papa symmacho facto subscripsi.

Petrus epūs catholicę ravennatis ecclę huic constituto a uenerabili papa symmacho facto subscrib;

Eulalius epūs ecclę syracusanę huic constitu
to a uenerabili papa symmacho facto subscrib;

Felix terrac̃nensis. Crescentius tudertinus.
Emilianus uetellensis. Iocundus augustanus.
Tigridius tauritanus. Citalis fundanus.
Bassus nutinensis. Patianus coxiliensis.
Maximus bleranus. Martyrius terraconensis.
Rufentius. ignatinus. basilius tullentinus.
Martinianus ostensis. benignus aquaeuibensis.
Fortunatus uerranensis. Seuerinus tondarinensis.
Eucarpus messanensis. Ioh. spoletinus.
Stephanus uenusinus. balemmus amiternus.
Romulus penestrinus. Prob; carmelanensis.
Cyndemius amitinus. Candidus riburtinus.
Fortunatus fulginatis. Parthosius uulturnensis
Marcianus aeclanensis. Maximianus perusinus.
Christegonus albinensis. Eutichius tranensis.
Laurentius bobiensis. Marcus sabinensis.
Apinius nucerinus. Memor canusinus.
Innocentius forosubronensis. Florentius plestinensis.
Felix neapolitanus. Concordius menesanis.
Amandus potentianus. Asellus populoniensis.
Colonicus foeclodiensis. Helpidius uolaterranus.
Proiectus forinobi. Generosus pollentinus.
Bonifatius forofla minensis. Sebastian. syracus.
Rustius burgentinus. Venantius synogall.
Innocentius riferranus. tiberianus.
Siluanus uolaterranus. Iustus signinus.
Arestor ostensis. Augustus liparitanus.
Felix neapolitanus. prouinsa. Asterius agnatis.
Propinquus ferentinas. Eusebius fanestris.
Romanus numanus;

RVFIOMAGNO FAVSTOAVIENO VC CONS SVBD E X KL NOVEMB

Quarta synodus habita rome pal maris. sca synodus aput urbem romam exprecep tore regis theoderici ex diuersis regio nibus congregata in xpi nomine dix. Cum ex diuersis prouinciis ad urbem romam conuenire sacerdotes regia precepisset auctoritas. ut dehis quia uenerabile papa symmacho aptica sedis presuli ab aduersariis ipsius dicebantur impingi crimen concilium iu dicaret ligurie aemilie ueneti arum epi quos ad presentiam principis per itineris ductos adtraxit consulimus regem incubuit necessitas consulendi quehos uoluisset eratre fractor debili tate corporis inualidos causa congre gari. Respondit prefatus rex pius simus bene congregationis affectum plura adse de papa symmachi acrib; horrenda fuisse perlata. & ut synodi oportere si uera esse inimicorum eius obiecticio iudicatione constaret meno rati pontifices quib. allegandi imminebat occasio. suggesserunt ipsum qui dicebatur imperitus debuisse synodum conuocare. scientes quia eius sedis primum petri apli meritum ad principatus. deinde secuta ussione dnī conciliorum uerandorum auctoritas singularem in ecclesiastica didit potestatem. necante dictam sedis antistitem minimorum subiacuisse iudicium. In propositione simile facile forma aliqua restare rur. sed ponissimus princeps ipsum quoq; papam in colligenda synodo uoluntate sua litteris demonstrasse significauit. amansuetudine eius pagine postulare sunt. quas abeo diuersa constabat has dari sacerdotibus sine tarditate constituit uelquic quid in eodem negotio actum sit. Cum tis romam ex diuersis terrarum uel regionum partibus dī prosecutionem peruentum est. & dum uenerabili collectione deincipiendo haberetur negotio prout poscebat causa tractatus. Sci papa symmachus basilicam iuli in qua pontificum erat congregatio prout habuit cura celestis ingressus est. & de uocatione synodali idemen

tissimo regi gratias retulit & iron
desiderii sui euenisse testatus est. Can
sargo de sacerdotum animis que de
concilio nondum firmato tristitia
minus trabat. Abscisse sit auctoritate
ordini colligendum sicut poscebant
ecclastica statuta inomnium qui ibi
dem conuenerant epi presentia se
dare professus est sperans futuris
tator quicontrare ligione contra sta
tuta ueterum uel contrare gulas ma
iorum aparte clerici uel aliquibus
laicis fuerat postulatus. Ex ordina
tione antistitum sicut decebat sem
propositum prima fronte cederet
& oma que per suggestiones inimi
corum suorum amiserat potestatem
ab honorabili concilio redderentur
& tanti loci presul legaliter prius
statui pristino redderentur & tunc
ueniret ad causam. & si ita recte uide
retur accusantium propositionibus
responderet. Digna res uisa est maxi
mo sacerdotum numero adq; mereti
effectum decernere tamen aliquid
synodus sine regia notitia non pre
sumpsit. Sed suggestio iusta per legatos
neglegentia nonmeruit secundum
uota responsum. Iussus est regis pre
ceptionibus papa symmachus ante
patrimonii uel ecclesiarum quas
amiserat receptione cum impugnatoribus
suis indisceptatione confligere quipotestati
sue priuilegia & que pro consortie quantū
iuste estimamus emendatione summiserat
nec hac uoluit uicere sumere sed dum esset
synodus in hierusalem basilica sessoriani
palatii constructa aliquibus sacerdotib; ui
sum est utriuellum que accusatores sua para
uerant quicondie seditionib; appellabant
susciperētur a synodo in quo susceptio
duo erant que uel ueritati inimica essent
uel ipsi quantum ostenditur conuentus
ecclesiastico proposito repugnare. Unū
quia dicebant crimina memoratis pe
riuri symmachi papae aput regia consti
tissent notitiam quod falsum esset de
clarari nonenim quasi nobam causam
audienti commisisset sicut conscientiā
conuictum de errore solam scire ex
pectare sententiam. Aliud quod per ser
uos debis quibiciebant se eum loquebantur
posse conuincere addonec utipsi man
cipiat traderet. Quib; quantum illi as
serebant possit inudicatione super
aliquae res canonib; & ipsis publicis erant
legib; inimica. Cum patrum statuta sanc
xissent ut quos ad accusatione legis sicti
non admittunt. His dicendi incognitio
ne uel ad sequendi aliquid delegandā
esse licentia. & dum inter ista queef
set facienda tractantur prefatus papa

ut causa diceret occurrebat quouenies
ab inruentibus turbis aemulorum suorū
ita tractatus est ut multis pbris quicum
ipsi erant per eadem ipsam mortis fus
set occasio & recentium adhuc est igia
uel nerui non illustris uir comis aligerius
& sublonesi iurigudila & uedeul fus maio
res dom us regue per spexissent quod se
unde egressus fuerat ad beati petri apti
sepulcra conuexerit his ita actis & rebus
uaria confusione turbatis Iterum nos
ad iustitiam contulimus principalem
scientes diuinitatem propriam regere
dominum quae adiuuare gubernacula
ipsa prouideret Cuius mansuetudini
oīa per relationis serie sicut reposcebat
ingessimus intimantes etiam super nomi
natum papam postea dem cui sub iacue
rat cum suis siuoluntate rursus habe
ret exeundi adiudicium fuisse commo
nitum sed allegasse eum per directos
epos mandatis canonibus sibi concessis
se affectu purgationis siue culmen
humiliat quam periculis plenum fus
se oppressos dominum regem haberet
quod uellet faciendi se interim iusti
tiae penitentem statutis canonicis non
posse compelli; Ad haec serenissimus
rex taliter dolos spirante respondit
insy nodalie esse arbitrio. intrantine
gotii sequenda prescribere nealiquid
adse praeter reuerentiam de ecclesiasticis
negotiis pertinere Committentes etiā
potestati pontificum utsiue propositū
uellent audire negotium siue nollent
quod magis putarent utile deliberare
rent dummodo uenerandi prouisio
nem concilii pax inciuitate romana
& pīanis oīmibus quae cum iuste offer
untur dīmandata complentur Italiae
siue dare rectorem agnoscentes nul
lum nobis laborem alium remanisse
nisi ardisidentes cum humilitate p
positis nīs adconcordiam orare mur
quia nr̄īm tantum rei restabat unde do
pareremus ut sē principis uoluntati
inuitamus senatum amplissimum
qualio portuit legatione destinata
monentes & instruentes causas di ipsi
usse se iudicio committendas quoniam
corpus occidere & animam mitte
re in gehennam quid icit mihi iumc
dictam & ego retribuam Aput quē
conscientia iudex est cui non abscondent
occulta cogitare prudentes uiros
oportere quanta conueni enter
& praeiudicia aliter in huius negotii
principis contigissent & nos iuuan
per hanc quam ipsi uocabant remissio
ne peccatis non aperire sed claudere
quinquo dicebatur maiori iudicium
uamus instruentes eos quia per nos

illis scripsinnotuit. nonesse eiuslupi insi
dias preuidere sed pastoris. Maxime
quia in causa prefata multos se digna
bantur cognoscere & dosatisfacere er
rorem uoluerat & quia non poterant
plura sub hac occasione ecclie membra
dispergi. sed magis permansuetudinē
sustineri. sicut beni noster paulus
magister instruxerat dicens. sanan
dos esse plurimos per patientiam & doc
trinam. & quicunq; putantur rei &
grauib; peccatis inuoluti quamuis nullus
est qui delicto careat. Sicut iohannis testa
tur apls. si dicam quia peccatum non
habeo me ipsum seduco. sum tamen magis
pressurus hominum perterreri hac
passione iudicia diuina suspensi. ma
xime cum illa que premisimus inter
alia de auctoritate sedis obstarent
qua quod possessorem nusquondam beatus
meruit in nobilitate possessionis accessit
& clamat se uenerem uobis dare
de expidote rectoribus clamante scriptum esse per prophetam ex persona di
ni quid non valet manus mea adcon
sumendum eos qui erraverunt. hec ante
cepissime sicut oportuit commonentes
ut habita retractione discederent. &
factum nisi quod dns inspirauerat
ut extra mandatum principis non dis
cutere sed sequerentur sicut decebat
ecclie filios ne sub hac materie missione con
derent & crescerent ecclie detrimenta
que res poscebat cum festinatione succurri
& nobis huius cle ratis & illis obediens
necessitas imminebat. maxime cum omnē
pene plebem cernimus eius communio in
dissociabiliter adhesisse. cuius nos nomo
dica cura stimulabat ne in aliquo laderet
errore quib; allegatis dum dnō obtesta
tione decernimus harum necessitatum.
uel religionum consideratione adstricti.
& celestis per pensis omib; que in causa tam
inspiratione secretis symmachus papa
sedis aptice presul. ab huius nos propo
sitionib; inpetitur. quantum ad hominem
respicit quia totum causis obsistentibus
superius designatis constat arbitrio diuino
fuisse dimissum. sit immunis & liberet
xpiane plebis ne aliqua de obiectis oblatio
ne nobis ecclie suis adiuste sedis siue pe
tentibus & tradat diuina mysteria
quia eum ab impugnatorum suorum impe
titionem propter superius designatas
causas obligari non potuisse cognouimus.
Unde secundum principalia precepta
que nre hoc tribuunt potestati eiquid
quid ecclastici intra sacram urbem ro
mam uel foris iuris est reformamus
totam causam diiudicio reseruantes
uniuersos hortamus ut sacram com
munionem sicut res postulat habeo

perficiant & dñi animarum suarum me
minerint. quia ipse & amator pacis est
& ipse pax est qui monet. pacem meam da
uobis pacem meam relinquo uobis & in
qua ciuitatem paceneritis pacificum. hec
quicumq; & cinstructionem nr̃a quod non ex
timamus uel nona dmittitur uel retractare
possecredideritue ideatur quia in diuino ra
dicio contemptus sui ratione est sicut de
do confidimus reddituros. Decernimus me
morate papæ qua abepo suo ante compul
sa licuit contra regulas discesserunt.
& clrisca fecerunt hoc fieri decreuimus
ut eos sata facientes epo suo misericordia
subsequatur. & officus ecclasticis se
gaudeant restituti. Quadris hacre
demptor nr̃. obes perditas aberrore
leta turinuentas. & sup profugum filiũ
patern am liberalitatem celestis medi
cator adcommodat. quisquis uero clero
rum post hanc formam a nobis probatã
quocumq; sacrati dõloci in ecclesia romana
missas celebrari presumpserit. prae
ter conscientiam papæ symmachi dñi.
ubi statutis canonicis uel ut ecclesiarum
per cellatur. ista non sufficiant cum dñi
notitiam sincere protulisse.

SUBSCRIPTIONES EPORUM.

Laurentius epc̃s ecclie mediolanensis hanc
statutonr̃o in quotoram causam dñi au
dicio commisimus subscripsi;

Petrus epc̃s ecclie ravennatis huic statuto
nr̃o in quotoram causam dñi audicio commi
simus subscripsi.

Felix terampnensis. Bonifatius aquileiensis.
Maximus bleranus. Emilianus syracusanus.
Maximus ticinensis. Cassianus mutinensis.
Geroncius ficulensis. Stephanus uenusinus.
Laurentius boĉnsis. Fortunatus fulginensis
Mercurius tutinus. Stephanus neapolitan.
Hilarus tempsanus. Maximilianus perusinus.
Innocentius fermanatis. Concordius mesinatis
Vitalis fundanus. Castus portuensis.
Aristus ostiensis. Martyrius terracinen.
Victor lunensis. Asterius aquinatis
Chrisogonus albanen. Amamus portuanus
Romanus nurtanus. Ursus reatinus.
Cresconius ruderanus. Innocentius tiburtinus.
Iohes spoletinus. Eustasius cremanensis.
Laurentius uergomatis. Eucarpus mevanas.
Rufentius agnatinus. Serenus nolanus.
Marcianus acanus. Euthicius tranensis.
Fortunatus agninus. Paschasius ultranen.
Innocentius forũliensis. Felix nepesinus.
Hilarus tempranensis. Innocentius diuionẽ.
Seuerinus tundertanus. Siluanus uelitern.
Sebastianus syracusanus. Mercurius gauranus
Felix stellanus. Rusticus boxentinus.
Propinquus tribensis. Adõdatus formanus.
Bonifatius camertanus. Iustus signinus.
Vindemius anteatinus. Augustus liparitanus.
Valentinus amiternin. Fortunatus sustaŋ

Liber iste canonum et decretorum cum libro Ysolarcensi et alius quidam
ecclesie beati Iusti uno uolumine grecis et quedam parte psalterii werthensis
ecclie de archiuo ecclie astudensis et memoriali redacti est.

Inches
Centimetres
TIFFEN Color Control Patches
© The Tiffen Company, 2007
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black
TIFFEN Gray Scale
© The Tiffen Company, 2007